

Եվրոպական միության «Երևանի պետական համալսարանում
Եվրոպական և միջազգային իրավունքի և եվրոպական իրավունքի և
ինտեգրման կենտրոնի ստեղծում և
ԳՀՀ մասին իրազեկության բարձրացում » ծրագիր Հայաստանում

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ և ԻՆՏԵԳՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ և ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐ

Ծրագիրը ֆինանսավորվում է
Եվրոպական միության կողմից

Ծրագիրը իրականացվում է
GOPA Խորհրդատվական
ընկերության կողմից

Սույն գրքում Ձեր ուշադրությանն է ներկայացվում է Եվրոպական միության և Եվրոպական Ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրերի հայերեն տարբերակները: Թարգմանությունը իրականացրել է Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնի և ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության՝ Մրցակցային իրավունքի և տնտեսական կարգավորման (CLERP) ծրագրի հետ համատեղ:

Թարգմանությունը իրականացնելիս ցուցաբերվել է բովանդակային մոտեցում՝ պայմանագրերի բնօրինակ տեքստի անգլերեն, ֆրանսերեն և գերմաներեն տարբերակների իրավական բովանդակության տեսանկյունից համեմատելու և այն առավելագույնս բովանդակային առումով ճշգրտորեն հայերեն ներկայացնելու միջոցով: Այդ իսկ պատճառով որոշ դեպքերում հայերեն տարբերակը տառացիորեն չի վերարտադրում բնօրինակ տեքստը, ինչի դեպքում անկարելի կլիներ ներկայացնել պայմանագրի նորմերի իմաստային իրավական բովանդակությունը:

Թարգմանությունը իրականացվել է պայմանագրերի՝ 2000թ. Նիցի պայմանագրով և 2003թ. անդամակցության պայմանագրով փոփոխված խմբագրությամբ գործող տեքստերի հիման վրա:

Գլխավոր խմբագիր՝

Արթուր Ղազինյան, Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնի տնօրեն

Խմբագրական խորհուրդ՝

Կարեն Բաբայան, Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնի իրավական հարցերով փորձագետ

Սարգսյան Նորա - ԵՊՀ եվրոպական և միջազգային իրավունքի ասպիրանտ

Մխիթարյան Տերիկա - ԵՊՀ եվրոպական և միջազգային իրավունքի ասպիրանտ

Մուսիկյան Հասմիկ - ԵՊՀ եվրոպական և միջազգային իրավունքի ասպիրանտ

Սույն հրատարակումը իրականացվել է Եվրոպական միության աջակցությամբ: Հրատարակման բովանդակության համար պատասխանատու է միայն Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնը, և այն որևէ կերպ չի արտահայտում Եվրոպական միության տեսակետները:

Ծրագիրը ֆինանսավորվում է Եվրոպական միության կողմից

Ծրագիրը իրականացվում է GOPA Խորհրդատվական ընկերության կողմից

Հարգելի գործընկեր,

Հայաստանի Հանրապետությունը՝ անկախացումից ի վեր, համագործակցություն է հաստատել բազմաթիվ պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ, միացել է մեծ թվով միջազգային պայմանագրերին: Արտաքին քաղաքական գործառույթի իրականացման արդյունքում ՀՀ ստանձնեց կարևոր և մեծածավալ պարտավորություններ, որոնց ամբողջական և արդյունավետ իրականացումը կկանխորոշի ՀՀ կայացումը որպես ժողովրդավարական, իրավական և սոցիալական պետություն:

Ի թիվս այլ միջազգային կազմակերպությունների, ՀՀ սերտ համագործակցություն է հաստատել Եվրոպական միության հետ, որը կարգավորվում է 1999թ. ստորագրված Գործընկերության և համագործակցության համաձայնագրով: Արդեն մեկ տասնամյակ շարունակվող համագործակցության ընթացքում Միությունը ՀՀ տրամադրել է զգալի տեխնիկական, ֆինանսական և խորհրդատվական աջակցություն, որի արդյունքում շոշափելի առաջընթաց է արձանագրվել ՀՀ տնտեսական համակարգի առանձին ուղղությունների մասով, ՀՀ օրենսդրությունը Միության չափանիշներին համապատասխանեցնելու նպատակով փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել ՀՀ բազմաթիվ օրենսդրական ակտերում, մշակվել և ՀՀ Կառավարության կողմից հավանության է արժանացել Գ-ՀՀ իրականացման Ազգային ծրագիրը, որի շրջանակներում նախատեսվում է կոնկրետ միջոցառումների իրականացման միջոցով կատարելագործել ՀՀ տնտեսական, սոցիալական, պետական կառավարման և վարչարարության, կրթական և բազմաթիվ այլ համակարգերը:

ՀՀ-ԵՄ Համագործակցության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնը նախաձեռնեց Եվրոպական Միության և Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրերի թարգմանությունը, որը հնարավորություն կտա հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում ներգրավված ՀՀ քաղաքացիներին առավել հստակ պատկերացում կազմել Միության գործունեության ուղղությունների, խնդիրների, նպատակների վերաբերյալ, ինչպես նաև ընկալել այն գաղափարական հիմքը, որի վրա ձևավորվեց, զարգացավ և կայացավ և այսօր գործում է Եվրոպական միությունը: Միության հիմնադիր փաստաթղթերի մայրենի լեզվով առկայությունը առանձնակի կարևորություն է ստանում ՀՀ-ԵՄ համագործակցության որակապես նոր փուլ թևակոխելու համատեքստում, ինչը հանդիսացավ Եվրոպական հարևանության քաղաքականությանը Հայաստանի մասնակցությունը:

Հիմնադիր պայմանագրերը ներկայացված են 2007թ. դրությամբ առկա կոնսոլիդացված տարբերակով: Ներկայումս Միության անդամ պետությունների ղեկավարները նախաձեռնել են հիմնադիր փաստաթղթերը բարեփոխելու գործընթաց, որի առաջին փուլը հանդիսացավ Միության Սահմանադրություն հիմնադրող պայմանագիրը, ինչը վավերացման փուլում հանդիպեց գրեթե անհաղթահարելի խոչընդոտների, որոնց իրենց արտացոլումը ստացան Ֆրանսիայում և Նիդերլանդներում կազմակերպված հանրաքվեների արդյունքներում: Այսօր ԵՄ հիմնադիր փաստաթղթերի բարեփոխման գործընթացը, նոր փուլում է, որով փորձ է արվում հաղթահարել ԵՄ Սահմանադրության մերժմամբ ստեղծված ճգնաժամը: ԵՄ անդամ պետությունները ընդտրեցին գործող պայմանագրերը բարեփոխելու ճանապարհը:

Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնը այսուհետ պարտավորություն է ստանձնում հետևել Միության հիմնադիր փաստաթղթերի բարեփոխումներին, և դրանց ուժի մեջ մտնելու պարագայում, ներկայացնել դրանք Ձեր ուշադրությանը:

*Եվրոպական իրավունքի և ինտեգրման կենտրոնի տնօրեն,
իրավաբանական գիտությունների թեկանծու
Ա. Գ. Ղազինյան*

ոչ պաշտոնական թարգմանություն

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ ԵՎ
ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԻՄՆԱԴՐՈՂ
ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

ԿՈՆՍՈԼԻԴԱՑՎԱԾ ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐ
(2004)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԷՁ

**ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՄԻԱՑՅԱԼ
ՏԱՐԲԵՐԱԿ 5**

I. Պայմանագրի տեքստ

II. Արձանագրությունների ցանկ (տեքստը վերարտադրված չէ)

**ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՍՏԵՂԾՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ
ՄԻԱՑՅԱԼ ՏԱՐԲԵՐԱԿ33**

I. Պայմանագրի տեքստ

II. Արձանագրությունների ցանկ (տեքստը վերարտադրված չէ)

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ
ԿՈՆՍՈԼԻԴԱՅՎԱԾ ՏԱՐԲԵՐԱԿ

ՆՈՐԻՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ ԲԵԼԳԻԱՅԻ ԹԱԳԱՎՈՐԸ, ՆՈՐԻՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ ԳԱՆԻԱՅԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ, ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ԳԱՇՆԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, ՆՈՐԻՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ ԻՍՊԱՆԻԱՅԻ ԹԱԳԱՎՈՐԸ, ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, ԻՌԼԱՆԴԻԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, ԻՏԱԼԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, ՆՈՐԻՆ ԹԱԳԱՎՈՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ ԼՅՈՒՔՍԵՄԲՈՒՐԳԻ ԱՐՔԱՅԱԶՆԸ, ՆՈՐԻՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ ՆԻԴԵՐԼԱՆԴՆԵՐԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ, ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, ՆՈՐԻՆ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱՅԻ ԵՎ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԻՌԼԱՆԴԻԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԹԱԳՈՒՀԻՆ,

ՏՈԳՈՐՎԱԾ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿԳՈՒՅՈՒՆՆԵՐԻ հիմնադրմամբ նշանավորված եվրոպական ինտեգրման գործընթացում նոր փուլ սկզբնավորելու վճռականությամբ,

ՎԿԱՅԱԿՈՉԵԼՈՎ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ մայրցամաքի բաժանման ավարտի պատմական նշանակությունը և ապագա Եվրոպայի կառուցման համար անհրաժեշտ ամուր հիմքեր ստեղծելու անհրաժեշտությունը,

ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՎ ազատության և ժողովրդավարության սկզբունքների նկատմամբ իրենց հավատարմությունը, ինչպես նաև հարգանքը մարդու իրավունքների, հիմնարար ազատությունների և իրավունքի գերակայության նկատմամբ,

ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՎ իրենց հավատարմությունը հիմնարար սոցիալական իրավունքներին, ինչպես դրանք սահմանված են 1961 թվականի Օգոստոսի 18-ին Թուրինում ստորագրված Եվրոպական Սոցիալական Խարտիայում և 1989 թվականին ստորագրված Ընկերակցության աշխատողների հիմնարար սոցիալական իրավունքների Խարտիայում,

ՉԳՏԵԼՈՎ խորացնել իրենց ժողովուրդների միասնականությունը՝ միևնույն ժամանակ պահպանելով այդ ժողովուրդների պատմության, մշակույթի և ավանդույթների նկատմամբ հարգանքը,

ՉԳՏԵԼՈՎ աջակցել ժողովրդավարական և արդյունավետ գործունեություն իրականացնող ինստիտուտների հետագա զարգացմանը, որոնք միասնական ինստիտուցիոնալ համակարգի պայմաններում

ապահովում են առաջադրված խնդիրների առավելագույն արդյունավետությամբ իրականացնելու հնարավորությունը,

ՑՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՎ ՎՃՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ հասնելու իրենց պետությունների տնտեսությունների հզորացմանը և առավել միասնականացմանը, ինչպես նաև ձևավորել տնտեսական և արժույթային միություն, այդ թվում՝ սույն Պայմանագրի դրույթների համաձայն՝ ներմուծել միասնական և կայուն դրամական միավոր,

ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՄ ԼԻՆԵԼՈՎ խթանել իրենց ժողովուրդների տնտեսական և սոցիալական առաջընթացը ներքին շուկայի ձեռքբերումների ու ամրապնդված փոխկապվածության համատեքստում՝ հաշվի առնելով կայուն և շարունակական զարգացման և շրջակա միջավայրի պաշտպանության սկզբունքները, ինչպես նաև կյանքի կոչել տնտեսական ինտեգրման և այլ ոլորտներում զուգահեռ առաջընթացը երաշխավորող քաղաքականություն,

ՉՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՎ ՎՃՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ իրենց պետությունների քաղաքացիների համար սահմանել ընդհանուր քաղաքացիություն,

ՉՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՎ ՎՃՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ իրականացնել ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականություն՝ ներառյալ ընդհանուր պաշտպանական քաղաքականության աստիճանական ձևավորումը, որը կարող է առաջնորդել դեպի ընդհանուր ռազմական պաշտպանություն՝ 17 հոդվածի դրույթների համաձայն, դրանով իսկ ամրապնդելով Եվրոպական ինքնությունն ու անկախությունը՝ Եվրոպայում և աշխարհում խաղաղությունը անվտանգությունն ու զարգացումը խթանելու նպատակով,

ՉՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՎ ՎՃՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ աջակցել անձանց ազատ տեղաշարժին, միևնույն ժամանակ երաշխավորելով իրենց ժողովուրդների անվտանգությունն ու պաշտպանությունը՝ ազատության, անվտանգության և օրինականության տարածության ստեղծման ճանապարհով՝ համաձայն սույն Պայմանագրի դրույթների,

ՉՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՎ ՎՃՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ շարունակել Եվրոպայի ժողովուրդների միջև առավել սերտ միություն ստեղծելու գործընթացը, որտեղ որոշումներն ընդունվում են առավելագույն հրապարակայնության պայմաններում՝ համապարտության սկզբունքի համաձայն, ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ հետագա քայլերը, որոնք պետք է ձեռնարկվեն Եվրոպայի ինտեգրումն առաջ տանելու համար

ՈՐՈՇԵՑԻՆ ստեղծել Եվրոպական միություն և այդ նպատակով որպես իրենց լիազոր ներկայացուցիչներ նշանակել՝

(Լիազոր ներկայացուցիչների ցուցակը վերարտադրված չէ)

ՈՎՋԵՐ, փոխանակելով իրենց լիազորությունները հաստատող հավատարմագրերը և համոզվելով, որ դրանք սահմանված կարգի և ձևի շրջանակներում են, համաձայնվեցին հետևյալի շուրջ.

ԲԱԺԻՆ I

ԸՆԳՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1

Սույն Պայմանագրի համաձայն, ԲԱՐՁՐ ՊԱՅՄԱՎՈՐՎՈՂ ԿՈՂՄԵՐԸ հիմնում են ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ, այսուհետ՝ «ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»:

Սույն Պայմանագիրը նշանավորում է Եվրոպայի ժողովուրդների միջև առավել սերտ միություն ստեղծելու գործընթացում նոր փուլ, որտեղ որոշումներն ընդունվում են հնարավորինս բաց ու թափանցիկ և առավելագույնս հաշվի առնելով Միության քաղաքացիների շահերը:

Միության հիմքը Եվրոպական ընկերակցություններն են՝ լրացված սույն Պայմանագրով սահմանված քաղաքականության ոլորտներով և համագործակցության ձևերով: Միության խնդիրը անդամ պետությունների և նրանց ժողովուրդների միջև հարաբերությունների կազմակերպումն է՝ պահպանելով հետևողականություն և միասնականության ոգի:

Հոդված 2

Միության նպատակներն են՝

– խթանել տնտեսական և սոցիալական առաջընթացը և զբաղվածության բարձր մակարդակը, հասնել հավասարակշռված և կայուն զարգացման՝ առանց ներքին սահմանների տարածության ստեղծման, տնտեսական ու սոցիալական փոխկապվածության խորացման, տնտեսական ու արժույթային միության հաստատման ճանապարհով՝ ներառյալ հեռանկարում սույն Պայմանագրի դրույթների համաձայն միասնական դրամական միավորի ներմուծումը.

– հաստատել իր անհատականությունը միջազգային ասպարեզում՝ մասնավորապես, իրականացնելով ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականություն՝ ներառյալ սույն պայմանագրի 17-րդ հոդվածի դրույթների համաձայն ընդհանուր պաշտպանական քաղաքականության արդյունավետ ձևավորումը՝ ընդհանուր պաշտպանության անցնելու հնարավորությամբ.

– առավել արդյունավետ դարձնել անդամ պետությունների քաղաքացիների իրավունքների և շահերի պաշտպանությունը՝ Միության քաղաքացիություն սահմանելու միջոցով.

– պահպանել և զարգացնել Միությունը որպես ազատության, անվտանգության և օրինականության տարածք, որտեղ անձանց ազատ տեղաշարժն ապահովվում է արտաքին սահմանների վերահսկման, ապաստանի տրամադրման, ներգաղթի և հանցանքի կանխարգելման ու դրա դեմ պայքարի ուղղությամբ համապատասխան միջոցառումների հետ փոխկապակցվածությամբ.

– ամբողջությամբ պահպանել և զարգացնել Ընկերակցության ինտեգրացիոն ձեռքբերումները (acquis communautaire) և մշտական ուշադրություն դարձնել սույն Պայմանագրով ձևավորված քաղաքականությունների և համագործակցության ձևերի փոփոխման հնարավորության առաջ գալուն՝ հաշվի առնելով Ընկերակցության ինստիտուտների և մեխանիզմների հարատև արդյունավետության ապահովման անհրաժեշտությունը:

Միությունը նշված նպատակներն իրագործում է սույն Պայմանագրի, դրանում սահմանված պայմանների և ժամանակացույցի համաձայն՝ պահպանելով սուբսիդիար իրավասության սկզբունքը այնպես, ինչպես այն սահմանված է Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 5-րդ հոդվածում:

Հոդված 3

Միությանը գործում է միասնական ինստիտուցիոնալ համակարգի հիման վրա, որը, պահպանելով և զարգացնելով Ընկերակցության շրջանակներում ինտեգրման ձեռք բերված մակարդակը, ապահովում է Միության նպատակներին հասնելու համար իրականացվող գործողությունների հետևողականությունն ու շարունակականությունը:

Միությունը, մասնավորապես, ապահովում է իր արտաքին գործունեության հետևողականությունը՝ արտաքին, անվտանգության և տնտեսական զարգացման ոլորտներում իրականացվող քաղաքականության ընդհանուր համատեքստում: Խորհուրդը և Հանձնաժողովը պատասխանատու են նշված հետևողականությունն ապահովելու համար և այդ նպատակով

համագործակցում են միմյանց հետ: Նրանք իրենց իրավասությունների սահմաններում երաշխավորում են վերոնշյալ ոլորտներում Միության քաղաքականության իրագործումը:

Հոդված 4

Եվրոպական խորհուրդը խթանում է Միության զարգացումը և սահմանում Միության ընդհանուր քաղաքական ուղենիշերը:

Եվրոպական խորհուրդը միավորում է անդամ պետությունների նախագահներին կամ կառավարությունների ղեկավարներին և Հանձնաժողովի նախագահին: Նրանց որպես օգնականներ պետք է ուղեկցեն անդամ պետությունների արտաքին գործերի նախարարներն ու Հանձնաժողովի անդամներից մեկը: Եվրոպական խորհուրդը նիստեր գումարում է տարվա մեջ առնվազն երկու անգամ՝ Խորհրդում նախագահող անդամ պետության ղեկավարի նախագահությամբ:

Եվրոպական խորհուրդը յուրաքանչյուր նիստի վերաբերյալ Եվրոպական խորհրդարանին ներկայացնում է հաշվետվություն և տարեկան գրավոր զեկույց՝ Միության կողմից արձանագրած զարգացման վերաբերյալ:

Հոդված 5

Եվրոպական խորհրդարանը, Խորհուրդը, Հանձնաժողովը, Գատարանը և Վերահսկիչ պալատը իրենց լիազորություններն իրականացնում են ելնելով մի կողմից սույն պայմանագրի այլ դրույթներում, մյուս կողմից՝ Եվրոպական ընկերակցությունների հիմնադիր պայմանագրերում և հետագայում ստորագրված և վերջիններիս մեջ լրացումներ և փոփոխություններ մտցնող պայմանագրերի և ակտերի դրույթներում ամրագրված նպատակներից և դրանցում սահմանված պայմանների համաձայն:

Հոդված 6

1. Միությունը հիմնված է բոլոր անդամ պետությունների համար ընդհանուր ազատության, ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության, ինչպես նաև իրավունքի գերակայության սկզբունքների վրա:

2. Միությունը որպես Ընկերակցության իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներ ճանաչում է մարդու հիմնարար իրավունքները այնպես, ինչպես դրանք երաշխավորված են 1950 թվականի նոյեմբերի 4-ին Հռոմում ստորագրված Մարդու իրավունքների և հիմնարար

ազատությունների պաշտպանության մասին Եվրոպական կոնվենցիայով և ինչպես դրանք բխում են անդամ պետությունների համար ընդհանուր հանդիսացող սահմանադրական ավանդույթներից:

3. Միությունը ճանաչում է անդամ պետությունների ազգային ինքնությունը:

4. Միությունը ապահովում է իրեն այնպիսի միջոցներով, որոնք անհրաժեշտ են իր առջև դրված խնդիրները լուծելու և իր իրավասության ոլորտներում իր քաղաքականությունն իրագործելու համար:

Հոդված 7 ()*

1. Խորհուրդը անդամ պետությունների մեկ երրորդի, Եվրոպական խորհրդարանի կամ Հանձնաժողովի կողմից ներկայացված հիմնավորված առաջարկության և Եվրոպական խորհրդարանի կողմից ընդունված դրական եզրակացության հիման վրա իր անդամների ձայների չորս հինգերորդի մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ կարող է արձանագրել որևէ անդամ պետության կողմից 6 հոդվածի 1-ին կետում նշված սկզբունքների լուրջ խախտման ակնհայտ սպառնալիքի առկայությունը և այդ անդամ պետությանն ուղղել համապատասխան ցուցումներ: Մինչ այդպիսի որոշման ընդունումը Խորհուրդը լսում է խնդրի վերաբերյալ տվյալ անդամ պետության տեսակետը և, գործելով նույն ընթացակարգի համաձայն, կարող է դիմել չշահագրգռված անձանց՝ խելամիտ ժամկետներում տվյալ անդամ պետությունում տիրող իրավիճակի մասին հաշվետվություն ներկայացնելու համար:

Խորհուրդը շարունակաբար հետևում է այդ իրավիճակին հանգեցրած հանգամանքներին:

2. Անդամ պետությունների նախագահների կամ կառավարությունների ղեկավարների մակարդակով գումարված խորհուրդը, գործելով Հանձնաժողովի կամ անդամ պետությունների մեկ երրորդից ստացված առաջարկության հիման վրա և ստանալով Խորհրդարանի դրական եզրակացությունը, միաձայն ընդունված որոշմամբ կարող է արձանագրել անդամ պետության կողմից 6 հոդվածի 1-ին կետում սահմանված սկզբունքների լուրջ և շարունակական խախտում՝ նախապես հրավիրելով տվյալ անդամ պետության կառավարությանը իր կարծիքը ներկայացնելու համար:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված որոշումն ընդունելուց հետո Խորհուրդը որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ կարող է ժամանակավորապես դադարեցնել տվյալ անդամ պետության

* Հոդվածը փոփոխված է Նիցի պայմանագրով:

նկատմամբ սույն Պայմանագրի կիրառումից բխող որոշ իրավունքներ՝ ներառյալ Խորհրդում այդ անդամ պետության կառավարության ներկայացուցչի քվեարկության իրավունքը: Նման որոշում կայացնելիս Խորհուրդը պետք է հաշվի առնի, թե ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրավունքների և պարտականությունների վրա ի՞նչ հնարավոր ազդեցություն կարող է ունենալ նման պատասխանատվության միջոցի կիրառումը:

Սույն Պայմանագրով տվյալ անդամ պետության վրա դրված պարտականությունները ամեն դեպքում շարունակում են մնալ կատարման համար պարտադիր:

4. Խորհուրդը, ի պատասխան այն իրավիճակի փոփոխության, որը հանգեցրել էր նշված միջոցների կիրառմանը, որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ կարող է հետագայում փոփոխել կամ վերացնել սույն հոդվածի 3-րդ կետով սահմանված կարգով կիրառված միջոցները:

5. Սույն հոդվածի համաձայն որոշումներ ընդունելիս Խորհուրդը գործում է առանց հաշվի առնելու խնդրո առարկա անդամ պետության կառավարության ներկայացուցչի ձայնը: Քվեարկությանը ներկա գտնվող կամ ներկայացուցչի միջոցով ներկայացված անդամների ձեռնպահ մնալը չի խոչընդոտում սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված որոշման ընդունումը: Որակյալ մեծամասնությունը որոշվում է Խորհրդի անդամների ձայների կշռման այն հարաբերակցությամբ, որն ամրագրված է Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 205 հոդվածի 2-րդ կետում: Սույն կետը կիրառվում է նաև սույն հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն քվեարկության իրավունքի կասեցման դեպքում:

6. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերում նշված եզրակացությունների վերաբերյալ որոշումները Եվրոպական խորհրդարանը ընդունում է քվեարկող ձայների երկու երրորդով, որը պետք է ներկայացնի պատգամավորների ընդհանուր թվի մեծամասնությունը:

ԲԱԺԻՆ II

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԳԻԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ
ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԳԻՐ
ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԸ ՓՈՓՈԽՈՂ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 8

(վերաբարտադրված չէ)

ԲԱԺԻՆ III

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԱԾԽԻ և ՊՈՂՊԱՏԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՀԻՄՆԱԳԻՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՓՈՓՈԽՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 9

(վերաբարտադրված չէ)

ԲԱԺԻՆ IV

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՀԻՄՆԱԳԻՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՓՈՓՈԽՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 10

(վերաբարտադրված չէ)

ԲԱԺԻՆ ՀԻՆԳ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 11

1. Միությունը մշակում և իրականացնում է ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականություն, որը, ներառելով արտաքին քաղաքականության և անվտանգության քաղաքականության բոլոր ոլորտները, հետապնդում է հետևյալ նպատակները՝

– ընդհանուր արժեքների, հիմնարար շահերի, Միության անկախության և ամբողջականության պաշտպանությունը՝ Միացյալ ազգերի կազմակերպության Կանոնադրության սկզբունքների համաձայն.

– Միության անվտանգության ամրապնդումը բոլոր ճանապարհներով.

– խաղաղության պահպանումը և միջազգային անվտանգության ամրապնդումը՝ Միացյալ ազգերի կազմակերպության Կանոնադրության, ինչպես նաև Հելսինկյան վերջնական ակտի սկզբունքների և Փարիզյան Խարտիայի սկզբունքների՝ ներառյալ արտաքին սահմանների վերաբերող սկզբունքների համաձայն.

– նպաստել միջազգային համագործակցությանը.

– ժողովրդավարության և իրավունքի գերակայության, ինչպես նաև մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների ճանաչման զարգացումն և ամրապնդումը:

2. Անդամ պետությունները ակտիվորեն և առանց վերապահումների աջակցում են Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականությանը՝ հավատարմության և փոխադարձ համախմբվածության ոգով:

Անդամ պետությունները պետք է փոխադարձաբար նպաստեն միմյանց միջև քաղաքական համախմբվածության զորացմանը ու զարգացմանը: Նրանք պետք է ձեռնպահ մնան որևէ գործողություններից, որոնք կհակասեն Միության շահերին կամ կարող են վտանգել նրա՝ որպես համախմբված ուժի գործառնությունը միջազգային հարաբերություններում:

Խորհուրդը երաշխավորում է այդ սկզբունքների պահպանումը:

Հոդված 12

Միությունը 11-րդ հոդվածում նշված խնդիրները իրականացնում է հետևյալ միջոցներով՝

- ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության ընդհանուր ուղենիշերի և սկզբունքների սահմանում.
- ընդհանուր ռազմավարության վերաբերյալ որոշումների ընդունում.
- համատեղ գործողությունների իրականացում.
- ընդհանուր դիրքորոշումների ընդունում.
- անդամ պետությունների միջև իրենց քաղաքականությունը գործադրելիս համակարգված գործակցության խորացում:

Հոդված 13

1. Եվրոպական խորհուրդը սահմանում է ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության, այդ թվում՝ պաշտպանությանն առնչվող ոլորտներում քաղաքականության ընդհանուր սկզբունքներն ու ուղենիշերը:

2. Եվրոպական խորհուրդն ընդունում է Միության կողմից իրականացվելիք ռազմավարությանը վերաբերող ընդհանուր բնույթի որոշումներ այն ոլորտներում, որտեղ անդամ պետություններն ունեն կարևոր ընդհանուր շահեր:

Ռազմավարությունները հաստատող որոշումները պետք է սահմանեն ռազմավարության նպատակները, դրա իրականացման տևողությունը և այն միջոցները, որոնց անդամ պետությունները և Միությունը պետք է տիրապետեն դրա իրականացման համար:

3. Խորհուրդը, ելնելով Եվրոպական խորհրդի կողմից սահմանված ընդհանուր ուղենիշերից, ընդունում է որոշումներ, որոնք անհրաժեշտ են ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության իրականացման համար:

Խորհուրդը Եվրոպական խորհրդին ներկայացնում է ընդհանուր ռազմավարությունների վերաբերյալ առաջարկություններ և գործադրում այդ ռազմավարությունները՝ մասնավորապես, ընդունելով որոշումներ համատեղ գործողություններ իրականացնելու և ընդհանուր դիրքորոշումներ հաստատելու վերաբերյալ:

Խորհուրդը երաշխավորում է Միության կողմից ձեռնարկված գործողությունների միասնականությունը, հետևողականությունն ու արդյունավետությունը:

Հոդված 14

1. Խորհուրդն ընդունում է որոշումներ համատեղ գործողություններ իրականացնելու վերաբերյալ: Համատեղ գործողությունները ձեռնարկվում

են հատուկ հանգամանքների առկայության դեպքում, երբ Միության կողմից այդպիսինի ձեռնարկումը համարվում է անհրաժեշտ: Որոշման մեջ սահմանվում են դրանց նպատակները, ընգրկման ոլորտը, Միությանը տրամադրվելիք միջոցները, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև դրանց տևողությունը և իրականացման պայմանները:

2. Եթե փոփոխվում են համատեղ գործողության պատճառ հանդիսացած էական հանգամանքները, ապա Խորհուրդը վերանայում է այդ գործողության սկզբունքներն ու նպատակները և այդ մասին ընդունում համապատասխան որոշումներ: Մինչ Խորհուրդի կողմից նման որոշման ընդունումը համատեղ գործողությունները մնում են ուժի մեջ:

3. Համատեղ գործողությունները պարտադրում են անդամ պետություններին որևէ գործողություն իրականացնելիս հավատարիմ մնալ իրենց ընդունած համատեղ դիրքորոշումներին:

4. Խորհուրդը կարող է Հանձնաժողովից պահանջել, որպեսզի վերջինս ներկայացնի ցանկացած հիմնավոր առաջարկություն, որը վերաբերում է ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականությանը և կոչված երաշխավորել համատեղ գործողությունների իրականացումը:

5. Բոլոր այն դեպքերում, երբ ի կատարումն համատեղ գործողության ծրագրվում է ազգային մակարդակում որևէ դիրքորոշում ընդունել կամ ձեռնարկել որոշակի գործողություններ, ապա այդ մասին ժամանակին պետք է ներկայացվի տեղեկատվություն, ինչը, անհրաժեշտության դեպքում, հնարավոր պետք է դարձնի Խորհրդում դրա վերաբերյալ նախնական խորհրդակցությունների անցկացումը: Նախնական տեղեկատվություն տրամադրելու պարտականությունը չի տարածվում այն միջոցառումների վրա, որոնք պարզապես կիրարկում են Խորհրդի որոշումները ներազգային մակարդակում:

5. Իրավիճակի փոփոխության արդյունքում ծագած անհրաժեշտության դեպքում, Խորհուրդը չի ընդունել համապատասխան որոշում, անդամ պետությունները կարող են ինքնուրույն ձեռնարկել անհրաժեշտ և անհետաձգելի միջոցառումներ՝ ելնելով համատեղ գործողության ընդհանուր նպատակներից: Համապատասխան անդամ պետությունը անմիջապես տեղեկացնում է Խորհրդին ցանկացած նմանատիպ միջոցառման ձեռնարկման մասին:

6. Համատեղ գործողության իրականացման ընթացքում ցանկացած էական դժվարության առաջացման դեպքում անդամ պետությունն այդ հարցով պետք է դիմի Խորհրդին, որը կքննարկի այդ դժվարությունները և կփորձի գտնել համապատասխան լուծումներ: Այդ լուծումները չպետք է հակասեն համատեղ գործողության նպատակներին և նվազեցնեն դրա արդյունավետությունը:

Հոդված 15

Խորհուրդն ընդունում է ընդհանուր դիրքորոշումներ: Ընդհանուր դիրքորոշումները սահմանում են Միության մոտեցումները աշխարհագրական կամ առարկայական որոշակի խնդիրների վերաբերյալ: Անդամ պետությունները երաշխավորում են իրենցից յուրաքանչյուրի վարած ազգային քաղաքականության համապատասխանությունը ընդհանուր դիրքորոշումներին:

Հոդված 16

Անդամ պետությունները Խորհրդում միմյանց տեղեկացնում և խորհրդակցում են միմյանց հետ ընդհանուր հետաքրքրություններ կայացնող արտաքին և անվտանգության քաղաքականության ցանկացած հարցի վերաբերյալ, որպեսզի համաձայնեցված և միաուղղված գործողությունների միջոցով դրսևորվող Միության գործած ազդեցությունը լինի առավելագույնս արդյունավետ:

Հոդված 17⁽¹⁾

1. Ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականությունը ներառում է Միության անվտանգությանը վերաբերող բոլոր հարցերը, այդ թվում՝ ընդհանուր պաշտպանության քաղաքականության շարունակական ձևավորումը, որը, Եվրոպական խորհրդի կողմից համապատասխան որոշման ընդունման դեպքում, կարող է վերաճել ընդհանուր ռազմական պաշտպանության: Այդ դեպքում վերջինս կհանձնարարի անդամ պետություններին իրենց սահմանադրական պահանջներին համապատասխան ընդունել համապատասխան որոշումներ:

2. Սույն հոդվածի համաձայն իրականացվող Միության քաղաքականությունը չպետք է բացասաբար անդրադառնա որոշ անդամ պետությունների անվտանգության և ռազմական պաշտպանության քաղաքականության առանձնահատուկ բնույթի վրա և պետք է հարգի անդամ պետությունների Հյուսիս-Ատլանտյան պայմանագրից բխող պարտավորությունները, որոնց ընդհանուր պաշտպանությունը ապահովվում է Հյուսիս-Ատլանտյան Պայմանագրի Կազմակերպության

¹ Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

շրջանակներում և պետք է լինի այդ շրջանակներում անվտանգության և պաշտպանական քաղաքականության հետ լիովին համատեղելի:

Ընդհանուր պաշտպանության քաղաքականության շարունակական ձևավորումը պետք է խորացվի այն չափով, որքանով անդամ պետությունները նպատակահարմար կհամարեն միմյանց միջև սպառազինության ոլորտում համագործակցությունը:

3. Սույն հոդվածում նշված հարցերը վերաբերում են մարդասիրական, փրկարարական և խաղաղապահ բնույթի, ինչպես նաև ճգնաժամային իրավիճակների հաղթահարման և խաղաղության վերականգնման նպատակներով գործող հարվածային ուժերի խնդիրներին:

4. Սույն հոդվածի գործողության ոլորտում ընդգրկված պաշտպանական նշանակություն ունեցող որոշումները չպետք է խոչընդոտեն սույն հոդվածի առաջին կետի երկրորդ մասում նշված ոլորտներում քաղաքականության և պարտականությունների իրականացմանը:

5. Սույն հոդվածի դրույթները չպետք է խոչընդոտեն Արևմտաեվրոպական միության և ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում անդամ պետությունների միջև երկկողմանի կամ բազմակողմանի հիմքով առավել սերտ համագործակցության զարգացմանը պայմանով, որ նման համագործակցությունը չի հակասում կամ չի խոչընդոտում սույն գլխում նախատեսված համագործակցությանը:

6. Սույն հոդվածում սահմանված նպատակների իրագործման համար վերը նշված դրույթները կարող են վերանայվել 48-րդ հոդվածի համաձայն:

Հոդված 18

1. Ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության ոլորտում Միությունը ներկայացնում է Նախագահող անդամ պետությունը:

2. Նախագահող անդամ պետությունը պատասխանատու է սույն գլխի շրջանակներում ընդունված որոշումների իրականացման համար. իր իրավասության սահմաններում այն պետք է արտահայտի Միության դիրքորոշումը միջազգային կազմակերպություններում և միջազգային խորհրդաժողովներում:

3. Նախագահությանը օժանդակություն է ցուցաբերում Խորհրդի Գլխավոր քարտուղարը, որ իրականացնում է ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության Գլխավոր հանձնակատարի գործառույթները:

4. Հանձնաժողովը ամբողջությամբ ներգրավվում է 1-ին և 2-րդ կետերում նշված խնդիրների և նպատակների իրագործման գործընթացում: Անհրաժեշտության դեպքում նշված խնդիրներում

նախագահող անդամ պետությունը աջակցություն է ցուցաբերում իրեն հաջորդող նախագահող անդամ պետությանը:

5. Խորհուրդը, բոլոր անհրաժեշտ դեպքերում, կարող է նշանակել հատուկ ներկայացուցիչ, որը օժտված կլինի որոշակի քաղաքական հարցերին վերաբերող մանդատով:

Հոդված 19

1. Անդամ պետությունները համակարգում են իրենց գործողությունները միջազգային կազմակերպություններում և միջազգային խորհրդաժողովներում: Նմանատիպ համաժողովներում նրանք պետք է պաշտպանեն ընդհանուր դիրքորոշումները:

Միջազգային կազմակերպություններում և խորհրդաժողովներում, որոնց մասնակցում են ոչ բոլոր անդամ պետությունները, մասնակցողները պաշտպանում են ընդհանուր դիրքորոշումները:

2. Առանց սահմանափակելու սույն հոդվածի 1-ին կետի և 14-րդ հոդվածի 3-րդ կետի դրույթների գործողության շրջանակները, միջազգային կազմակերպություններում և խորհրդաժողովներում ներկայացված անդամ պետությունները, որոնցում ներկայացված են ոչ բոլոր անդամ պետությունները, վերջիններիս տեղեկացնում են ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող ցանկացած խնդրի մասին:

Այն անդամ պետությունները, որոնք հանդիսանում են նաև ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի անդամ, կգործեն մյուս անդամ պետությունների հետ համաձայնեցված կարգով և նրանց կտրամադրեն համապատասխան ամբողջական տեղեկատվություն: Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամ հանդիսացող անդամ պետությունները, իրենց գործառույթներն իրականացնելիս, կապահովեն Միության դիրքորոշումների և շահերի պաշտպանությունը՝ առանց խախտելու Միացյալ ազգերի կազմակերպության կանոնադրության դրույթներով իրենց վրա դրված պարտականությունները:

Հոդված 20

Երրորդ պետություններում և միջազգային խորհրդաժողովներում անդամ պետությունների դիվանագիտական և հյուպատոսական առաքելությունները, Հանձնաժողովի պատվիրակությունները և միջազգային կազմակերպություններում դրանց ներկայացուցչությունները համագործակցում են Խորհրդի կողմից ընդունված ընդհանուր

դիրքորոշումների և համատեղ գործողությունների համաձայնեցումն ու իրականացումը ապահովելու նպատակով:

Նրանք խորացնում են նշված համագործակցությունը՝ տեղեկատվության փոխանակման, համատեղ գնահատումների մշակման և Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր Պայմանագրի 20-րդ հոդվածով նախատեսված դրույթների իրականացմանն աջակցելու ճանապարհով:

Հոդված 21

Նախագահող անդամ պետությունը խորհրդակցում է Եվրոպական խորհրդարանի հետ արտաքին և անվտանգության ընդհանուր քաղաքականության կարևորագույն խնդիրների և հիմնական ուղղությունների շուրջ և երաշխավորում, որ Եվրոպական խորհրդարանի տեսակետները համապատասխան հարցերի վերաբերյալ պատշաճ կերպով հաշվի են առնվում: Եվրոպական խորհրդարանը նախագահող պետության և Հանձնաժողովի կողմից կանոնավոր կերպով տեղեկացվում է Միության արտաքին և անվտանգության քաղաքականության իրականացման մասին: Եվրոպական խորհրդարանը կարող է հարցեր ուղղել և առաջարկություններ ներկայացնել Խորհրդին: Խորհրդարանը անց է կացնում տարեկան քննարկումներ՝ ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության իրականացման առաջընթացի գնահատման նպատակով:

Հոդված 22

1. Ցանկացած անդամ պետություն կամ Հանձնաժողովը կարող է Խորհրդին հարցեր ուղղել ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականությանն վերաբերյալ և ներկայացնել առաջարկություններ:

2. Անհետաձգելի որոշում կայացնելու անհրաժեշտության դեպքում նախագահող պետությունը սեփական նախաձեռնությամբ կամ Հանձնաժողովի կամ որևէ անդամ պետության պահանջով 48 ժամվա ընթացքում, իսկ արտակարգ իրավիճակի առկայության պարագայում, առավել կարճ ժամկետում հրավիրում է Խորհրդի արտահերթ նիստ:

Հոդված 23 ()*

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի և 2003 Անդամակցության պայմանագրերով:

1. Սույն գլխին վերաբերող որոշումները Խորհրդի կողմից ընդունվում են միաձայն: Անձամբ ներկա կամ ներկայացված Խորհրդի անդամների կողմից ձեռնպահ մնալու հանգամանքը չպետք է խոչընդոտի նման որոշումների ընդունմանը:

Քվեարկության ժամանակ ձեռնպահ մնացած Խորհրդի ցանկացած անդամ կարող է իր դիրքորոշումը ներկայացնել սույն պարբերության համաձայն պաշտոնական հայտարարություն անելու միջոցով: Այդ դեպքում այն պարտավոր չէ կիրառել որոշումը, բայց ընդունում է, որ այդ որոշումը պարտադիր է Միության համար: Փոխադարձ համերաշխության ոգով՝ նշված անդամ պետությունը ձեռնպահ է մնում ցանկացած այնպիսի գործողություններից, որոնք կարող են հակասել կամ խոչընդոտել այս որոշման վրա հիմնված Միության գործողությունների իրականացումը, իսկ անդամ պետությունները պետք է հարգեն վերջինիս դիրքորոշումը: Եթե քվեարկությանը չմասնակցող և այդպիսի հայտարարություն արած Խորհրդի անդամները ներկայացնում են Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 205 հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն կշռված ձայների 1/3 ավելին, ապա որոշումը չի ընդունվում:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետի դրույթներից բացառության կարգով Խորհուրդը գործում է որակյալ մեծամասնությամբ այն դեպքում, երբ՝

- ընդունվում են համատեղ գործողություններ, ընդհանուր դիրքորոշումներ կամ կայացվում այլ որոշումներ, որոնք հիմնված են ընդհանուր ռազմավարության վրա.

- ընդունվում է համատեղ գործողությունների իրականացմանը կամ ընդհանուր դիրքորոշումների գործադրմանը վերաբերող որևէ որոշում.

- նշանակվում է հատուկ ներկայացուցիչ՝ 18-րդ հոդվածի 5-րդ կետի համաձայն:

Եթե Խորհրդի որևէ անդամ հայտարարում է, որ, ելնելով ազգային քաղաքականության կարևոր հիմնավորումներից և նկատառումներից, մտադիր է դեմ արտահայտվել որակյալ մեծամասնությամբ ընդունման ենթակա որոշմանը, ապա քվեարկություն չի անցկացվում: Խորհուրդը, ընդունելով որոշում որակյալ մեծամասնությամբ, կարող է պահանջել, որ տվյալ խնդիրը փոխանցվի Եվրոպական խորհուրդ՝ դրա վերաբերյալ միաձայն քվեարկությամբ որոշում ընդունելու նպատակով:

Խորհրդի անդամների ձայները կշռվում են Եվրոպական Ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 205 հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն: Որոշումների ընդունման համար պահանջվում է ոչ պակաս, քան 232 կողմ ձայն՝ տրված անդամ պետությունների առնվազն երկու երրորդի կողմից: Եթե որոշումն ընդունվում է որակյալ մեծամասնությամբ, ապա Խորհրդի անդամներից մեկը կարող է պահանջել այդպիսի մեծամասնություն կազմած ձայների Միության բնակչության 62%-ը ներկայացնելու փաստի ստուգում: Եթե այդպիսի ստուգման արդյունքում պարզվում է, որ կողմ

տրված ձայները չեն ներկայացնում Միության բնակչության 62%-ը, որոշումը համարվում է չընդունված:

Սույն կետի դրույթները չեն տարածվում ռազմական կամ պաշտպանական նշանակություն ունեցող որոշումների ընդունման վրա:

3. Ընթացակարգային բնույթ կրող հարցերի վերաբերյալ որոշումները Խորհուրդը գործում է իր անդամների ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

Հոդված 24 ()*

1. Եթե սույն գլխի դրույթների կիրարկման նպատակով անհրաժեշտ է համաձայնագրեր կնքել մեկ կամ մեկից ավելի պետությունների կամ միջազգային կազմակերպությունների հետ, ապա Խորհուրդը կարող է լիազորել նախագահող պետությանն այդ նպատակով բանակցություններ սկսել՝ անհրաժեշտության դեպքում օգտագործելով Հանձնաժողովի օժանդակությունը: Նման համաձայնագրերը կնքվում են Խորհրդի կողմից՝ նախագահող պետության առաջարկությամբ:

2. Խորհուրդը որոշումները ընդունում է միաձայն քվեարկությամբ այն դեպքում, երբ համաձայնագիրն ընդգրկում է այնպիսի խնդիրներ, որոնց լուծման նպատակով ներքին որոշումների ընդունման համար պահանջվում է միաձայնություն:

3. Եթե համաձայնագիրը նախատեսվում է համատեղ գործողությունների իրականացմում կամ ընդհանուր դիրքորոշման ընդունում, ապա Խորհուրդը գործում է որակյալ մեծամասնությամբ՝ 23 հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն:

4. Սույն հոդվածի դրույթները կիրառելի են նաև VI բաժնում նշված խնդիրների նկատմամբ: Այն դեպքում, երբ համաձայնագիրն ընդգրկում է այնպիսի խնդիրներ, որոնց ներքին կիրառման նպատակով որոշում ընդունելու համար պահանջվում է որակյալ մեծամասնություն, Խորհուրդը գործում է որակյալ մեծամասնությամբ՝ 34 հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն:

5. Համաձայնագիրը պարտադիր չէ այն անդամ պետության համար, որի ներկայացուցիչը Խորհրդում հայտարարում է, որ այն տվյալ հարցում պարտավոր է ենթարկվել իր պետության սահմանադրական կարգի պահանջներին: Խորհրդի մյուս անդամները կարող են, այնուամենայնիվ որոշել, որ համաձայնագիրը կիրառվի ժամանակավորապես:

6. Սույն հոդվածով նախատեսված պայմանների համաձայն կնքված համաձայնագրերը պարտադիր են Միության ինստիտուտների համար:

Հոդված 25()*

Պահպանելով Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 207 հոդվածի դրույթները, Քաղաքական և անվտանգության հարցերով կոմիտեն դիտարկում է ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականությամբ ընգրկված ոլորտներում միջազգային իրավիճակը և նպաստում համապատասխան քաղաքականության ուղղությունների ձևավորմանը՝ Խորհրդի պահանջով կամ սեփական նախաձեռնությամբ Խորհրդին իր եզրակացությունը տրամադրելու միջոցով: Կոմիտեն վերահսկում է նաև համաձայնեցված քաղաքականության գործադրումը՝ առանց դրանով խախտելու նախագահող պետության և Հանձնաժողովի իրավասությունը:

Նշված կոմիտեն սույն գլխի դրույթներին համապատասխան՝ Խորհրդի կողմից պատվիրակված լիազորությունների շրջանակներում իրականացնում է ճգնաժամերի կարգավորմանն ուղղված գործողությունների քաղաքական վերահսկողությունն ու ռազմավարական դեկլարումը:

Խորհրդի կողմից սահմանված՝ ճգնաժամի կարգավորմանն ուղղված գործողությունների նպատակների իրագործման համար դրանց ամբողջ ընթացքում Խորհուրդը կարող է լիազորել Կոմիտեին՝ գործողությունների քաղաքական վերահսկողության և ռազմավարական դեկլարման խնդիրները իրականացնելու համար իր կողմից սահմանված կարգով ընդունել համապատասխան որոշումներ՝ պահպանելով 47 հոդվածի դրույթները:

Հոդված 26

Ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության հարցերով Գլխավոր հանձնակատարը և Խորհրդի Գլխավոր քարտուղարը ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության շրջանակներում ներառված հարցերում օժանդակում են Խորհրդին, մասնավորապես՝ մասնակցելով քաղաքականության որոշումների ձևակերպմանը, նախապատրաստմանը և իրագործմանը, և, անհրաժեշտության դեպքում, գործելով Խորհրդի անունից և նախագահող պետության դիմումի հիման վրա՝ երրորդ կողմի հետ քաղաքական երկխոսություն վարելու միջոցով:

Հոդված 27

* Հոդվածը փոփոխվել է ԱՇՃԿ պայմանագրով:

Հանձնաժողովը ամբողջությամբ ներգրավվում է ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության ոլորտում իրականացվող աշխատանքներում:

Հոդված 27a()*

1. Սույն գլխով նախատեսված ցանկացած ոլորտում խորացված համագործակցությունն ամբողջությամբ պետք է նպատակաուղղված լինի Միության՝ որպես միասնական ամբողջության, դրա արժեքների ու շահերի պաշտպանությանը՝ հաստատելով միջազգային ասպարեզում Միության ինքնությունը՝ որպես համախմբված ուժ: Այն պետք է իրականացվի պահպանելով՝

- ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության և դրա շրջանակներում ընդունված որոշումների սկզբունքները, նպատակները, ընդհանուր ուղենիշերը և միասնականությունը.

- Եվրոպական ընկերակցության լիազորությունները.

- Միության իրավասության ոլորտներում իրականացվող քաղաքականության և արտաքին գործունեության հետևողականությունն ու կապակցվածությունը:

2. 11-ից 27-րդ և 27b-ից 28-րդ հոդվածները տարածվում են սույն հոդվածով նախատեսված խորացված համագործակցության վրա՝ 27b հոդվածին և 43-ից 45-րդ հոդվածներին չհակասող մասով:

Հոդված 27b()*

Սույն գլխի համաձայն իրականացվող խորացված համագործակցությունն առնչվում է համատեղ գործողությունների իրականացմանը կամ ընդհանուր դիրքորոշումների ընդունմանը: Այն չի կարող առնչվել ռազմական ոլորտում քաղաքականությանը կամ պաշտպանությանը:

Հոդված 27c()*

Այն անդամ պետությունները, որոնք 27b հոդվածի համաձայն մտադիր են խորացնել համագործակցությունը, պետք է Խորհրդին ուղղեն համապատասխան դիմում:

Ներկայացված դիմումը փոխանցվում է Հանձնաժողովին և, տեղեկացման նպատակով, Եվրոպական խորհրդարանին: Հանձնաժողովը հայտնում է իր կարծիքը ծրագրվող խորացված համագործակցության՝ Միության

* Հոդվածը մտցվել է Նիժի Պայմանագրով:

իրավասության ոլորտներում իրականացվող քաղաքականության հետ համատեղելի լինելու վերաբերյալ: Խորացված համագործակցության վերաբերյալ թույլտվությունը Խորհրդի կողմից, որը գործում է 23 հոդվածի 2-րդ կետի երկրորդ և երրորդ պարբերության, ինչպես նաև և 43-ից 45 հոդվածների համաձայն:

Հոդված 27d ()*

Պահպանելով նախագահող պետության և Հանձնաժողովի լիազորությունները՝ Խորհրդի Գլխավոր քարտուղարը և ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության Գլխավոր հանձնակատարը հետևում է, որպեսզի Եվրոպական խորհրդարանը և Խորհրդի բոլոր անդամները լիովին տեղեկացված լինեն ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության ոլորտում խորացված համագործակցության իրականացման վերաբերյալ:

Հոդված 27e ()*

Ցանկացած անդամ պետություն, որը ցանկանում է մասնակցել 27c հոդվածի համաձայն նախատեսված խորացված համագործակցությանը, իր մտադրության մասին հայտնում է Խորհրդին և տեղեկացնում Հանձնաժողովին: Ծանուցում ստանալու օրվանից հետո երեք ամսվա ընթացքում Հանձնաժողովը Խորհրդին ներկայացնում է իր կարծիքը: Ծանուցում ստանալու օրվանից հետո չորս ամսվա ընթացքում Խորհուրդն ընդունում է որոշում այդ դիմումի և իր կողմից անհրաժեշտ համարվող առանձին հատուկ դրույթների մասին: Որոշումը համարվում է ընդունված, եթե Խորհուրդը, նույն ժամանակահատվածի սահմաններում գործելով որակյալ մեծամասնությամբ, նպատակահարմար չհամարի ժամանակավորապես կասեցնել որոշման ընդունումը: Այդ դեպքում Խորհուրդը պետք է հստակ շարադրի իր այդ որոշման պատճառները և սահմանի որոշակի ժամկետ դրա վերանայման համար:

Մույն հոդվածի նպատակների իրագործման համար Խորհուրդը գործում է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ: Որակյալ մեծամասնությունը սահմանվում է ձայների կշռի և Խորհրդի անդամների թվի այն հարաբերակցությամբ, որը սահմանված է 23 հոդվածի 2-րդ կետի երրորդ պարբերությունում:

Հոդված 28

* Հոդվածը մտցվել է Նիցի Պայմանագրով:

1. Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի հոդվածներ 189-ը, 190-ը, 196-199-ը, 203-ը, 204-ը, 206-209-ը, 213-219-ը 255-ը և 290-ը տարածվում են սույն բաժնով նախատեսված ոլորտներին վերաբերող դրույթների վրա:

2. Սույն բաժնում նշված ոլորտներին վերաբերող վարչական ծախսերը կրում են համապատասխան ինստիտուտները և ծածկվում են Եվրոպական ընկերակցության բյուջեի հաշվին:

3. Սույն դրույթների իրականացման արդյունքում ծագող ընթացիկ ծախսերը նույնպես ծածկվում են Եվրոպական ընկերակցությունների բյուջեով, բացառությամբ ռազմական կամ պաշտպանական նշանակության գործողությունների արդյունքում առաջ եկած ծախսերի, ինչպես նաև եթե այլ բան է նախատեսված Խորհրդի կողմից միաձայնության սկզբունքով ընդունված որոշմամբ:

Այն դեպքերում, երբ ծախսերը չեն ծածկվում Եվրոպական ընկերակցությունների բյուջեի հաշվին, դրանք պետք է կրեն անդամ պետությունները՝ ամեն մեկն իր համախառն ներքին արդյունքին համամասնորեն, եթե այլ բան նախատեսված չէ Խորհրդի որոշմամբ: Ռազմական կամ պաշտպանական նշանակության գործողությունների արդյունքում առաջացող ծախսերի դեպքում այն անդամ պետությունները, որոնց ներկայացուցիչները Խորհրդում արել են պաշտոնական հայտարարություն 23 հոդվածի 1-ին կետի երկրորդ պարբերության համաձայն, պարտավոր չեն մասնակցել դրանց ֆինանսավորմանը:

4. Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրում սահմանված բյուջետային ընթացակարգը կիրառվում է Եվրոպական ընկերակցությունների բյուջեի հաշվին ծածկվող ծախսերի նկատմամբ:

ԲԱԺԻՆ VI

ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ԶՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԵՎ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 29()*

Առանց սահմանափակելու Եվրոպական Ընկերակցության լիազորությունները, Միությունն իր առջև նպատակ է դնում ապահովել իր քաղաքացիների անվտանգության բարձր մակարդակը՝ ազատության, անվտանգության և օրինականության տարածության ստեղծման շրջանակներում անդամ պետությունների միջև քրեա-իրավական, ինչպես

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի Պայմանագրով:

նաև ոստիկանությունների և դատարանների համագործակցության հարցերում ընդհանուր գործողություններ մշակելու, ռասիզմի ու ալյատայացության դրսևորումներն կանխելու և դրանց դեմ պայքարելու միջոցով:

Այդ նպատակին Միությունը հասնում է կազմակերպված կամ ոչ կազմակերպված հանցավորության, հատկապես՝ ահաբեկչության, տրաֆիկինգի, երեխաների նկատմամբ իրականացվող հանցագործությունների, թմրանյութերի և զենքի անօրինական առևտրի, կոռուպցիայի և խարդախության կանխարգելման և դրանց դեմ հետևյալ եղանակներով պայքար մղելու միջոցով՝

- անդամ պետությունների ոստիկանական ուժերի, մաքսային մարմինների և այլ իրավասու մարմինների միջև առավել սերտ համագործակցության հաստատմամբ, ինչը կարող է իրականացվել ուղղակիորեն կամ Եվրոպական ոստիկանական գերատեսչության /Եվրոպոլի/ միջոցով՝ 30 և 32 հոդվածների համաձայն.

- անդամ պետությունների դատական իշխանության և այլ իրավասու մարմինների միջև առավել սերտ համագործակցության հաստատմամբ, ինչպես նաև Դատական համագործակցության ոլորտում եվրոպական գերատեսչության /Եվրոյուստ/ միջոցով՝ 31 և 32 հոդվածների դրույթների համաձայն:

- անհրաժեշտության դեպքում՝ անդամ պետությունների քրեական իրավունքի նորմերի համապատասխանեցման միջոցով՝ 31(ե) հոդվածի համաձայն:

Հոդված 30

1. Ոստիկանությունների համագործակցության ոլորտում ընդհանուր գործողությունները ներառում են՝

ա) քրեական հանցագործությունների կանխման, բացահայտման և հետաքննության համար անդամ պետությունների իրավասու մարմինների, այդ թվում ոստիկանական, մաքսային և անդամ պետությունների այլ մասնագիտացված իրավակիրառ մարմինների միջև օպերատիվ համագործակցությունը.

բ) անձնական տվյալների պաշտպանության մասին համապատասխան դրույթների պահպանմամբ Եվրոպոլի միջոցով համապատասխան տեղեկատվության, այդ թվում՝ իրավակիրառ մարմինների կողմից պահվող միջսահմանային կասկածելի ֆինանսական գործարքների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրումը, պահպանումը, մշակումը, վերլուծությունն և փոխանակումը.

ց) համագործակցություն և համատեղ նախաձեռնություններ ուսուցման ոլորտում, կապի սպաների փոխանակում, սարքավորումների և դատաբժշկական հետազոտությունների օգտագործում.

դ) կազմակերպված հանցավորության լուրջ ձևերի բացահայտման հետ կապված գործերի քննության հատուկ մեթոդների ընդհանուր գնահատում:

2. Խորհուրդը խրախուսում է Եվրոպուլի միջոցով համագործակցությունը և Ամստերդամի պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու օրվանից հինգ տարվա ընթացքում պետք է՝

ա) աջակցի և հնարավորություններ ընձեռի Եվրոպուլին անդամ պետությունների իրավասու մարմինների կողմից ձեռնարկվող կոնկրետ քննչական գործողությունների համակարգման ու իրականացման նախապատրաստական աշխատանքների համար բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու, նրանց աջակցելու և օժանդակելու, այդ թվում՝ միավորված խմբերի օպերատիվ գործողություններ ձեռնարկելու հարցերում, որոնց որպես աջակից մասնակցում են Եվրոպուլի ներկայացուցիչները.

բ) ձեռնարկի միջոցներ, որոնք հնարավորություն կտան Եվրոպուլին պահանջելու անդամ պետությունների իրավասու մարմիններից համակարգել և ձեռնարկել կոնկրետ գործերի քննության միջոցառումները և ստեղծել կազմակերպված հանցավորության հետ կապված գործերը քննելու հատուկ մեթոդաբանություն, որը կարող է տրամադրվել անդամ պետություններին.

ց) օժանդակի կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի ոլորտում մասնագիտացած դատախազության աշխատակիցների և քննչական մարմինների միջև փոխգործակցության մասին համաձայնագրերին Եվրոպուլի հետ սերտ համագործակցության պայմաններում.

դ) ստեղծվի տեղեկատվական ցանց, որտեղ կներառվեն միջսահմանային հանցագործություններին վերաբերող հետազոտական, փաստաթղթային և վիճակագրական տվյալներ:

Հոդված 31 ()*

1. Քրեական արդարադատության ոլորտում դատարանների համագործակցության իրականացման նպատակով համատեղ գործողությունները ուղղված են նաև՝

ա) անդամ պետությունների իրավասու նախարարությունների և արդարադատության կամ համարժեք լիազորություններ ունեցող մարմինների միջև համագործակցության դյուրացմանն ու խորացմանը, այդ թվում, եթե դա անհրաժեշտ է Եվրոյուստի շրջանակներում

* Հոդվածը փոփոխվել է ԱՇՕՀ Պայմանագրով:

փոխգործակցության հաստատմանը, այն մասով, որը վերաբերում է դատական ընթացակարգերին և որոշումների կայացմանը.

բ) անդամ պետությունների միջև հանցագործների հանձնման գործընթացի դյուրացմանը.

գ) անդամ պետություններում ընդունվող նորմերի համատեղելիության ապահովմանը, եթե դա անհրաժեշտ է համագործակցության զարգացման համար.

դ) անդամ պետությունների միջև իրավասության խնդիրների վերաբերյալ վեճերի կանխմանը.

ե) կազմակերպված հանցավորության, ահաբեկչության և թմրանյութերի շրջանառության հանցակազմերի տարրերը և այդ հանցանքների համար պատիժները սահմանող նվազագույն կանոնների հաստատմանն ուղղված միջոցառումների ընդունման խթանմանը:

2. Խորհուրդը խրախուսում է Եվրոյուստի միջոցով իրականացվող համագործակցությունը՝

ա) հնարավորություն ընձեռելով Եվրոյուստին խրախուսել անդամ պետությունների քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների միջև պատշաճ համագործակցությունը.

բ) խթանելով Եվրոյուստի կողմից ծանր միջազգային հանցագործությունների, մասնավորապես՝ կազմակերպված և, առանձնապես, Եվրոպոլի կողմից հետաքննության առնված հանցագործությունների քննությանը ցուցաբերվող աջակցությունը:

գ) նպաստելով Եվրոյուստի և Եվրոպական դատական ցանցի միջև սերտ համագործակցությանը՝ նպատակ հետապնդելով պարզեցնել մեկ դատական հաստատության կողմից մյուսին տրվող քննչական հանձնարարությունների և հանցագործների հանձնման պահանջների իրականացումը:

Հոդված 32

Խորհուրդը որոշում է այն պայմանները և սահմանները, որոնց շրջանակներում 30 և 31 հոդվածներում նշված իրավասու մարմինները կարող են գործել մեկ այլ անդամ պետության տարածքում՝ տվյալ պետության մարմինների հետ փոխկապակցված և համաձայն նրանց հետ ձեռք բերված պայմանավորվածության:

Հոդված 33

Սույն բաժինը չի սահմանափակում հասարակական կարգի պահպանման և ներքին անվտանգության ապահովման ոլորտում անդամ պետությունների իրավասությունը:

Հոդված 34

1. Սույն բաժնում սահմանված ոլորտներում իրենց գործողությունների համակարգման նպատակով անդամ պետությունները Խորհրդի շրջանակներում պետք է խորհրդակցեն և տեղեկատվություն փոխանակեն միմյանց միջև: Այդ նպատակով նրանք պետք է համագործակցություն հաստատեն իրենց գերատեսչությունների համապատասխան բաժինների միջև:

2. Խորհուրդը սույն բաժնում սահմանված ձևերով ու սույն բաժնի ընթացակարգերի համաձայն ձեռնարկում է միջոցներ և խրախուսում համագործակցությունը Միության առջև դրված խնդիրների կենսագործման նպատակով: Այդ նպատակով Խորհուրդը ցանկացած անդամ պետության կամ Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ առաջարկված և միաձայն ընդունվող որոշմամբ կարող է՝

a) հաստատել որոշակի հարցի նկատմամբ Միության մոտեցումը ամրագրող ընդհանուր դիրքորոշումներ.

b) անդամ պետությունների օրենսդրության դրույթների համապատասխանեցման նպատակով ընդունել շրջանակային որոշումներ: Շրջանակային որոշումները անդամ պետությունների համար ենթակա են պարտադիր գործադրման այդ որոշումների նպատակներին հասնելու մասով, մինչդեռ գործադրման ձևերի և եղանակների ընտրությունը թողնվում է անդամ պետությունների հայեցողությանը: Շրջանակային որոշումները անդամ պետության տարածքում անմիջական գործողության ուժ չունեն:

c) ցանկացած այլ նպատակներով ընդունել որոշումներ, որոնք համահունչ են սույն բաժնում սահմանված խնդիրներին, բացառությամբ անդամ պետությունների օրենսդրության ու ենթաօրենսդրական դրույթների համապատասխանեցման վերաբերյալ որոշումների: Այդ որոշումները պարտադիր են անդամ պետությունների համար, սակայն անդամ պետությունների տարածքում անմիջականորեն չեն գործում: Խորհուրդը, գործելով ձայների որակյալ մեծամասնությամբ, պետք է սահմանի այդ որոշումները Միության մակարդակով կիրարկելու համար անհրաժեշտ միջոցառումները.

d) մշակել կոնվենցիաներ և անդամ պետություններին հորդորել վավերացնել դրանք իրենց սահմանադրական պահանջներին համապատասխան: Անդամ պետությունները անհրաժեշտ գործընթացների իրականացումը սկսում են Խորհրդի կողմից սահմանված ժամկետներում:

Եթե կոնվենցիաներով այլ բան չի նախատեսվել, ապա դրանք անդամ պետությունների առնվազն կեսի կողմից ընդունվելուց հետո ուժի մեջ կմտնեն տվյալ անդամ պետությունների համար: Կոնվենցիաների կիրարկման միջոցառումներն ընդունվում են Խորհրդի շրջանակներում Պայմանավորվող կողմերի երկու-երրորդը կազմող մեծամասնության կողմից:

3. Բոլոր այն դեպքերում, երբ Խորհրդից պահանջվում է որոշումն ընդունել ձայների որակյալ մեծամասնությամբ, անդամների ձայները պետք է կշռվեն Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 205 հոդվածի 2 կետով սահմանված կարգով: Որոշումների ընդունման համար պահանջվում է ոչ պակաս, քան 232 կողմ ձայն՝ տրված առնվազն անդամ պետությունների երկու երրորդի կողմից: Եթե որոշումն ընդունվում է որակյալ մեծամասնությամբ, ապա Խորհրդի անդամներից մեկը կարող է պահանջել այդպիսի մեծամասնություն կազմած ձայների Միության բնակչության 62%-ը ներկայացնելու փաստի ստուգում: Եթե այդպիսի ստուգման արդյունքում պարզվում է, որ կողմ տրված ձայները չեն ներկայացնում Միության բնակչության 62%-ը որոշումը համարվում է չընդունված:

4. Ընթացակարգային հարցերի վերաբերյալ Խորհրդի կողմից որոշումներն ընդունվում են անդամների ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

Հոդված 35

1. Դատարանը, պահպանելով սույն գլխի դրույթները, իրավասու է նախադատական կարգով որոշումներ ընդունել սույն գլխի համաձայն ընդունվող որոշումների և շրջանակային որոշումների վավերության ու մեկնաբանման, սույն բաժնի շրջանակներում կնքված կոնվենցիաների մեկնաբանման, ինչպես նաև դրանց բոլորի գործադրման համար ձեռնարկվող միջոցառումների վավերության և մեկնաբանման վերաբերյալ:

2. Ամստերդամի պայմանագրի ստորագրման ժամանակ կամ դրանից հետո ցանկացած ժամանակ կատարված հայտարարությամբ անդամ պետություններից յուրաքանչյուրը կարող է ընդունել Դատարանի իրավասությունը՝ սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նախադատական կարգով կայացված որոշումների իրավական ուժը իր նկատմամբ կիրառվելու մասով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն հայտարարությամբ հանդես եկած անդամ պետությունը սահմանում է՝

a) այդ պետության ցանկացած դատական մարմին, որի որոշումները՝ ազգային օրենսդրության համաձայն բողոքարկման ենթակա չեն, կարող է դիմել Դատարան՝ նախադատական կարգով սույն հոդվածի 1-ին կետում

հիշատակված ակտերի վավերության և մեկնաբանման վերաբերյալ որոշում ընդունելու համար այն հարցի մասով, որն առաջացել է այդ հաստատության չավարտված վարույթում գտնվող գործում, եթե վերջինս գտնում է, որ նման որոշումն անհրաժեշտ է գործով վճիռ կայացնելու համար

բ) այդ պետության ցանկացած դատական մարմին կարող է դիմել Դատարան՝ նախադատական կարգով սույն հոդվածի 1-ին կետում հիշատակված ակտերի վավերության և մեկնաբանման վերաբերյալ որոշում ընդունելու համար այն հարցի մասով, որն առաջացել է այդ մարմնի չավարտված վարույթում գտնվող գործում, եթե վերջինս գտնում է, որ նման որոշումն անհրաժեշտ է գործով վճիռ կայացնելու համար:

4. Ցանկացած անդամ պետություն, անկախ իր մասով սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված հայտարարության առկայությունից, իրավունք ունի սույն հոդվածի 1-ին կետում հիշատակված գործերով վարույթի ընթացքում Դատարանին ներկայացնել գործի հանգամանքների վերաբերյալ իր գրավոր հայտարարությունը կամ դիտարկումները:

5. Դատարանն իրավասու չէ քննության առնել անդամ պետությունների ոստիկանությունների կամ այլ իրավապահ ծառայությունների կողմից իրականացված միջոցառումների օրինականության, իրավաչափության կամ անդամ պետությունների վրա դրված իրավակարգի պահպանման ու ներքին անվտանգության պաշտպանության հետ կապված պարտականությունների կատարման հետ կապված հարցերը:

6. Դատարանն իրավասու է քննության առնել անդամ պետության կամ Հանձնաժողովի կողմից ներկայացված՝ իրավասության բացակայության, ընթացակարգային պահանջների խախտման, սույն պայմանագրի կամ դրա կիրարկումն ապահովող իրավական որևէ նորմի խախտման կամ իշխանության չարաշահման հիմքով սույն գլխով նախատեսված որոշումների կամ շրջանակային որոշումների օրինականությունն ու վավերությունը վիճարկող հայցերը: Սույն կետով նախատեսված դատական հայցերը պետք է ներկայացվեն վիճարկվող ակտի հրապարակման պահից երկու ամսվա ընթացքում:

7. Դատարանն իրավասու է լուծել 34 հոդվածի 2 կետի շրջանակներում ընդունված իրավական ակտերի մեկնաբանության և կիրառման հետ կապված անդամ պետությունների միջև ծագած վեճերը բոլոր այն դեպքերում, երբ Խորհուրդը՝ իր անդամներից որևէ մեկի կողմից համապատասխան դիմում ներկայացնելուց հետո 6 ամսվա ընթացքում չի կարողանում կարգավորել առաջացած վեճը: Դատարանն իրավասու է նաև լուծել անդամ պետությունների և Հանձնաժողովի միջև 34 հոդվածի 2 կետի շրջանակներում ստորագրված կոնվենցիաների մեկնաբանման և կիրառման ոլորտում առաջացած վեճերը:

Հոդված 36

1. Սույնով հիմնադրվում է Համակարգող կոմիտե, որը կազմված է բարձրաստիճան պաշտոնյաներից: Ի լրումն համակարգման իր հիմնական առաքելությանը՝ Կոմիտեն

- Խորհրդի պահանջով կամ իր սեփական նախաձեռնությամբ Խորհրդին է ներկայացնում կարծիքներ.

- մասնակցում է 29 հոդվածում հիշատակված ոլորտներին վերաբերող հարցերի քննարկմանը՝ առանց սահմանափակելու Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 207 հոդվածի դրույթների գործողությունը:

Հանձնաժողովն ամբողջապես ներգրավվում է սույն բաժնում հիշատակված գործունեության ոլորտներում իրականացվող աշխատանքներին:

Հոդված 37

Միջազգային կազմակերպությունների և միջազգային համաժողովների աշխատանքներին մասնակցող անդամ պետությունները պաշտպանում են սույն բաժնի համաձայն ընդունված ընդհանուր դիրքորոշումները:

18 և 19 հոդվածների դրույթները սույն բաժնի շրջանակներում ընդգրկված հարցերի նկատմամբ կիրառվում են համապատասխան ձևով:

Հոդված 38

24 հոդվածում հիշատակված համաձայնագրերը կարող են ներառել սույն բաժնում ընդգրկված ոլորտները:

Հոդված 39

1. Մինչև 34 հոդվածի 2-րդ կետի (b), (c) և (d) ենթակետերում նշված իրավական ակտերի ընդունումը Խորհուրդը խորհրդակցում է Եվրոպական Խորհրդարանի հետ: Եվրոպական Խորհրդարանը իր եզրակացությունը պետք է ներկայացնի Խորհրդի կողմից սահմանված ժամկետում, որը չպետք է երեք ամսից պակաս լինի: Նշված ժամանակահատվածում եզրակացությունը չստանալու դեպքում Խորհուրդը կարող է ընդունել իրավական ակտը:

2. Նախագահող անդամ պետությունը և Հանձնաժողովը կանոնավոր կերպով Եվրոպական Խորհրդարանին տեղեկացնում են սույն բաժնում ընդգրկված ոլորտներում անցկացված քննարկումների մասին:

3. Եվրոպական Խորհրդարանը կարող է հարցունով դիմել Խորհրդին կամ նրան ներկայացնել առաջարկություն: Խորհրդարանը կազմակերպում է սույն բաժնում նշված ոլորտներում ձեռք բերված արդյունքների վերաբերյալ տարեկան քննարկումներ:

Հոդված 40 ()*

1. Սույն բաժնում հիշատակված ոլորտներից մեկում խորացված համագործակցությունը նպատակ ունի թույլ տալ Միությանը առավել սեղմ ժամկետներում վերաճել ազատության, անվտանգության և օրինականության տարածության՝ չսահմանափակելով Եվրոպական ընկերակցության լիազորությունները և պահպանելով սույն բաժնում ամրագրված նպատակները:

2. 29-ից 39-րդ, ինչպես նաև 40a, 40b և 41-րդ հոդվածները կիրառելի են սույն հոդվածում նշված խորացված համագործակցության նկատմամբ, եթե այլ բան նախատեսված չէ 40a և 43-ից 45-րդ հոդվածներով:

3. Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի՝ Դատարանի իրավասություններին և դրանց իրականացմանը վերաբերող դրույթները կիրառվում են ինչպես սույն հոդվածի, այնպես էլ 40A և 40B հոդվածների նկատմամբ:

Հոդված 40a ()*

1. Այն անդամ պետությունները, որոնք 40 հոդվածի համաձայն մտադիր են միմյանց միջև հաստատել խորացված համագործակցություն, Հանձնաժողովին ներկայացնում են միջնորդություն, որը կարող է դրա վերաբերյալ առաջարկություն ներկայացնել Խորհուրդ: Նման առաջարկություն չներկայացնելու դեպքում Հանձնաժողովը պարտավոր է տվյալ անդամ պետություններին հայտնել առաջարկություն չներկայացնելու պատճառների մասին: Այդ դեպքում անդամ պետությունները կարող են Խորհրդին ուղղել առաջարկություն՝ խորացված համագործակցություն հաստատելու թույլտվություն ստանալու նպատակով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում հիշատակված թույլտվությունը տրվում է Խորհրդի կողմից՝ 43-45 հոդվածների համաձայն և ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ՝ Հանձնաժողովի կամ առնվազն ութ անդամ պետությունների միջնորդությամբ և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո: Խորհրդի անդամների

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:
* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

ձայները կշռվում են Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 205 հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված կարգով: Խորհրդի անդամը կարող է պահանջել, որ հարցը տեղափոխվի Եվրոպական Խորհուրդ: Տվյալ հարցը Եվրոպական Խորհրդի առջև բարձրացվելոց հետո Խորհուրդը կարող է ընդունել իրավական համապատասխան որոշումը սույն կետի առաջին պարբերության համապատասխան:

Հոդված 40b ()*

Ցանկացած անդամ պետություն, որը նպատակադրվել է մասնակցել 40A հոդվածով սահմանված կարգով հաստատված խորացված համագործակցությանը, պետք է իր մտադրության մասին ծանուցի Խորհրդին և Հանձնաժողովին, որը պետք է իր կարծիքը Խորհրդին ներկայացնի ծանուցման ստացման պահից երեք ամսվա ընթացքում՝ հնարավորության դեպքում ուղեկցված այնպիսի հատուկ միջոցառումների վերաբերյալ առաջարկությամբ, ինչպիսիք այն անհրաժեշտ կհամարի տվյալ Անդամ պետության՝ համագործակցության կողմ դառնալու համար: Պահանջի դեպքում Խորհուրդը պետք է որոշում կայացնի ծանուցման ստացման ամսաթվից չորս ամսվա ընթացքում: Որոշումը կհամարվի ընդունված, եթե Խորհուրդը միևնույն ժամանակաշրջանում ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում չի կայացրել այն սառեցնելու մասին: Այդ դեպքում Խորհուրդը պետք է հայտնի նման որոշում ընդունելու պատճառները և սահմանի դրա վերանայման ժամկետը: Սույն Հոդվածի նպատակների համար Խորհուրդը պետք է գործի Հոդված 44(1)-ում սահմանված պայմանների համապատասխան:

Հոդված 41

1. Եվրոպական Ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 189, 190, 195, 196-199, 203, 204, 205(3), 206-209, 213-219, 255, և 290 հոդվածները կիրառվում են սույն բաժնում նշված ոլորտներին վերաբերող դրույթների նկատմամբ :

2. Վարչական ծախսերը, որոնք, սույն բաժնում նշված ոլորտներին վերաբերվող դրույթների համաձայն, կրում են համապատասխան ինստիտուտները, ծածկվում են Եվրոպական ընկերակցության բյուջեի կողմից:

3. Այս դրույթների կիրառման արդյունքում ծագող ընթացիկ ծախսերը նույնպես ծածկվում են Եվրոպական ընկերակցությունների բյուջեի

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

կողմից, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խորհուրդը, գործելով միաձայն, կընդունի այլ որոշում: Այն դեպքերում, երբ ծախսերը ծածկվում են ոչ Եվրոպական ընկերակցությունների բյուջեի կողմից, ապա դրանք պետք է ծածկվեն անդամ պետությունների կողմից՝ նրանցից յուրաքանչյուրի համախառն ներքին արդյունքին համամասնորեն, եթե Խորհուրդը միաձայն քվեարկությամբ այլ բան չի որոշել:

4. Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրով սահմանված բյուջետային ընթացակարգը կիրառվում է նաև Եվրոպական ընկերակցությունների բյուջեից կատարվող ծախսերի նկատմամբ:

Հոդված 42

Խորհուրդը Հանձնաժողովի կամ որևէ անդամ պետության նախաձեռնության հիման վրա միաձայն ընդունված որոշմամբ և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո կարող է որոշել, որ 29-րդ հոդվածում հիշատակված ոլորտներն ընդգրկվեն Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 4-րդ բաժնի գործողության ոլորտում, և միաժամանակ սահմանել դրանց առնչվող որոշումների ընդունման ընթացքում քվեարկության կարգը: Խորհուրդը անդամ պետություններին հանձնարարում է ընդունել այդպիսի որոշում իրենց սահմանադրական ընթացակարգերին համապատասխան:

ԲԱԺԻՆ VII

ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ԽՈՐԱՑՎԱԾ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 43 ()*

Այն անդամ պետությունները, որոնք մտադիր են խորացված համագործակցություն հաստատել միմյանց միջև, կարող են օգտվել սույն Պայմանագրում և Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրում սահմանված ինստիտուտներից, ընթացակարգերից ու մեխանիզմներից պայմանով, որ առաջարկված համագործակցությունը

a) նպատակաուղղված է աջակցել Միության և Ընկերակցության խնդիրների հետագա իրականացմանը, պաշտպանել և ծառայել նրանց շահերին և ամրապնդել ինտեգրման գործընթացը.

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

- b) համապատասխանում է վերոհիշյալ Պայմանագրերին և Միության միասնական ինստիտուցիոնալ կառուցվածքին.
- c) հարգում է Ընկերակցության ձեռքբերումները (*acquis communautaire*) և վերոհիշյալ պայմանագրերի այլ դրույթների շրջանակներում ընդունված նորմերը.
- d) մնում է Միության կամ Ընկերակցության իրավասությունների շրջանակներում և չի շոշափում Ընկերակցության բացառիկ իրավասությանը պատկանող ոլորտները.
- e) չի խաթարում Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 14 հոդվածի 2-րդ կետում ներքին շուկան կամ վերը հիշատակված պայմանագրի XVII բաժնում սահմանված տնտեսական և սոցիալական համախմբվածությունը.
- f) չի առաջացնում խոչընդոտներ կամ խտրականություն անդամ պետությունների միջև իրականացվող առևտրային հարաբերություններում և չի խոչընդոտում նրանց միջև գործող մրցակցությանը.
- g) միավորում է առնվազն ութ անդամ պետություն.
- h) հարգում է տվյալ համագործակցությանը չմասնակցող անդամ պետությունների իրավասությունները, իրավունքներն ու պարտականությունները.
- i) չի վնասում Շենգենյան համաձայնագրի Եվրոպական միության կառուցվածքում ինտեգրվելու վերաբերյալ Արձանագրության դրույթները.
- j) 43 հոդվածի (b) կետին համապատասխան բաց է բոլոր անդամ պետությունների համար:

Հոդված 43a ()*

Խորացված համագործակցություն կարող է հաստատվել միայն որպես ծայրահեղ միջոց այն դեպքերում, երբ Խորհուրդը փաստում է, որ նման համագործակցության նպատակները ողջամիտ ժամանակաշրջանում չեն կարող իրագործվել Պայմանագրերի համապատասխան դրույթների կիրառմամբ:

Հոդված 43b ()*

Խորացված համագործակցան հաստատման պահից այն բաց է բոլոր անդամ պետությունների համար: Համագործակցությունը վերջիններիս համար մնում է բաց ցանկացած ժամանակ՝ սույն պայմանագրի 27e հոդվածի և 40b հոդվածի, ինչպես նաև Եվրոպական ընկերակցության

* Հոդվածն ավելացվել է Նիցի պայմանագրով:

* Հոդվածն ավելացվել է Նիցի պայմանագրով:

հիմնադիր պայմանագրի 11a հոդվածի կետին համապատասխան՝ առաջնային որոշումների, ինչպես նաև դրանց շրջանակներում ընդունված որոշումների պահպանման պայմանով: Հանձնաժողովը և խորացված համագործակցությանը մասնակցող անդամ պետությունները խրախուսում են հնարավորինս մեծ թվով անդամ պետությունների մասնակցությունն այդ համագործակցությանը:

Հոդված 44 ()*

1. 43 հոդվածում նշված խորացված համագործակցության իրականացման համար անհրաժեշտ իրավական ակտերի ու որոշումների ընդունման նպատակներով կիրառվում են սույն պայմանագրի և Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի ինստիտուցիոնալ դրույթները: Դրանց քննարկումներին կարող են մասնակցել Խորհրդի բոլոր անդամները, սակայն որոշումների ընդունմանը պետք է մասնակցեն միայն խորացված համագործակցությանը մասնակցող անդամ պետությունները ներկայացնող անդամները: Որակյալ մեծամասնության որոշման նպատակով կիրառվում է Խորհրդի շահագրգիռ անդամների ձայների այն քանակը, որը սահմանված է Ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 205 հոդվածի 2 կետում և սույն պայմանագրի 27 (c) հոդվածի հիման վրա սահմանված խորացված համագործակցության վերաբերյալ 23 հոդվածի 2 կետի երկրորդ և երրորդ պարբերություններում: Միաձայն որոշումները ընդունվում են միայն Խորհրդի շահագրգիռ անդամների կողմից:

Վերոհիշյալ ակտերն ու որոշումները Միության օրենսդրության մաս չեն կազմում:

2. Անդամ պետությունները իրենց շահագրգռվածության սահմաններում կիրառում են այն իրավական ակտերն ու որոշումները, որոնք ընդունվել են իրենց մասնակցությամբ հաստատված համագործակցության իրականացման նպատակով: Այդ ակտերն ու որոշումները պարտադիր են միայն նման խորացված համագործակցությանը մասնակցող անդամ պետությունների համար և անհրաժեշտության դեպքում անմիջականորեն կիրառվում են այդ պետություններում: Ընդլայնված համագործակցությանը չմասնակցող պետությունները չպետք է խոչընդոտեն համագործակցության իրականացմանը՝ դրան մասնակցող անդամ պետությունների միջև:

Հոդված 44a ()*

** Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

* Հոդվածն ավելացվել է Նիցի պայմանագրով (նախկինում՝ Հոդված 44(2)):

Ընդլայնված համագործակցության իրականացման արդյունքում առաջացող ծախսերը, բացի ինստիտուտների համար նախատեսված վարչական ծախսերից, պետք է կրեն համագործակցությանը մասնակցող անդամ պետությունները, եթե Խորհրդը Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն քվերակությամբ այլ բան չորոշի:

Հոդված 45 ()*

Խորհուրդը և Հանձնաժողովը պետք է ապահովեն սույն բաժնի շրջանակներում ձեռնարկված գործողությունների համաձայնեցվածությունը, ինչպես նաև դրանց համատեղելիությունը Միության և Ընկերակցության իրավասության ոլորտներում իրականացվող քաղաքականության հետ և համագործակցում են այդ նպատակով:

ԲԱԺԻՆ VIII

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԳՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 46 ()*

Եվրոպական ընկերակցության, Աժխի և պողպատի եվրոպական ընկերակցության և Ատոմային էներգիայի եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի դրույթները, որոնք վերաբերում են Եվրոպական ընկերակցությունների դատարանի իրավասություններին և դրանց իրականացմանը, կիրառվում են սույն պայմանագրի հետևյալ դրույթների նկատմամբ.

a) այն դրույթների, որոնք փոփոխում են Եվրոպական ընկերակցության ստեղծման նպատակով Եվրոպական տնտեսական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագիրը, Աժխի և պողպատի եվրոպական ընկերակցության և Ատոմային էներգիայի եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրերը.

b) 35 հոդվածով սահմանված պայմաններով՝ VI-րդ բաժնի դրույթների.

c) Եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրի 11 և 11a հոդվածներով և սույն պայմանագրի 40 հոդվածով սահմանված պայմաններով՝ VII-րդ բաժնի դրույթների նկատմամբ.

d) 6-րդ հոդվածի 2 կետի նկատմամբ այն մասով, որը վերաբերում է ինստիտուտների գործողություններին այն չափով, որքանով Դատարանն

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

իրավասու է Եվրոպական ընկերակցությունների հիմնադիր պայմանագրերի և սույն պայմանագրի շրջանակներում.

e) 7-րդ հոդվածի գուտ ընթացակարգային դրույթների նկատմամբ, համաձայն որոնց Գատարանը գործում է շահագրգիռ անդամ պետության խնդրանքով և վերը նշված հոդվածով նախատեսված դեպքերի Խորհրդի կողմից արձանագրման պահից մեկ ամսվա ընթացքում.

f) 43-ից մինչև 45 հոդվածների նկատմամբ:

Հոդված 47

Եվրոպական ընկերակցության ստեղծման նպատակով Եվրոպական տնտեսական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրում, Աժխի և պողպատի եվրոպական ընկերակցության և Ատոմային էներգիայի եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր պայմանագրում, ինչպես նաև սույն եզրափակիչ դրույթներում փոփոխություններ կատարող դրույթների պահպանման պայմանով, սույն պայմանագրում պարունակվող ոչ մի դրույթ չի կարող ազդել Եվրոպական ընկերակցությունների հիմնադիր պայմանագրերի կամ դրանք փոփոխող կամ լրացնող հետագա պայմանագրերի կամ ակտերի վրա:

Հոդված 48

Ցանկացած անդամ պետության կառավարություն կամ Հանձնաժողովը կարող են Խորհրդին առաջարկություններ ներկայացնել Միությունը հիմնադրող պայմանագրերում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ: Եթե Խորհուրդը, խորհրդակցելով Եվրոպական խորհրդարանի, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև Հանձնաժողովի հետ, տալիս է եզրակացություն անդամ պետությունների կառավարությունների ներկայացուցիչների համաժողով հրավիրելու անհրաժեշտության վերաբերյալ, ապա այդ համաժողովը հրավիրվում է Խորհրդի Նախագահի կողմից՝ վերոհիշյալ Պայմանագրերում կատարվելիք փոփոխությունների վերաբերյալ ընդհանուր համաձայնությամբ որոշում ընդունելու նպատակով: Գրամավարկային ոլորտում փոփոխություններ նախատեսելու դեպքում անհրաժեշտ է խորհրդակցել նաև Եվրոպական Կենտրոնական բանկի հետ:

Փոփոխություններն ուժի մեջ կմտնեն բոլոր անդամ պետությունների կողմից իրենց սահմանադրական պահանջներին համապատասխան վավերացվելուց հետո:

Հոդված 49

Ցանկացած եվրոպական պետություն, որն ընդունում է 6 հոդվածի 1-ին կետում սահմանված սկզբունքները, կարող է դիմել Միության անդամ դառնալու համար: Այն իր դիմումը պետք է ուղղի Խորհրդին, որը, միաձայն քվեարկությամբ ընդունում է համապատասխան որոշումը՝ Հանձնաժողովի հետ խորհրդակցելուց և Եվրոպական խորհրդարանի անդամների ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ տրված համաձայնությունը ստանալուց հետո:

Միության հիմնադիր պայմանագրերին միանալու պայմանները և դրա հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ իրավական դրույթները հանդիսանում են Միության անդամ պետությունների և թեկնածու պետության միջև կնքվելիք համաձայնագրի առարկա: Այս համաձայնագիրը ենթակա է վավերացման բոլոր անդամ պետությունների կողմից՝ համաձայն ներպետական սահմանադրական ընթացակարգերի:

Հոդված 50

1. Սույնով ուժը կորցրած են ճանաչվում 1965թ. ապրիլի 8-ին Բրյուսելում կնքված Եվրոպական ընկերակցությունների միասնական Խորհուրդ և միասնական Հանձնաժողով ստեղծելու մասին պայմանագրի 2-ից մինչև 7 և 10-ից մինչև 19 հոդվածները:

2. Սույնով ուժը կորցրած են ճանաչվում 1986թ. փետրվարի 17-ին Լյուքսեմբուրգում և 1986թ. փետրվարի 28-ին Հաագայում կնքված Միասնական եվրոպական ակտի 2-րդ հոդվածը, 3-րդ հոդվածի 2-րդ կետը և III-րդ բաժինը:

Հոդված 51

Սույն Պայմանագիրը կնքվում է անսահմանափակ ժամկետով:

Հոդված 52

Սույն Պայմանագիրը պետք է վավերացվի Բարձր պայմանավորվող կողմերի կողմից՝ իրենց սահմանադրական պահանջներին համապատասխան: Վավերացման վկայագրերը պետք է ի պահ հանձնվեն Իտալիայի Հանրապետության կառավարությանը:

Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ կմտնի 1993թ. հունվարի 1-ին պայմանով, որ բոլոր Վավերացման վկայագրերը հանձնված լինեն, իսկ բոլոր Վավերացման վկայագրերի հանձնված չլինելու դեպքում՝ վերջին ստորագրող պետության կողմից Վավերացման փաստաթուղթը հանձնելուն հաջորդող ամսվա առաջին օրը:

Հոդված 53

Սույն պայմանագիրը կազմվել է մեկ օրինակով՝ դանիերեն, հոլանդերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, հունարեն, իռլանդերեն, իտալերեն պորտուգալերեն և իսպաներեն լեզուներով (ընդ որում՝ այդ լեզուներից յուրաքանչյուրով կազմված տեքստերը բնօրինակ են) և պետք է ի պահ հանձնվի Իտալիայի Հանրապետության կառավարության արխիվ, որը պետք է մեկական վավերացված պատճեն փոխանցի մյուս ստորագրող պետություններից յուրաքանչյուրի կառավարությանը:

1994թ. Անդամակցության պայմանագրի համաձայն սույն Պայմանագրի ֆիններեն և շվեդերեն տարբերակները նույնպես բնօրինակ են: 2003թ. Անդամակցության պայմանագրի համաձայն սույն Պայմանագրի չեխերեն, էստոներեն, հունգարերեն, լատվերեն, լիտվերեն, մալտերեն, լեհերեն, սլովակերեն և սլովեներեն տարբերակները նույնպես բնօրինակ են:

Ի ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆ ՎԵՐՈՇԱՐԱԴՐՅԱԼԻ սույն պայմանագիրը ստորագրվել է ներքոստորագրյալ լիազոր ներկայացուցիչների կողմից:

Կատարվել է Մասստրիխտում՝ հազար ինը հարյուր իննսուներկու թվականի փետրվարի յոթին:

(Ստորագրողների ցուցակը չի վերարտադրված)

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԳԻՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

(ԿՈՆՍՈԼԻԴԱՑՎԱԾ ՏԱՐԲԵՐԱԿ)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

I – ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՏԵԶՍԸ

Նախաբան			39
Առաջին մաս	–	Սկզբունքներ	4
0			
Երկրորդ մաս – Եվրոպական միության քաղաքացիություն	...		44
Երրորդ մաս – Ընկերակցության քաղաքականության ոլորտները			46

ԲԱԺԻՆ I – Ապրանքների ազատ տեղաշարժ.....	46
Գլուխ 1 Մաքսային միություն.....	46
Գլուխ 2 – Անդամ պետությունների միջև քանակական սահմանափակումների արգելք.....	47
ԲԱԺԻՆ II – Գյուղատնտեսություն	48
ԲԱԺԻՆ III – Անձանց, ծառայությունների և կապիտալի ազատ տեղաշարժ	51
Գլուխ 1 – Աշխատողներ	51
Գլուխ 2 – Չեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք	52
Գլուխ 3 – Ծառայություններ	54
Գլուխ 4 – Կապիտալ և վճարումներ	56
ԲԱԺԻՆ IV – Վիզաների, ապաստարանի, ներգաղթի և անձանց ազատ տեղաշարժին առնչվող այլ ոլորտներում քաղաքականություն	57
ԲԱԺԻՆ V – Տրանսպորտ	6
ԲԱԺԻՆ VI – Մրցակցության, հարկման և օրենքների համապատասխանեցման ընդհանուր կանոններ	64
Գլուխ 1 – Մրցակցության կանոններ	64
Ենթագլուխ 1 – Տնտեսվարող սուբյեկտների նկատմամբ կիրառվող կանոններ.....	64
Ենթագլուխ 2 — Պետությունների կողմից տրամադրվող օգնություն.....	67
Գլուխ 2 – Հարկային դրույթներ	68
Գլուխ 3 – Օրենքների համապատասխանեցում.....	69
ԲԱԺԻՆ VII – Տնտեսական և դրամավարկային քաղաքականություն.....	71
Գլուխ 1 – Տնտեսական քաղաքականություն	71
Գլուխ 2 – Դրամավարկային քաղաքականություն	75
Գլուխ 3 – Ինստիտուցիոնալ դրույթներ	78

Գլուխ 4 – Անցումային դրույթներ.....	81
ԲԱԺԻՆ VIII – Զբաղվածություն	88
ԲԱԺԻՆ IX – Ընդհանուր առևտրային քաղաքականություն	90
ԲԱԺԻՆ X – Մաքսային համագործակցություն	91
ԲԱԺԻՆ XI – Սոցիալական քաղաքականություն, կրթություն, մասնագիտական ուսուցում և երիտասարդություն	92
Գլուխ 1 – Սոցիալական դրույթներ	92
Գլուխ 2 – Եվրոպական սոցիալական հիմնադրամ	97
Գլուխ 3 – Կրթություն, մասնագիտական ուսուցում և երիտասարդություն	98
ԲԱԺԻՆ XII – Մշակույթ	99
ԲԱԺԻՆ XIII – Հանրային առողջապահություն	100
ԲԱԺԻՆ XIV – Սպառողների պաշտպանություն.....	101
ԲԱԺԻՆ XV – Տրանսեվրոպական համացանցեր.....	101
ԲԱԺԻՆ XVI – Արդյունաբերություն	103
ԲԱԺԻՆ XVII – Տնտեսական և սոցիալական համախմբում	103
ԲԱԺԻՆ XVIII – Հետազոտություններ և տեխնոլոգիական զարգացում...105	
ԲԱԺԻՆ XIX – Շրջակա միջավայր.....	107
ԲԱԺԻՆ XX – Զարգացմանն ուղղված համագործակցություն.....	109
ԲԱԺԻՆ XXI (*) – Տնտեսական, ֆինանսական և տեխնիկական համագործակցություն երրորդ երկրների հետ.....	111
Մաս չորս – Անդրծովյան երկրների և տարածքների միություն.....	111
Մաս հինգ – Ընկերակցության ինստիտուտները.....	113
ԲԱԺԻՆ I – Ինստիտուտները կառավարող դրույթները	113
Գլուխ 1 – Ինստիտուտները.....	113
Ենթագլուխ 1 – Եվրոպական խորհրդարան	113
Ենթագլուխ 2 – Խորհուրդ	117
Ենթագլուխ 3 – Հանձնաժողով	119
Ենթագլուխ 4 – Դատարան.....	122
Ենթագլուխ 5 – Վերահսկիչ պալատ.....	129
Գլուխ 2 – Որոշ ինստիտուտների համար ընդհանուր դրույթներ.....	132
Գլուխ 3 – Տնտեսական և սոցիալական կոմիտե.....	136
Գլուխ 4 – Տարածքների Կոմիտե.....	138
Գլուխ 5 – Եվրոպական ներդրումային բանկ.....	139

ԲԱԺԻՆ II – Ֆինանսական դրույթներ.....	
.....	140
Մաս վեց – Ընդհանուր և եզրափակիչ դրույթներ.....	146
Եզրափակիչ դրույթներ	154

Նորին մեծությունն Բելգիայի թագավորը, Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության նախագահը, Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահը, Իտալիայի Հանրապետության նախագահը, Նորին թագավորական մեծությունն Լյուքսեմբուրգի արքայադուստրը, Նորին թագավորական մեծությունն Նիդերլանդների թագուհին²,

ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՄ ԼԻՆՇԵԼՈՎ Եվրոպայի ժողովուրդների միջև առավել սերտ միության հիմքեր ստեղծելու իրենց մտադրության մեջ,

ՄՏԱԴԻՐ ԼԻՆՇԵԼՈՎ ընդհանուր գործողություններով վերացնել Եվրոպան բաժանող խոչընդոտները և երաշխավորել իրենց երկրների տնտեսական ու սոցիալական առաջընթացը,

ՀԱՄԱՐՇԵԼՈՎ, որ իրենց ջանքերի հիմնական նպատակը իրենց ժողովուրդների կենցաղային և աշխատանքային պայմանների շարունակական բարելավումն է,

ԸՆԴՈՒՆՇԵԼՈՎ, որ առկա խոչընդոտների վերացումը պահանջում է համաձայնեցված գործողություններ կայուն զարգացում, հավասարակշռված առևտուր և արդար մրցակցություն ապահովելու համար,

ՉԳՏԵԼՈՎ ամրապնդել իրենց տնտեսությունների միասնությունը և երաշխավորել դրանց ներդաշնակ զարգացումը՝ կրճատելով տարբեր տարածաշրջանների միջև առկա տարբերությունները և պակաս արտոնյալ տարածաշրջանների հետամնացությունը,

ՑԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆՇՆԱԼՈՎ համատեղ առևտրային քաղաքականության միջոցով նպաստել միջազգային առևտրի սահմանափակումների աստիճանական վերացմանը,

ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆՇՆԱԼՈՎ հաստատել Եվրոպան և անդրծովյան երկրները կապող միասնությունը և ցանկանալով ապահովել բարեկեցության աճ, համաձայն Միավորված Ազգերի Կազմակերպության Կանոնադրության,

ՄՏԱԴՐՎԵԼՈՎ այսպիսով միավորել իրենց ռեսուրսները՝ խաղաղությունն ու ազատությունը պահպանելու և ամրապնդելու համար, և իրենց

ջանքերին միանալու կոչով դիմել Եվրոպայի այլ գաղափարակից ժողովուրդներին,

ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՄ ԼԻՆԵԼՈՎ նպաստել իրենց ժողովուրդների համար գիտելիքներ ստանալու հնարավորինս բարձր մակարդակի ապահովմանը՝ կրթության համընդգրկուն մատչելիության երաշխավորման և կրթական համակարգի շարունակական բարեփոխման միջոցով.

վճռեցին են հիմնադրել Եվրոպական ընկերակցություն՝ այդ նպատակով որպես իրենց լիազոր ներկայացուցիչներ նշանակելով՝

(Լիազոր ներկայացուցիչների ցուցակը վերարտադրված չէ)

ՈՎԶԵՐ, փոխանակելով պատշաճ կարգով և հավաստի ձևակերպված իրենց լիազորությունները, համաձայնության եկան հետևյալի վերաբերյալ.

ԲԱԺԻՆ I

ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐ

Հոդված 1

Սույն Պայմանագրով ԲԱՐՁՐ ՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎՈՂ ԿՈՂՄԵՐԸ հիմնադրում են ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ:

Հոդված 2

Ընկերակցության խնդիրն է ընդհանուր շուկա և տնտեսական ու դրամական միություն հիմնելու, ինչպես նաև 3-րդ և 4-րդ հոդվածներում նշված ընդհանուր ոլորտներում քաղաքականություն ու գործողություններն իրականացնելու միջոցով նպաստել Ընկերակցության տարածքում տնտեսական գործունեության ներդաշնակ, հավասարակշռված և կայուն զարգացմանը, խթանել զբաղվածությունը և հասնել սոցիալական պաշտպանության բարձր մակարդակի, աջակցել տղամարդկանց և կանանց իրավահավասարությանը, նպաստել տնտեսության կայուն և ոչ ինֆլյացիոն աճին, մրցունակությանն ու տնտեսական ցուցանիշների համընկնման բարձր աստիճանին, հասնել շրջակա միջավայրի պաշտպանության և դրա որակի բարելավման բարձր մակարդակին, կյանքի որակի և կենսամակարդակի բարձրացմանը, ինչպես նաև անդամ

պետությունների միջև տնտեսական ու սոցիալական փոխկապվածությանն ու միասնությանը:

Հոդված 3

1. 2-րդ հոդվածում շարադրված նպատակներն իրականացնելու նպատակով Ընկերակցության գործունեությունը, համաձայն սույն պայմանագրի և այնտեղ նշված ժամանակացույցի, ներառում է հետևյալը՝
 - a) անդամ պետությունների միջև ապրանքների ներմուծման և արտահանման վրա սահմանված մաքսային տուրքերի և քանակական սահմանափակումների, ինչպես նաև համարժեք ազդեցություն ունեցող բոլոր մյուս միջոցների արգելում.
 - b) ընդհանուր առևտրային քաղաքականություն.
 - c) ներքին շուկա, ինչը ենթադրում է անդամ պետությունների միջև հարաբերություններում, ապրանքների, անձանց, ծառայությունների և կապիտալի ազատ տեղաշարժին խոչնդոտող արգելքների վերացում.
 - d) անձանց մուտքին և տեղաշարժին վերաբերող միջոցառումներ, ինչպես սահմանված է սույն պայմանագրի չորրորդ բաժնում.
 - e) գյուղատնտեսության և ձկնորսության ոլորտում ընդհանուր քաղաքականություն.
 - f) տրանսպորտի ոլորտում ընդհանուր քաղաքականություն.
 - g) ներքին շուկայում մրցակցության նորմերի խախտումները կանխարգելող համակարգ.
 - h) անդամ պետությունների օրենսդրության համապատասխանեցում այնքանով, որքանով դա անհրաժեշտ է ընդհանուր շուկայի գործունեության համար.
 - i) աջակցություն անդամ պետությունների միջև զբաղվածության քաղաքականության ոլորտում համակարգմանը՝ զբաղվածության ապահովման համակարգված ռազմավարության մշակման միջոցով դրանց արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով.
 - j) սոցիալական ոլորտում քաղաքականություն, ներառյալ Եվրոպական սոցիալական հիմնադրամի գործունեությունը.
 - k) տնտեսական և սոցիալական միասնականություն և համախմբվածություն.
 - l) շրջակա միջավայրի պաշտպանության քաղաքականություն.
 - m) Ընկերակցության արդյունաբերության մրցունակության բարձրացում.
 - n) աջակցություն տեխնոլոգիական զարգացմանն ու հետազոտություններին.

օ) տրանս-էվրոպական համացանցերի և ենթակառուցվածքների ստեղծման և զարգացման խթանում.

բ) ներդրում՝ ի նպաստ առողջապահության բարձր մակարդակի ձեռքբերման.

գ) անդամ պետությունների կրթության, վերապատրաստման և մշակույթի զարգացմանն ուղղված ներդրում.

ր) քաղաքականություն՝ ի նպաստ համընդհանուր զարգացման ոլորտում համագործակցության,

ս) առևտուրն ընդլայնելու և տնտեսական ու սոցիալական զարգացումը միասնաբար խթանելու նպատակով անդրծովյան երկրների և տարածքների փոխկապակցում.

տ) գործողություններ՝ ի նպաստ սպառողների իրավունքների պաշտպանության ամրապնդման.

ս) միջոցառումներ՝ էներգիայի, քաղաքացիական պաշտպանության և տուրիզմի ոլորտներում:

2. Սույն հոդվածում նշված բոլոր գործունեության ոլորտներում Ընկերակցությունը նպատակ ունի բացառել անհավասարությունները և խթանել տղամարդկանց և կանանց միջև իրավահավասարությունը:

Հոդված 4

1. 2-րդ հոդվածում շարադրված նպատակների իրագործման համար անդամ պետությունների և Ընկերակցության գործողությունները, ինչպես սահմանված է սույն պայմանագրում և համաձայն այնտեղ նշված ժամանակացույցի, ներառում են անդամ պետությունների տնտեսական ոլորտում քաղաքականությունների սերտ համակարգման, ներքին շուկայի և համընդհանուր խնդիրների սահմանման վրա հիմնված տնտեսական քաղաքականության հաստատում, որն իրականացվում է ազատ մրցակցությամբ բաց շուկայական տնտեսության սկզբունքի համաձայն:

2. Վերը նշվածի հետ միաժամանակ, սույն պայմանագրի և նրանում սահմանված ժամկետների և ընթացակարգերի համաձայն այս գործողությունները ներառում են միասնական դրամական միավորի (ECU) ներմուծմանը առաջնորդող անփոփոխ և հաստատագրված փոխարժեքի սահմանումը, ինչպես նաև միասնական դրամավարկային և փոխարժեքային քաղաքականության մշակումն ու իրականացումը, որոնց հիմնական նպատակն է պահպանել գների կայունությունը և, չխախտելով այս հիմնական խնդիրը, ազատ մրցակցությամբ բաց շուկայական տնտեսության սկզբունքներին համապատասխան աջակցել Ընկերակցությունում ընդհանուր տնտեսական քաղաքականությանը:

3. Անդամ պետությունների և Ընկերակցության այս գործողությունները պետք է հանգեցնեն հետևյալ ուղենիշային սկզբունքների պահպանմանը.

կայուն գներ, պետական ֆինանսների և արտարժույթի պայմաններ, վճարումների կայուն հաշվեկշիռ:

Հոդված 5

Ընկերակցությունը գործում է սույն պայամանագրով իրեն տրված լիազորությունների և առաջադրված խնդիրների սահմաններում:

Ընկերակցության բացառիկ իրավասության մեջ չներառված ոլորտներում վերջինս գործում է սուբսիդիար իրավասության սկզբունքին համապատասխան՝ գործողություններ ձեռնարկելով այն դեպքերում և այնքանով, որքանով մտադրված գործողությունների նպատակները չեն կարող արդյունավետորեն իրագործվել անդամ պետությունների կողմից ինքնուրույնաբար և, հետևաբար, նաև հաշվի առնելով ենթադրվող գործողության և ակնկալվող արդյունքների ծավալները և ընգրկումը, դրանք առավել հաջող կերպով կարող են իրագործվել Ընկերակցության կողմից:

Ընկերակցության ցանկացած գործողության սահմանը այդ գործողության նպատակներին հասնելու համար նվազագույն անրաժեշտ միջոցառումներն են:

Հոդված 6

Շրջակա միջավայրի պաշտպանության վերաբերյալ պահանջները պետք է ինտեգրվեն 3-րդ հոդվածում նշված Ընկերակցության քաղաքականության և գործողությունների սահմանման ու կատարման մեջ հատկապես կայուն զարգացման խթանման նպատակով:

Հոդված 7

1. Ընկերակցությանն առաջադրված խնդիրներն իրականացվում են հետևյալ ինստիտուտների կողմից՝

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ԴԱՏԱՐԱՆ

ՎԵՐՍՏՈՒԳԻՉ ՊԱԼԱՏ

Յուրաքանչյուր ինստիտուտ գործում է սույն պայմանագրով իրեն վերապահված լիազորությունների սահմաններում:

2. Խորհրդին և Հանձնաժողովին օժանդակում են խորհրդատվական գործառույթներ իրականացնող Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեն և Տարածաշրջանների կոմիտեն:

Հոդված 8

Կենտրոնական բանկերի եվրոպական համակարգը (այսուհետև՝ «ԿԲԵՀ») և Եվրոպական կենտրոնական բանկը (այսուհետև՝ «ԵԿԲ») հիմնադրվում են սույն պայմանագրով սահմանված կարգով. նրանք գործում են սույն պայմանագրով, ինչպես նաև այս պայմանագրին կից ներկայացվող ԿԲԵՀ-ի և ԵԿԲ-ի կանոնադրությամբ (այսուհետև՝ ԿԲԵՀ-ի կանոնադրություն) իրենց վերապահված լիազորությունների շրջանակներում:

Հոդված 9

Հիմնադրվում է Եվրոպական ներդրումային բանկը, որը գործում է սույն պայմանագրով և դրան կից կանոնադրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում:

Հոդված 10

Անդամ պետությունները պետք է ձեռնարկեն ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ մասնավոր բնույթի առանձնահատուկ միջոցներ, սույն պայմանագրից կամ Ընկերակցության ինստիտուտների կողմից իրականացված գործողություններից բխող պարտավորությունների կատարումն ապահովելու համար: Անդամ պետությունները պետք է օժանդակեն Ընկերակցության խնդիրների ամբողջական իրականացմանը:

Անդամ պետությունները պետք է ձեռնպահ մնան սույն պայմանագրով սահմանված խնդիրների իրագործումը վտանգի ենթարկող ցանկացած գործողությունից:

Հոդված 11 ()*

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայամանագրով

1. Այն անդամ պետությունները, որոնք նպատակ ունեն սույն պայմանագրում նշված ոլորտներից որևէ մեկում միմյանց միջև հաստատել խորացված համագործակցություն, պետք է դիմեն Հանձնաժողովին, որն այդ նպատակով կարող է առաջարկություն ներկայացնել Խորհրդին: Հանձնաժողովի կողմից նման առաջարկություն չներկայացնելու դեպքում տվյալ անդամ պետությունը տեղյակ է պահվում առաջարկը չներկայացնելու պատճառների մասին:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված խորացված համագործակցություն սկսելը թույլատրվում է Խորհրդի կողմից՝ որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ՝ ԵՄ հիմնադիր պայմանագրի 43-ից 45-րդ հոդվածների համաձայն, Հանձնաժողովի կողմից ստացված առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո: Եթե խորացված համագործակցությունը տարածվում է այն ոլորտների վրա, որոնց շրջանակներում որոշումները ընդունվում են սույն պայմանագրի 251 հոդվածով սահմանված ընթացակարգով, ապա է Եվրոպական խորհրդարանի համաձայնությունը պարտադիր է:

Խորհրդի անդամների միջնորդությամբ այդ խնդիրը կարող է փոխանցվել Եվրոպական խորհուրդ: Խնդիրը Եվրոպական խորհրդում քննարկվելուց հետո Խորհուրդը կարող է գործել սույն կետի առաջին պարբերության համաձայն:

3. Ընդլայնված համագործակցության շրջանակներում միջոցառումների իրականացման համար անհրաժեշտ ակտերը և որոշումները պետք է չհակասեն սույն պայմանագրի բոլոր համապատասխան դրույթներին, եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն հոդվածով և Եվրոպական միության մասին պայմանագրի 43 – 45 հոդվածներով:

Հոդված 11a ()*

11-րդ հոդվածի համաձայն սկսված խորացված համագործակցությանը մասնակցելու ցանկություն հայտնող յուրաքանչյուր անդամ պետություն պետք է իր մտադրության մասին ծանուցի Խորհրդին և Հանձնաժողովին: Վերջինս այդ ծանուցումը ստանալու օրվանից սկսած երեք ամսվա ընթացքում Խորհրդին է ներկայացնում իր եզրակացությունը: Այդ ծանուցումը ստանալու օրվանից չորս ամսվա ընթացքում Հանձնաժողովը որոշում է ընդունում այդ հարցի և իր կողմից կարևոր համարվող նման հատուկ միջոցառումների վերաբերյալ:

Հոդված 12

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

Սույն պայմանագրի կատարման շրջանակներում և, չսահմանափակելով պայմանագրում ներառված որևէ հատուկ դրույթ, արգելվում է ազգային պատկանելության վրա հիմնված ցանկացած խտրականություն:

Խորհուրդը, գործելով 251 հոդվածով սահմանված ընթացակարգով, կարող է ընդունել նման խտրականությունն արգելող նորմեր:

Հոդված 13 ()*

1. Չխախտելով սույն պայմանագրի այլ դրույթները՝ Խորհուրդը, Ընկերակցությանը սույն պայմանագրով վերապահված լիազորությունների շրջանակներում, Հանձնաժողովի կողմից ներկայացված առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն ընդունված որոշմամբ կարող է սեռի, ռասսայական կամ էթնիկ ծագման, կրոնական, հաշմանդամության, տարիքի կամ սեռական կողմնորոշման հիմքերով խտրականության դեմ պայքարելու համար ձեռնարկել համապատասխան քայլեր:

2. Որպես բացառություն սույն հոդվածի 1-ին կետից, Խորհուրդը գործում է 251 հոդվածում սահմանված ընթացակարգով բոլոր այն դեպքերում, երբ անդամ պետությունների կողմից սույն հոդվածի առաջին մասում նշված նպատակների իրագործմանն ուղղված գործողություններին աջակցելու նպատակով անհրաժեշտ որոշումներ է կայացնում: Նման որոշումները չպետք է սահմանեն անդամ պետությունների օրենսդրական և ենթօրենսդրական դրույթների ներդաշնակեցում:

Հոդված 14

1. Ընկերակցությունը, չխախտելով սույն Պայմանագրի մյուս դրույթները, մինչև 1992 թվականի Դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակահատվածում սույն հոդվածի և 15, 26, 47(2), 49, 80, 93 և 95 հոդվածների դրույթների համաձայն ընդունում է իրավական ակտեր, որոնց նպատակը ներքին շուկայի ռեժիմ սահմանելն է:

2. Ներքին շուկան ներքին սահմաններ չունեցող տարածություն է, որտեղ՝ սույն պայմանագրի դրույթների համաձայն երաշխավորված է ապրանքների, անձանց, ծառայությունների և կապիտալի ազատ տեղաշարժը:

3. Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ սահմանում է

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի Պայմանագրով

այն ուղենիշները և պայմանները, որոնք անհրաժեշտ են ընտրված բոլոր ոլորտներում հավասարակշռված առաջընթաց ապահովելու համար:

Հոդված 15

14-րդ հոդվածում շարադրված նպատակների իրագործմանն ուղղված առաջարկությունները մշակելու ընթացքում Հանձնաժողովը պետք է հաշվի առնի այն աշխատանքների շրջանակը, որոնք՝ ներքին շուկայի ստեղծման ժամանակահատվածում, անհրաժեշտ է իրականացնել տարբեր տնտեսական զարգացման մակարդակ ունեցող պետությունների կողմից, և կարող է առաջարկել համապատասխան դրույթների սահմանում:

Եթե նման դրույթները ընդունվում են որպես գործող դրույթներից բացառություն, ապա դրանք պետք է կրեն ժամանակավոր բնույթ և հնարավորինս չխոչընդոտեն ընդհանուր շուկայի գործընթացներին:

Հոդված 16

Չխախտելով 73, 86 և 87-րդ հոդվածների դրույթները և նկատի ունենալով ընդհանուր տնտեսական հետաքրքրություն ներկայացնող ծառայությունների տեղը Միության համընդհանուր արժեքային համակարգում, ինչպես նաև նրանց դերը սոցիալական և տարածքային համախմբվածությունը խթանելու գործում՝ Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները, յուրաքանչյուրն իր իրավասության և սույն պայմանագրի կիրառության շրջանակում, պետք է հետևեն, որ նման ծառայությունները մատուցվեն այնպիսի սկզբունքների և պայմանների հիման վրա, որոնք հնարավորություն են տալիս իրականացնել իրենց առաքելությունը:

ՄԱՍ II

ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 17

1. Սույնով սահմանվում է Եվրոպական միության քաղաքացիությունը: Անդամ պետության քաղաքացիություն ունեցող յուրաքանչյուր անձ հանդիսանում է Միության քաղաքացի: Միության քաղաքացիությունը չի

փոխարինում և միայն փոխլրացում է անդամ պետության քաղաքացիությունը:

2. Միության քաղաքացիները օգտվում են սույն պայմանագրով իրենց տրված իրավունքներից և կատարում են սույն պայմանագրով իրենց ամրագրված պարտականությունները:

Հոդված 18 ()*

1. Միության յուրաքանչյուր քաղաքացի անդամ պետությունների տարածքում իրավունք ունի ազատ տեղաշարժվել և բնակություն հաստատել, ենթարկվելով այն սահմանափակումներին և պայմաններին, որոնք ամրագրված են սույն պայմանագրում և այդ պայմանագրի կատարման համար ընդունված իրավական ակտերում:

2. Բոլոր այն դեպքերում, երբ այդ իրավունքի իրականացման համար ակնհայտորեն անհրաժեշտ է Ընկերակցության կողմից համապատասխան միջոցների ձեռնարկումը և եթե սույն պայմանագիրը չի նախատեսում անհրաժեշտ լիազորություններ, Խորհուրդը կարող է ընդունել 1-ին մասում ամրագրված իրավունքների իրականացմանն ու աջակցմանն ուղղված դրույթներ: Խորհուրդը գործում է 251 հոդվածում սահմանված ընթացակարգով:

3. 2-րդ կետը չի կիրառվում անձնագրերի, ինքնությունը հաստատող քարտերի, կացության ակտերի կամ ցանկացած այլ նման փաստաթղթի, ինչպես նաև սոցիալական ապահովման կամ սոցիալական պաշտպանության մասին դրույթների նկատմամբ:

Հոդված 19

1. Որևէ անդամ պետությունում բնակվող, բայց այդ պետության քաղաքացիություն չունեցող Միության յուրաքանչյուր քաղաքացի իրավունք ունի քվեարկել և որպես թեկնածու հանդես գալ իր բնակության անդամ պետության տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում նույն պայմաններով, ինչ տվյալ պետության քաղաքացիները: Այս իրավունքի կիրառման եղանակները պետք է սահմանվեն Խորհրդի կողմից՝ Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո. այս իրավունքի իրականացման եղանակները կարող են նախատեսել անդամ պետությունների յուրահատուկ խնդիրներով արդարացված որոշակի շեղումներ:

* Հոդվածը փոփոխվել էր Նիցի Պայմանագրով:

2. Չխախտելով 190 հոդվածի 4-րդ կետը և դրա իրականացման համար ընդունված դրույթները՝ Միության յուրաքանչյուր քաղաքացի, որը բնակվում է ոչ իր քաղաքացիության անդամ պետությունում, իրավունք ունի իր բնակության անդամ պետությունում քվեարկել կամ որպես թեկնածու առաջադրվել Եվրոպական խորհրդարանի ընտրություններում նույն պայմաններով, ինչ տվյալ պետության քաղաքացիները: Այս իրավունքի կիրառումը ենթակա է մանրամասն կանոնակարգման՝ Խորհրդի կողմից ընդունված իրավական ակտերով, որոնք ընդունվում են Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո՝ միաձայնության սկզբունքով. այս կանոնակարգերը կարող են նախատեսել շեղումներ, եթե դրանք արդարացված են անդամ պետությունների առանձնահատուկ խնդիրներով:

Հոդված 20

Երրորդ պետության տարածքում բնակվող Միության յուրաքանչյուր քաղաքացի, որտեղ չկա իր քաղաքացիության անդամ պետության ներկայացուցչություն, իրավունք ունի պաշտպանություն ստանալ ցանկացած անդամ պետության դիվանագիտական կամ հյուպատոսական մարմիններից նույն պայմաններով, ինչ այդ պետության քաղաքացիները: Անդամ պետությունները պետք է սահմանեն անհրաժեշտ նորմեր և սկսեն միջազգային բանակցություններ՝ այդ խնդիրն իրականացնելու համար:

Հոդված 21

Միության յուրաքանչյուր քաղաքացի 194 հոդվածին համապատասխան իրավունքի ունի հարցապնդում ներկայացնել Եվրոպական խորհրդարան: Միության յուրաքանչյուր քաղաքացի 195 հոդվածով սահմանված կարգով կարող է դիմել Մարդու իրավունքների պաշտպանին (Օմբուդսմենին): Միության յուրաքանչյուր քաղաքացի իրավունք ունի սույն պայմանագրի 314 հոդվածում նշված ցանկացած լեզվով դիմել սույն հոդվածում կամ 7-րդ հոդվածում նշված ինստիտուտներին կամ մարմիններին և ստանալ պատասխան նույն լեզվով:

Հոդված 22

Հանձնաժողովը յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ պետք է պայմանագրի սույն մասի իրականացման մասին հաշվետվություն ներկայացնի

Եվրոպական խորհրդարանին, Խորհուրդին և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեին: Ձեկույցը պետք է հաշվի առնի Միության զարգացումը:

Այս հիմքով, ինչպես նաև չվնասելով սույն պայմանագրի մյուս դրույթները, Խորհուրդը, Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո, միաձայն ընդունված որոշման համաձայն կարող է ընդունել ակտեր այս մասում ամրագրված իրավունքներն ամրապնդելու և համալրելու համար և առաջարկում անդամ պետություններին ընդունել այդ ակտերը՝ ներպետական սահմանադրական պահանջներին համապատասխան:

ՄԱՍ III

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ

ԲԱԺԻՆ 1

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱԶԱՏ ՏԵՂԱՇԱՐԺ

Հոդված 23

1. Ընկերակցությունը հիմնված է մաքսային միության վրա, որը տարածվում է ապրանքաշրջանառության ամբողջ ոլորտի վրա և նախատեսում անդամ պետությունների միջև ներմուծման և արտահանման վրա դրված մաքսային տուրքերի և համարժեք ազդեցություն ունեցող բոլոր վճարների արգելում, ինչպես նաև երրորդ պետությունների հետ իրենց հարաբերություններում միասնական մաքսային սակագնի ընդունում:

2. Սույն բաժնի 25-րդ հոդվածի և 2-րդ Գլխի դրույթները կիրառվում են այն ապրանքների նկատմամբ, որոնք արտադրված են անդամ պետությունում, ինչպես նաև երրորդ պետություններից եկող ապրանքների նկատմամբ, որոնք ազատ շրջանառության մեջ են գտնվում անդամ պետություններում:

Հոդված 24

Երրորդ երկրներից ներմուծվող ապրանքները դիտարկվում են որպես անդամ պետության տարածքում ազատ շրջանառության մեջ գտնվող, եթե դրանց նկատմամբ իրականացվել են ապրանքի ներմուծման հետ կապված բոլոր ձևակերպումները և վճարված են այդ անդամ պետության բոլոր մաքսատուրքերն ու հավասարագոր գանձումները, և եթե այն չի հայտնվել առավել բարենպաստ իրավիճակում այդ մաքսատուրքերի և գանձումների ամբողջական կամ մասնակի հատուցման արդյունքում:

ԳԼՈՒԽ 1

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 25

Անդամ պետությունների միջև արգելվում են ներմուծման և արտահանման վրա սահմանված մաքսային տուրքերը և հավասարագոր ազդեցություն ունեցող վճարները: Այս արգելքը կիրառվում է նաև ֆիսկալ բնույթի մաքսատուրքերի նկատմամբ:

Հոդված 26

Խորհուրդը՝ Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ սահմանում է ընդհանուր մաքսային սակագին:

Հոդված 27

Սույն գլխի դրույթներով իր առջև դրված խնդիրներն իրականացնելիս՝ Հանձնաժողովն առաջնորդվում է.

- a) անդամ պետությունների և երրորդ երկրների միջև առևտրի զարգացմանն աջակցելու անհրաժեշտությամբ.
- b) Ընկերակցության ներսում մրցակցության պայմանների փոփոխությամբ այնքանով, որքանով դա կօժանդակի ձեռնարկությունների մրցունակության բարձրացմանը.
- c) Ընկերակցության հումքի և կիսաֆաբրիկատ ապրանքների մատակարարման պահանջարկով՝ միաժամանակ հոգ տանելով, որ

չխախտվեն անդամ պետությունների միջև պատրաստի արտադրանքի իրացման մրցակցային պայմանները.

դ) անդամ պետությունների տնտեսություններում լուրջ ցնցումներից խուսափելու և Ընկերակցության ներսում արտադրության ռացիոնալ զարգացում և սպառման աճ ապահովելու անհրաժեշտությամբ:

ԳԼՈՒԽ 2

ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ՔԱՆԱԿԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԳԵԼՔ

Հոդված 28

Անդամ պետությունների միջև արգելվում են ներմուծման քանակական սահմանափակումները և համարժեք ազդեցություն ունեցող բոլոր միջոցները:

Հոդված 29

Անդամ պետությունների միջև արգելվում են արտահանումների քանակական սահմանափակումները և համարժեք ազդեցություն ունեցող բոլոր միջոցները:

Հոդված 30

28-րդ և 29-րդ հոդվածների դրույթները չեն բացառում ներմուծման, արտահանման կամ տարանցվող ապրանքների վրա դրված սահմանափակումները կամ արգելքը, եթե դրանք արդարացված են հանրության բարոյական արժեքների պահպանման, հանրային քաղաքականության կամ հանրային անվտանգության, մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի կյանքի և առողջության, զեղարվեստական, պատմական կամ հնեաբանական արժեք ունեցող ազգային հարստությունների կամ արդյունաբերական և առևտրային սեփականության պաշտպանության անհրաժեշտությամբ: Սակայն այս արգելքներն ու սահմանափակումները չպետք է հանդիսանան անդամ պետությունների միջև առևտրի իրականացման ընթացքում կամայական սահմանափակումների կամ քողարկված խտրականության միջոց:

Հոդված 31

1. Անդամ պետությունները պետք է աստիճանաբար կանոնակարգեն առևտրային բնույթ ունեցող ազգային մենաշնորհներն այնպես, որպեսզի ապրանքների առաքման և վաճառքի հետ իսպառ վերացվեն անդամ պետությունների քաղաքացիների միջև բոլոր խտրականությունները:

Սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են ցանկացած մարմնի նկատմամբ, որի միջոցով անդամ պետությունը, օրենքով կամ փաստացի, ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն վերահսկում, սահմանափակում կամ նկատելիորեն ազդում է անդամ պետությունների միջև ներմուծման և արտահանման վրա: Այս դրույթները նմանապես կիրառվում են պետության կողմից պատվիրակված իրավունքների հիման վրա գործող մենաշնորհների նկատմամբ:

2. Անդամ պետությունները պետք է հետագայում ձեռնպահ մնան ցանկացած այնպիսի նոր միջոցների ձեռնարկումից, որոնք հակասում են 1 հոդվածում ամրագրված սկզբունքներին կամ սահմանափակում այն հոդվածների գործողությունը, որոնք վերաբերվում են անդամ պետությունների միջև մաքսային տուրքերի և քանակական սահմանափակումների արգելքին:

3. Այն դեպքում, երբ առևտրային բնույթ ունեցող որևէ պետական մենաշնորհ գործում է այնպիսի կանոններով, որոնց նպատակն է հեշտացնել գյուղատնտեսական արտադրանքի սպառումը կամ բարձրացնել դրա շահութաբերությունը, սույն հոդվածի դրույթները պետք է կիրառել այնպես, որպեսզի ապահովվի արտադրող պետություններում՝ զբաղվածության և կենսամակարդակի համարժեք երաշխիքները:

ԲԱԺԻՆ II

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 32

1. Ընդհանուր շուկան ներառում է գյուղատնտեսությունն և գյուղատնտեսական ապրանքների առևտուրը: «Գյուղատնտեսական ապրանքներ»-ը հողից, անասնապահությունից և ձկնաբուծությունից ստացված, ինչպես նաև դրանց հետ ուղղակիորեն կապված մշակման առաջին փուլում գտնվող ապրանքներն են:

2. Բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այլ բան է նախատեսված 33-38 հոդվածներով, ընդհանուր շուկայի հիմնադրման համար սահմանված կանոնները կիրառվում են նաև գյուղատնտեսական ապրանքների նկատմամբ:

3. 33-38 հոդվածների դրույթներով սահմանված սահմանափակումների ենթակա ապրանքները թվարկված են սույն պայմանագրի հավելված 1-ում:

4. Գյուղատնտեսական ապրանքների ընդհանուր շուկայի գործողությունն ու զարգացումը պետք է ուղեկցվի ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականության սահմանմամբ:

Հոդված 33

1. Ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականությունը հետապնդում է հետևյալ նպատակները՝

a) բարձրացնել գյուղատնտեսության արտադրողականությունը՝ խթանելով տեխնիկական առաջընթացը և ապահովելով գյուղատնտեսական արտադրության ռացիոնալ զարգացումը, ինչպես նաև կոկրետ աշխատանքում արտադրության միջոցների և հատկապես աշխատուժի օպտիմալ օգտագործումը.

b) դրանով իսկ գյուղական բնակչության համար ապահովել բարվոք կենսապայմաններ, մասնավորապես ավելացնելով գյուղատնտեսության մեջ ներգրավված անձանց անհատական եկամուտը.

c) կայունացնել շուկան.

d) ապահովել գյուղատնտեսական ապրանքների հասանելիությունը.

e) երաշխավորել ողջամիտ սպառողական գներ գյուղատնտեսական արտադրանքի համար:

2. Ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականության և դրա գործադրման համար անհրաժեշտ հատուկ մեթոդների մշակման ընթացքում պետք է հաշվի առնել՝

a) գյուղատնտեսական գործունեության առանձնահատուկ բնույթը, որը բխում է գյուղատնտեսության սոցիալական կառուցվածքից և տարբեր գյուղատնտեսական տարածաշրջանների միջև առկա կառուցվածքային և բնական անհամապատասխանություններից.

b) աստիճանաբար համապատասխան դրական փոփոխություններ իրականացնելու անհրաժեշտությունը.

c) անդամ պետության գյուղատնտեսության սերտ փոխկապվածությունն ամբողջ տնտեսության հետ:

Հոդված 34

1. 33-րդ հոդվածում շարադրված նպատակներին հասնելու համար ստեղծվում է գյուղատնտեսական շուկաների ընդհանուր կազմակերպական մեխանիզմ:

Կախված արտադրանքի տեսակից՝ այս կազմակերպական մեխանիզմը պետք է ունենա ներքոհիշյալ ձևերից մեկը.

a) մրցակցության վերաբերյալ ընդհանուր կանոններ.

բ) տարբեր ազգային շուկայական կառույցների պարտադիր համակարգում,

ց) Եվրոպական շուկայի կազմակերպում:

2. Սույն հոդվածի առաջին կետում սահմանված ձևերից մեկում ընդհանուր կազմակերպումը կարող է ներառել բոլոր այն միջոցառումները, որոնք անհրաժեշտ են 33 հոդվածում շարադրված նպատակների հասնելու համար, մասնավորապես՝ գների կարգավորում, տարբեր ապրանքների արտադրության ու սպառման օժանդակություն, պահեստավորված արտադրանքի պահպանման և տրանսպորտային հարցերի կազմակերպում, ինչպես նաև ներմուծումն ու արտահանումը կայունացնող ընդհանուր մեխանիզմ:

Ընդհանուր կազմակերպության գործառույթները սահմանափակվում են 33 հոդվածում նշված նպատակների իրագործմամբ և բացառում են Ընկերակցության ներսում արտադրողների և գնորդների միջև որևէ խտրականություն:

Ցանկացած ընդհանուր գնային քաղաքականություն պետք է հիմնված լինի ընդհանուր չափորոշիչների և հաշվարկման միատեսակ մեթոդների վրա:

3. Որպեսզի 1-ին կետով նախատեսված ընդհանուր կազմակերպությունն ի վիճակի լինի հասնել իր նպատակներին, կարող են հիմնվել մեկ կամ մի քանի գյուղատնտեսական ուղորդման և գյուղատնտեսական երաշխիքային հիմնադրամների վրա:

Հոդված 35

33-րդ հոդվածում շարադրված խնդիրներն իրականացնելու համար ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականության շրջանակներում կարող են իրականացվել հետևյալ միջոցառումները.

ա) մասնագիտական ուսուցման, հետազոտությունների և գյուղատնտեսական գիտելիքների տարածման ոլորտներում ներդրված ջանքերի արդյունավետ համակարգում. դա կարող է ներառել համատեղ ֆինանսավորմամբ ծրագրեր կամ հաստատություններ.

բ) կոնկրետ ապրանքների սպառումը խթանող համատեղ միջոցներ:

Հոդված 36

Մրցակցության կանոններին վերաբերող գլխի դրույթները կիրառվում են գյուղատնտեսական ապրանքների արտադրության ու վաճառքի նկատմամբ միայն Խորհրդի կողմից 37 հոդվածի 2-րդ և 3-րդ կետի շրջանակներում՝ համաձայն նրանում սահմանված ընթացակարգի՝ հաշվի առնելով 33 հոդվածում շարադրված խնդիրները:

Խորհուրդը, մասնավորապես, կարող է թույլատրել տրամադրել օժանդակություն՝

ա) կառուցվածքային կամ բնական պայմանների պատճառով դժվար կացության մեջ հայտնված ձեռնարկություններին

բ) տնտեսական զարգացման ծրագրերի շրջանակում:

Հոդված 37

1. Ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները որոշելու համար Հանձնաժողովը սույն պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց անմիջապես հետո հրավիրում է անդամ պետությունների համաժողով՝ գյուղատնտեսության ոլորտում նրանց վարած քաղաքականությունների համեմատական վերլուծություն իրականացնելու, և հատկապես նրանց ռեսուրսների և կարիքների մասին պաշտոնական փաստաթուղթ ընդունելու նպատակով:

2. Առաջին կետում նախատեսված համաժողովի աշխատանքները վերլուծելուց, Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց և սույն պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո երկու տարվա ընթացքում, Հանձնաժողովը առաջարկություններ է ներկայացնում ընդհանուր գյուղատնտեսական քաղաքականության մշակման և իրականացման, այդ թվում՝ ազգային կազմակերպությունները 34 հոդվածի 1 կետում սահմանված ընդհանուր կազմակերպության ձևերից որևէ մեկով փոխարինելու, ինչպես նաև սույն բաժնում հիշատակված միջոցառումներն իրականացնելու համար:

Այս առաջարկներում հաշվի է առնվում սույն բաժնում հիշատակված գյուղատնտեսական խնդիրների փոխկապվածությունը:

Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է կանոնակարգեր, դիրեկտիվներ կամ որոշումներ՝ հաշվի առնելով իր կողմից ընդունվող առաջարկությունները և առանց դրանց հակասելու:

3. Խորհուրդը որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ սույն հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն կարող է ազգային շուկայական կազմակերպությունները փոխարինել 34 հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված ընդհանուր կազմակերպությամբ, եթե.

ա) Ընդհանուր կազմակերպությունը այս մեթոդին դեմ արտահայտվող և տվյալ արտադրության համար իրենց սեփական կազմակերպությունն ունեցող անդամ պետություններին առաջարկում է համապատասխան արտադրողներին կենսապայմանների և զբաղվածության համարժեք երաշխիքներ՝ հաշվի առնելով հնարավոր փոփոխությունները և ժամանակի հետ առաջ եկող մասնագիտացման անհրաժեշտությունը.

բ) այդ կազմակերպությունը Ընկերակցության ներսում ապահովում է ազգային շուկայում գոյություն ունեցող առևտրի պայմաններին համարժեք պայմաններ:

4. Եթե կոնկրետ հումքի համար ընդհանուր կազմակերպությունը հիմնվում է համապատասխան պատրաստի ապրանքի համար ընդհանուր կազմակերպության բացակայության պայմաններում, ապա երրորդ երկրներ արտահանման ենթակա պատրաստի ապրանքների համար օգտագործվող հումքը կարող է ներմուծվել Ընկերակցությունից դուրս գտնվող երկրներից:

Հոդված 38

Եթե որևէ անդամ պետությունում արտադրանքը ենթակա է ազգային շուկայական կազմակերպության կարգավորման կամ համարժեք նշանակություն ունեցող ներքին կանոնակարգման, որոնք վնասում են այլ անդամ պետությունում նմանատիպ արտադրության մրցակցային դիրքին, ապա այդ անդամ պետության կողմից կարող է զանձվել հավասարակշռող բնույթ ունեցող հարկ այն անդամ պետությունից եկող ապրանքի ներմուծման վրա, որտեղ գործում է նման կազմակերպություն կամ առկա են նման կանոններ, եթե այդ պետությունը հավասարակշռող հարկ չի կիրառում արտահանման վրա:

Հանձնաժողովը պետք է սահմանի այդ հարկերի չափը այն մակարդակի վրա, որն անհրաժեշտ է հավասարակշռությունը վերականգնելու համար: Հանձնաժողովը կարող է նաև թույլատրել այլ միջոցառումների կիրառում, որոնց պայմաններն ու կիրառման եղանակները սահմանվում են նրա կողմից:

ԲԱԺԻՆ III

ԱՆՁԱՆՑ, ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԱՉԱՏ ՏԵՂԱՇԱՐԺ

ԳԼՈՒԽ 1

ԱՇԽԱՏՈՒԺ

Հոդված 39

1. Ընկերակցության ներսում երաշխավորվում է աշխատուժի ազատ տեղաշարժի իրավունքը:

2. Տեղաշարժման ազատությունը ենթադրում է անդամ պետությունների աշխատողների միջև զբաղվածության, վճարման և աշխատանքի ու զբաղվածության այլ պայմանների հետ կապված քաղաքացիության հիմքի վրա ցանկացած խտրականության վերացում:

3. Տեղաշարժման ազատությունը, բացառությամբ հասարակական կարգի, հանրային անվտանգության կամ առողջապահության հիմքերով պայմանավորված սահմանափակումների, ենթադրում է հետևյալ իրավունքները.

a) ընդունել փաստացի աշխատանքի առաջարկները.

b) այդ նպատակով ազատ տեղաշարժվել անդամ պետությունների տարածքում.

c) աշխատանքային գործունեություն ծավալելու նպատակով գտնվել որևէ անդամ պետությունում, համաձայն այդ պետության քաղաքացիների զբաղվածությունը կարգավորող դրույթների, որոնք սահմանված են օրենքով, կանոնակարգերով կամ վարչական գործողություններով.

d) մնալ անդամ պետության տարածքում այդ պետությունում աշխատանքային գործունեությունն ավարտելուց հետո՝ ենթարկվելով Հանձնաժողովի կողմից ընդունված իրավակիրառող կանոնակարգով սահմանված պայմաններին:

4. Սույն հոդվածի դրույթները չեն վերաբերում պետական ծառայության ոլորտում զբաղվածությանը:

Հոդված 40

Խորհուրդը, գործելով 251 հոդվածով սահմանված ընթացակարգով և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո դիրեկտիվների կամ կանոնակարգերի միջոցով սահմանում է միջոցներ, որոնք անհրաժեշտ են աշխատողների ազատ տեղաշարժի իրավունքն իրականացնելու համար, ինչպես այն սահմանված է 39 հոդվածում, մասնավորապես՝

a) ապահովելով սերտ համագործակցություն զբաղվածության ազգային ծառայությունների միջև.

b) վերացնելով այն վարչական ընթացակարգերն ու գործելակերպը, ինչպես նաև ազատ աշխատատեղի մուտքի համար նախատեսված որակավորման ժամկետները, որոնք բխում են կամ ազգային օրենսդրությունից, կամ ել անդամ պետությունների միջև նախապես կնքված համաձայնագրերից, որոնց պահպանումը կարող է խոչընդոտ հանդիսանալ աշխատողների տեղաշարժի ազատականացման համար.

ե) վերացնելով ազգային օրենքներով կամ անդամ պետությունների միջև նախապես կնքված համաձայնագրերով սահմանված աշխատանքի իրավունքի ձեռք բերման համար սահմանված բոլոր այն որակավորման ժամկետները և սահմանափակումները, որոնք այլ անդամ պետությունների աշխատողներին աշխատանքի ընտրության առնչությամբ սահմանում են այնպիսի պայմաններ, որոնք տարբերվում են տվյալ պետության աշխատողների համար սահմանված պայմաններից.

զ) ստեղծելով համապատասխան մեխանիզմներ, որոնք թույլ կտան կապ հաստատել աշխատատեղերի առաջարկների և պահանջարկի միջև և դյուրին կդարձնեն դրանց միջև հավասարակշռության հաստատումը այնպես, որպեսզի հնարավոր լինի խուսափել տարբեր տարածաշրջաններում և արդյունաբերության ոլորտներում զբաղվածության մակարդակի և կենսամակարդակի սպառնացող լուրջ վտանգներից:

Հոդված 41

Անդամ պետությունները համատեղ ծրագրերի շրջանակում խրախուսում են երիտասարդ աշխատողների փոխանակումը:

Հոդված 42

Խորհուրդը, գործելով 251 հոդվածում նշված ընթացակարգով, սոցիալական ապահովության ոլորտում ձեռնարկում է այնպիսի միջոցառումներ, որոնք անհրաժեշտ են աշխատողների ազատ տեղաշարժն ապահովելու համար. այս նպատակով Խորհուրդը ձեռնարկում է միջոցառումները այնպես, որ միգրանտ աշխատողների և նրանց խնամակալության տակ գտնվող անձանց համար ապահովվի՝

ա) տարբեր երկրների օրենսդրությունները հաշվի առնելով՝ աշխատանքի բոլոր ժամանակահատվածների հավաքագրումը՝ սոցիալական ապահովության իրավունքի և այդ օգնությունը հաշվարկելու իրավունքի ձեռք բերման և պահպանման նպատակով.

բ) անդամ պետությունների տարածքում բնակվող անձանց նպաստի վճարումը:

Նշված դեպքերում Խորհուրդը 251 հոդվածում նշված ընթացակարգի համաձայն հաստատվող որոշումները կայացնում է միաձայն:

**ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Հոդված 43

Ստորև շարադրված դրույթների շրջանակներում արգելվում է որևէ անդամ պետության քաղաքացիների կողմից ձեռնարկությունների հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատության սահմանափակումները այլ անդամ պետության տարածքում: Սույն արգելքը նաև կիրառվում է որևէ անդամ պետության քաղաքացիների կողմից այլ անդամ պետության տարածքում գործակալություններ, մասնաճյուղեր կամ դուստր ձեռնարկություններ հիմնելու սահմանափակումների նկատմամբ:

Հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատությունը ներառում է ինքնուրույն գործունեություն իրականացնելու, ինչպես նաև ձեռնարկություններ, մասնավորապես՝ 48-րդ հոդվածի երկրորդ կետի իմաստով ընկերություններ և ֆիրմաներ ստեղծելու ու կառավարելու իրավունքները այն պայմաններով, որոնք սահմանված են հիմնադրման և տնտեսական գործունեության իրականացման երկրի օրենսդրությամբ սեփական քաղաքացիների համար՝ կապիտալին վերաբերող գլխի դրույթներից հնարավոր վերապահումները հաշվի առնելով:

Հոդված 44

1. Գործունեության որոշակի ոլորտներում հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատության իրականացման նպատակով Խորհուրդը 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո դիրեկտիվների միջոցով իրականացնում է կանոնակարգում:

2. Խորհուրդը և Հանձնաժողովը իրականացնում են վերը նշված դրույթներով իրենց վերապահված գործառույթները, մասնավորապես՝

a) որպես կանոն գերապատվություն տալով տնտեսական գործունեության այն տեսակներին, որոնցում հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատությունը առավել արդյունավետ է նպաստում արտադրության և առևտրի զարգացմանը,

b) ապահովելով անդամ պետությունների իրավասու մարմինների հետ սերտ համագործակցություն՝ Ընկերակցության շրջանակներում տնտեսական գործունեության տարբեր ոլորտների հատուկ պայմաններին ծանոթանալու նպատակով,

c) վերացնելով այն վարչական ընթացակարգերն ու գործելակերպը, որոնք պայմանավորված են ազգային օրենսդրությամբ կամ անդամ պետությունների միջև նախկինում կնքված համաձայնագրերով և որոնց պահպանումը կարող է խոչընդոտել հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատությանը,

d) ապահովելով, որ մի անդամ պետության տարածքում այլ անդամ պետության աշխատողները հնարավորություն ունենան մնալու այդ

տարածքում՝ այնտեղ ինքնուրույն գործունեություն իրականացնելու նպատակով այն դեպքում, երբ նրանք բավարարում են այն պայմաններին, որոնք կներկայացվեին նրանց, եթե վերջիններս մուտք գործեին այդ երկիր այն ժամանակ, երբ նրանք մտադրված էին զբաղվել նմանատիպ գործունեությամբ,

ե) մեկ անդամ պետության քաղաքացիների համար ապահովելով հնարավորություն մեկ այլ անդամ պետության տարածքում ձեռք բերել և օգտագործել հողատարածք և շինություններ, եթե դա չի հակասում 33-րդ հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված սկզբունքներին,

բ) տնտեսական գործունեության որոշակի ոլորտներում իրականացնելով հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատության սահմանափակումների աստիճանական վերացումը, հաշվի առնելով մի կողմից անդամ պետության տարածքում գործակալություններ, մասնաճյուղեր կամ դուստր ձեռնարկություններ հիմնելու պայմանները, մյուս կողմից՝ այն պայմանները, որոնք կարգավորում են գլխամասային ձեռնարկության անձնակազմի մուտքը կառավարման մարմիններ և անդամ պետությունների տարածքում դուստր ձեռնարկությունների, և այդպիսի գործակալություններում, մասնաճյուղերում և դուստր ձեռնարկություններում գլխավոր հիմնարկությանը պատկանող անձնակազմի՝ ղեկավար կամ վերահսկիչ պաշտոններում նշանակումը կարգավորող պայմանները,

գ) անհրաժեշտ չափով համակարգելով այն երաշխիքները, որոնք անդամների և այլոց շահերի պաշտպանության համար անդամ պետությունները պահանջում են 48-րդ հոդվածի երկրորդ կետի իմաստով ընկերություններից և ֆիրմաներից՝ այդ երաշխիքները Ընկերակցության շրջանակներում համարժեք դարձնելու նպատակով,

հ) ապացուցելով, որ հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատության պայմանները չեն խախտվում անդամ պետությունների կողմից տրամադրված օժանդակություններով:

Հոդված 45

Սույն գլխի դրույթները չեն կիրառվում անդամ պետությունում իրականացվող գործունեության այնպիսի տեսակների նկատմամբ, որոնք տվյալ անդամ պետությունում թեկուզ ժամանակավորապես կապված են պետական իշխանության իրականացման հետ:

Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկությամբ, ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ կարող է սահմանել, որ սույն գլխի դրույթները չեն կիրառվում գործունեության որոշակի տեսակների նկատմամբ:

Հոդված 46

1. Սույն գլխի դրույթները և ի կատարումն դրանց ձեռնարկված միջոցառումները չեն խախտում օրենքը, ենթաօրենսդրական ակտերը կամ վարչական գործողությամբ սահմանված դրույթների կիրառելիությունը, որոնք, ելնելով պետական քաղաքականության, պետական անվտանգության և հանրային առողջապահության հիմքերից, հատուկ քաղաքականություն են նախատեսում օտարերկրյա քաղաքացիների համար:

2. Խորհուրդը 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն ընդունում է դիրեկտիվներ վերոհիշյալ դրույթների համաձայնեցման համար:

Հոդված 47

1. Որպեսզի անհատներն ավելի հեշտությամբ նախաձեռնեն և իրականացնեն ինքնուրույն տնտեսական գործունեություն, Խորհուրդը, 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն դիպլոմների, վկայականների և որակավորումը հավաստող այլ պաշտոնական փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչման անհրաժեշտությունից ելնելով, ընդունում է դիրեկտիվներ:

2. Նույն նպատակով Խորհուրդը 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն անդամ պետություններում օրենքներով, կանոնակարգերով կամ վարչական գործողությամբ սահմանված դրույթների համաձայնեցման համար ընդունում է դիրեկտիվներ, որոնք վերաբերում են ինքնուրույն տնտեսական գործունեությամբ զվաղվող անձանց կողմից այդպիսի գործունեության նախաձեռնությանը և իրականացմանը: Խորհուրդը 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն միաձայն քվեարկությամբ ընդունում է այն դիրեկտիվները, որոնց գործադրումը որևէ անդամ պետությունում պահանջելու է մասնագիտությունների, մասնավորապես, դրանց հետ կապված վերապատրաստումների և ֆիզիկական անձանց մուտքի պայմանների մասով կարգավորող սկզբունքների փոփոխություն առնվազն այդ անդամ պետության օրենսդրությունում: Մնացած դեպքերում Խորհուրդը որոշումներ է ընդունում ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

3. Բժշկական և դրան հավասարեցված, ինչպես նաև դեղագործական մասնագիտությունների ոլորտների սահմանափակումների աստիճանական վերացումը կախված է տարբեր անդամ պետություններում այդ մասնագիտական գործունեությունների իրականացման համար անհրաժեշտ պայմանների համաձայնեցումից:

Հոդված 48

Որևէ անդամ պետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստեղծված ընկերությունը ու ֆիրման, որն ունի Ընկերակցության տարածքում գրանցված գրասենյակ, կենտրոնական վարչություն ու գործունեության հիմնական վայր, սույն գլխի նպատակներից ելնելով, հավասարեցվում է տվյալ անդամ պետության քաղաքացիներին:

«Ընկերություններ և ֆիրմաներ»-ը քաղաքացիական կամ առևտրային օրենսդրության համաձայն հիմնադրված ընկերություններն ու ֆիրմաներն են, այդ թվում՝ կոոպերատիվները և հանրային կամ մասնավոր օրենսդրությամբ կարգավորվող այլ իրավաբանական անձինք, բացառությամբ ոչ առևտրային կազմակերպությունների:

ԳԼՈՒԽ 3

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հոդված 49

Ստորև ամրագրված դրույթների շրջանակներում Ընկերակցության տարածքում արգելվում է սահմանափակել անդամ պետությունների այն քաղաքացիների ծառայություններ մատուցելու իրավունքը, ովքեր հիմնադրվել են Ընկերակցության այնպիսի մի պետությունում, որը տարբերվում է այդ ծառայություններից օգտվողների երկրից:

Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ կարող է սույն գլխի դրույթների գործողությունը տարածել նաև Ընկերակցությունում հիմնադրված երրորդ պետության քաղաքացիների վրա:

Հոդված 50

Սույն պայմանագրի իմաստով «ծառայություններ» են համարվում այն ծառայությունները, որոնք, որպես կանոն, մատուցվում են հատուցման դիմաց, և չեն կարգավորվում ապրանքների, կապիտալի և անձանց ազատ տեղաշարժի իրավունքներին վերաբերող դրույթներով:

«Ծառայություններ» հասկացությունը, մասնավորապես, ներառում է՝

- a) արդյունաբերական բնույթի գործունեությունը
- b) առևտրային բնույթի գործունեությունը
- c) արհեստավորների գործունեությունը
- d) ազատ մասնագիտություն ունեցող անձանց գործունեությունը:

Չխախտելով հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատությունը կարգավորող գլխի դրույթները՝ ծառայություններ մատուցող անձը կարող է ժամանակավորապես իր գործունեությունն իրականացնել այն պայմաններով, որոնք այդ պետության կողմից սահմանված են իր քաղաքացիների համար:

Հոդված 51

1. Տրանսպորտի բնագավառում ծառայություններ մատուցելու իրավունքը կարգավորվում է տրանսպորտի բաժնում ամրագրված դրույթներով:

2. Կապիտալի տեղաշարժով պայմանավորված բանկային և ապահովագրական ծառայությունների ազատականացումը կիրականացվի կապիտալի շարժի պրոգրեսիվ ազատականացման համաձայն:

Հոդված 52

1. Որոշակի բնույթի ծառայությունների ազատականացումն իրականացնելու նպատակով Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկության հիման վրա և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է դիրեկտիվներ:

2. Սույն հոդվածի առաջին կետում նախատեսված դիրեկտիվների գործողությունը, որպես կանոն, առաջին հերթին տարածվում է ծառայությունների այն տեսակների վրա, որոնք ուղղակիորեն ազդում են արտադրության ծախսերի վրա կամ որոնց ազատականացումը նպաստում է ապրանքների առևտրի խթանմանը:

Հոդված 53

Ի լրումն 52-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն ընդունված դիրեկտիվներով պարտադիր հանդիսացող միջոցների՝ անդամ պետությունները պատրաստակամություն են հայտնում իրականացնել ծառայությունների առավել ազատականացում, եթե նրանց ընդհանուր տնտեսական իրավիճակը և համապատասխան տնտեսական ոլորտի իրավիճակը թույլ են տալիս դա անել:

Այս նպատակով Հանձնաժողովը հանձնարարականներ է ներկայացնում շահագրգիռ անդամ պետություններին:

Հոդված 54

Քանի դեռ չեն վերացվել ծառայությունների մատուցման ազատության սահմանափակումները, յուրաքանչյուր անդամ պետություն նման

սահմանափակումներ է կիրառում ծառայություններ մատուցող բոլոր անձանց նկատմամբ՝ առանց ազգային կամ բնակության վայրի հիմքով տարբերակման՝ 49-րդ հոդվածի առաջին կետի իմաստով:

Հոդված 55

Սույն գլխում ընդգրկված խնդիրների նկատմամբ կիրառվում են 45-48-րդ հոդվածների դրույթները:

ԳԼՈՒԽ 4

ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ

Հոդված 56

1. Սույն գլխում սահմանված դրույթների շրջանակներում արգելվում է անդամ պետությունների միջև, ինչպես նաև անդամ պետությունների և երրորդ երկրների միջև կապիտալի տեղաշարժի ցանկացած սահմանափակում:

2. Սույն գլխում սահմանված դրույթների շրջանակներում արգելվում է անդամ պետությունների միջև, ինչպես նաև անդամ պետությունների և երրորդ երկրների միջև իրականացվող վճարման ցանկացած սահմանափակում:

Հոդված 57

1. 56-րդ հոդվածի դրույթները չպետք է խախտեն երրորդ երկրների նկատմամբ ազգային կամ Ընկերակցության օրենսդրությամբ մինչ 1993 թվականի դեկտեմբերի 31-ը սահմանված սահմանափակումները, որոնք վերաբերում են դեպի երրորդ երկրներ կամ երրորդ երկրներից կապիտալի տեղաշարժի, ներառյալ՝ տնտեսական գործունեության կամ հիմնադրման ոլորտը, անշարժ գույքում ուղղակի ներդրումները, ինչպես նաև ֆինանսական ծառայությունների մատուցմանը կամ կապիտալի շուկայում արժեթղթերի մուտքի թույլտվությանը:

2. Փորձելով առավելագույն չափով երաշխավորել անդամ պետությունների և երրորդ երկրների միջև կապիտալի ազատ տեղաշարժը և չխախտելով սույն պայմանագրի մյուս գլուխները՝ Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ կարող է միջոցառումներ

ձեռնարկել դեպի երրորդ երկրներ կամ երրորդ երկրներից կապիտալի տեղաշարժի, ներառյալ՝ տնտեսական գործունեության կամ հիմնադրման ոլորտում, այդ թվում՝ անշարժ գույքում ուղղակի ներդրումների, ինչպես նաև ֆինանսական ծառայությունների մատուցման կամ կապիտալի շուկայում արժեթղթերի մուտքի թույլտվության համար: Սույն կետով նախատեսված Ընկերակցության օրենսդրությունում դեպի երրորդ երկրներ կամ երրորդ երկրներից կապիտալի տեղաշարժի ազատականացման համար հետընթաց քայլ համարվող միջոցառումները ձեռնարկելու համար անհրաժեշտ է Խորհրդի միաձայն ընդունած որոշումը:

Հոդված 58

1. Հոդված 56-ի դրույթները չպետք է խախտեն անդամ պետությունների իրավունքը՝

ա) կիրառել իրենց հարկային օրենսդրության համապատասխան դրույթները, որոնք տարբերակում են սահմանում ոչ միանման պայմաններում գտնվող հարկատուների միջև, ինչը պայմանավորված է իրենց հարկային գրանցման վայրով կամ կապիտալի ներդրման վայրով.

բ) ձեռնարկել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ ազգային օրենքների և կանոնակարգերի խախտումները կանխարգելելու համար, մասնավորապես հարկահանության և ֆինանսական կազմակերպությունների վերահսկողության ոլորտում կամ վարչական, կամ էլ վիճակագրական նպատակներով սահմանել կապիտալի տեղաշարժի հաստատագրման ընթացակարգեր, կամ էլ ձեռնարկել միջոցառումներ, որոնք արդարացված են պետական քաղաքականության կամ պետական անվտանգության տեսանկյունից:

2. Սույն գլխի դրույթները չեն խոչընդոտում սույն պայմանագրին համապատասխան կիրառվող հիմնադրման իրավունքի սահմանափակումները:

3. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերում նախատեսված միջոցառումներն ու ընթացակարգերը չեն հանդիսանում 56-րդ հոդվածի իմաստով ինքնակամ խտրականության կամ կապիտալի ու վճարումների ազատ տեղաշարժի քողարկված սահմանափակում:

Հոդված 59

Բոլոր այն դեպքերում, երբ բացառիկ հանգամանքների բերումով, դեպի երրորդ երկրներ կամ երրորդ երկրներից կապիտալի տեղաշարժը տնտեսական և դրամավարկային միության գործառնության համար առաջացնում է լուրջ դժվարություններ կամ սպառնում է առաջացնել

այդպիսիք, Խորհուրդը, ծայրահեղ անհրաժեշտությունից դրդված, Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ ձեռնարկում է երրորդ երկրների հետ կապված անվտանգության միջոցառումներ, որոնց տևողությունը չի կարող գերազանցել վեցամսյա ժամանակահատվածը:

Հոդված 60

1. Եթե 301-րդ հոդվածում նախատեսված դեպքերում անհրաժեշտ է համարվում Ընկերակցության գործողությունը, ապա Խորհուրդը կարող է 301-րդ հոդվածով սահմանված ընթացակարգի համաձայն անհրաժեշտ անհապաղ միջոցառումներ ձեռնարկել համապատասխան երրորդ երկրների հետ կապված կապիտալի և վճարումների տեղաշարժի կապակցությամբ:

2. Չխախտելով 297-րդ հոդվածը և մինչև Խորհրդի կողմից 1-ին կետին համապատասխան միջոցառումների ձեռնարկումը՝ անդամ պետությունը կարող է լուրջ քաղաքական պատճառներով կամ ծայրահեղ անհրաժեշտությունից ելնելով միակողմանի միջոցառումներ ձեռնարկել երրորդ պետության նկատմամբ՝ կապիտալի և վճարումների տեղաշարժի կապակցությամբ: Հանձնաժողովը և մյուս անդամ պետությունները տեղեկացվում են այդպիսի միջոցառումների մասին ոչ ուշ, քան վերջիններիս ուժի մեջ մտնելու օրը:

Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ կարող է համապատասխան անդամ պետության համար սահմանել պարտավորություն՝ փոփոխել կամ վերացնել այդ միջոցառումները: Խորհրդի նախագահը Խորհրդի ընդունած ցանկացած այդպիսի որոշման մասին տեղյակ է պահում Եվրոպական խորհրդարանին:

ԲԱԺԻՆ IV

**ՄՈՒՏՔԻ ԱՐՏՈՆԱԳՐԵՐԻ, ԱՊԱՍՏԱՆԻ ՏՐԱՄԱԳՐՄԱՆ,
ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԵՎ ԱՆՉԱՆՑ ԱԶԱՏ ՏԵՂԱՇԱՐՄԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ՈԼՈՈՐՏՆԵՐ**

Հոդված 61

Ազատության, անվտանգության և օրինականության տարածության աստիճանական ստեղծման համար Խորհուրդն իրականացնում է

- a) արտաքին սահմանների հսկողության հետ անմիջականորեն փոխկապված միջոցների գույքահեռ միջոցառումներ (Ամստերդամի պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո 5 տարվա ընթացքում), որոնք 14-րդ հոդվածի համաձայն կոչված են ապահովել մարդկանց ազատ տեղաշարժը, 62-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ կետերի ու 63-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերի a ենթակետերի համաձայն ապաստանի տրամադրումը և ներգաղթային քաղաքականության իրագործումը, ինչպես նաև հանցագործությունները կանխարգելող և հանցավորության դեմ ուղղված միջոցառումներ՝ համաձայն ԵՄ պայմանագրի 31-րդ հոդվածի e կետի դրույթների
- b) ապաստանին, ներգաղթին, ինչպես նաև երրորդ երկրների քաղաքացիների իրավունքների պաշտպանությանն առնչվող այլ միջոցներ՝ համաձայն 63-րդ հոդվածի դրույթների
- c) քաղաքացիաիրավական ոլորտում դատական մարմինների համագործակցության միջոցներ, ինչպես սահմանված է 65-րդ հոդվածում
- d) վարչական մարմինների համագործակցությունը խրախուսող և ամրապնդող անհրաժեշտ միջոցառումներ, ինչպես նախատեսված է 66-րդ հոդվածում.
- e) քրեաիրավական ոլորտում ոստիկանական և դատական մարմինների համագործակցության համար անհրաժեշտ միջոցներ, որոնք ուղղված են անվտանգության բարձրացմանը, ԵՄ պայմանագրի դրույթների համաձայն Միության տարածքում հանցագործությունների կանխարգելմանը և հանցավորության դեմ պայքարի կազմակերպմանը:

Հոդված 62

Խորհուրդը Ամստերդամի պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո հինգ տարվա ընթացքում 67 հոդվածով սահմանված ընթացակարգի համաձայն ձեռնարկում է

1. միջոցներ, որոնք ուղղված են Միության ներքին սահմաններն անցնելիս ինչպես Միության, այնպես էլ երրորդ երկրների քաղաքացիների վերահսկողության բոլոր ձևերի վերացմանը՝ համաձայն 14-րդ հոդվածի,
2. միջոցառումներ՝ անդամ պետությունների արտաքին սահմանները անցնելու կապակցությամբ, որոնք սահմանում են
 - a) չափորոշիչների և ընթացակարգերի սահմանում, որոնք անդամ պետությունների կողմից պետք է պահպանվեն այդ սահմանների վրա մարդկանց ստուգումներն անցկացնելիս
 - b) Միության տարածքում ոչ ավելի, քան 3 ամիս գտնվելու համար տրվող վիզաների վերաբերյալ կանոններ, որոնք սահմանում են

- i. այն երրորդ երկրների ցանկը, որոնց քաղաքացիները պետք է վիզա ունենան արտաքին սահմաններն անցնելիս, և այն երրորդ երկրների ցանկը, որոնց քաղաքացիներին նման պահանջ չի առաջադրվում
 - ii. անդամ պետությունների կողմից վիզաների տրամադրման պայմաններն ու ընթացակարգերը
 - iii. վիզաների մեկ միասնական ձևաչափ
 - iv. միասնական վիզայի վերաբերյալ կանոններ
3. միջոցառումներ՝ ուղղված անդամ պետությունների տարածքում երրորդ պետությունների քաղաքացիների ոչ ավել, քան եռամսյա ժամանակահատվածով ճամփորդելու իրավունքի իրականացման պայմանների նախատեսմանը:

Հոդված 63

Խորհուրդը Ամստերդամի պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո հինգ տարվա ընթացքում, 67 հոդվածով սահմանված ընթացակարգի համաձայն ձեռնարկում է

1. ապաստանի հետ կապված միջոցառումներ՝ համաձայն Փախստականների կարգավիճակի մասին Ժնևի 1951 թվականի հուլիսի 28-ի Կոնվենցիայի և 1967 թվականի հունվարի 31-ի Արձանագրության, ինչպես նաև այդ ոլորտի վերաբերյալ այլ պայմանագրերի, որոնք սահմանում են

- a) չափանիշների և մեխանիզմների սահմանում, որոնք անհրաժեշտ են որոշելու համար, թե որ անդամ պետությունն է պատասխանատու ապաստան ստանալու մասին երրորդ երկրի քաղաքացու կողմից անդամ պետություններից որևէ մեկում ներկայացված դիմումը քննարկելու համար
- b) անդամ պետություններում ապաստան խնդրողներին ընդունելու նվազագույն չափորոշիչներ
- c) նվազագույն իրավական պահանջներ, որոնց պետք է բավարարեն երրորդ երկրների քաղաքացիները՝ փախստականի կարգավիճակ ձեռք բերելու համար
- d) նվազագույն ընթացակարգային պահանջներ, որոնք պետք է պահպանվեն անդամ պետություններում փախստականի կարգավիճակ տալու ժամանակ կամ այդ կարգավիճակից զրկելուց

2. միջոցառումներ փախստականների և տեղահանված անձանց նկատմամբ, որոնք

- a) սահմանում են ժամանակավոր պաշտպանություն տրամադրելու նվազագույն իրավական պահանջները երրորդ երկրներից տեղահանված այն անձանց համար, ովքեր չեն կարող վերադառնալ իրենց ծագման երկիր, ինչպես նաև այն անձանց համար, ովքեր այլ պատճառներով միջազգային պաշտպանության կարիք ունեն

բ) խթանում են անդամ պետությունների միջև փախստականների և տեղահանված անձանց ընդունելու և դրա հետևանքները կրելու ջանքերի հավասարակշռում

3. ներգաղթի քաղաքականությանն առնչվող միջոցառումներ, որոնք

ա) սահմանում են մուտքի և բնակության պայմանները և անդամ պետությունների կողմից երկարաժամկետ, ինչպես նաև ընտանիքի վերամիավորման համար տրվող վիզաների և բնակության թույլտվությունների տրամադրման ընթացակարգերը կանոնակարգող նորմերը

բ) կանոնակարգում են անօրինական միգրացիան և անօրինական կացությանը, այդ թվում՝ անօրինական բնակիչների հայրենադարձությանը առնչվող հարցերը

4. միջոցառումներ, որոնք սահմանում են այն իրավունքները և պայմանները, համաձայն որոնց որևէ անդամ պետության օրինական բնակիչներ համարվող երրորդ երկրների քաղաքացիները կարող են բնակություն հաստատել այլ անդամ պետություններում:

Խորհրդի կողմից 3-րդ և 4-րդ կետերի համաձայն ընդունված միջոցառումները չեն կարող խոչընդոտել անդամ պետությունների կողմից համապատասխան ոլորտներում այնպիսի ազգային դրույթների պահպանմանը կամ ընդունմանը, որոնք համապատասխանում են սույն Պայմանագրին և միջազգային համաձայնագրերին:

Այն միջոցառումների վրա, որոնք պետք է ձեռնարկվեն 2-րդ կետի b, 3-րդ կետի a ենթակետերին և 4-րդ կետին համապատասխան, չի տարածվում հնգամյա ժամկետի վերաբերյալ վերը նշված դրույթը:

Հոդված 64

1. Սույն բաժինը չի սահմանափակում անդամ պետությունների իրավասությունը իրավակարգի և ներքին անվտանգության պահպանման ոլորտում:

2. Եթե մեկ կամ ավելի անդամ պետություններում երրորդ պետությունների քաղաքացիների հանկարծակի ներհոսքի հետևանքով սկսվում է ծայրահեղ իրավիճակ, չխախտելով 1-ին կետը Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ կարող է ի օգուտ տվյալ անդամ պետության կամ անդամ պետությունների ձեռնարկել ժամանակավոր միջոցառումներ, որոնց գործողությունը չի կարող գերազանցել վեցամյա ժամանակահատվածը:

Հոդված 65

Քաղաքացիական հարցերով միջպետական դատական համագործակցության ոլորտում 67-րդ հոդվածին համապատասխան և ներքին շուկայի պատշաճ գործառնության համար ձեռնարկվող անհրաժեշտ միջոցառումներն ուղղված են

ա) կատարելագործելու և պարզեցնելու

– դատական և ոչ դատական փաստաթղթերի միջսահմանային փոխանակման համակարգը

– ապացույցներ ստանալու ոլորտում համագործակցությունը

– քաղաքացիական և առևտրային, այդ թվում՝ ոչ դատական գործերով կայացված որոշումների ճանաչումն ու հարկադիր կատարումը

բ) օրենքների և իրավասությունների հակասությունների նկատմամբ անդամ- պետություններում կիրառվող դրույթների համաձայնեցման խթանմանը

ց) քաղաքացիական գործերով արդարադատության իրականացման խոչընդոտների վերացմանը՝ անհրաժեշտության դեպքում նպաստելով անդամ պետություններում գործող քաղաքացիադատավարական նորմերի համաձայնեցմանը:

Հոդված 66

Խորհուրդը 67-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն միջոցառումներ է ձեռնարկում ապահովելու համար անդամ պետությունների համապատասխան վարչական մարմինների, ինչպես նաև վերջիններիս և Հանձնաժողովի միջև համագործակցությունն այն ոլորտներում, որոնց վրա տարածվում են սույն բաժնի դրույթները:

Հոդված 67

1. Ամստերդամի պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու պահից հնգամյա անցումային ժամանակահատվածում Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա, ինչպես նաև Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո որևէ անդամ պետության նախաձեռնության վերաբերյալ որոշումներ է ընդունում միաձայն քվեարկությամբ:

2. Այս հնգամյա ժամկետի ավարտից հետո.

– Խորհուրդը որոշումներ է ընդունում Հանձնաժողովից ստացված առաջարկությունների հիման վրա, իսկ Հանձնաժողովը քննարկում է յուրաքանչյուր անդամ պետության խնդրանքը՝ իր կողմից Խորհրդին առաջարկություն ներկայացնելու վերաբերյալ

– Խորհուրդը Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն քվեարկությամբ որոշումներ է ընդունում սույն բաժնում

նախատեսված ոլորտները կամ դրանց մի մասը 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգով կարգավորելու և Գատարանի իրավասությունները սահմանող դրույթները համապատասխանեցնելու վերաբերյալ:

3. Խորհուրդը, բացառությամբ սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերի, Ամստերդամի պայմանագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո, գործելով Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիմն վրա և խորհրդակցելով Եվրոպական խորհրդարանի հետ, ձայների մեծամասնությամբ կայացված որոշմամբ ձեռնարկում է 62-րդ հոդվածի 2-րդ կետի b(i) և b(iii) ենթակետերի նախատեսված միջոցառումները:

4. Խորհուրդը, գործելով սույն հոդվածի 2-րդ կետից բացառության կարգով, Ամստերդամի պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու պահից հինգ տարի հետո ձեռնարկում է 62-րդ հոդվածի 2-րդ կետի «բ (ii) և (iv)» ենթակետերով նախատեսված միջոցառումները՝ 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան:

5. Որպես բացառություն 1-ին կետից՝ համաձայն 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի, Խորհուրդը ձեռնարկում է.

– 63-րդ հոդվածի 1-ին կետով և 2-րդ կետի a ենթակետով նախատեսված միջոցառումները՝ պայմանով, որ Խորհուրդը սույն հոդվածի 1-ին կետին համապատասխան, նախապես ընդունած լինի այս խնդիրները կարգավորող ընդհանուր դրույթներն ու հիմնական սկզբունքները սահմանող Ընկերակցության օրենսդրությունը

– 65-րդ հոդվածով նախատեսված միջոցառումները, բացառությամբ ընտանեկան իրավունքին առնչվող հարցերի:

Հոդված 68

1. 234-րդ հոդվածը կիրառվում է սույն բաժնի նկատմամբ այն դեպքում, երբ անդամ պետության որևէ դատական մարմնում, որի որոշումները ազգային օրենսդրության համաձայն բողոքարկման ենթակա չեն, գործի քննության ժամանակ բարձրացվում է սույն բաժնի դրույթների մեկնաբանության կամ դրանց հիման վրա Ընկերակցության մարմինների կողմից ընդունված ակտերի մեկնաբանության կամ օրինականության հարցը և այդ մարմինը, Ընկերակցությունների դատարանին խնդրում է դրա վերաբերյալ վճիռ կայացնել՝ ելնելով գործով վճիռ կայացնելու համար Ընկերակցությունների դատարանի տվյալ հարցի վերաբերյալ որոշման անհրաժեշտությունից:

2. Ընկերակցությունների դատարանի իրավասությունը չի տարածվում իրավակարգի պահպանման ու ներքին անվտանգության ապահովման

վերաբերյալ 62-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն ընդունված որոշումների կամ ձեռնարկված միջոցառումների նկատմամբ:

3. Խորհուրդը, Հանձնաժողովը կամ որևէ անդամ պետություն կարող է դիմել Ընկերակցությունների դատարանին՝ սույն բաժնի դրույթների կամ դրանց հիման վրա Ընկերակցության մարմինների կողմից ընդունված ակտերի մեկնաբանության կապակցությամբ որոշում կայացնելու խնդրանքով: Այդ խնդրանքի հիման վրա Ընկերակցությունների դատարանի կողմից կայացված որոշումը չի կիրառվում անդամ պետությունների դատարանների կամ տրիբունալների կայացրած և օրինական ուժի մեջ մտած վճիռների վրա (*res judicata*):

Հոդված 69

Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են, հաշվի առնելով Միացյալ Թագավորության և Իռլանդիայի դիրքորոշման մասին Արձանագրությունը և Դանիայի դիրքորոշման մասին Արձանագրությունը՝ չխախտելով Միացյալ Թագավորության և Իռլանդիայի նկատմամբ Եվրոպական ընկերակցությունը հիմնադրող Պայմանագրի 14-րդ հոդվածի որոշակի մասերի կիրառության մասին Արձանագրությունը:

ԲԱԺԻՆ V

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ

Հոդված 70

Անդամ պետությունները, ընդհանուր տրանսպորտային քաղաքականության շրջանակներում սույն բաժնի խնդիրներն իրականացնելիս, ելնում են սույն Պայմանագրի նպատակներից:

Հոդված 71

70-րդ հոդվածի դրույթների իրագործման նպատակով և, հաշվի առնելով տրանսպորտային միջոցների առանձնահատկությունները, Խորհուրդը 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգով և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի, ինչպես նաև Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո սահմանում է.

a) ընդհանուր կանոններ, որոնք կարգավորում են դեպի անդամ պետություններ կամ անդամ պետություններից, ինչպես նաև մեկ կամ

ավելի անդամ պետությունների տարածքով անցնող միջազգային տրանսպորտը

բ) այն պայմանները, համաձայն որոնց ոչ ռեզիդենտ փոխադրողները կարող են տրանսպորտային ծառայություններ մատուցել որևէ անդամ պետության տարածքում

ց) միջոցառումներ՝ ուղղված տրանսպորտային անվտանգության բարձրացմանը

դ) համապատասխան այլ դրույթներ:

2. Որպես բացառություն սույն հոդվածի 1-ին կետում նախատեսված ընթացակարգից, այն դեպքում, երբ տրանսպորտը կարգավորող համակարգի սկզբունքներին առնչվող դրույթների կիրառումը կարող է լուրջ ազդեցություն ունենալ կոնկրետ տարածքներում կենսամակարդակի և զբաղվածության, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի վրա, դրանք պետք է սահմանվեն Խորհրդի կողմից միաձայն քվեարկությամբ ընդունած որոշմամբ, Հանձնաժողովի կողմից ներկայացված առաջարկության հիման վրա, Եվրոպական խորհրդարանի և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո: Վերոնշյալն իրականացնելիս Խորհուրդը հաշվի է առնում ընդհանուր շուկայի հիմնադրման արդյունք հանդիսանող տնտեսական զարգացմանը համապատասխանելու անհրաժեշտությունը:

Հոդված 72

Սկսած 1958 թվականի հունվարի 1-ից կամ նոր անդամակցող պետությունների համար նրանց անդամակցության պահից մինչև 71-րդ հոդվածի 1-ին կետում նշված դրույթների սահմանումը, ոչ մի անդամ պետություն չի կարող առանց Խորհրդի միաձայն հաստատման սահմանել այլ անդամ պետությունների փոխադրողների վիճակը տվյալ պետության քաղաքացի հանդիսացող փոխադրողների համեմատությամբ ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն վատթարացնող դրույթներ:

Հոդված 73

Տրանսպորտային ոլորտում պետական աջակցությունը չի խախտի սույն Պայմանագիրը, եթե այն ցուցաբերվում է տրասպորտի համակարգման անհրաժեշտությունից ելնելով կամ հանդիսանում է հանրային կոմունալ ծառայությունների ոլորտի որոշակի պարտականությունների կատարման դիմաց փոխհատուցում:

Հոդված 74

Սույն Պայմանագրի շրջանակներում տրանսպորտային սակագների և պայմանների հետ կապված ցանկացած միջոցառում ձեռնարկելիս պետք է հաշվի առնվեն փոխադրողների տնտեսական պայմանները:

Հոդված 75

1. Այն դեպքում, երբ փոխադրումները կատարվում են Ընկերակցության տարածքում, վերացվում է ցանկացած խտրականություն՝ կապված փոխադրողների կողմից նույն ապրանքը նույն տրանսպորտային ուղիներով փոխադրելու համար տարբեր սակագներ և տարբեր պայմաններ սահմանելու հետ, որը պայմանավորված է տվյալ ապրանքների ծագման երկրով կամ ստացման վայրով:

2. 1-ին կետը չի խոչընդոտում Խորհրդի կողմից 71-րդ հոդվածի 1-ին կետի դրույթների իրականացման նպատակով այլ միջոցառումներ ձեռնարկելուն:

3. Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշման համաձայն Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո կանոններ է սահմանում 1-ին կետի դրույթներն իրականացնելու համար:

Մասնավորապես, Խորհուրդը կարող է սահմանել այն անհրաժեշտ դրույթները, որոնք Ընկերակցության մարմիններին հնարավորություն կտան ապահովել համապատասխանությունը 1-ին կետով սահմանված կանոններին և երաշխավորել, որ օգտագործողները դրանից ամբողջությամբ կօգտվեն:

4. Հանձնաժողովը, սեփական նախաձեռնությամբ կամ որևէ անդամ պետությունից ստացված հայտարարության հիման վրա ուսումնասիրում է սույն հոդվածի 1-ին կետում նախատեսված խտրականության բոլոր դեպքերը և, համապատասխան անդամ պետությունների հետ խորհրդակցելուց հետո, անհրաժեշտ որոշումներ է ընդունում 3-րդ կետի դրույթների համաձայն սահմանված կանոնների շրջանակներում:

Հոդված 76

1. Արգելվում է Ընկերակցության տարածքում կատարվող տրանսպորտային գործառնությունների առնչությամբ մեկ կամ մի քանի ձեռնարկությունների կամ արդյունաբերությունների նկատմամբ աջակցության կամ պաշտպանության տարբեր պարունակող սակագների և պայմանների սահմանումը անդամ պետությունների կողմից, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հանձնաժողովի կողմից:

2. Հանձնաժողովը սեփական նախաձեռնությամբ կամ անդամ պետություններից ստացված դիմումի հիման վրա ուսումնասիրում է սույն

հողվածի 1-ին կետում նշված սակագներն ու պայմանները՝ մի կողմից հատկապես հաշվի առնելով համապատասխան տարածքային տնտեսական քաղաքականության պահանջները, հետամնաց տարածքների կարիքները և այն տարածքների հիմնախնդիրները, որոնց վրա լրջորեն ազդել են քաղաքական հանգամանքները, մյուս կողմից՝ այդ սակագների և պայմանների ազդեցությունը տրանսպորտի տարբեր միջոցների միջև առկա մրցակցության վրա: Յուրաքանչյուր շահագրգիռ անդամ պետության հետ խորհրդակցելուց հետո Հանձնաժողովը ընդունում է անհրաժեշտ որոշումներ:

3. Սույն հողվածի 1-ին կետում սահմանված արգելքը չի կիրառվում այն սակագների նկատմամբ, որոնք սահմանված են մրցակցության պայմանները բավարարելու համար:

Հողված 77

Սահմաններն անցնելու հետ կապված վճարներն ու տուրքերը, որոնք փոխադրողները գանձում են ի հավելումն տրանսպորտային սակագների, չպետք է գերազանցեն փաստացի կատարված ծախսերի ողջամիտ չափը: Անդամ պետությունները պետք է ձգտեն աստիճանաբար կրճատել այդ ծախսերը:

Հանձնաժողովը կարող է հանձնարարականներ տալ անդամ պետություններին սույն հողվածի կիրառության վերաբերյալ:

Հողված 78

Սույն բաժնի դրույթները խոչընդոտ չեն հանդիսանում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետությունում ձեռնարկված միջոցառումների իրականացման համար այնքանով, որքանով նման միջոցառումներն անհրաժեշտ են Գերմանիայի բաժանման պատճառով Դաշնային Հանրապետության որոշակի տարածքների տնտեսությանը պատճառված վնասները փոխհատուցելու համար:

Հողված 79

Հանձնաժողովին կցվում է անդամ պետությունների կառավարությունների կողմից նշանակված փորձագետներից բաղկացած Խորհրդատվական կոմիտե: Հանձնաժողովն իր հայեցողությամբ կարող է խորհրդակցել Կոմիտեի հետ տրանսպորտին առնչվող հարցերի վերաբերյալ՝ չխախտելով Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի իրավասությունները:

Հոդված 80

1. Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են երկաթուղային, ավտոմոբիլային և ներքին ջրային տրանսպորտի նկատմամբ:
2. Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ սահմանում է, թե ինչ չափով և ինչ ընթացակարգով կարող են համապատասխան դրույթներ սահմանվել ծովային և օդային տրանսպորտի համար: Կիրառվում են 71-րդ հոդվածի ընթացակարգային դրույթները:

ԲԱԺԻՆ VI

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅԱՆ, ՀԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 1

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

ԵՆԹԱԳԼՈՒԽ 1

ՉԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Հոդված 81

1. Որպես ընդհանուր շուկայի հետ անհամատեղելի արարքներ արգելվում են ձեռնարկությունների միջև բոլոր այն համաձայնությունները, ձեռնարկությունների միությունների այն որոշումները և այլ համաձայնեցված գործողությունները, որոնք կարող են բացասաբար ազդել անդամ պետությունների միջև ազատ առևտրի իրականացման վրա և որոնց նպատակը կամ արդյունքը ընդհանուր շուկայում մրցակցության կանխարգելումն է, դրա սահմանափակումը կամ խաթարումը, մասնավորապես, եթե դրանց արդյունքում՝
 - a) ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն արհեստականորեն ամրակցվում են առուվաճառքի գները կամ ցանկացած այլ առևտրային պայմաններ.
 - b) սահմանափակվում կամ վերահսկվում են՝ արտադրությունը, շուկաները, տեխնիկական զարգացումը կամ ներդրումները.
 - c) համաձայնության մասնակիցների միջև բաժանվում են շուկաները կամ մատակարարման աղբյուրները.

դ) ոչ միանման պայմաններ են կիրառվում այլ առևտրային կողմերի հետ միանման գործարքների նկատմամբ՝ այդ կերպ նրանց համար ստեղծելով մրցակցային անբարենպաստ պայմաններ,

ե) պայմանագրերի կնքմանը պայման է դրվում այն, որ նշված պայմանագրի մյուս կողմը ստանձնի լրացուցիչ պարտավորություններ, որոնք, իրենց բնույթով կամ համաձայն առևտրային սովորույթի կապ ված չեն այդ պայմանագրերի առարկայի հետ:

2. Սույն հոդվածով արգելված ցանկացած համաձայնագիր կամ որոշում առոչինչ է:

3. Սույն պայմանագրի 1-ին կետի դրույթները, այնուամենայնիվ, կարող են համարվել կիրառման ոչ ենթակա՝

– ձեռնարկությունների միջև ցանկացած համաձայնության կամ համաձայնության տեսակի նկատմամբ.

– ձեռնարկությունների միավորումների կողմից ընդունված ցանկացած որոշման կամ որոշման տեսակի նկատմամբ.

– որևէ համաձայնեցված գործողության կամ համաձայնեցված գործողության տեսակի նկատմամբ,

եթե, դրանք նպաստում են ապրանքների արտադրության և առաքման բարելավմանը կամ տեխնիկական և տնտեսական առաջընթացի խթանմանը՝ թույլ տալով հաճախորդներին արդարացիորեն օգտվել դրա արդյունքում ստացված օգուտից, և որոնք

ա) որպես ձեռնարկություններին պարտադրված համաձայնեցված սահմանափակումներ հանդիսանում են վերը նշված նպատակների իրագործման միակ միջոցը,

բ) այդ ձեռնարկություններին տվյալ ապրանքների զգալի մասի առնչությամբ մրցակցությունը վերացնելու հնարավորություն չեն տալիս:

Հոդված 82

Արգելվում է ընդհանուր շուկայում կամ դրա նշանակալի մասում մեկ կամ մի քանի ձեռնարկությունների կողմից ազդեցիկ դիրք գրավելու միջոցով ցանկացած չարաշահում, քանի որ այն անհամատեղելի է ընդհանուր շուկայի գործառնության հետ և կարող է բացասաբար ազդել անդամ պետությունների միջև ազատ առևտրի իրականացման վրա:

Նման չարաշահումներ կարող են լինել՝

ա) առք ու վաճառքի անարդարացի գների կամ ցանկացած այլ անարդարացի առևտրային պայմանների ուղղակի կամ անուղղակի պարտադրումը.

բ) արտադրության, շուկաների և տեխնիկական զարգացման սահմանափակումներ՝ ի վնաս սպառողների.

ց) ոչ միանման պայմանների կիրառումը այլ առևտրային կողմերի հետ միանման գործարքների նկատմամբ՝ այդպիսով նրանց համար ստեղծելով մրցակցային անբարենպաստ պայմաններ.

դ) պայմանագրերի կնքման պայմանավորումը նրանով, որ նման պայմանագրի մյուս կողմերը ստանձնեն լրացուցիչ պարտավորություններ, որոնք իրենց բնույթով կամ համաձայն առևտրային սովորույթի կապ չունեն այդ պայմանագրերի առարկայի հետ:

Հոդված 83

1. 81-րդ և 82-րդ հոդվածներում նշված սկզբունքների իրականացումն ապահովելուն ուղղված համապատասխան կանոնակարգերն ու դիրեկտիվները ընդունվում են Խորհրդի կողմից՝ Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա, ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացված որոշմամբ, Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված կանոնակարգերի ու դիրեկտիվների նպատակ է՝

ա) սահմանել 81-րդ հոդվածի 1-ին կետում և 82-րդ հոդվածում սահմանված արգելքները խախտելու համար տուգանքներ և պարբերական տուգանային վճարներ նախատեսող դրույթներ

բ) մանրամասն կանոններ սահմանել 81-րդ հոդվածի 3-րդ կետի կիրառության համար՝ հաշվի առնելով մի կողմից արդյունավետ վերահսկողություն երաշխավորելու, մյուս կողմից՝ հնարավորին չափով վարչարարությունը պարզեցնելու անհրաժեշտությունը

ց) անհրաժեշտության դեպքում սահմանել տնտեսության տարբեր ճյուղերում 81-րդ և 82-րդ հոդվածների դրույթների գործողության ոլորտը

դ) սահմանել Հանձնաժողովի և Դատարանի համապատասխան գործառույթները այս կետում ձևակերպված դրույթները կիրառելիս

ե) պարզել ազգային օրենսդրությունների և սույն գլխում ամփոփված կամ սույն հոդվածի համաձայն ընդունված դրույթների համատեղելիությունը:

Հոդված 84

Մինչև 83-րդ հոդվածի համաձայն ընդունված դրույթների ուժի մեջ մտնելը անդամ պետությունների իշխանությունները իրենք են որոշում վերոնշյալ համաձայնությունների, որոշումների և համաձայնեցված գործողությունների ընդհանուր շուկայում գերակա դիրքի չարաշահումներ հանդիսանալու փաստը՝ ըստ իրենց օրենսադրության և 81-րդ հոդվածի, մասնավորապես՝ դրա 3-րդ կետի, ինչպես նաև 82-րդ հոդվածի համաձայն:

Հոդված 85

1. Չխախտելով 84-րդ հոդվածը՝ Հանձնաժողովն ապահովում է 81-րդ և 82-րդ հոդվածներում ձևակերպված սկզբունքների իրականացումը: Անդամ պետության կողմից ստացված դիմումի հիման վրա կամ սեփական նախաձեռնությամբ, համագործակցելով անդամ պետության իրավասու իշխանությունների հետ և նրանց օժանդակությամբ, Հանձնաժողովը հետաքննում է այդ սկզբունքների ենթադրյալ խախտումների դեպքերը: Եթե Հանձնաժողովը գտնում է, որ խախտում է տեղի ունեցել, ապա դրանք վերացնելու համար առաջարկում է համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել:

2. Եթե խախտումը չի վերացվում, Հանձնաժողովը հիմնավորված որոշմամբ արձանագրում է սկզբունքների այդ խախտումը: Հանձնաժողովը կարող է հրապարակել իր որոշումը և լիազորել անդամ պետություններին ձեռնարկել այդ իրավիճակի շտկմանն ուղղված այնպիսի միջոցառումներ, որոնց պայմաններն ու մանրամասները սահմանում է Հանձնաժողովը:

Հոդված 86

1. Անդամ պետությունները ձեռնպահ են մնում իրենց կողմից հատուկ կամ բացառիկ իրավունքներով օժտված պետական ձեռնարկությունների նկատմամբ այնպիսի նորմեր սահմանելուց կամ դրանց ուժը պահպանելուց, որոնք հակասում են սույն Պայմանագրում նախատեսված, մասնավորապես՝ 12-րդ և 81-ից 89-րդ հոդվածներում սահմանված կանոններին:

2. Այն ձեռնարկությունները, որոնց վերապահված է ընդհանուր տնտեսական նշանակության ծառայությունների կառավարումը կամ որոնք իրենց բնույթով պետական եկամուտներ ապահովող մենաշնորհներ են, ղեկավարվում են սույն Պայմանագրով նախատեսված կանոններով, մասնավորապես՝ մրցակցության վերաբերյալ կանոններով այնքանով, որքանով այդ կանոնների կիրառումը չի խոչընդոտում, իրավաբանորեն կամ փաստացի, նրանց վրա դրված հատուկ խնդիրների իրականացմանը: Տվյալ դեպքում, սակայն, առևտրի զարգացումը չպետք է ենթարկվի այնպիսի ազդեցության, որը կհակասի Ընկերակցության շահերին:

3. Հանձնաժողովը երաշխավորում է սույն հոդվածի դրույթների իրագործումը և անհրաժեշտության դեպքում ընդունում անդամ պետություններին հասցեագրված համապատասխան դիրեկտիվներ կամ որոշումներ:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 87

1. Եթե սույն Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ, որևէ անդամ պետության կողմից կամ պետության միջոցներով ցանկացած ձևով ցուցաբերված ցանկացած աջակցություն, որի արդյունքում սահմանափակվում է մրցակցությունը կամ ստեղծվում է այդպիսի սահմանափակման սպառնալիք և որը դրսևորվում է անդամ պետությունների միջև ազատ առևտրի վրա բացասաբար ազդող՝ որոշակի ձեռնարկությունների կամ որոշակի ապրանքների արտադրության հովանավորությամբ, անհամատեղելի է ընդհանուր շուկայի գործառնության հետ:

2. Ընդհանուր շուկայի գործառնության հետ համատեղելի է համարվում.

a) անհատ սպառողներին հատկացվող սոցիալական բնույթի աջակցությունը՝ պայմանով, որ այդ աջակցությունը հատկացվում է առանց համապատասխան ապրանքների ծագմանն առնչվող խտրականության

b) բնական աղետների կամ արտակարգ իրադարձությունների հետևանքով պատճառված վնասը փոխհատուցելու համար հատկացվող աջակցությունը

c) Գերմանիայի բաժանման հետևանքով տուժած Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության որոշակի տարածքների տնտեսությանը անհրաժեշտության դեպքում հատկացվող աջակցությունը՝ այդ բաժանմամբ պատճառված վնասները փոխհատուցելու համար:

3. Ընդհանուր շուկայի հետ համատեղելի կարող է համարվել.

a) չափազանց ցածր կենսամակարդակ կամ լուրջ գործազրկություն ունեցող տարածքների տնտեսության զարգացումը խթանելու նպատակով հատկացվող աջակցությունը

b) եվրոպական ընդհանուր շահերից բխող որևէ կարևոր ծրագրի իրականացմանը նպաստող կամ որևէ անդամ պետության տնտեսության լուրջ խափանումները շտկելու համար հատկացվող աջակցությունը

c) որոշակի տնտեսական գործունեության կամ որոշակի տնտեսական տարածաշրջանների զարգացման օժանդակությանն ուղղված աջակցությունը, եթե այն ընդհանուր շահերին հակասող անբարենպաստ ազդեցությամբ չի անդրադառնա ազատ առևտրի պայմանների վրա

d) մշակույթի և ազգային ժառանգության պահպանության խթանմանն ուղղված աջակցությունը, եթե այն ընդհանուր շահերին հակասող անբարենպաստ ազդեցությամբ չի անդրադառնա ազատ առևտրի պայմանների վրա

ե) աջակցության այլ ձևեր, որոնք սահմանվում են Խորհրդի կողմից Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա՝ ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ:

Հոդված 88

1. Հանձնաժողովը, համագործակցելով անդամ պետությունների հետ, մշտական վերահսկողություն է իրականացնում այդ պետություններում հատկացվող աջակցության բոլոր համակարգերի նկատմամբ: Հանձնաժողովը վերջիններիս առաջարկում է համապատասխան միջոցառումներ, որոնք պայմանավորված են ընդհանուր շուկայի աստիճանական զարգացման կամ դրա բնականոն գործառնության պահանջներով:

2. Եթե Հանձնաժողովը, համապատասխան կողմերին իրենց մեկնաբանությունները ներկայացնելու առաջարկությամբ ծանուցում ուղարկելուց հետո պարզում է, որ որևէ պետության կողմից կամ պետության միջոցներով հատկացված աջակցությունը անհամատեղելի է ընդհանուր շուկայի գործառնության հետ 87-րդ հոդվածի համաձայն կամ այդ աջակցությունը սխալ է օգտագործվում, ապա Հանձնաժողովը որոշում է կայացնում այն մասին, որ տվյալ պետությունը արգելի այդ աջակցությունը կամ փոփոխի դրա տրամադրման կարգը և պայմանները՝ Հանձնաժողովի կողմից սահմանված ժամկետներում:

Եթե տվյալ պետությունը չկատարի այդ որոշումը սահմանված ժամկետում, Հանձնաժողովը կամ որևէ այլ շահագրգիռ պետություն կարող է, գործելով 226-րդ և 227-րդ հոդվածների դրույթներից բացառության կարգով, անմիջապես դիմել Դատարան:

Անդամ պետության դիմումի հիման վրա Խորհուրդը միաձայն քվեարկությամբ կարող է որոշում ընդունել այդ պետության կողմից հատկացվող կամ հատկացվելիք աջակցությունը ընդհանուր շուկայի հետ համատեղելի համարելու մասին, որպես բացառություն 87-րդ հոդվածի դրույթներից կամ 89-րդ հոդվածում սահմանված կանոնակարգերից, եթե այդպիսի որոշումն արդարացված է բացառիկ հանգամանքներով: Եթե հատկացվող աջակցության կապակցությամբ Հանձնաժողովն արդեն նախաձեռնել է սույն կետի առաջին պարբերությամբ նախատեսված վարույթը, ապա շահագրգիռ պետության կողմից Խորհրդին ուղղված դիմումը կասեցնում է այն՝ մինչև Խորհրդի կողմից հարցի առնչությամբ որոշման ընդունումը:

Եթե, այնուամենայնիվ, Խորհուրդը դիմումի ներկայացման օրվանից երեք ամսվա ընթացքում նման որոշում չի կայացնում, տվյալ որոշումը կայացնում է Հանձնաժողովը:

3. Հանձնաժողովը տեղեկացվում է աջակցություն հատկացնելու կամ դրա հատկացման կարգը փոխելու ծրագրերի վերաբերյալ՝ դրանց իրականացումից առաջ ընկած և Հանձնաճողովին իր դիտողություններն ու առաջարկությունները ներկայացնելու հնարավորությունը ապահովող բավարար ժամանակահատվածում: Եթե Հանձնաճողովը գտնում է, որ որևէ այդպիսի ծրագիր 87-րդ հոդվածին համապատասխան անհամատեղելի է ընդհանուր շուկայի հետ, ապա անհապաղ նախաձեռնում է սույն հոդվածի 2-րդ կետում նախատեսված գործընթացը: Շահագրգիռ անդամ պետությունը իր կողմից առաջարկված միջոցառումները չի իրականացնում, քանի դեռ այդ գործընթացի արդյունքում վերջնական որոշում չի կայացվել:

Հոդված 89

Խորհուրդը Հանձնաճողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացված որոշմամբ 87-րդ և 88-րդ հոդվածների կիրառման համար ընդունում է համապատասխան կանոնակարգեր և, մասնավորապես, կարող է սահմանել 88-րդ հոդվածի 3-րդ կետի կիրառման պայմանները, ինչպես նաև աջակցության այն ձևերը, որոնք ազատված են դրանով սահմանված ընթացակարգից:

ԳԼՈՒԽ 2

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 90

Ոչ մի անդամ պետություն չի կարող մյուս անդամ պետությունների ապրանքները ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ենթարկել որևէ ներքին հարկման, որի չափերը գերազանցում են նմանատիպ տեղական արտադրության ապրանքների համար սահմանված ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գանձվող հարկերի չափը:

Ավելին, ոչ մի անդամ պետություն չի կարող այնպիսի բնույթի ներքին հարկման ենթարկել այլ անդամ պետություններում արտադրված ապրանքները, որը այլ ապրանքների անուղղակի պաշտպանությունն ապահովելու նպատակ են հետապնդում:

Հոդված 91

Որևէ անդամ պետության տարածք ապրանքների արտահանման դեպքում ներքին հարկման փոխհատուցումը չի կարող գերազանցել ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գանձվող այդպիսի հարկման չափը:

Հոդված 92

Ինչ վերաբերում է այլ հարկատեսակներին, բացառությամբ շրջանառությունից գանձվող, ակցիզային և այլ անուղղակի հարկերի, ապա այլ անդամ պետություններ կատարված արտահանումների հետ կապված փոխհատուցումներ ու վճարումներ տրվում են, ինչպես նաև փոխհատուցման հարկեր գանձվում են անդամ պետություններից ներմուծված ապրանքների համար, եթե նախատեսված միջոցառումները նախապես սահմանափակ ժամանակահատվածի համար հաստատվել են Խորհրդի կողմից՝ Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացված որոշմամբ:

Հոդված 93

Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի ու Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն կայացված որոշմամբ դրույթներ է սահմանում շրջանառության համար գանձվող, ակցիզային և անուղղակի հարկերի այլ տեսակներին վերաբերող օրենսդրության ներդաշնակեցման նպատակով, այնքանով, որքանով նման ներդաշնակեցումն անհրաժեշտ է 14-րդ հոդվածով սահմանված ժամկետներում ներքին շուկայի հիմնադրումն ու գործառնությունը երաշխավորելու համար:

ԳԼՈՒԽ 3

ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱԽԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

Հոդված 94

Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա Եվրոպական խորհրդարանի և Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն ընդունում է դիրեկտիվներ՝ անդամ պետությունների այնպիսի օրենքների, կանոնակարգերի կամ վարչական

դրույթների համապատասխանեցման նպատակով, որոնք ուղղակիորեն ազդում են ընդհանուր շուկայի հիմնադրման և գործառնության վրա:

Հոդված 95

1. Որպես բացառություն 94-րդ հոդվածի դրույթներից, և, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն Պայմանագրով, 14-րդ հոդվածում նշված խնդիրներն իրականացնելու համար կիրառվում է հետևյալը: Խորհուրդը, գործելով համաձայն 251-րդ հոդվածում նախատեսված ընթացակարգի, Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո միջոցառումներ է ձեռնարկում անդամ պետություններում այնպիսի օրենքների, ենթաօրենսդրական ակտերի կամ վարչական դրույթների համապատասխանեցման համար, որոնց նպատակն է ներքին շուկայի գործառնության ապահովումը:

2. 1-ին կետը չի կիրառվում ֆինանսական դրույթների, անձանց ազատ տեղաշարժին վերաբերող դրույթների, ինչպես նաև այն դրույթների նկատմամբ, որոնք վերաբերում են աշխատանքով ապահովված անձանց իրավունքներին ու շահերին:

3. Հանձնաժողովը 1-ին կետով նախատեսված՝ առողջությանը, անվտանգությանը, շրջակա միջավայրի պաշտպանությանն ու սպառողների պաշտպանությանը վերաբերող իր առաջարկություններում որպես հիմք ընդունում է պաշտպանության առավել բարձր մակարդակը՝ մասնավորապես հաշվի առնելով գիտական փաստերի վրա հիմնված բոլոր նոր զարգացումները: Իրենց համապատասխան իրավասությունների շրջանակներում Եվրոպական խորհրդարանն ու Խորհուրդը նույնպես ձգտում են այդ խնդիրների իրականացմանը:

4. Եթե Հանձնաժողովի կամ Խորհրդի կողմից ներդաշնակեցման միջոցառում ձեռնարկելուց հետո որևէ անդամ պետություն անհրաժեշտ է համարում պահպանել ազգային օրենսդրության որոշ դրույթներ՝ հիմնավորելով այդ անհրաժեշտությունը 30-րդ հոդվածում նշված հիմնական կարիքներով, այն ծանուցում է Հանձնաժողովին ազգային օրենսդրության այդ դրույթների, ինչպես նաև դրանք պահպանելու հիմնավորումների մասին:

5. Ավելին, չխախտելով 4-րդ կետը, եթե անդամ պետությունը Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի կողմից ներդաշնակեցման միջոցառում ձեռնարկելուց հետո անհրաժեշտ է համարում ընդունել ազգային դրույթներ, որոնք հիմնված են շրջակա միջավայրի կամ աշխատանքային պայմանների պաշտպանության վերաբերյալ նոր գիտական տվյալների վրա, որոնց նպատակը տվյալ անդամ պետությանը հատուկ խնդիրների լուծումն է և որոնք առաջ են եկել ներդաշնակեցման միջոցառումների իրականացումից հետո, ապա անդամ պետությունը Հանձնաժողովին ծանուցում է

նախատեսված դրույթների, ինչպես նաև դրանք ընդունելու պատճառների մասին:

6. Հանձնաժողովը սույն հոդվածի 4-րդ և 5-րդ կետերում նշված ծանուցումը ստանալուց հետո՝ վեց ամսվա ընթացքում, պարզելով դրանց՝ հայեցողական խտրականության միջոց կամ անդամ պետությունների միջև առևտրի թաքնված սահմանափակում լինել-չլինելու, ինչպես նաև ներքին շուկայի գործառնությանը խոչընդոտել-չխոչընդոտելու հանգամանքները, հաստատում կամ մերժում է համապատասխան ազգային օրենսդրական դրույթների իրավաչափ լինելու փաստը:

Նշված ժամանակահատվածում Հանձնաժողովի կողմից որոշում չընդունվելու դեպքում սույն հոդվածի 4-րդ և 5-րդ կետերում նշված դրույթները համարվում են հաստատված:

Հանձնաժողովը շահագրգիռ անդամ պետությանն ծանուցում է սույն կետում սահմանված ժամկետի ևս վեց ամսով երկարացվելու մասին, եթե դա արդարացված է խնդրի բարդությամբ և չի սպառնում մարդկանց առողջությանը:

7. Երբ, համաձայն 6-րդ կետի, անդամ պետությունը ներդաշնակեցման միջոցառումներից հակասող ազգային դրույթները պահպանելու կամ այդպիսիք ընդունելու իրավասություն ունի, Հանձնաժողովը անհապաղ քննարկում է այդ միջոցառման իրականացման վերաբերյալ առաջարկության հարցը:

8. Երբ որևէ անդամ պետություն որոշակի խնդիր է առաջ քաշում նախկինում հանրային առողջության ոլորտում իրականացված ներդաշնակեցման միջոցառումների հետևանքների վերաբերյալ և դրա վրա հրավիրում է Հանձնաժողովի ուշադրությունը, վերջինս անհապաղ քննարկում է Խորհրդին համապատասխան միջոցառումներ առաջարկելու անհրաժեշտության հարցը:

9. Ի բացառություն 226-րդ և 227-րդ հոդվածներում նախատեսված ընթացակարգից՝ Հանձնաժողովը կամ ցանկացած անդամ պետություն կարող է ուղղակիորեն դիմել Ընկերակցությունների դատարան, եթե գտնում է, որ մեկ այլ անդամ պետություն ճիշտ չի օգտվում սույն հոդվածով իրեն վերապահված իրավասություններից:

10. Վերը նշված ներդաշնակեցման միջոցառումները, համապատասխան դեպքերում, պաշտպանական վերապահում են ներառում՝ լիազորելով անդամ պետությանը 30-րդ հոդվածում նշված մեկ կամ ավելի ոչ տնտեսական բնույթի նպատակների համար ժամանակավոր միջոցներ ձեռնարկել՝ ենթակա Ընկերակցության վերահսկողությանը:

Հոդված 96

Եթե Հանձնաժողովը գտնում է, որ անդամ պետություններում օրենքների, ենթաօրենսդրական ակտերի կամ վարչական դրույթների միջև տարբերությունը խախտում է ընդհանուր շուկայում մրցակցության պայմանները և անհրաժեշտ է վերացնել դրանով պայմանավորված խախտումները, ապա խորհրդակցում է շահագրգիռ անդամ պետությունների հետ:

Եթե խորհրդակցության արդյունքում խախտումը վերացնելու մասին համաձայնություն ձեռք չի բերվում, Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է անհրաժեշտ դիրեկտիվներ: Հանձնաժողովը և Խորհուրդը կարող են իրականացնել սույն Պայմանագրով նախատեսված ցանկացած այլ համապատասխան միջոցառումներ:

Հոդված 97

1. Օրենքների, ենթաօրենսդրական ակտերի կամ վարչական դրույթների ընդունման կամ փոփոխության դեպքում 96-րդ հոդվածի իմաստով խախտումներ տեղի ունենալու կասկածների առկայության դեպքում համապատասխան անդամ պետությունը պետք է խորհրդակցի Հանձնաժողովի հետ: Անդամ պետության հետ խորհրդակցելուց հետո Հանձնաժողովը շահագրգիռ պետություններին առաջարկում է այնպիսի միջոցառումներ, որոնց շնորհիվ հնարավոր կլինի խուսափել նշված խախտումներից:

2. Եթե այն անդամ պետությունը, որը ցանկանում է ընդունել կամ փոփոխել իր դրույթները, չի կատարում Հանձնաժողովի կողմից իրեն հասցեագրված հանձնարարականները, մյուս անդամ պետություններից, 96-րդ հոդվածին համապատասխան, չի կարող պահանջվել փոփոխել իրենց դրույթները՝ այդ խախտումը վերացնելու համար: Եթե Հանձնաժողովի հանձնարարականի կատարումը մերժած անդամ պետությունը այնպիսի խախտում է կատարում, որը բացասական հետևանքներ է առաջացնում միայն իր համար, 96-րդ հոդվածի դրույթները չեն կիրառվում:

ԲԱԺԻՆ VII

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՎ ԱՐԺՈՒՅԹԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ 1

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 98

Անդամ պետությունները իրենց տնտեսական քաղաքականությունն իրականացնում են Ընկերակցության նպատակների իրագործմանը նպաստելով, ինչպես դրանք սահմանված են 2-րդ հոդվածում, և 99-րդ հոդվածի 2-րդ կետում նշված հիմնական ուղղությունների համատեքստում: Անդամ պետությունները և Ընկերակցությունը գործում են՝ համաձայն ազատ մրցակցության վրա հիմնված բաց շուկայական տնտեսության սկզբունքի, որը նպաստում է ռեսուրսների արդյունավետ բաշխմանը, ինչպես նաև 4-րդ հոդվածում նախատեսված սկզբունքների համապատասխան:

Հոդված 99

1. Անդամ պետություններից յուրաքանչյուրը իր և այլ անդամ պետությունների տնտեսական քաղաքականությունները դիտարկում է որպես ընդհանուր խնդիրներ, որոնք համակարգվում են Խորհրդի շրջանակներում՝ 98-րդ հոդվածի դրույթների համաձայն:

2. Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ հաստատում է անդամ պետությունների և Ընկերակցության տնտեսական քաղաքականությունների հիմնական ուղղությունների վերաբերյալ եզրակացության նախագիծ՝ արդյունքների մասին զեկույցելով Եվրոպական խորհրդին:

Եվրոպական խորհուրդը Խորհրդից ստացված զեկույցի հիման վրա քննարկում է Ընկերակցության և անդամ պետությունների տնտեսական քաղաքականությունների հիմնական ուղղությունների մասին եզրակացությունը:

Նշված եզրակացության հիման վրա Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է հիմնական ուղղությունները սահմանող հանձնարարականներ: Խորհուրդը Եվրոպական խորհրդարանին տեղյակ է պահում իր ընդունած հանձնարարականների մասին:

3. Անդամ պետությունների տնտեսական քաղաքականությունների սերտ համագործակցությունն և տնտեսական արդյունքների միջև անընդհատ համապատասխանեցումն ապահովելու համար Խորհուրդը Հանձնաժողովի կողմից ներկայացված զեկույցների հիման վրա հետևում է տնտեսական զարգացումներին յուրաքանչյուր անդամ պետությունում և

Ընկերակցությունում ընդհանուր առմամբ՝ վերահսկելով դրանց համապատասխանությունը սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված հիմնական ուղղություններին և պարբերաբար իրականացնելով ընդհանուր գնահատում:

Բազմակողմ վերահսկողության նպատակով անդամ պետությունները Հանձնաժողովին տեղեկատվություն են ներկայացնում իրենց կողմից տնտեսական քաղաքականության ոլորտում ձեռնարկված կարևոր միջոցառումների, ինչպես նաև կարևոր համարվող այլ հանգամանքների վերաբերյալ:

4. Եթե սույն հոդվածի 3-րդ կետում նշված ընթացակարգի համաձայն պարզվում է, որ անդամ պետությունների քաղաքականությունները չեն համապատասխանում սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված հիմնական ուղղություններին կամ նրանք ռիսկի են ենթարկել Տնտեսական և արժույթային միության բնականոն գործառնությունը, Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կարող է անհրաժեշտ հանձնարարականներ սահմանել համապատասխան անդամ պետությունների համար: Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ հրապարակում է այդ հանձնարարականները:

Խորհրդի նախագահն ու Հանձնաժողովը հաշվետվություն են ներկայացնում Եվրոպական խորհրդարանին՝ այդ բազմակողմանի վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ: Խորհրդի նախագահը կարող է հրավիրվել՝ Եվրոպական խորհրդարանի իրավասու կոմիտեում ելույթ ունենալու համար, եթե Խորհուրդը հրապարակել է իր հանձնարարականները:

5. Խորհուրդը 252-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն կարող է մանրամասն կանոններ ընդունել սույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ կետերում նշված բազմակողմանի վերահսկողության ընթացակարգի վերաբերյալ:

Հոդված 100 ()*

1. Չխախտելով սույն Պայմանագրով նախատեսված մյուս ընթացակարգերը՝ Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ կարող է ձեռնարկել տնտեսական վիճակով թելադրված միջոցառումներ, մասնավորապես, եթե որոշակի ապրանքների մատակարարման ժամանակ լուրջ դժվարություններ են առաջանում:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

2. Եթե որևէ անդամ պետություն տնտեսական դժվարությունների է հանդիպում, կամ, եթե բնական աղետների կամ անկառավարելի արտակարգ իրադարձություններով ստեղծված իրավիճակը սպառնում են այդ պետությանը, Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ կարող է որոշակի պայմաններով Ընկերակցության ֆինանսական օգնություն հատկացնել տվյալ անդամ պետությանը: Խորհրդի նախագահը տեղեկացնում է Եվրոպական Խորհրդարանին իր ընդունած որոշման մասին:

Հոդված 101

1. Արգելվում են ԵԿԲ-ում կամ անդամ պետությունների կենտրոնական բանկերում (այսուհետև՝ «ազգային կենտրոնական բանկեր») վարկային սահմանաչափի գերազանցումը կամ այլ վարկավորումները, որոնք ուղղված են Ընկերակցության ինստիտուտների կամ մարմինների, կենտրոնական կառավարությունների, տարածաշրջանային, տեղական կամ այլ պետական իշխանությունների, հանրային օրենքով ղեկավարվող այլ մարմինների, կամ անդամ պետությունների պետական ձեռնարկությունների օժանդակությանը, ինչպես նաև արգելվում է նրանց պարտավորությունների ուղղակի փախսանցումը ԵԿԲ-ին կամ ազգային կենտրոնական բանկերին:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետը չի վերաբերում հանրային սեփականություն հանդիսացող վարկային հաստատություններին, որոնց հետ, կենտրոնական բանկերի կողմից պահուստների մատակարարման համատեքստում, ազգային կենտրոնական բանկերն ու ԵԿԲ-ն հարաբերվում են նույն հիմունքների հիման վրա, ինչ մասնավոր վարկային հաստատություններին հետ:

Հոդված 102

1. Արգելվում է ողջամիտ նկատառումներով չհիմնավորված ցանկացած միջոցառում, որը նախատեսում է Ընկերակցության ինստիտուտների կամ մարմինների, կենտրոնական կառավարությունների, տարածաշրջանային, տեղական կամ պետական իշխանության այլ մարմինների, հանրային իրավունքի այլ կազմակերպությունների, կամ անդամ պետությունների պետական ձեռնարկությունների արտոնյալ պայմաններով մուտքը ֆինանսական հաստատություններ:

2. Խորհուրդը համաձայն 252-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի մինչև 1994 թվականի հունվարի 1-ը մանրամասն կանոններ է սահմանում սույն հոդվածի 1-ին կետում նախատեսված արգելքի կիրառման համար:

Հոդված 103

1. Ընկերակցությունը պատասխանատու չէ և իր վրա չի վերցնում կենտրոնական կառավարությունների, տարածաշրջանային, տեղական կամ պետական իշխանության այլ մարմինների, հանրային իրավունքի այլ կազմակերպությունների, կամ անդամ պետությունների պետական ձեռնարկությունների պարտականությունները՝ բացառությամբ որոշակի ծրագրի համատեղ իրականացման փոխադարձ ֆինանսական երաշխիքների: Որևէ անդամ պետություն պատասխանատու չէ կամ իր վրա չի վերցնում կենտրոնական կառավարությունների, տարածաշրջանային, տեղական կամ պետական իշխանության այլ մարմինների, հանրային իրավունքի այլ կազմակերպությունների, կամ անդամ պետությունների պետական ձեռնարկությունների պարտականությունները՝ բացառությամբ որոշակի ծրագրի համատեղ իրականացման փոխադարձ ֆինանսական երաշխիքների:

2. Անհրաժեշտության դեպքում Խորհուրդը 252-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն կարող է մանրամասն կանոններ սահմանել 101-րդ հոդվածում կամ սույն հոդվածում նախատեսված արգելքի կիրառման համար:

Հոդված 104

1. Անդամ պետությունները պետք է խուսափեն բյուջետային դեֆիցիտի հաստատված սահմանաչափը գերազանցելուց:

2. Հանձնաժողովը վերահսկում է բյուջետային իրավիճակի և անդամ պետություններում պետական պարտքի աճը՝ էական սխալները հայտնաբերելու նպատակով: Մասնավորապես, այն վերահսկում է բյուջետային կարգապահության պահպանումը հետևյալ երկու չափանիշների հիման վրա՝

a) արդյոք պլանավորված կամ փաստացի պետական դեֆիցիտի հարաբերակցությունը համախառն ներքին արդյունքի նկատմամբ գերազանցում է սահմանված մեծությունը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ՝

– այդ հարաբերակցությունը նշանակալիորեն կամ շարունակաբար նվազել է և հասել մի մակարդակի, որը մոտ է սահմանված մեծությանը,

– կամ, որպես այլընտրանք, սահմանված մեծությունը գերազանցող մասը պարզապես բացառություն է և ժամանակավոր բնույթ ունի, իսկ հարաբերակցությունը շարունակում է մոտ մնալ սահմանված մեծությանը: Եթե արդյոք պետական պարտքի հարաբերակցությունը համախառն ներքին արդյունքին գերազանցում է սահմանված մեծությունը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ հարաբերակցությունը բավականաչափ արագ նվազում է և բավանաչափ արագությամբ մոտենում է սահմանված մեծությանը:

Նշված մեծությունները սահմանված են սույն Պայմանագրին կից Գերազանցված դեֆիցիտի ընթացակարգի մասին արձանագրությունում:

3. Եթե որևէ անդամ պետություն չի կատարում նշված չափանիշներից մեկի կամ երկուսի պահանջները, Հանձնաժողովը պատրաստում է եզրակացություն: Հանձնաժողովի եզրակացությունում նաև հաշվի է առնվում այն հանգամանքը՝ թե արդյոք պետական դեֆիցիտը գերազանցում է պետական ներդրումային ծախսերը, ինչպես նաև մյուս բոլոր համապատասխան գործոնները, ներառյալ՝ անդամ պետության միջնաժամկետ տնտեսական և բյուջետային իրավիճակը:

Հանձնաժողովը նաև կարող է եզրակացություն պատրաստել այն դեպքերում, երբ, չնայած չափանիշներով սահմանված պահանջների պահպանմանը, առկա է անդամ պետության գերազանցված դեֆիցիտի ռիսկ:

4. 114-րդ հոդվածում նախատեսված Կոմիտեն իր եզրակացությունը կազմում է Հանձնաժողովի եզրակացության հիման վրա:

5. Եթե Հանձնաժողովը գտնում է, որ որևէ անդամ պետությունում առկա է կամ հնարավոր է գերազանցված դեֆիցիտ, Հանձնաժողովը եզրակացություն է ներկայացնում Խորհրդին:

6. Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված հանձնարարականի հիման վրա համապատասխան անդամ պետությունների ներկայացրած բոլոր առաջարկությունները քննարկելուց և ընդհանուր գնահատում իրականացնելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում է գերազանցված դեֆիցիտի առկայության կամ բացակայության փաստը:

7. 6-րդ կետի համաձայն եթե որոշվում է, որ առկա է գերազանցված դեֆիցիտ, Խորհուրդը շահագրգիռ անդամ պետություններին հանձնարարականներ է տալիս՝ սահմանված ժամանակահատվածում այդ իրավիճակը վերացնելու նպատակով: 8-րդ կետում նշված բացառությամբ՝ այդ հանձնարարականները չպետք է հրապարակվեն:

8. Եթե Խորհուրդը պարզի, որ սահմանված ժամանակահատվածում ի պատասխան իր հանձնարարականների ոչ մի արդյունավետ գործողություն չի կատարվել, այն կարող է հրապարակել իր հանձնարարականները:

9. Եթե անդամ պետությունը շարունակում է չկատարել Խորհրդի հանձնարարականները, Խորհուրդը կարող է նախազգուշացնել նրան,

սահմանված ժամանակահատվածում ձեռնարկել դեֆիցիտը նվազեցնելուն ուղղված այնպիսի միջոցառումներ, որոնք Խորհուրդն անհրաժեշտ է համարում՝ իրավիճակը շտկելու համար:

Նման դեպքում Խորհուրդը համապատասխան անդամ պետությունից կարող է պահանջել հաշվետվություն ներկայացնել համաձայն սահմանված ժամանակացույցի՝ իրավիճակի շտկմանն ուղղված՝ այդ անդամ պետության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումները վերահսկելու նպատակով:

10. 226-րդ և 227-րդ հոդվածներում սահմանված Դատարան դիմելու իրավունքը չի կարող կիրառվել սույն հոդվածի 1-ին և 9-րդ կետերի շրջանակներում:

11. Քանի դեռ անդամ պետությունը չի կատարում 9-րդ կետի համաձայն ընդունված որոշումը, Խորհուրդը կարող է որոշում ընդունել հետևյալ միջոցառումներից մեկի կամ մի քանիսի իրականացման կամ, կախված հանգամանքներից, դրանց ծավալման և խորացման մասին.

– պահանջել տվյալ անդամ պետությունից հրապարակել Խորհրդի կողմից մատնանշված լրացուցիչ տեղեկություններ, նախքան պարտատոմսերի և արժեթղթերի թողարկումը,

– խնդրել Եվրոպական ներդրումային բանկին՝ վերանայել տվյալ անդամ պետությանն ուղղված վարկային քաղաքականությունը,

– պահանջել տվյալ անդամ պետությունից Ընկերակցությանը համապատասխան չափով անտոկոս դեպոզիտ կատարել, քանի դեռ գերազանցված դեֆիցիտը, Խորհրդի տեսանկյունից, չի շտկվել,

– համապատասխան չափերի տուգանքի ենթարկել:

Խորհրդի նախագահը Եվրոպական խորհրդարանին տեղեկացնում է ընդունված որոշման մասին:

12. Խորհուրդը չեղյալ է հայտարարում իր կողմից ընդունված բոլոր որոշումները կամ դրանցից մի քանիսը, որոնք նշված են սույն հոդվածի 6-ից 9-րդ և 11-րդ կետերում՝ կախված այն բանից, թե, Խորհրդի տեսանկյունից, որքանով է տվյալ անդամ պետությունում գերազանցված դեֆիցիտը շտկվել: Եթե Խորհուրդը նախկինում հրապարակել է իր հանձնարարականները, ապա սույն հոդվածի 8-րդ կետի համաձայն ընդունված որոշումը վերացվելուց անմիջապես հետո այն հրապարակային հայտարարություն է անում այն մասին, որ այդ անդամ պետությունում գերազանցված դեֆիցիտ այլևս գոյություն չունի:

13. Սույն հոդվածի 7-ից 9-րդ, 11-րդ և 12-րդ կետերում նշված որոշումները Խորհուրդը ընդունում է Հանձնաժողովից ստացված հանձնարարականի հիման վրա, ձայների երկու երրորդով, որը հաշվվում է համաձայն 205-րդ հոդվածի 2-րդ կետի՝ բացառելով համապատասխան անդամ պետության ներկայացուցչի ձայնը:

14. Սույն հոդվածում նախատեսված ընթացակարգի իրականացմանը վերաբերող հետագա դրույթները շարադրված են սույն Պայմանագրին կից Գերազանցված դեֆիցիտի ընթացակարգի մասին արձանագրությունում:

Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի ու ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն քվեարկությամբ ընդունած որոշմամբ սահմանում է համապատասխան դրույթներ, որոնք հետագայում կփոխարինեն նշված Արձանագրությանը:

Սույն կետի մյուս դրույթներին համապատասխան՝ Խորհուրդը մինչև 1994 թվականի հունվարի 1-ը, Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի ու ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ սահմանում է մանրամասն դրույթներ՝ նշված Արձանագրության դրույթների կիրառման վերաբերյալ:

Գ Լ ՈՒ Խ 2

ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 105

1. Կենտրոնական բանկերի եվրոպական համակարգի (ԿԲԵՀ) առաջնային խնդիրն է գների կայունության ապահովումը: Չշեղվելով գների կայունության ապահովման նպատակից՝ ԿԲԵՀ-ն աջակցում է Ընկերակցությունում վարվող ընդհանուր տնտեսական քաղաքականությանը՝ Ընկերակցության նպատակների իրագործմանը նպաստելու համար, ինչպես որ դրանք սահմանված են է 2-րդ հոդվածում: ԿԲԵՀ-ն գործում է բաց մրցակցային շուկայական տնտեսության սկզբունքի համաձայն՝ օժանդակելով ռեսուրսների արդյունավետ բաշխմանը, ինչպես նաև 4-րդ հոդվածում շարադրված սկզբունքներին համապատասխան:

2. ԿԲԵՀ-ի առաքելությունն է՝

- Ընկերակցության դրամավարկային քաղաքականության մշակումն ու իրականացումը,
- ըստ 111-րդ հոդվածի դրույթների արտարժույթի փոխանակման գործառնությունների կատարումը,
- անդամ պետությունների պաշտոնական արտաքին պահուստների պահպանումն ու կառավարումը,
- վճարային համակարգերի անարգել գործառնության խթանումը:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ կետում սահմանված երրորդ խնդիրը չպետք է խոչընդոտի անդամ պետությունների կառավարություններին պահպանելու կառավարել արտարժույթի փոխանակման գործող հաշվեկշիռները:

4. ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցում են՝

– իր իրավասության ոլորտում Ընկերակցության ցանկացած ակտի նախաձեռնման դեպքում,

– ազգային իշխանությունների կողմից ԵԿԲ-ի իրավասության ոլորտին առնչվող ցանկացած օրենսդրական նախագծի վերաբերյալ՝ 107-րդ հոդվածի 6-րդ կետում նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան և Խորհրդի կանխորոշած սահմանների և պայմանների շրջանակներում:

ԵԿԲ-ն կարող է Ընկերակցության համապատասխան ինստիտուտներին, մարմիններին կամ ազգային իշխանություններին եզրակացություններ ներկայացնել իր իրավասության ոլորտում ընդգրկված հարցերի վերաբերյալ:

5. ԵԿԲ-ն նպաստում է իրավասու իշխանությունների կողմից իրենց գործառույթների անարգել իրականացմանը՝ վարկային հաստատությունների արդյունավետ կանխարգելիչ վերահսկողության և ֆինանսական համակարգի կայունության ապահովման նպատակով:

6. Խորհուրդը ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց ու Եվրոպական Խորհրդարանի համաձայնությունը ստանալուց հետո Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա միաձայն կայացրած որոշմամբ կարող է ԵԿԲ-ին լիազորել իրականացնել որոշակի գործառույթներ՝ ուղղված վարկային և այլ ֆինանսական հաստատությունների (բացառությամբ ապահովագրական ձեռնարկությունների) պրուդենցիալ վերահսկողությանը:

Հոդված 106

1. Ընկերակցության տարածքում թղթադրամի թողարկման համար լիազորություն տալը ԵԿԲ-ի բացառիկ իրավասությունն է: Թղթադրամներ կարող են թողարկել ԵԿԲ-ն և ազգային կենտրոնական բանկերը: Միայն ԵԿԲ-ի և ազգային կենտրոնական բանկերի կողմից թողարկված թղթադրամները կարող են Ընկերակցության տարածքում շրջանառվել որպես օրինական վճարամիջոց:

2. Անդամ պետությունները կարող են մետաղադրամներ թողարկել, որի ծավալը սահմանում է ԵԿԲ-ն: Խորհուրդը կարող է 252-րդ հոդվածում նախատեսված ընթացակարգի համաձայն և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո միջոցառումներ ձեռնարկել՝ շրջանառության համար նախատեսված բոլոր մետաղադրամների անվանումները և տեխնիկական առանձնահատկությունները համապատասխանեցնելու համար, այնքանով,

որքանով դա անհրաժեշտ է Ընկերակցության շրջանակներում դրանց անարգել շրջանառության համար:

Հոդված 107

1. ԿԲԵՀ-ն բաղկացած է ԵԿԲ-ից և ազգային կենտրոնական բանկերից:
2. ԵԿԲ-ն ունի իրավաբանական անձի կարգավիճակ:
3. ԿԲԵՀ-ն ղեկավարում են ԵԿԲ-ի որոշումներ ընդունելու իրավասություն ունեցող մարմինները, որպիսիք հանդիսանում են Գործադիր խորհրդը և Տնօրենների խորհուրդը:
4. ԿԲԵՀ-ի կանոնադրությունն ամրագրված է սույն Պայմանագրին կից Արձանագրությունում:
5. ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրության 5-րդ հոդվածի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կետերում, 17-րդ, 18-րդ հոդվածներում, 19-րդ հեղվածի 1-ին կետում, 22-րդ, 23-րդ, 24-րդ, 26-րդ հոդվածներում, 32-րդ հոդվածի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 6-րդ կետերում, 33-րդ հոդվածի 1-ին կետի (a) ենթակետում և 36-րդ հոդվածում փոփոխություններ կարող են կատարվել Խորհրդի կողմից՝ ԵԿԲ-ից ստացված առաջարկության հիման վրա և Հանձնաժողովի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացված որոշմամբ կամ Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն ընդունված որոշմամբ: Երկու դեպքում էլ պահանջվում է Եվրոպական խորհրդարանի համաձայնությունը:
6. Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի ու ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո կամ ԵԿԲ-ից ստացված հանձնարարականի հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի ու Հանձնաժողովի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է ԿԲԵՀ-ի կանոնադրության 4-րդ հոդվածում, 5-րդ հոդվածի 4-րդ կետում, 19-րդ հոդվածի 2-րդ կետում, 20-րդ հոդվածում, 28-րդ հոդվածի 1-ին կետում, 29-րդ հոդվածի 2-րդ կետում, 30-րդ հոդվածի 4-րդ կետում և 34-րդ հոդվածի 3-րդ կետում նախատեսված դրույթները:

Հոդված 108

Սույն Պայմանագրով և ԿԲԵՀ կանոնադրությամբ իրենց վերապահված լիազորությունները, խնդիրները և պարտականությունները կատարելիս ոչ ԵԿԲ-ն, ոչ որևէ ազգային կենտրոնական բանկ, ոչ էլ նրանց որոշում կայացնող մարմինների անդամներից որևէ մեկը չեն կարող որևէ ցուցում խնդրել կամ ստանալ Ընկերակցության ինստիտուտներից կամ մարմիններից, որևէ անդամ պետության կառավարությունից կամ

ցանկացած այլ մարմնից: Ընկերակցության ինստիտուտներն ու մարմինները և անդամ պետությունների կառավարությունները պարտավորվում են հարգել այս սկզբունքը և չփորձել ազդեցություն գործել ԵԿԲ-ի կամ ազգային կենտրոնական բանկերի որոշում կայացնող մարմինների անդամների վրա՝ իրենց խնդիրներն իրականացնելիս:

Հոդված 109

Յուրաքանչյուր անդամ պետություն պարտավոր է, ամենաուշը մինչև ԿԲԵՀ-ի հիմնադրման օրը, ապահովել իր ազգային օրենսդրության, այդ թվում՝ իր կենտրոնական բանկի կանոնադրության համապատասխանությունը սույն Պայմանագրին և ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրությանը:

Հոդված 110

1. ԿԲԵՀ-ին հանձնարարված խնդիրների իրականացման նպատակով ԵԿԲ-ն պարտավոր է, սույն Պայմանագրի դրույթներին և ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրությամբ ամրագրված պայմաններին համապատասխան՝

– կանոնակարգեր ընդունել այնքանով, որքանով դա անհարժեշտ է ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրության 3-րդ հոդվածի 1-ին կետի առաջին պարբերությունում, 19-րդ հոդվածի 1-ին կետում, 22-րդ հոդվածում և 25-րդ հոդվածի 2-րդ կետում նախատեսված, ինչպես նաև այն խնդիրների իրականացման համար, որոնք 107-րդ հոդվածի 6-րդ կետում նախատեսված դեպքերում պետք է սահմանվեն Խորհրդի ակտերով.

– ընդունել անհրաժեշտ որոշումներ՝ սույն Պայմանագրով և ԿԲԵՀ-ի կանոնադրությամբ ԿԲԵՀ-ին վերապահված խնդիրների իրականացման համար.

– հանձնարարականներ տալ և ներկայացնել եզրակացություններ:

2. Կանոնակարգերն ունեն համընդհանուր կիրառելիություն: Դրանք պարտադիր են իրենց ամբողջությամբ և ուղղակիորեն կիրառվում են բոլոր անդամ պետություններում:

Հանձնարարականներն ու եզրակացությունները պարտադիր ուժ չունեն:

Որոշումներն ամբողջությամբ պարտադիր են դրանց հասցեատերերի համար:

ԵԿԲ-ի կողմից ընդունված որոշումների ու հանձնարարականների նկատմամբ կիրառվում են 253-րդ, 254-րդ և 256-րդ հոդվածները:

ԵԿԲ-ն կարող է որոշել հրապարակել իր որոշումները, հանձնարարականները և եզրակացությունները:

3. 107-րդ հոդվածի 6-րդ կետում նախատեսված ընթացակարգի համաձայն և Խորհրդի կողմից սահմանված շրջանակներում և պայմաններով ԵԿԲ-ն իրավասու է տուգանքներ կամ պարբերական տուգանային վճարներ սահմանել ձեռնարկությունների համար իր կանոնակարգերով և որոշումներով սահմանված պարտականությունների չկատարման համար:

Հոդված 111 ()*

1. Գործելով 300-րդ հոդվածի դրույթներից բացառության կարգով՝ Խորհուրդը ԵԿԲ-ից կամ Հանձնաժողովից ստացված հանձնարարականի հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ գնային կայունության ապահովմանն ուղղված համաձայնություն ձեռք բերելու նպատակով, ինչպես նաև Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո, գործելով համաձայն սույն հոդվածի 3-րդ կետով սահմանված այդպիսի համաձայնությունների ձեռքբերման ընթացակարգի, կարող է միաձայն ընդունված որոշմամբ կնքել պաշտոնական համաձայնություններ երրորդ երկրների արժույթների նկատմամբ ԵԱՄ-ի փոխանակման փոխարժեքի վերաբերյալ: Խորհուրդը ԵԿԲ-ից կամ Հանձնաժողովից ստացված հանձնարարականի հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ գնային կայունության ապահովմանն ուղղված համաձայնություն ձեռք բերելու նպատակով, ինչպես նաև և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո, գործելով համաձայն 3-րդ կետով սահմանված այդպիսի համաձայնությունների ձեռքբերման ընթացակարգի, ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կարող է սահմանել ԵԱՄ-ի կենտրոնական փոխարժեքը, փոփոխել կամ հրաժարվել դրա սահմանումից: Խորհրդի Նախագահը տեղեկացնում է Եվրոպական խորհրդարանին ԵԱՄ-ի կենտրոնական փոխարժեքի սահմանման, փոփոխման կամ դրա սահմանումից հրաժարվելու մասին:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված՝ մեկ կամ ավելի երրորդ երկրների արժույթների նկատմամբ փոխանակման փոխարժեքի համակարգի բացակայության դեպքում, Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված հանձնարարականի հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո կամ ԵԿԲ-ից ստացված հանձնարարականի հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ կարող է սահմանել նշված արժույթների նկատմամբ փոխանակման քաղաքականության հիմնական կողմնորոշիչներ: Այդ ընդհանուր կողմնորոշիչները չպետք է խախտեն ԿԲԵՀ-ի առանջային նպատակը՝ գնային կայունության ապահովումը:

3. Որպես բացառություն 300-րդ հոդվածի դրույթներից, Ընկերակցության և մեկ կամ ավելի պետությունների կամ միջազգային կազմակերպությունների միջև դրամավարկային կամ արտարժույթի

փոխանակման ռեժիմին առնչվող հարցերի վերաբերյալ համաձայնությունների շուրջ բանակցությունների անհրաժեշտության դեպքում, Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում է ընդունում այդ բանակցությունների և համաձայնագրերի կնքման ընթացակարգի վերաբերյալ: Այս միջոցառումներն իրականացնելիս պետք է ապահովի Ընկերակցության կողմից միասնական դիրքորոշման արտահայտումը: Հանձնաժողովը ամբողջությամբ ներգրավվում է բանակցություններում:

Սույն կետի համաձայն կնքված համաձայնագրերը պարտադիր են Ընկերակցության ինստիտուտների, ԵԿԲ-ի և անդամ-պատույնների համար:

4. 1-ին կետի դրույթներին համապատասխան՝ Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում է ընդունում միջազգային մակարդակում Տնտեսական և դրամավարկային միությանը վերաբերող հարցերի կապակցությամբ Ընկերակցության դիրքորոշումն արտահայտելու և Ընկերակցության ներկայացուցչության վերաբերյալ՝ 99-րդ և 105-րդ հոդվածներում ամրագրված լիազորությունների բաշխմանը համապատասխան:

5. Չխախտելով Ընկերակցության համաձայնագրերը և Տնտեսական և դրամավարկային միությանն առնչվող Ընկերակցության իրավասությունը՝ անդամ պետությունները կարող են բանակցություններ վարել միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում և կնքել միջազգային համաձայնագրեր:

ԳԼՈՒԽ 3

ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 112

1. ԵԿԲ-ի Կառավարման խորհրդի կազմում ընդգրկված են ԵԿԲ-ի Տնօրենների խորհրդի անդամները և ազգային կենտրոնական բանկերի կառավարիչները:

2. a) Տնօրենների խորհրդի կազմում ընդգրկված են նախագահը, փոխնախագահը և չորս այլ անդամներ:

b) Տնօրենների խորհրդի նախագահ, փոխնախագահ և այլ անդամներ կարող են նշանակվել բաժր հեղինակություն և դրամավարկային ու

բանկային ոլորտում մասնագիտական փորձ ունեցող անձինք՝ անդամ պետությունների գլուխների կամ կառավարությունների ղեկավարների ընդհանուր համաձայնությամբ, Խորհրդի հանձնարարականի հիման վրա, Եվրոպական խորհրդարանի և ԵԿԲ-ի Կառավարման խորհրդի հետ խորհրդակցելուց հետո:

Նրանց պաշտոնավարման ժամկետը ութ տարի է և չի կարող երկարացվել: Միայն անդամ պետությունների քաղաքացիները կարող են լինել Տնօրենների խորհրդի անդամ:

Հոդված 113

1. Խորհրդի նախագահը և Հանձնաժողովի մեկ անդամ կարող են առանց քվեարկության իրավունքի մասնակցել ԵԿԲ-ի Կառավարման խորհրդի նիստերին:

Խորհրդի նախագահը կարող է առաջարկություն ներկայացնել ԵԿԲ-ի Կառավարման խորհրդի քննարկմանը:

2. ԵԿԲ-ի նախագահը մասնակցում է Խորհրդի նիստերին Խորհրդում ԿԲԵՀ-ի նպատակներին և խնդիրներին առնչվող հարցերի քննարկման ժամանակ:

3. ԵԿԲ-ն տարեկան հաշվետվություն է ներկայացնում Եվրոպական խորհրդարանին, Խորհրդին և Հանձնաժողովին, ինչպես նաև Եվրոպական խորհրդին՝ ԿԲԵՀ-ի գործունեության և նախորդ ու ընթացիկ տարվա դրամավարկային քաղաքականության վերաբերյալ: ԵԿԲ-ի նախագահը այդ հաշվետվությունը ներկայացնում է Խորհրդին և Եվրոպական խորհրդարանին, որոնք կարող են դրա հիման վրա ընդհանուր քննարկում կազմակերպել:

ԵԿԲ-ի նախագահը և Տնօրենների խորհրդի մյուս անդամները, Եվրոպական խորհրդարանի խնդրանքով կամ սեփական նախաձեռնությամբ, կարող են ելույթ ունենալ Եվրոպական խորհրդարանի համապատասխան կոմիտեներում:

Հոդված 114

1. Անդամ պետությունների վարած քաղաքականությունների համակարգմանը և ներքին շուկայի արդյունավետ գործառնությանն անհրաժեշտ չափով նպաստելու նպատակով հիմնվում է Դրամավարկային կոմիտե, որն ունի խորհրդատվական կարգավիճակ:

Նրա խնդիրներն են՝

– իրականացնել վերահսկողություն անդամ պետությունների և Ընկերակցության դրամավարկային ու ֆինանսական համակարգերի վիճակի, ինչպես նաև անդամ պետությունների վճարումների ընդհանուր

համակարգի նկատմամբ և դրա վերաբերյալ պարբերաբար զեկուցել Խորհրդին և Հանձնաժողովին,

– եզրակացություն տալ Խորհրդին կամ Հանձնաժողովին՝ վերջիններիս խնդրանքով կամ սեփական նախաձեռնությամբ,

– չխախտելով 207-րդ հոդվածը՝ օժանդակել Խորհրդի՝ 59-րդ, 60-րդ հոդվածներում, 99-րդ հոդվածի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ կետերում, 100-րդ, 102-րդ, 103-րդ, 104-րդ հոդվածներում, 116-րդ հոդվածի 2-րդ, 117-րդ հոդվածի 6-րդ կետերում, 119-րդ, 120-րդ հոդվածներում, 121-րդ հոդվածի 2-րդ և 122-րդ հոդվածի 1-ին կետերում նախատեսված աշխատանքների նախապատրաստմանը,

– առնվազն տարին մեկ անգամ ստուգել կապիտալի տեղաշարժի ու ազատ վճարումների վիճակը, որը սույն Պայմանագրի կիրառման և Խորհրդի կողմից ձեռնարկված միջոցառումների արդյունք է: Այդ ստուգումը պետք է ընդգրկի կապիտալի տեղաշարժին ու վճարումներին վերաբերող բոլոր միջոցառումները: Կոմիտեն այս ստուգման արդյունքների մասին զեկուցում է Հանձնաժողովին և Խորհրդին:

Անդամ պետությունները և Հանձնաժողովը նշանակում են Դրամավարկային կոմիտեի երկուսական անդամ:

2. Երրորդ փուլի սկզբում ստեղծվում է Տնտեսական և ֆինանսական կոմիտե: Սույն հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված Դրամավարկային կոմիտեն լուծարվում է:

Տնտեսական և ֆինանսական կոմիտեի խնդիրներն են՝

– եզրակացություն տալ Խորհրդին կամ Հանձնաժողովին՝ վերջիններիս խնդրանքով կամ սեփական նախաձեռնությամբ,

– իրականացնել վերահսկողություն անդամ պետությունների և Ընկերակցության տնտեսական ու ֆինանսական վիճակի, ինչպես նաև անդամ պետությունների ընդհանուր վճարումների համակարգի նկատմամբ և դրա վերաբերյալ պարբերաբար զեկուցել Խորհրդին և Հանձնաժողովին, մասնավորապես՝ երրորդ երկրների և միջազգային հաստատությունների հետ ֆինանսական հարաբերությունների վերաբերյալ,

– չխախտելով 207-րդ հոդվածը՝ օժանդակել Խորհրդի՝ 59-րդ, 60-րդ հոդվածներում, 99-րդ հոդվածի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ կետերում, 100-րդ, 102-րդ, 103-րդ, 104-րդ հոդվածներում, 116-րդ հոդվածի 2-րդ, 117-րդ հոդվածի 6-րդ կետերում, 119-րդ, 120-րդ հոդվածներում, 121-րդ հոդվածի 2-րդ և 122-րդ հոդվածի 1-ին կետերում նախատեսված աշխատանքների նախապատրաստմանը և կատարել Խորհրդի կողմից հանձնարարված այլ խորհրդատվական և նախապատրաստական առաջադրանքներ,

– առնվազն տարին մեկ անգամ ստուգել կապիտալի տեղաշարժի ու ազատ վճարումների վիճակը, որը սույն Պայմանագրի կիրառման և Խորհրդի կողմից ձեռնարկված միջոցառումների արդյունք է: Այդ ստուգումը պետք է ընդգրկի կապիտալի տեղաշարժին ու վճարումներին

վերաբերող բոլոր միջոցառումները: Կոմիտեն այս ստուգման արդյունքների մասին զեկուցում է Հանձնաժողովին և Խորհրդին:

Անդամ պետությունները, Հանձնաժողովը և ԵԿԲ-ն նշանակում են Դրամավարկային կոմիտեի ոչ ավելի, քան երկուսական անդամ:

3. Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա ԵԿԲ-ի և սույն հոդվածում նշված կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կայացրած որոշմամբ մանրամասն դրույթներ է սահմանում Տնտեսական և ֆինանսական կոմիտեի կազմավորման վերաբերյալ: Խորհրդի նախագահը այդ որոշման մասին տեղյակ է պահում Եվրոպական խորհրդարանին:

4. Ի լրումն սույն հոդվածի 2-րդ կետում նախատեսված խնդիրների, քանի դեռ առկա են 122-րդ և 123-րդ հոդվածներում նշված բացառությունից օգտվող անդամ պետություններ, Կոմիտեն վերահսկում է այդ անդամ պետությունների դրամավարկային ու ֆինանսական վիճակը և ընդհանուր վճարումների համակարգը և այդ մասին պարբերաբար զեկուցում է Խորհրդին և Հանձնաժողովին:

Հոդված 115

99-րդ հոդվածի 4-րդ կետով և 104-րդ հոդվածով, բացառությամբ 14-րդ կետի, 111-րդ, 121-րդ, 122-րդ հոդվածներով, 123-րդ հոդվածի 4-րդ և 5-րդ կետերով կարգավորվող հարցերի համար Խորհուրդը կամ որևէ անդամ պետություն կարող է խնդրել Հանձնաժողովին, կախված հանգամանքներից, հանձնարարական կամ առաջարկություն ներկայացնել: Հանձնաժողովը քննարկում է այդ խնդրանքը և անհապաղ Խորհրդին է ներկայացնում իր եզրակացությունը:

ԳԼՈՒԽ 4

ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 116

1. Տնտեսական և արժույթային միության կայացման երկրորդ փուլը սկսվում է 1994թ. հունվարի 1-ից:

– Մինչ այդ՝

ա) յուրաքանչյուր անդամ պետություն՝

– անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում է համապատասխան միջոցառումներ՝ 56-րդ, 101-րդ հոդվածներում և 102-րդ հոդվածի 1-ին կետում սահմանված արգելքները չխախտելու համար.

– անհրաժեշտության դեպքում (b) ենթակետում նախատեսված հետագա զարգացումները ապահովելու նպատակով ընդունում է բազմամյա

ծրագրեր, որոնք նպատակաուղղված են Տնտեսական և դրամավարկային միության կայացման, մասնավորապես՝ գնային կայունության և հուսալի պետական եկամուտների ապահովման համար անհրաժեշտ տևական կոնվերգենցիայի ապահովմանը.

բ) Հանձնաժողովից ստացված գեկույցի հիման վրա Խորհուրդը գնահատում է տնտեսական և դրամավարկային կոնվերգենցիան, մասնավորապես՝ գնային կայունության և հուսալի պետական եկամուտների ապահովման, ինչպես նաև ներքին շուկայի վերաբերյալ Ընկերակցության օրենսդրության իրականացման ոլորտում առաջընթացը:

3. 101-րդ հոդվածի, 102-րդ հոդվածի 1-ին, 103-րդ հոդվածի 1-ին կետերի և 104-րդ հոդվածի դրույթները, բացառությամբ 1-ին, 9-րդ, 11-րդ և 14-րդ կետերի, կիրառվում են երկրորդ փուլի սկզբից:

100-րդ հոդվածի 2-րդ կետի, 104-րդ հոդվածի 1-ին, 9-րդ և 11-րդ կետերի, 105-րդ, 106-րդ, 108-րդ, 111-րդ, 112-րդ, 113-րդ հոդվածների և 114-րդ հոդվածի 2-րդ և 4-րդ կետերի դրույթները կիրառվում են երրորդ փուլի սկզբից:

4. Երկրորդ փուլում անդամ պետությունները պետք է ձգտեն խուսափել գերազանցված պետական դեֆիցիտից:

5. Երկրորդ փուլի ընթացքում յուրաքանչյուր անդամ պետություն, պատշաճ կերպով, սկսում է իր կենտրոնական բանկի անկախությունը երաշխավորող գործընթացը՝ համաձայն 109-րդ հոդվածի:

Հոդված 117

1. Երկրորդ փուլի սկզբում հիմնվում և իր պարտականություններն է ստանձնում Եվրոպական դրամավարկային հաստատությունը (այսուհետ՝ «ԵԴՀ»): Այն օժտված է իրավաբանական անձի կարգավիճակով և ուղղորդվում ու ղեկավարվում է Խորհրդի կողմից, որը բաղկացած է նախագահից և ազգային կենտրոնական բանկերի կառավարիչներից, որոնցից մեկը փոխնախագահն է:

Նախագահը նշանակվում է անդամ պետությունների գլուխների կամ կառավարությունների ղեկավարների ընդհանուր համաձայնությամբ՝ ԵԴՀ-ի Խորհրդի հանձնարարականով, Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի հետ խորհրդակցելուց հետո: Նախագահը կարող է ընտրվել բաժր հեղինակություն և դրամավարկային ու բանկային ոլորտում մասնագիտական փորձ ունեցող անձանց շրջանակից: Միայն անդամ պետությունների քաղաքացիները կարող են լինել ԵԴՀ-ի Նախագահ: ԵԴՀ-ի Խորհուրդը նշանակում է փոխնախագահին:

ԵԴՀ-ի կանոնադրությունը շարադրված է սույն Պայմանագրին կից Արձանագրությունում:

2. ԵԴՀ-ն՝

- ամրապնդում է համագործակցությունը ազգային կենտրոնական բանկերի միջև,
- ամրապնդում է անդամ պետությունների դրամավարկային քաղաքականությունների համակարգումը՝ գնային կայունություն ապահովելու նպատակով,
- վերահսկում է Եվրոպական դրամավարկային համակարգի գործառնությունը,
- անցկացնում է խորհրդակցություններ՝ ազգային կենտրոնական բանկերի իրավասությանը և ֆինանսական հաստատությունների ու շուկաների կայունությանն առնչվող խնդիրների վերաբերյալ,
- ստանձնում է լուծարման ենթակա Եվրոպական դրամավարկային համագործակցության հիմնադրամի գործունեությունը. լուծարման ընթացակարգը նախատեսված է ԵԴՀ-ի Կանոնադրությամբ,
- նպաստում է ԵԱՄ-ի օգտագործմանը և վերահսկում դրա զարգացումը, ներառյալ՝ ԵԱՄ-ի քլիրինգային համակարգի անարգել գործառնությունը:

3. Երրորդ փուլի նախապատրաստման նպատակով ԵԴՀ-ն՝

- նախապատրաստում է երրորդ փուլում միասնական դրամավարկային քաղաքականության իրականացման համար անհրաժեշտ միջոցները և ընթացակարգերը,
- ըստ անհրաժեշտության նպաստում է իր իրավասությանն առնչվող ոլորտների վիճակագրական տվյալների հավաքումը, կազմումը և տարածումը կարգավորող կանոնների և գործելակերպերի համապատասխանեցմանը,
- նախապատրաստում է ԿԲԵՀ-ի շրջանակներում ազգային կենտրոնական բանկերի կողմից իրականացվելիք գործառնությունների կանոնները,
- նպաստում է միջսահմանային վճարումների արդյունավետության բարձրացմանը,
- վերահսկում է ԵԱՄ-ի բանկնոտների թողարկման տեխնիկական նախապատրաստումը:

Ոչ ուշ, քան 1996թ. դեկտեմբերի 31-ը ԵԴՀ-ն պետք է հստակեցնի երրորդ փուլում ԿԲԵՀ-ի խնդիրների իրականացման համար անհրաժեշտ կարգավորիչ, կազմակերպչական և նյութա-տեխնիկական շրջանակները: Այս շրջանակները ներկայացվում են ԵԿԲ-ին դրանց վերաբերյալ որոշում կայացնելու նպատակով վերջինիս ստեղծման օրը:

4. ԵԴՀ-ն է իր Խորհրդի անդամների ձայների երկու երրորդով կարող է՝

- մշակել եզրակացություններ կամ հաճնարարականներ՝ դրամավարկային և փոխարժեքի քաղաքականության հիմնական ուղղություններ , ինչպես նաև յուրաքանչյուր անդամ պետությունում իրականացվող համապատասխան միջոցառումների վերաբերյալ,
- կառավարություններին և Խորհրդին ներկայացնել եզրակացություններ

կամ հանձնարարականներ Ընկերակցության ներքին կամ արտաքին դրամավարկային իրավիճակի, և մասնավորապես՝ Եվրոպական դրամավարկային համակարգի գործառնության վերաբերյալ,

– հանձնարարականներ տալ անդամ պետությունների համապատասխան իշխանություններին՝ իրենց դրամավարկային քաղաքականության իրականացման վերաբերյալ:

5. ԵԳՀ-ն կարող է միաձայն որոշում ընդունել՝ իր եզրակացությունները կամ հանձնարարականները հրապարակելու մասին:

6. Խորհուրդը խորհրդակցում է ԵԳՀ-ի հետ իր իրավասության ոլորտին վերաբերող Ընկերակցության ցանկացած ակտի վերաբերյալ:

Խորհրդի կողմից նախատեսված սահմաններում և պայմաններով, Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա Եվրոպական Խորհրդարանի և ԵԳՀ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշման համաձայն՝ անդամ պետությունների իշխանությունները ԵԳՀ-ի հետ պետք է խորհրդակցեն իրենց իրավասությանը վերաբերող ցանկացած օրենսդրական դրույթի նախագծի վերաբերյալ:

5. Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա խորհրդակցելով Եվրոպական Խորհրդարանի և ԵԳՀ-ի հետ, միաձայն քվեարկությամբ ընդունված որոշմամբ Խորհուրդը կարող է ԵԳՀ-ին հանձնարարել այլ խնդիրներ՝ երրորդ փուլի նախապատրաստման նպատակով:

6. Այն դեպքերում, երբ Պայմանագիրը նախատեսում է ԵԿԲ-ի խորհրդատվական դերը, նախքան ԵԿԲ-ի ստեղծումը ԵԿԲ-ին տրված հանձնարարականները պետք է դիտվեն որպես ԵԳՀ-ին տրված հանձնարարականներ:

7. Երկրորդ փուլի ընթացքում 230-րդ, 232-րդ, 233-րդ, 234-րդ, 237-րդ և 288-րդ հոդվածներում օգտագործված «ԵԿԲ» հասկացությունը պետք է դիտվի որպես ԵԳՀ:

Հոդված 118

ԵԱՄ-ի զամբյուղի արժույթային կառուցվածքը չպետք է փոփոխվի:

Երրորդ փուլի սկզբին պետք է սահմանվի ԵԱՄ-ի արժեքը՝ 123-րդ հոդվածի 4-րդ կետի համաձայն, որը հետագայում ենթակա չէ փոփոխության:

Հոդված 119

1. Այն դեպքում, երբ անդամ պետությունը դժվարությունների մեջ է, կամ երբ նրան սպառնում է վճարային հաշվեկշռին առնչվող լուրջ դժվարություններ՝ կամ նրա վճարային հաշվեկշռի ընդհանուր

անհավասարակշռության կամ իր տրամադրության տակ գտնվող արժույթի պատճառով, և երբ նման դժվարությունները վտանգի են ենթարկում, մասնավորապես, ընդհանուր շուկայի գործառնության կամ ընդհանուր առևտրային քաղաքականության իրականացումը, Հանձնաժողովն անմիջապես ուսումնասիրում է համապատասխան երկրի վիճակը և այն գործողությունները, որոնք տվյալ պետությունը ձեռնարկել է կամ կարող է ձեռնարկել՝ սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան՝ օգտագործելով իր տրամադրության տակ եղած բոլոր միջոցները: Հանձնաժողովը նշում է, թե ինչ միջոցառումներ է առաջարկում տվյալ պետությանը իրականացնել:

Եթե պարզվում է, որ անդամ պետության կողմից ձեռնարկված գործողությունները և Հանձնաժողովի կողմից առաջարկված միջոցառումները բավարար չեն առկա կամ սպառնացող դժվարությունները հաղթահարելու համար, Հանձնաժողովը, խորհրդակցելով 114-րդ հոդվածում նախատեսված կոմիտեի հետ, Խորհրդին առաջարկում է համատեղ օգնություն ցուցաբերել և որոշում է դրա իրականացման համապատասխան մեթոդները:

Հանձնաժողովը պարբերաբար տեղյակ է պահում Խորհրդին իրավիճակի և դրա փոփոխությունների մասին:

2. Չայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշման հիման վրա Խորհուրդը հատկացնում է համատեղ օգնություն. վերջինս ընդունում է համատեղ օգնության հատկացման պայմանները կամ մանրամասն ընթացակարգը սահմանող դիրեկտիվներ կամ որոշումներ, որոնք կարող են լինել հետևյալ ձևերի՝

a) համաձայնեցված մոտեցում այլ միջազգային կազմակերպությունների նկատմամբ կամ նրանց ներսում, որոնց կարող է դիմել անդամ պետությունը,

b) միջոցառումներ, որոնք անհրաժեշտ են առևտրի ոլորտի այնպիսի շեղումներից խուսափելու համար, որոնք դժվարությունների մեջ գտնվող պետությունը պահպանում է կամ կրկին քանակական սահմանափակումներ է կիրառում երրորդ երկրներին նկատմամբ,

c) այլ անդամ պետությունների կողմից սահմանափակ վարկերի տրամադրում՝ հաշվի առնելով նրանց միջև համաձայնությունը:

3. Եթե Հանձնաժողովի կողմից առաջարկվող համատեղ օգնությունը չի հատկացվում Խորհրդի կողմից կամ, եթե հատկացված համատեղ օգնությունը և ձեռնարկված միջոցառումներն անբավարար են, Հանձնաժողովը դժվարության մեջ գտնվող պետությանը թույլատրում է ձեռնարկել պաշտպանական միջոցառումներ, որոնց պայմանները և մանրամասները սահմանվում են Հանձնաժողովի կողմից:

Նման թույլտվությունը կարող է չեղյալ ճանաչվել, իսկ պայմանները և մանրամասները կարող են փոփոխվել Խորհրդի կողմից՝ ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

4. Համաձայն 122-րդ հոդվածի 6րդ կետի՝ սույն հոդվածի կիրառումը դադարում է երրորդ փուլի սկզբից:

Հոդված 120

5. Վճարային հաշվեկշռում անկանխատեսելի ճգնաժամի առաջացման դեպքում, եթե անմիջապես չի ընդունվում 119-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված որոշումը, համապատասխան անդամ պետությունը կարող է նախազգուշական նկատառումներով ձեռնարկել անհրաժեշտ պաշտպանական միջոցառումներ: Նման միջոցառումները պետք է նվազագույն չափով խոչընդոտեն ընդհանուր շուկայի գործառնությանը և չպետք է ընդգրկեն ավելի լայն շրջանակներ, քան անհրաժեշտ է անսպասելիորեն ծագած դժվարությունները հաղթահարելու համար:

6. Հանձնաժողովը և մյուս անդամ պետությունները պետք է տեղեկացված լինեն այդպիսի պաշտպանական միջոցառումների մասին մինչև դրանց ուժի մեջ մտնելը: Հանձնաժողովը կարող է առաջարկել Խորհրդին, որպեսզի վերջինս համատեղ օգնություն հատկացնի՝ 119-րդ հոդվածին համապատասխան:

7. Հանձնաժողովին եզրակացություն տալուց և 114-րդ հոդվածում նշված Կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ կարող է որոշել, որ տվյալ Պետությունը պետք է փոփոխի, կասեցնի կամ վերացնի վերոնշյալ պաշտպանական միջոցառումները:

8. Համաձայն 122-րդ հոդվածի 6րդ կետի՝ սույն հոդվածի կիրառումը դադարում է երրորդ փուլի սկզբից:

Հոդված 121

1. Հանձնաժողովը և ԵԴՀ-ն Խորհրդին զեկուցում են անդամ պետությունների կողմից տնտեսական և դրամավարկային միության կայացմանն ուղղված իրենց պարտականությունների կատարման ընթացքի վերաբերյալ: Այս զեկույցները վերլուծում են յուրաքանչյուր անդամ պետության ազգային օրենսդրության, այդ թվում՝ իր ազգային կենտրոնական բանկերի կանոնադրությունների, համապատասխանությունը սույն Պայմանագրի 108-րդ և 109-րդ հոդվածներին և ԿԲԵՀ-ի կանոնադրությանը: Չեկույցներում ուսումնասիրվում է նաև անդամ պետությունների կայուն կոնվերգենցիայի

բարձր աստիճանի ձեռքբերման հիմնախնդիրը՝ նրանցից յուրաքանչյուրի կողմից հետևյալ չափանիշների բավարարման տեսանկյունից.

– գնային կայունության բարձր մակարդակի ձեռքբերում. սա պարզ է դառնում տվյալ անդամ պետությունում և առավել գնային կայունություն հաստատած երեք անդամ պետություններում սղաճի զարգացումներից,

– կառավարության ֆինանսական դիրքի կայունությունը, որը համեմատության միջոցով համարվում է ձեռք բերված, եթե կառավարության հաստատած բյուջեն չի ունենում դեֆիցիտ, ինչպես նախատեսված է 104-րդ հոդվածի 6-րդ կետում,

– Եվրոպական դրամավարկային համակարգի փոխարժեքի մեխանիզմով նախատեսված բնականոն տատանումների սահմանների պահպանումը առնվազն երկու տարվա ընթացքում՝ առանց այլ անդամ պետությունների արժույթի նկատմամբ արժեզրկման,

– անդամ պետության կողմից ձեռքբերված կոնվերգենցիայի և Եվրոպական դրամավարկային համակարգի փոխարժեքային մեխանիզմում նրա մասնակցության տևողությունը, որն արտացոլված է երկարաժամկետ դրամավարկային ներդրումների մակարդակներում:

Սույն մասում նշված չորս չափանիշները և համապատասխան ժամկետները, որոնց ընթացքում դրանք պետք է պահպանվեն, մանրամասն սահմանված են սույն Պայմանագրին կից Արձանագրության մեջ: Հանձնաժողովի և ԵԴՀ-ի ղեկույցներում պետք է հաշվի առնվեն նաև ԵԱՄ-ի զարգացումը, շուկաների ինտեգրացիայի արդյունքները, ընթացիկ հաշվի նկատմամբ վճարային հաշվեկշիռների վիճակը և զարգացումը և միավոր աշխատանքի ծախսերի ու այլ գնային ցուցանիշների զարգացման ուսումնասիրությունը:

2. Այս ղեկույցների հիման վրա Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկությամբ և ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում է՝

– թե յուրաքանչյուր անդամ պետության կողմից արդյո՞ք ստեղծվում են միասնական դրամական միավորի ընդունման համար անհրաժեշտ պայմաններ,

– որքանով են անդամ պետությունների մեծամասնության կողմից իրականացվում միասնական դրամական միավորի ընդունման համար անհրաժեշտ պայմաններ,

և իր ձեռք բերած տվյալները հանձնարարականի տեսքով ներկայացնում է պետությունների գլուխների կամ կառավարությունների ղեկավարների կազմով գործող Խորհրդին: Անհրաժեշտ է Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո նրա եզրակացությունը ներկայացնել պետությունների գլուխների կամ կառավարությունների ղեկավարների կազմով գործող Խորհրդին:

3. Համապատասխանաբար հաշվի առնելով սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ղեկույցները և 2-րդ կետում նշված Եվրոպական խորհրդարանի

եզրակացությունը՝ Խորհուրդը, պետությունների գլուխների կամ կառավարությունների ղեկավարների կազմով հանդիպելիս, ոչ ուշ, քան 1996թ. դեկտեմբերի 31-ը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ՝

– հիմք ընդունելով սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված Խորհրդի հանձնարարականները՝ որոշում է թե արդյոք անդամ պետությունների մեծամասնությունն ստեղծում է միասնական դրամական միավորի ընդունման համար անհրաժեշտ պայմանները,

– որոշում է՝ արդյոք Ընկերակցությունում առկա են երրորդ փուլին անցում կատարելու համար անհրաժեշտ պայմաններ,

և եթե այո, ապա՝

– սահմանում է երրորդ փուլի մեկնարկման օրը:

5. Եթե մինչև 1997թ. վերջը չի սահմանվում երրորդ փուլի մեկնարկման օրը, երրորդ փուլը սկսվում է 1999թ. հունվարի 1-ից: Մինչև 1998թ. հուլիսի 1-ը, գործելով պետությունների գլուխների և կառավարությունների ղեկավարների կազմով, Խորհուրդը, կրկնելով 1-ին և 2-րդ կետերում նախատեսված ընթացակարգերը, բացառությամբ 2-րդ կետի երկրորդ պարբերության, հաշվի առնելով սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված զեկույցները և Եվրոպական խորհրդարանի եզրակացությունը, հիմք ընդունելով սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված Խորհրդի հանձնարարականները, ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ հաստատում է, թե որ անդամ պետություններն են կատարել ընդհանուր դրամական միավորի ընդունման համար անհրաժեշտ պայմանները:

Հոդված 122

1. Եթե 121-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն ընդունվում է որոշում ամսաթիվ սահմանելու մասին՝ Խորհուրդը հոդված 121(2)-ում նշված հանձնարարականների և Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում է, թե արդյո՞ք առկա են անդամ պետություններ, որոնց նկատմամբ չի կիրառվելու սույն հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսված բացառությունը, և եթե այո, ապա մասնավորապես որ պետություններն են դրանք: Նման անդամ պետությունները սույն Պայմանագրում կոչվում են «բացառությունից օգտվող անդամ պետություններ»:

Եթե Խորհուրդը հաստատում է, թե որ անդամ պետություններն են ստեղծել են ընդհանուր դրամական միավոր ընդունելու համար անհրաժեշտ պայմանները՝ 121-րդ հոդվածի 4-րդ կետին համապատասխան, ապա պայմանները չստեղծած անդամ պետությունները օգտվում են սույն հոդվածի 3-րդ կետում նախատեսված

բացառությունից: Այդպիսի անդամ պետությունները սույն Պայմանագրում կոչվում են «բացառությունից օգտվող անդամ պետություններ»:

2. Առնվազն երկու տարին մեկ անգամ կամ բացառությունից օգտվող որևէ անդամ- պետության պահանջով՝ Հանձնաժողովը և ԵԿԲ-ը գեկուցում են Խորհրդին՝ համաձայն 121-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված ընթացակարգի: Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց և պետությունների գլուխների կամ կառավարության ղեկավարների կազմով գործող Խորհրդում քննարկելուց հետո Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում է, թե բացառությունից օգտվող որ անդամ պետություններն են ստեղծել անհրաժեշտ պայմանները 121-րդ հոդվածի 1-ին կետում սահմանված չափանիշների հիման վրա և վերացնում է տվյալ անդամ պետությունների նկատմամբ բացառությունների կիրառումը:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված բացառությունը ենթադրում է, որ համապատասխան անդամ պետությունների նկատմամբ չեն կիրառվում 104-րդ հոդվածի 9-րդ և 11-րդ կետերը, 105-րդ հոդվածի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ և 5-րդ կետերը, 106-րդ, 110-րդ, 111-րդ հոդվածները, 112-րդ հոդվածի 2-րդ կետի (b) ենթակետը: Այդպիսի անդամ պետության և նրա ազգային կենտրոնական բանկի ազատումը ԿԲԵՀ-ի շրջանակներում իրականացվող իրավունքներից և պարտականություններից նախատեսված է ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրության Բաժին IX-ում:

4. 105-րդ հոդվածի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կետերում, 106-րդ, 110-րդ, 111-րդ հոդվածներում, 112-րդ հոդվածի 2-րդ կետի (b) ենթակետում «անդամ պետություն» արտահայտությունը պետք է հասկանալ որպես «բացառությունից օգտվող անդամ պետություն»:

5. Բացառությունից օգտվող անդամ պետությունների քվերակելու իրավունքը կասեցվում է Խորհրդի կողմից՝ սույն հոդվածի 3-րդ կետում նախատեսված սույն Պայմանագրի հոդվածներում նախատեսված որոշումներ ընդունելիս: Այդ դեպքում, որպես բացառություն 205-րդ հեղվածի և 250-րդ հոդվածի 1-ին կետի դրույթներից, որակյալ մեծամասնություն է համարվում բացառությունից չօգտվող անդամ պետությունների ներկայացուցիչների ձայների երկու երրորդը՝ 205-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն, իսկ միաձայն քվեարկություն պահանջող ակտերի համար պահանջվում է այդ անդամ պետությունների միաձայն քվեարկությունը:

6. 119-րդ և 120-րդ հոդվածները պետք է շարունակեն կիրառվել բացառությունից օգտվող անդամ պետության նկատմամբ:

Հոդված 123 ()*

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի Պայմանագրով:

1. 121-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն՝ երրորդ փուլի մեկնարկման օրվա վերաբերյալ որոշում ընդունելուց հետո կամ համապատասխան դեպքերում, 1998թ. հուլիսի 1-ից անմիջապես հետո՝

– Խորհուրդն ընդունում է 107-րդ հոդվածի 6-րդ կետում նշված դրույթները,

– բացառությունից չօգտվող անդամ պետությունների կառավարությունները նշանակում են նախագահին, փոխնախագահին և ԵԿԲ-ի Տնօրենների խորհրդի այլ անդամներին՝ համաձայն ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրության 50-րդ հոդվածում նախատեսված ընթացակարգի: Բացառությունից օգտվող անդամ պետությունների առկայության դեպքում Տնօրենների խորհրդի անդամների թիվը կարող է ավելի փոքր լինել, քան նախատեսված է ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրության 11-րդ հոդվածի 1-ին կետով, սակայն այն չի կարող չորսից պակաս լինել:

Տնօրենների խորհուրդի ձևավորումից անմիջապես հետո ստեղծվում են ԿԲԵՀ-ն և ԵԿԲ-ն, որոնք նախապատրաստվում են լրիվ ծավալով գործունեության, ինչպես նախատեսված է սույն Պայմանագրով և ԿԲԵՀ-ի կանոնադրությամբ: Երրորդ փուլի առաջին օրվանից սկսած նրանք լրիվ ծավալով իրականացնում են իրենց լիազորությունները:

2. ԵԿԲ-ի ստեղծումից հետո այն, անհրաժեշտության դեպքում, ստանձնում է ԵԿՀ-ի խնդիրների իրականացման պարտականությունը: ԵԿՀ-ն լուծարվում է ԵԿԲ-ի ստեղծումից հետո: Լուծարման ընթացակարգը սահմանված է ԵԿՀ-ի կանոնադրությամբ:

3. Քանի դեռ առկա են բացառությունից օգտվող անդամ պետություններ, չխախտելով սույն Պայմանագրի 107-րդ հոդվածի 3-րդ կետը, որպես ԵԿԲ-ի որոշում կայացնող երրորդ մարմին՝ հիմնվում է ԿԲԵՀ-ի Կանոնադրության 45-րդ հոդվածով նախատեսված ԵԿԲ-ի Գլխավոր խորհուրդը :

4. Երրորդ փուլի մեկնարկման օրը Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո բացառությունից չօգտվող անդամ պետությունների միաձայն քվեարկությամբ ընդունում է այնպիսի փոխարժեքներ, որոնց պարագայում նրանց արժույթները կայուն ֆիքսվում են, և անփոփոխ ֆիքսված ԵԱՄ-ն փոխարինում է այս արժույթները՝ դառնալով ինքնուրույն արժույթ: Այս միջոցառումը որպես այդպիսին չի փոխում ԵԱՄ-ի միջազգային փոխարժեքը: Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը այդ անդամ պետությունների ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում է ընդունում այդ անդամ պետություններում ԵԱՄ-ի՝ որպես ընդհանուր դրամական միավորի ներդրման համար անհրաժեշտ այլ միջոցառումների ձեռնարկման մասին: Կիրառվում է 122-րդ հոդվածի 5-րդ կետի երկրորդ

նախադասությունը:

5. Եթե, համաձայն 122-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված ընթացակարգի, որոշվել է վերացնել բացառությունը, Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և ԵԿԲ-ի հետ խորհրդակցելուց հետո բացառությունից չօգտվող անդամ պետությունների և համապատասխան անդամ պետությունների միաձայն քվեարկությամբ ընդունում է մի փոխարժեք, որով ԵԱՄ-ն փոխարինում է համապատասխան անդամ պետության արժույթին և ձեռնարկում համապատասխան անդամ պետություններում ԵԱՄ-ի՝ որպես ընդհանուր դրամական միավորի ներդրման համար անհրաժեշտ այլ միջոցառումներ:

Հոդված 124

1. Մինչև երրորդ փուլի սկիզբը յուրաքանչյուր անդամ պետություն իր փոխարժեքի քաղաքականությունը դիտարկում է որպես ընդհանուր շահ ներկայացնող խնդիր: Այդ կերպ վարվելիս, անդամ պետությունները պետք է հաշվի առնեն Եվրոպական դրամավարկային համակարգի (ԵԴՀ) շրջանակներում համագործակցության և ԵԱՄ-ի ստեղծման ընթացքում ձեռք բերված փորձը, և կատարում են այս ոլորտի լիազորությունները:

2. Սկսած երրորդ փուլից և այնքան ժամանակ, քանի դեռ որևէ անդամ պետություն օգտվում է բացառությունից, սույն հոդվածի 1-ին կետը անալոգիայով կիրառվում է տվյալ անդամ պետության փոխարժեքի քաղաքականության նկատմամբ:

ԲԱԺԻՆ VIII

ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 125

Սույն բաժնի դրույթներին համապատասխան՝ անդամ պետությունները և Ընկերակցությունը ձգտում են մշակել զբաղվածությանը և մասնավորապես՝ տնտեսական փոփոխություններին արձագանքող հմուտ, վերապատրասված և ճկուն աշխատուժին և աշխատանքային շուկային նպաստող համակարգված ռազմավարություն՝ Եվրոպական միության մասին պայմանագրի 2-րդ հոդվածով և սույն Պայմանագրի 2-րդ հոդվածով սահմանված նպատակներին հասնելու համար:

Հոդված 126

5. Անդամ պետությունները իրենց զբաղվածության ոլորտում քաղաքակա-

նության միջոցով նպաստում են 125-րդ հոդվածում նշված նպատակների իրագործմանը՝ անդամ պետությունների և Ընկերակցության տնտեսական ոլորտում քաղաքականությունների հիմնական ուղղություններին համապատասխան, որոնք սահմանվում են 99-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն:

6. Գործատուների և աշխատողների պարտականությունների սահմանման ազգային կարգերի առանձնահատկությունների հետ հաշվի նստելով հանդերձ՝ անդամ պետությունները զբաղվածությունը դիտարկում են որպես ընդհանուր շահ ներկայացնող խնդիր և համակարգում են այս ոլորտի գործողությունները Խորհրդի շրջանակներում՝ 128-րդ հոդվածի դրույթներին համապատասխան:

Հոդված 127

1. Ընկերակցությունը նպաստում է զբաղվածության բարձր մակարդակի ապահովմանը՝ խրախուսելով անդամ պետությունների միջև համագործակցությունը և աջակցելով նրանց գործողություններին, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ համալրելով դրանք: Այդ ընթացքում անդամ պետությունների իրավասությունները պահպանվում են:

2. Չբաղվածության բարձր մակարդակ ապահովելու նպատակը հաշվի է առնվում Ընկերակցության քաղաքականության ողղությունները և գործունեության ոլորտները սահմանելիս և իրականացնելիս:

Հոդված 128

1. Եվրոպական խորհուրդը յուրաքանչյուր տարի քննարկում է զբաղվածության վիճակը Ընկերակցությունում և դրա վերաբերյալ ընդունում եզրակացություններ՝ հիմնվելով Խորհրդի և Հանձնաժողովի համատեղ ներկայացրած տարեկան զեկույցի վրա:

2. Հիմք ընդունելով Եվրոպական խորհրդի եզրակացությունները՝ Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա և խորհրդակցելով Եվրոպական խորհրդարանի, Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի, Տարածաշրջանների կոմիտեի և 130-րդ հոդվածում նշված Չբաղվածության կոմիտեի հետ, ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ յուրաքանչյուր տարի նախատեսում է այն ուղղություններ, որոնք պետք է հաշվի առնվեն անդամ պետությունների կողմից՝ զբաղվածության ոլորտում իրենց քաղաքականություններն իրականացնելիս: Այս ուղղությունները պետք է համապատասխանեն 99-րդ հոդվածի 2-րդ կետին համապատասխան ընդունված հիմնական ուղղություններին:

3. Յուրաքանչյուր անդամ պետություն Խորհրդին և Հանձնաժողովին

տարեկան զեկույց է ներկայացնում՝ զբաղվածության ոլորտի իր քաղաքականությունը սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված ուղղություններին համապատասխան իրականացնելու նպատակով ձեռնարկված հիմնական միջոցառումների մասին:

4. Հիմք ընդունելով սույն հոդվածի 3-րդ կետում նշված զեկույցները և ստանալով Ջբաղվածության հանձնաժողովի եզրակացությունները՝ Խորհուրդը յուրաքանչյուր տարի իրականացնում է անդամ պետությունների կողմից իրականացվող զբաղվածության ոլորտի քաղաքականությունների ուսումնասիրություն՝ զբաղվածության ոլորտում իր սահմանած ուղղություններին դրանց համապատասխանությունը պարզելու նպատակով: Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ Խորհուրդը, եթե անհրաժեշտ է համարում, ուսումնասիրության արդյունքներին համապատասխան կարող է առաջարկություններ ներկայացնել անդամ պետություններին:

5. Հիմք ընդունելով ուսումնասիրության արդյունքները՝ Խորհուրդը և Հանձնաժողովը Եվրոպական խորհրդին ամենամյա համատեղ զեկույց են ներկայացնում Ընկերակցությունում առկա զբաղվածության վիճակի և զբաղվածության ուղղությունների իրականացման վերաբերյալ:

Հոդված 129

251-րդ հոդվածում նախատեսված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Հանձնաժողովը կարող է ձեռնարկել խրախուսող միջոցառումներ, որոնք ուղղված են անդամ պետությունների միջև համագործակցությանը նպաստելուն և զբաղվածության բնագավառում նրանց գործունեությանը աջակցելուն՝ տեղեկատվության և լավագույն գործելակերպի փոխանակման զարգացմանը նպաստող, համեմատական վերլուծություններ և խորհրդատվություն ապահովող, ինչպես նաև՝ նորարարական մոտեցումները և գնահատման աշխատանքները խրախուսող նախաձեռնությունների, մասնավորապես՝ փորձված ծրագրերի միջոցով:

Այս միջոցառումները չեն նախատեսում անդամ պետությունների օրենսդրական և ենթաօրենսդրական դրույթների համապատասխանեցում:

Հոդված 130

Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո Հանձնաժողովը ստեղծում է խորհրդատվական կարգավիճակ ունեցող Ջբաղվածության կոմիտե՝ անդամ պետությունների կողմից զբաղվածության և աշխատանքի

շուկայի ոլորտում իրականացվող քաղաքականությունների համակարգմանը նպաստելու նպատակով: Կոմիտեի խնդիրներն են՝

– վերահսկել զբաղվածության վիճակը և զբաղվածության ոլորտի քաղաքականությունները անդամ պետություններում և Ընկերակցությունում,

– չխախտելով 207-րդ հոդվածը՝ ներկայացնել եզրակացություններ՝ Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի խնդրանքով կամ սեփական նախաձեռնությամբ, ինչպես նաև աջակցել Խորհրդի՝ 128-րդ հոդվածում նշված փաստաթղթերի նախապատրաստմանը:

Իր լիազորություններն իրականացնելիս Կոմիտեն խորհրդակցում է գործատուների և աշխատավորների հետ:

Յուրաքանչյուր անդամ պետություն և Հանձնաժողովը նշանակում են Կոմիտեի երկուական անդամ:

ԲԱԺԻՆ IX

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 131

Մաքսային միություն հիմնելով՝ անդամ պետությունները նպատակ են հետապնդում, ընդհանուր շահերից ելնելով, նպաստել համաշխարհային առևտրի ներդաշնակ զարգացմանը, միջազգային առևտրի սահմանափակումների աստիճանական վերացմանն ու մաքսային խոչընդոտների կրճատմանը:

Ընդհանուր առևտրային քաղաքականություն սահմանելիս հաշվի է առնվում անդամ պետությունների միջև մաքսային տուրքի վերացման հետևանքով առաջացած հնարավոր բարենպաստ ազդեցությունը՝ այդ պետություններում ձեռնարկությունների մրցունակության վրա:

Հոդված 132

1. Չխախտելով այլ միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում ստանձնած պարտավորությունները՝ անդամ պետությունները պետք է աստիճանաբար այնքան ներդաշնակեցնեն երրորդ երկրներ կատարվող արտահանումների նպաստմանն ուղղված համակարգերը, որքան անհրաժեշտ է Ընկերակցության ձեռնարկությունների միջև ազատ մրցակցություն ապահովելու համար:

Հանձնաժողովից ստացված հանձնարարականի հիման վրա Խորհուրդը կարող է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունել այդ նպատակի իրագործման համար անհրաժեշտ դիրեկտիվներ:

2. Վերը նշված դրույթները չեն կիրառվում անդամ պետություններից երրորդ երկրներ ապրանքների արտահանման ժամանակ մաքսային տուրքերի կամ համարժեք վճարների, ինչպես նաև անուղղակի հարկերի, այդ թվում՝ շրջանառության, ակցիզային կամ այլ անուղղակի հարկերի փախհատուցման նկատմամբ, եթե այդ փախհատուցումները չեն գերազանցում արտահանվող ապրանքների համար ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գաձվող հարկերը:

Հոդված 133 ()*

1. Ընդհանուր առևտրային քաղաքականությունը հիմնվում է միասնական սկզբունքների վրա, որոնք, մասնավորապես, վերաբերում են սակագնային դրույքաչափերի փոփոխությանը, սակագնային և առևտրային պայմանագրերի կնքմանը, ազատականացմանն ուղղված միջոցառումների միասնականացմանը, ինչպես նաև արտահանման քաղաքականությանը և դեմփինգի կամ սուբսիդավորման առկայության դեպքում՝ ազատ առևտրի պաշտպանության միջոցառումներին:

2. Հանձնաժողովը Խորհրդին առաջարկություններ է ներկայացնում՝ ի գործադրում ընդհանուր առևտրային քաղաքականության :

3. Մեկ կամ ավելի պետությունների կամ միջազգային կազմակերպությունների հետ պայմանագրերի կնքման համար բանակցություններ վարելու անհրաժեշտության դեպքում Հանձնաժողովը առաջարկություններ է ներկայացնում Խորհրդին, որը լիազորում է Հանձնաժողովին սկսել անհրաժեշտ բանակցությունները: Խորհուրդը և Հանձնաժողովը կրում են Ընկերակցության ներքին սկզբունքներին և կանոններին այն պայմանագրի համապատասխանության ապահովման պարտականությունը, որի կնքման շուրջ բանակցություններ են վարվում: Հանձնաժողովը վարում է այդ բանակցությունները՝ խորհրդակցելով Հատուկ կոմիտեի հետ, որը հիմնադրվում է Խորհրդի կողմից՝ Հանձնաժողովին նշված աշխատանքներում օժանդակելու և Խորհրդի կողմից իրեն հասցեագրված դիրեկտիվների շրջանակներում գործունեություն իրականացնելու համար: Հանձնաժողովը պարբերաբար զեկույցներ է ներկայացնում Հատուկ կոմիտեին բանակցությունների ընթացքի վերաբերյալ:

Կիրառվում են 300-րդ հոդվածի համապատասխան դրույթները:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

4. Սույն հոդվածով իրեն վերապահված լիազորություններն իրականացնելիս Խորհուրդը որոշումներ է ընդունում ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

5. Սույն հոդվածի 1-ից 4-րդ կետերը կիրառվում են նաև ծառայությունների առք ու վաճառքի և մտավոր սեփականության առևտրային ասպեկտների ոլորտների վերաբերյալ համաձայնագրերի շուրջ բանակցությունների վարման և դրանց կնքման նկատմամբ այնքանով, որքանով այդ պայմանագրերը չեն ներառված նշված կետերի գոծողության ոլորտում և առանց խախտելու սույն հոդվածի 6-րդ կետի դրույթները:

Որպես բացառություն սույն հոդվածի 4-րդ կետի դրույթներից՝ Խորհուրդը, սույն կետի առաջին պարբերությունում նշված ոլորտներին առնչվող պայմանագրերի շուրջ բանակցելիս և այդպիսիք կնքելիս, որոշումներ է ընդունում միաձայն քվեարկությամբ, եթե այդ պայմանագրերը ներառում են այնպիսի դրույթներ, որոնց վերաբերյալ ներքին կանոնների ընդունման համար պահանջվում է միաձայն քվեարկություն կամ եթե այդ պայմանագրերը վերաբերում են այնպիսի ոլորտների, որոնց վերաբերյալ Ընկերակցությունը դեռ չի ընդունել ներքին կանոններ:

Խորհուրդը, «հորիզոնական» բնույթ կրող պայմանագրերի շուրջ բանակցելիս և այդպիսիք կնքելիս, որոշումներ է ընդունում միաձայն քվեարկությամբ այնքանով, որքանով դրանք վերաբերում են նախորդ պարբերությանը կամ սույն հոդվածի 6-րդ կետի երկրորդ պարբերությանը:

6. Խորհրդի կողմից չեն կարող կնքվել այնպիսի համաձայնագրեր, որոնք ներառում են Ընկերակցության ներքին իրավասության շրջանակներից դուրս եկող դրույթներ, մասնավորապես, որոնք պահանջելու են անդամ պետությունների օրենսդրության կամ ենթաօրենսդրական ակտերի համապատասխանեցում այնպիսի ոլորտներում, որոնց ներդաշնակեցումը սույն Պայմանագրով չի նախատեսված:

Այս առումով, որպես բացառություն սույն հոդվածի 5-րդ կետի առաջին պարբերությունից՝ մշակութային և աուդիովիզուալ ծառայությունների առևտրի, կրթական, սոցիալական և մարդկանց մատուցվող առողջապահական ծառայությունների վերաբերյալ պայմանագրերը մտնում են Ընկերակցության և անդամ պետությունների համատեղ իրավասության մեջ: Հետևաբար, ի լրումն 300-րդ հոդվածով նախատեսված համապատասխան դրույթների համաձայն Ընկերակցության ընդունած որոշման՝ այդպիսի պայմանագրերի շուրջ բանակցություններում պահանջվում է անդամ պետությունների ընդհանուր համաձայնությունը: Համապատասխանաբար, պայմանագրերը կնքվում են Ընկերակցության և անդամ պետությունների կողմից համատեղ:

Տրանսպորտի ոլորտում միջազգային պայմանագրերի շուրջ բանակցությունները և դրանց կնքումը շարունակում է կարգավորվել Բաժին V-ի և 300-րդ հոդվածի դրույթներով:

7. Չխախտելով սույն հոդվածի 6-րդ կետի առաջին պարբերությունը՝ Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն քվեարկությամբ ընդունված որոշմամբ Խորհուրդը կարող է ընդլայնել սույն հոդվածի 1-ից 4-րդ կետերի կիրառությունը՝ այն տարածելով մտավոր սեփականության վերաբերյալ միջազգային բանակցությունների ու պայմանագրերի վրա այնքանով, որքանով դրանք չեն կարգավորվում սույն հոդվածի 5-րդ կետով:

Հոդված 134

Անդամ պետության կողմից սույն Համաձայնագրին համապատասխան առևտրային քաղաքականության միջոցառումների իրականացումը առևտրի անկման հետևանքով չարգելակելու համար կամ, եթե այդ միջոցառումների միջև եղած տարբերությունները հանգեցնում են տնտեսական դժվարությունների մեկ կամ ավելի անդամ պետություններում, Հանձնաժողովը մեթոդներ է առաջարկում՝ անդամ պետությունների միջև անհրաժեշտ համագործակցության իրականացման համար: Հակառակ դեպքում Հանձնաժողովը կարող է լիազորել անդամ պետություններին ձեռնարկել անհրաժեշտ պաշտպանական միջոցառումներ, որոնց պայմաններն ու մանրամասները սահմանվում են նրա կողմից:

Անհրաժեշտության դեպքում անդամ պետությունները անհրաժեշտ միջոցառումներ ձեռնարկելու թույլտվություն են խնդրում Հանձնաժողովից, որն անհապաղ որոշում է ընդունում: Համապատասխան անդամ պետությունը միջոցառումների մասին տեղյակ է պահում մյուս անդամ պետություններին: Հանձնաժողովը կարող է ցանկացած պահի որոշում ընդունել՝ համապատասխան անդամ պետության կողմից տվյալ միջոցառումների փոփոխման կամ վերացման վերաբերյալ:

Այդպիսի միջոցառումների ընտրության ժամանակ առաջնություն է տրվում նրանց, որոնք նվազագույն չափով են խաթարում ընդհանուր շուկայի գործառնությունը:

ԲԱԺԻՆ X

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 135

Սույն Պայմանագրի կիրառման շրջանակներում Խորհուրդը 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն միջոցառումներ է ձեռնարկում ուղղված անդամ պետությունների, ինչպես նաև վերջիններիս և Հանձնաժողովի միջև մաքսային համագործակցության ամրապնդմանը: Այդ միջոցառումները չեն վերաբերում ազգային քրեական օրենսդրության կիրառմանը կամ տվյալ երկրում արդարադատության իրականացմանը:

ԲԱԺԻՆ XI

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԵՎ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ 1

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 136

Հաշվի առնելով 1961թ. հոկտեմբերի 18-ին Թուրինում ստորագրված Եվրոպական սոցիալական խարտիայում և 1989թ. Ընկերակցության աշխատավորների հիմնարար սոցիալական իրավունքների խարտիայում սահմանված հիմնարար սոցիալական իրավունքները՝ Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները իրենց նպատակն են համարում զբաղվածության խրախուսումը, կենսական և աշխատանքային պայմանների բարելավումը այնպես, որ հնարավոր լինի դրանց կատարելագործմանը զուգահեռ ապահովել դրանց ներդաշնակությունը, պատշաճ սոցիալական ապահովությունը, գործատուի և աշխատողների միջև երկխոսությունը, մարդկային ռեսուրսների զարգացումը՝ հանուն շարունակական զբաղվածության և գործազրկության դեմ պայքարի:

Այս նպատակով Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները համապատասխան միջոցներ են ձեռնարկում՝ միաժամանակ հաշվի նստելով տվյալ ոլորտում գործելակերպերի ազգային առանձնահատկությունների (մասնավորապես, պայմանագրային հարաբերությունների ոլորտում) և Ընկերակցության տնտեսության մրցունակությունը պահպանելու անհրաժեշտության հետ:

Նման զարգացումը բխում է ոչ միայն ընդհանուր շուկայի գործառնության փաստից, ինչը խրախուսում է սոցիալական համակարգերի ներդաշնակեցումը, այլև սույն Պայմանագրում նախատեսված ընթացակարգերից և օրենքով, կանոնակարգով կամ վարչական գործողություններով նախատեսված դրույթների համապատասխանեցումից:

Հոդված 137 ()*

1. 136-րդ հոդվածում նախատեսված նպատակների իրագործման համար Ընկերակցությունն աջակցում և համալրում է անդամ պետությունների գործողությունները հետևյալ ոլորտներում՝

- a) աշխատանքային միջավայրի բարելավում՝ աշխատավորների առողջությունը և անվտանգությունը պաշտպանելու նպատակով,
- b) աշխատանքային պայմաններ,
- c) աշխատավորների սոցիալական ապահովություն և սոցիալական պաշտպանություն,
- d) աշխատավորների պաշտպանություն աշխատանքային պայմանագրի դադարեցման դեպքում,
- e) աշխատավորներին տեղեկատվությամբ ապահովելը և խորհրդատվության ցուցաբերումը,
- f) աշխատավորների ու գործատուների շահերի ներկայացուցչություն և հավաքական պաշտպանություն, այդ թվում՝ համատեղ որոշումների ընդունում՝ համաձայն սույն հոդվածի 5-րդ կետի,
- g) զբաղվածության պայմաններ Ընկերակցության տարածքում օրինական բնակվող երրորդ երկրների քաղաքացիների համար,
- h) աշխատաշուկայից դուրս մնացած անձանց ներգրավում՝ չխախտելով 150-րդ հոդվածը,
- i) հավասարություն տղամարդկանց և կանանց միջև՝ աշխատաշուկայի հնարավորությունների և աշխատավայրում մոտեցումների առումով,
- j) սոցիալական բացառման դեմ պայքար,
- k) սոցիալական պաշտպանության համակարգերի արդիականացում՝ առանց (c) կետը խախտելու:

2. Այս նպատակով Խորհուրդը՝

- a) կարող է ձեռնարկել միջոցառումներ՝ ուղղված անդամ պետությունների միջև համագործակցության ամրապնդմանը՝ գիտելիքների կատարելագործման, տեղեկատվության և լավագույն գործելակերպերի փոխանակման, նորարարական մոտեցումները խրախուսելու և փորձերը գնահատելու նպատակով իրականացվող նախաձեռնությունների միջոցով՝

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի Պայմանագրով:

առանց անդամ պետությունների օրենսդրության և կանոնակարգերի համապատասխանեցման,

բ) սույն հոդվածի 1-ին կետի (a)-ից (i) ենթակետերում նշված ոլորտներում կարող է դիրեկտիվների միջոցով նախատեսել աստիճանաբար պահպանման ենթակա նվազագույն պահանջներ՝ հաշվի առնելով անդամ պետություններից յուրաքանչյուրում առկա պայմանները և տեխնիկական նորմերը: Նման դիրեկտիվներ չպետք է բովանդակեն վարչական, ֆինանսական կամ իրավական սահմանափակումներ, որոնք կարող են դանդաղեցնել մանր և միջին ձեռնարկությունների ստեղծումը և զարգացումը:

Խորհուրդը որոշումներ է ընդունում՝ համաձայն 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի, Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո բացառությամբ սույն հոդվածի 1-ին կետի (c), (d), (e) և (f) ենթակետերում նախատեսված ոլորտների, որոնց վերաբերյալ Խորհուրդը որոշումներ է ընդունում Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա միաձայն քվեարկությամբ՝ Եվրոպական խորհրդարանի և նշված կոմիտեների հետ խորհրդակցելուց հետո: Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն քվեարկությամբ ընդունած որոշմամբ կարող է նախատեսել 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի կիրառումը սույն հոդվածի 1-ին կետի (d), (e) և (f) ենթակետերի նկատմամբ:

3. Անդամ պետությունը կարող է գործատուներին և աշխատավորներին, նրանց համատեղ պահանջի հիման վրա հանձնարարել սույն հոդվածի 2-րդ կետին համապատասխան ընդունված դիրեկտիվների իրականացման ապահովումը:

Այս դեպքում, տվյալ անդամ պետությունը պետք է երաշխավորի, որ ոչ ուշ, քան 249-րդ հոդվածի համաձայն դիրեկտիվի կյանքի կոչման օրը, գործատուների և աշխատավորների կողմից համաձայնեցված անհրաժեշտ միջոցառումները իրականացվեն, ընդ որում՝ տվյալ անդամ պետությունը պետք է ձեռնարկի բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները, որոնք նրան հնարավորություն կտան ցանկացած պահի երաշխավորել այդ դիրեկտիվով նախատեսված արդյունքների ձեռքբերումը:

4. Սույն հոդվածի համաձայն ընդունված դրույթները
– չպետք է ազդեն անդամ պետությունների՝ իրենց սոցիալական ապահովության համակարգերի հիմնարար սկզբունքները սահմանելու իրավունքի վրա և չպետք է զգալիորեն ներգործեն նրանց ֆինանսական հավասարակշռության վրա,

– չպետք է խոչընդոտեն որևէ անդամ պետությանը՝ սույն Պայմանագրի հետ համատեղելի ավելի խիստ պաշտպանական միջոցառումները պահպանելու կամ այդպիսիք ձեռնարկելու գործում:

5. Սույն հոդվածի դրույթները չպետք է տարածվեն վճարման, միավորման իրավունքի, գործադուլի և լուկաուտ իրականացնելու իրավունքների վրա:

Հոդված 138

1. Հանձնաժողովը հետապնդում է գործատուների և աշխատավորների՝ Ընկերակցության մակարդակով փոխխորհրդակցությունը ապահովելու նպատակ և ձեռնարկում է բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները՝ կողմերի միջև երկխոսությունը հեշտացնելու համար՝ նրանց ցուցաբերելով հավասարակշիռ աջակցություն:

2. Այս նպատակով նախքան սոցիալական քաղաքականության ոլորտի վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելը Հանձնաժողովը խորհրդակցում է գործատուների և արհմիությունների հետ՝ տվյալ ոլորտում Ընկերակցության գործողությունների հնարավոր ուղղությունների վերաբերյալ:

3. Եթե նման խորհրդակցությունից հետո Հանձնաժողովը Ընկերակցության գործողությունը համարում է անհրաժեշտ, այն խորհրդակցում է գործատուների և արհմիությունների հետ նշված առաջարկության բովանդակության վերաբերյալ: Գործատուները և արհմիությունները պետք է Հանձնաժողովին ներկայացնեն եզրակացություն կամ, անհրաժեշտության դեպքում՝ առաջարկություն:

4. Նման խորհրդակցության ընթացքում գործատուները և արհմիությունները կարող են Հանձնաժողովին տեղեկացնել 139-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգը սկսելու իրենց ցանկության մասին: Ընթացակարգի տևողությունը չպետք է գերազանցի ինը ամիսը, եթե համապատասխան գործատուները, արհմիությունները, և Հանձնաժողովը համատեղ չեն որոշում երկարաձգել այն:

Հոդված 139 ()*

1. Գործատուների և արհմիությունների ցանկության դեպքում նրանց միջև երկխոսությունը Ընկերակցության մակարդակում կարող է հանգեցնել պայմանագրային հարաբերությունների, այդ թվում՝ համաձայնագրերի կնքման:

2. Ընկերացության շրջանակներում կնքված համաձայնագրերը

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի Պայմանագրով:

իրականացվում են կամ գործատուներին, աշխատավորներին և անդամ պետություններին բնորոշ ընթացակարգերի և գործելակերպերի համաձայն կամ, 137-րդ հոդվածում ընդգրկված խնդիրների դեպքում, ստորագրող կողմերի համատեղ դիմումի և Հանձնաժողովից ստացված առաջարկության հիման վրա Խորհրդի կայացրած որոշմամբ:

Խորհուրդը որոշումներ է ընդունում ձայների որակյալ մեծամասնությամբ՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ խնդրո առարկա համաձայնագիրը պարունակում է մեկ կամ ավելի դրույթներ, որոնք վերաբերվում են այնպիսի ոլորտի, որի վերաբերյալ որոշում ընդունելու համար պահանջվում է միաձայն քվեարկություն՝ համաձայն 137-րդ հոդվածի 2-րդ կետի: Այս դեպքում այն որոշումներ է ընդունում միաձայն քվեարկությամբ:

Հոդված 140

Ելնելով 136-րդ հոդվածի խնդիրներն իրականացնելու նպատակից և չխախտելով սույն Պայմանագրի մյուս դրույթները՝ Հանձնաժողովը խրախուսում է անդամ պետությունների միջև համագործակցությունը և նպաստում նրանց գործունեության համակարգմանը սույն գլխում նախատեսված սոցիալական քաղաքականության բոլոր ոլորտներում, մասնավորապես՝ հետևյալ խնդիրների առնչությամբ՝

- զբաղվածություն,
- աշխատանքի իրավունք և աշխատանքային պայմաններ,
- բազային և հետագա մասնագիտական ուսուցում,
- սոցիալական ապահովություն,
- մասնագիտական խեղումների և հիվանդությունների կանխարգելում,
- մասնագիտական հիգիենա,
- միավորման և կոլեկտիվ բանակցություններ վարելու իրավունք գործատուի և աշխատավորների միջև:

Այս նպատակով Հանձնաժողովը սերտորեն համագործակցում է անդամ պետությունների հետ՝ կատարելով ուսումնասիրություններ, տալով եզրակացություններ և կազմակերպելով խորհրդատվություններ ինչպես ազգային մակարդակում ծագող հիմնախնդիրների, այնպես էլ միջազգային կազմակերպությունների իրավասությանը վերապահված հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Նախքան սույն հոդվածում նախատեսված եզրակացությունները ներկայացնելը Հանձնաժողովը խորհրդակցում է Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի հետ:

Հոդված 141

1. Յուրաքանչյուր անդամ պետությունն երաշխավորում է միևնույն աշխատանքի դիմաց տղամարդկանց և կանանց հավասար վարձատրման սկզբունքի կիրառումը:

2. Սույն հոդվածի իմաստով «վարձատրություն» բառը նշանակում է հիմնական կամ նվազագույն կանոնավոր աշխատավարձ կամ վարձատրություն կամ դրամական կամ բնեղեն որևէ այլ փոխհատուցում, որն աշխատողը ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ստանում է իր գործատուից՝ իր աշխատանքի դիմաց:

Առանց սեռի հիմքով կիրառվող խտրականության վարձատրություն նշանակում է, որ

a) պայմանագրային հիմունքներով միևնույն աշխատանքի դիմաց վարձատրության չափը պետք է որոշվի միևնույն չափանիշներով,

b) ժամավճարով աշխատանքի դիմաց վարձատրության չափը պետք է նույնը լինի միևնույն աշխատանքի համար:

3. Խորհուրդը Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո 251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն ձեռնարկում է միջոցառումներ՝ ուղղված զբաղվածության և աշխատանքի ոլորտում տղամարդկանց և կանանց հավասար հնարավորությունների և նրանց նկատմամբ հավասար մոտեցումների սկզբունքի, ներառյալ՝ միևնույն աշխատանքի դիմաց հավասար վարձատրության սկզբունքի ապահովմանը:

4. Մասնագիտական կյանքում տղամարդկանց և կանանց միջև գործնականում լիակատար հավասարությունն ապահովելու նպատակով հավասար մոտեցման սկզբունքը չպետք է խոչնդոտի որևէ անդամ պետությանը՝ պահպանելու կամ ձեռնարկելու այնպիսի միջոցառումներ, որոնք նախատեսում են որոշակի առավելություններ՝ տվյալ մասնագիտական ոլորտում ավելի քիչ ներկայացված սեռի համար մասնագիտական գործունեությանը զբաղվելը հեշտացնելու կամ մասնագիտական գործունեության թերությունները կանխելու կամ փոխհատուցելու նպատակով:

Հոդված 142

Անդամ պետությունները պետք է ձգտեն պահպանել վճարովի արձակուրդների տրամադրման ազգային համակարգերի ընդհանրությունը:

Հոդված 143

Յուրաքանչյուր տարի Հանձնաժողովը գեկույց է պատրաստում 136-րդ հոդվածի նպատակների իրագործման ոլորտում առձանագրված

առաջընթացքի վերաբերյալ՝ ներառյալ Ընկերակցության ժողովրդագրական վիճակի դինամիկան: Հանձնաժողովն այդ գեկույցը ներկայացնում է Եվրոպական խորհրդարանին, Խորհրդին, ինչպես նաև Տնտեսական և սոցիալական Կոմիտեին:

Եվրոպական խորհրդարանը կարող է Հանձնաժողովին առաջարկել գեկույց պատրաստել սոցիալական վիճակին վերաբերող մասնավոր հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Հոդված 144 ()*

Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը հիմնում է խորհրդատվական կարգավիճակ ունեցող Սոցիալական պաշտպանության կոմիտեն՝ սոցիալական պաշտպանության քաղաքականության ոլորտում անդամ պետությունների միջև և Հանձնաժողովի հետ համագործակցությունը խթանելու նպատակով: Կոմիտեի խնդիրներն են՝

- վերահսկել սոցիալական վիճակը և սոցիալական պաշտպանության քաղաքականությունը անդամ պետություններում և Ընկերակցությունում,
- նպաստել անդամ պետությունների միջև և Հանձնաժողովի հետ տեղեկատվության, փորձի և լավագույն փորձառության փոխանակմանը,
- չխախտելով 207-րդ հոդվածը՝ պատրաստել գեկույցներ, ներկայացնել եզրակացություններ կամ իր իրավասության ոլորտում ձեռնարկել այլ միջոցառումներ՝ Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի պահանջով կամ սեփական նախաձեռնությամբ:

Իր լիազորություններն իրականացնելիս Կոմիտեն ստեղծում է գործատուների և արհմիությունների հետ համապատասխան կապեր: Յուրաքանչյուր անդամ պետություն և Հանձնաժողովը նշանակում են Կոմիտեի երկուական անդամ:

Հոդված 145

Եվրոպական խորհրդարանին ուղղված իր տարեկան հաշվետվությունում Հանձնաժողովը ներառում է Ընկերացության շրջանակներում սոցիալական զարգացումների վերաբերյալ առանձին գլուխ:

Եվրոպական խորհրդարանը կարող է առաջարկել Հանձնաժողովին գեկույց պատրաստել սոցիալական պայմաններին վերաբերող ցանկացած մասնավոր հիմնախնդրի վերաբերյալ:

ԳԼՈՒԽ 2

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի Պայմանագրով:

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հոդված 146

Ներքին շուկայում աշխատավորների զբաղվածության մակարդակի բարձրացման և աշխատավորների կենսամակարդակի բարձրացմանը նպաստելու նպատակով սույնով հիմնվում է Եվրոպական սոցիալական հիմնադրամը՝ ստորև ներկայացված դրույթներին համաձայն: Այն նպատակաուղղված է հեշտացնելու աշխատավորների զբաղվածության ապահովումը և ընդլայնելու նրանց աշխարհագրական և մասնագիտական շարժը Ընկերակցության շրջանակներում, ինչպես նաև նպաստելու նրանց համակերպմանը արդյունաբերական և արտադրական փոփոխություններին, մասնավորապես՝ մասնագիտական ուսուցման և վերապատրաստման միջոցով:

Հոդված 147

Հիմնադրամի կառավարումն իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից: Հանձնաժողովին այս գործում օգնում է Կոմիտեն, որը նախագահում է Հանձնաժողովի անդամներից մեկը և, որը բաղկացած է կառավարությունների, արհմիությունների և գործատուների միավորումների ներկայացուցիչներից:

Հոդված 148

251-րդ հոդվածով նախատեսված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեների հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդն ընդունում է որոշումներ՝ ուղղված Եվրոպական սոցիալական հիմնադրամի վերաբերյալ դրույթների իրականացմանը:

ԳԼՈՒԽ 3

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԵՎ
ԵՐՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 149

1. Ընկերակցությունը օժանդակում է որակյալ կրթության զարգացմանը՝ խրախուսելով անդամ պետությունների համագործակցությանը և, ըստ անհրաժեշտության, աջակցելով և համալրելով նրանց գործողությունները, միաժամանակ լիովին հարգելով ուսուցման բովանդակության և կրթական համակարգերի կազմակերպման հարցերում անդամ պետությունների իրավասությունը և մշակութային ու լեզվական տարբերությունները:

2. Ընկերակցության գործունեությունը նպատակ է հետապնդում՝

– զարգացնել կրթության եվրոպական չափանիշները, մասնավորապես՝ անդամ պետությունների լեզուների ուսուցման և տարածման միջոցով,

– խրախուսել ուսանողների և ուսուցիչների շարժը, այդ թվում՝ գիտական շրջանակներում դիպլոմների և ուսուցման ժամկետների ճանաչման միջոցով,

– նպաստել կրթական հաստատությունների համագործակցությանը,

– աջակցել անդամ պետությունների կրթական համակարգերի ընդհանուր խնդիրներին առնչվող տեղեկատվության և փորձի փոխանակմանը,

– խրախուսել հասարակական գիտությունների ոլորտի երիտասարդների և դասավանդողների փոխանակման զարգացումը,

– խրախուսել հեռակա կրթության զարգացումը:

3. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները նպաստում են կրթության ոլորտում երրորդ պետությունների և իրավասու միջազգային կազմակերպությունների, մասնավորապես՝ Եվրոպայի խորհրդի հետ համագործակցությանը:

4. Սույն հոդվածում նշված նպատակների իրագործմանը օժանդակելու համար, Խորհուրդը՝

– գործելով հոդված 251-ում նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան, Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո ձեռնարկում է խրախուսիչ միջոցառումներ՝ առանց անդամ պետությունների օրենսդրության որևէ ներդաշնակեցման,

– Հանձնաժողովի առաջարկի հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է հանձնարարականներ:

Հոդված 150

1. Ընկերակցությունն իրականացնում է մասնագիտական ուսուցման քաղաքականություն, որը պետք է աջակցի և համալրի անդամ պետությունների գործունեությունը՝ միաժամանակ հարգելով

մասնագիտական ուսուցման բովանդակության և կազմակերպման հարցերում անդամ պետությունների իրավասությունները:

2. Ընկերակցության գործունեությունը նպատակ է հետապնդում՝

– նպաստել արդյունաբերական փոփոխություններին հարմարվելու գործընթացին, մասնավորապես՝ մասնագիտական ուսուցման և վերապատրաստման միջոցով,

– կատարելագործել նախնական և հետագա մասնագիտական ուսուցումը՝ աշխատանքային շուկայում մասնագիտական ինտեգրացիային և վերաինտեգրացիային նպաստելու համար,

– բարձրացնել մասնագիտական ուսուցման մատչելիության մակարդակը և խրախուսել դասավանդողների ու վերապատրաստվողների, և մասնավորապես՝ երիտասարդների շարժը,

– խթանել կրթական կամ ուսուցողական հաստատությունների և կենտրոնների համագործակցությունը ուսուցման ոլորտում,

– զարգացնել անդամ պետությունների մասնագիտական ուսուցման համակարգերի ընդհանուր խնդիրներին առնչվող տեղեկատվության և փորձի փոխանակումը:

3. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները նպաստում են կրթության ոլորտում երրորդ պետությունների և իրավասու միջազգային կազմակերպությունների համագործակցությանը:

4. Գործելով հոդված 251-ում նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան, և Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը ձեռնարկում է սույն հոդվածում նշված նպատակների իրագործմանը նպաստող միջոցառումներ՝ բացառելով անդամ պետությունների օրենքների և կանոնակարգերի որևէ ներդաշնակեցում:

ԲԱԺԻՆ XII

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Հոդված 151

1. Ընկերակցությունը, հարգելով ազգային և տարածաշրջանային մշակույթային տարբերությունները, նպաստում է անդամ պետությունների մշակույթների բարգավաճմանը և ընդհանուր մշակույթային ժառանգության պահպանմանը:

2. Ընկերակցության գործողությունները նպատակաուղղված են անդամ պետությունների համագործակցության խրախուսմանը, և,

անհրաժեշտության դեպքում, նրանց գործողությունների աջակցմանն ու համալրմանը հետևյալ ոլորտներում՝

- Եվրոպական ժողովուրդների մշակույթին և պատմությանը վերաբերող գիտելիքների կատարելագործում և տարածում,
- Եվրոպական նշանակության մշակութային ժառանգության պահպանում և պաշտպանություն,
- առևտրային նպատակ չհետապնդող մշակութային փոխանակումներ,
- գեղարվեստական և գրական ստեղծագործություն, այդ թվում՝ աուդիովիզուալ ոլորտում:

3. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները նպաստում են մշակույթի ոլորտում երրորդ պետությունների և իրավասու միջազգային կազմակերպությունների, մասնավորապես՝ Եվրոպայի խորհրդի հետ համագործակցությանը:

4. Սույն Պայմանագրի այլ դրույթների հիմա վրա գործողություններ ձեռնարկելիս Ընկերակցությունը կարևորում է սահմանված մշակութային հիմնախնդիրները և մասնավորապես՝ մշակույթների տարբերությունները հարգելու և խրախուսելու անհրաժեշտությունը:

5. Սույն հոդվածում նշված նպատակների իրագործմանը օժանդակելու համար, Խորհուրդը՝

- գործելով հոդված 251-ում նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան, Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո ձեռնարկում է խրախուսիչ միջոցառումներ՝ առանց անդամ պետությունների օրենքների և կանոնակարգերի ներդաշնակեցման: Այս դեպքում Խորհուրդը հոդված 251-ում նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան որոշումներն ընդունում է միաձայն քվեարկությամբ,
- Հանձնաժողովի առաջարկի հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է հանձնարարականներ:

ԲԱԺԻՆ XIII

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 152

1. Ընկերակցության քաղաքականությանն ու գործունեությանն բոլոր ուղղությունները սահմանելիս և իրականացնելիս պետք է ապահովվի մարդու առողջության պաշտպանության բարձր մակարդակը:

Ազգային քաղաքականությունը համալրող Ընկերակցության գործողությունները նպատակաուղղված են հանրային առողջապահության բարելավմանը, հիվանդությունների և վարակների կանխարգելմանը և

մարդու առողջությանը սպառնացող վտանգի աղբյուրների վերացմանը: Այդ գործողություններն ընդգրկում են նաև պայքարը հիմնական առողջապահական խնդիրների դեմ՝ նպաստելով դրանց պատճառների, փոխանցման և կանխման հետազոտությունների իրականացմանը, ինչպես նաև առողջապահության ոլորտում տեղեկատվության և կրթության զարգացմանը:

Ընկերակցության գործողությունները լրացնում է անդամ պետությունների՝ թմրանյութերի հետևանքով առողջությանը սպառնացող վտանգները նվազեցնելուն ուղղված գործունեությունը, այդ թվում՝ տեղեկատվության տարածման միջոցով:

2. Ընկերակցությունը խրախուսում է անդամ պետությունների համագործակցությունը սույն հոդվածում նշված ոլորտներում, և, անհրաժեշտության դեպքում, աջակցում է նրանց գործողություններին:

Անդամ պետությունները Հանձնաժողովի հետ միասին համակարգում են իրենց քաղաքականությունը և ծրագրերը սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ոլորտներում: Սերտ կապ պահպանելով անդամ պետությունների հետ՝ Հանձնաժողովը կարող է ցուցաբերել ցանկացած օգտակար նախաձեռնություն մման համակարգումը խրախուսելու նպատակով:

3. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները խրախուսում են հանրային առողջապահության ոլորտում երրորդ երկրների և իրավասու միջազգային կազմակերպությունների համագործակցությունը:

4. Գործելով հոդված 251-ում նշված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը նպաստում է սույն հոդվածում նշված նպատակների իրագործմանը՝ իրականացնելով հետևյալ միջոցառումները՝

a) մարդու օրգանների և օրգանիզմի նյութերի, արյան և արյան մնուշի որակի և անվտանգության բարձր ստանդարտներ սահմանող միջոցառումներ. այս միջոցառումները չպետք է խոչընդոտեն որևէ անդամ պետության՝ պահպանելու կամ սահմանելու առավել խիստ պաշտպանական միջոցառումներ,

b) հոդված 37-ը սահմանափակելու միջոցով՝ միջոցառումներ անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում, նպատակ հետապնդելով պաշտպանել հանրային առողջապահությունը,

c) մարդու առողջության պաշտպանմանն ու բարելավմանն ուղղված խթանիչ միջոցառումներ՝ բացառելով անդամ պետությունների օրենքների և կանոնակարգերի որևէ ներդաշնակեցում:

Սույն հոդվածում նշված նպատակները իրականացնելու համար Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկությամբ ընդունում է նաև առաջարկություններ ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

5. Հանրային առողջապահության ոլորտում Ընկերակցության գործողություններն ամբողջությամբ հիմնված են առողջապահական ծառայությունների և բժշկական օգնության կազմակերպման և մատուցման գործում անդամ պետությունների պատասխանատվության հարգման սկզբունքի վրա: Մասնավորապես, սույն հոդվածի կետ 4(a)-ում նշված միջոցառումները չպետք է խախտեն օրգաններ և արյուն հանձնելուն կամ դրանք բժշկական նպատակներով օգտագործելուն վերաբերող ազգային դրույթները:

ԲԱԺԻՆ XIV

ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 153

1. Սպառողների շահերի խրախուսման և բարձր մակարդակով դրանց պաշտպանության ապահովման նպատակով Ընկերակցությունը նպաստում է սպառողների առողջության, անվտանգության և տնտեսական շահերի պաշտպանությանը, ինչպես նաև՝ տեղեկատվության ու կրթության հասանելիության և ինքնակազմակերպման ոլորտում նրանց իրավունքների ընդլայնմանը:

2. Սպառողների պաշտպանության անհրաժեշտությունը հաշվի է առնվում Ընկերակցության քաղաքականության և գործունեության այլ ուղղությունները սահմանելիս և իրականացնելիս:

3. Ընկերակցությունը նպաստում է ունենա սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նպատակների իրագործմանը հետևյալի միջոցներով՝

a) ի կատարումն հոդված 95-ի ձեռնարկվող միջոցառումներ՝ ներքին շուկայի կազմավորումն ավարտելու շրջանակներում,

b) անդամ պետությունների կողմից իրականացվող քաղաքականությանն աջակցող, համալրող և վերահսկող միջոցառումներ:

4. Գործելով հոդված 251-ում նշված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդն իրականացնում է սույն հոդվածի 3(b) կետում նախատեսված միջոցառումները:

5. Սույն հոդվածի 4-րդ կետի համաձայն ընդունված միջոցառումները չեն կարող խոչընդոտել որևէ անդամ պետությանը պահպանելու կամ սահմանելու առավել խիստ պաշտպանական միջոցառումներ: Նման միջոցառումները պետք է համատեղելի լինեն սույն Պայմանագրի հետ: Հանձաժողովը պետք է տեղեկացված լինի դրանց վերաբերյալ:

ԲԱԺԻՆ XV

ՏՐԱՆՍԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՄԱՑԱՆՑԵՐ

Հոդված 154

1. Հոդվածներ 14-ում և 158-ում նշված նպատակների իրագործմանը օժանդակելու և Միության քաղաքացիներին, տնտեսվարող սուբյեկտներին և տարածաշրջանային ու տեղական համայնքներին առանց ներքին սահմանների համացանցից լիակատար օգտվելու հնարավորություն ընձեռելու նպատակով, Ընկերակցությունը նպաստում է տրանսպորտի, հեռահաղորդակցության և էներգետիկայի ենթակառուցվածքների ոլորտներում տրանսեվրոպական ցանցերի նախագծերի մշակման և ստեղծման աշխատանքներին:
2. Բաց և մրցակցային շուկաների համակարգերի շրջանակներում Ընկերակցության գործունեությունը նպատակաուղղված է ազգային ցանցերի փոխկապակցման և փոխգործակցությանը և այդ ցանցերի մատչելիության խրախուսմանը: Այն մասնավորապես պետք է հաշվի առնի Ընկերակցության իրավասության տակ գտնվող կղզիները, ցամաքով շրջապատված փակ և ծայրամասային տարածաշրջանները կենտրոնական տարածաշրջանների հետ կապելու անհրաժեշտությունը:

Հոդված 155

1. Հոդված 154-ում նշված նպատակներն իրականացնելու համար՝ Ընկերակցությունը.
 - մշակում է հիմնական ուղենիշներ՝ նշելով տրանս-եվրոպական ցանցերի ոլորտում նախատեսված լայնածավալ միջոցառումները, առաջնահերթությունները և նպատակները. այս ուղենիշները պետք է սահմանեն ընդհանուր շահեր հետապնդող ծրագրեր.
 - իրականացնում է ցանցերի համատեղ փոխգործունեության ապահովման համար անհրաժեշտ ցանկացած միջոցառում, մասնավորապես՝ տեխնիկական ստանդարտացման ոլորտում.
 - կարող է աջակցել առաջին պարբերությունում նշված ուղենիշների շրջանակներում անդամ պետությունների կողմից հովանավորվող և ընդհանուր շահ հետապնդող ծրագրերի իրականացմանը, մասնավորապես՝ տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման մշակման, վարկային ապահովագրությունների կամ տոկոսադրույքային սուբսիդիաների երաշխավորման միջոցով. Ընկերակցությունը կարող է

նաև հոդված 161-ի համաձայն ձևավորված Համախմբման հիմնադրամի միջոցով նպաստել տրանսպորտային ենթակառուցվածքի ոլորտում անդամ պետություններում հատուկ ծրագրերի ֆինանսավորմանը:

Իր գործունեությունն իրականացնելիս Ընկերակցությունը հաշվի է առնում ծրագրերի հնարավոր տնտեսական կենսունակությունը:

2. Անդամ պետությունները Հանձնաժողովի հետ միասին համակարգում են ազգային մակարդակով տվյալ ոլորտում իրականացվող քաղաքականությունները, որոնք կարող է են էական ազդեցություն ունենալ հոդված 154-ում նշված նպատակների իրագործման վրա: Սերտորեն համագործակցելով անդամ պետությունների հետ՝ Հանձնաժողովը կարող է ցուցաբերել ցանկացած օգտակար նախաձեռնություն նման համակարգումը խրախուսելու նպատակով:

3. Ընկերակցությունը կարող է որոշում կայացնել երրորդ երկրների հետ համագործակցության մասին՝ փոխադարձ շահ հետապնդող ծրագրերը խրախուսելու և ցանցերի փոխգործակցությունն ապահովելու նպատակով:

Հոդված 156

1. Հոդված 155-ի 1-ին կետում նշված ուղենիշները և այլ միջոցառումները ընդունվում են Խորհրդի կողմից, որը գործում է հոդված 251-ում նշված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո:

2. Որևէ անդամ պետության տարածքին վերաբերող և ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող ուղենիշներն ու ծրագրերը հաստատվում են տվյալ անդամ պետության կողմից:

ԲԱԺԻՆ XVI

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 157 ()*

1. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները երաշխավորում են Ընկերակցության արդյունաբերության մրցունակության ապահովման համար անհրաժեշտ պայմանների առկայությունը:

Այդ նպատակով և բաց և մրցակցային շուկայական տնտեսության համակարգին համապատասխան նրանց գործունեությունը միտված է՝

– կառուցվածքային փոփոխություններին արդյունաբերության

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

ներդաշնակեցման արագացմանը,

– Ընկերակցության ամբողջ տարածքում ձեռնարկատիրական գործունեության, մասնավորապես՝ փոքր և միջին տնտեսվարող սուբյեկտների զարգացման համար բարենպաստ միջավայրի ստեղծման խրախուսմանը,

– տնտեսվարող սուբյեկտների համագործակցության համար բարենպաստ միջավայրի խրախուսմանը,

– հետազոտությունների և տեխնոլոգիական զարգացման գործում արդյունաբերական պոտենցիալի նորարարական քաղաքականության լավագույնս օգտագործման խրախուսմանը:

2. Անդամ պետությունները խոհրդակցում են միմյանց և Հանձնաժողովի հետ, և անհրաժեշտության դեպքում, համաձայնեցնում իրենց գործողությունները: Հանձնաժողովը կարող է ստանձնել ցանկացած օգտակար նախաձեռնություն մյան համագործակցությունը խրախուսելու նպատակով:

3. Ընկերակցությունը նպաստում է կետ 1-ում նշված նպատակների իրագործմանը սույն Պայմանագրի այլ դրույթներին համապատասխան իրականացվող քաղաքականության և գործունեության միջոցով: Գործելով հոդված 251-ում նշված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը կարող է որոշում կայացնել հատուկ միջոցառումների մասին՝ սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նպատակների իրագործման համար անդամ պետությունների կողմից իրականացվող գործողություններին օժանդակելու նպատակով:

Սույն բաժինը հիմք չի հանդիսանում Ընկերակցության կողմից այնպիսի միջոցառումների ձեռնարկման համար, որոնք կարող են հանգեցնել մրցակցության խաթարմանը կամ, որոնք պարունակում են հարկային կամ աշխատավորների իրավունքներին ու շահերին առնչվող դրույթներ:

ԲԱԺԻՆ XVII

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ

Հոդված 158

Իր ներդաշնակ զարգացումն ապահովելու նպատակով Ընկերակցությունը շարունակում և ընդլայնում է իր տնտեսական և սոցիալական համախմբման ամրապնդմանն ուղղված գործողությունները:

Մասնավորապես, Ընկերակցությունը ձգտում է կրճատել տարբեր տարածաշրջանների զարգացման մակարդակների անհավասարությունը և նվազեցնել առավել անբարենպաստ վիճակում գտնվող

տարածաշրջանների կամ կղզիների, այդ թվում՝ գյուղական շրջանների հետամնացությունը:

Հոդված 159()*

Անդամ պետություններն իրականացնում են իրենց տնտեսական քաղաքականությունը և համակարգում այն՝ ձգտելով միաժամանակ իրագործել հոդված 158-ում նախատեսված նպատակները: Ընկերակցության քաղաքականության և ներքին շուկայի ստեղծմանն ուղղված գործողությունների մշակման և իրականացման ընթացքում պետք է հաշվի առնվեն հոդված 158-ում նախատեսված նպատակները և խրախուսվի դրանց իրագործումը: Ընկերակցությունը ձգտում է իրագործել այս նպատակները նաև կառուցվածքային հիմնադրամների (Եվրոպական գյուղատնտեսական կողմնորոշման վարչություն և երաշխիքային հիմնադրամի Կողմնորոշման բաժին, Եվրոպական սոցիալական հիմնադրամ, Տարածաշրջանային զարգացման եվրոպական հիմնադրամ), Եվրոպական ներդրումային բանկի և այլ Ֆինանսական Գործիքների միջոցով:

Հանձնաժողովը յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ Եվրոպական խորհրդարանին, Խորհրդին, Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեին և Տարածաշրջանների կոմիտեին ներկայացնում է զեկույց տնտեսական և սոցիալական համախմբման ոլորտում արձանագրված առաջընթացի և այդ առաջընթացին նպաստած սույն հոդվածում նախատեսված տարբեր գործիքների կիրառման մեթոդների վերաբերյալ: Անհրաժեշտության դեպքում այդ զեկույցին կից ներկայացվում են նաև համապատասխան առաջարկներ:

Եթե անհրաժեշտ է իրականացնել հատուկ գործողություններ նշված հիմնադրամներից շրջանակներից դուրս, և եթե դրանք չեն խախտում Ընկերակցության քաղաքականության այլ ուղղությունների շրջանակներում իրականացվող միջոցառումները, Խորհրդի կողմից կարող են ընդունվել նման գործողությունների վերաբերյալ որոշումներ՝ հոդված 251-ում նշված ընթացակարգին համապատասխան և Տնտեսական և Սոցիալական կոմիտեի ու Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո:

Հոդված 160

Տարածաշրջանային զարգացման եվրոպական հիմնադրամի նպատակն է օգնել Ընկերակցությունում հիմնական տարածաշրջանային

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

անհամապատասխանությունների վերացմանը՝ հետամնաց տարածաշրջանների զարգացմանը և կառուցվածքային փոփոխություններին և անկումային արդյունաբերություն ունեցող տարածաշրջանների մասնակցելու միջոցով:

Հոդված 161 (*)*

Չխախտելով հոդված 162-ի դրույթները՝ Խորհուրդը, գործելով Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա, Եվրոպական խորհրդարանի համաձայնությունը ստանալուց և Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն որոշմամբ սահմանում է կառուցվածքային հիմնադրամների կառուցվածքը, հիմնական խնդիրներն ու նպատակները, ինչը կարող է ներառել նաև հիմնադրամների խմբերի ստեղծում: Գործելով միևնույն ընթացակարգով՝ Խորհուրդը սահմանում է նաև հիմնադրամների վրա տարածվող ընդհանուր կանոններ, ինչպես նաև միմյանց միջև և այլ ֆինանսական գործիքների հետ գործունեության արդյունավետ համակարգման ապահովմանը վերաբերող դրույթներ:

Նույն ընթացակարգին համապատասխան Խորհրդի կողմից ձևավորված Համախմբման հիմնադրամն ապահովում է շրջակա միջավայրի պաշտպանության ոլորտի նախագծերի և տրանսպորտային ենթակառուցվածքների ոլորտի տրանս-եվրոպական համացանցերի ստեղծման նախագծերի ֆինանսավորումը:

Սկսած 2007թ. հունվարի 1-ից Խորհուրդը պետք է Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա, Եվրոպական խորհրդարանի համաձայնությունը ստանալուց և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ որոշում ընդունի, եթե մինչ այդ ընդունվել են 2007 հունվարի 1-ից կիրառելի բազմամյա ֆինանսական հեռանկարային ծրագիրը և դրան վերաբերող միջինստիտուցիոնալ համաձայնագիրը: Եթե դրանք չեն ընդունվել, ապա սույն կետով նախատեսված ընթացակարգը կիրառվում է դրանց ընդունման օրվանից:

Հոդված 162

Տարածաշրջանային զարգացման եվրոպական հիմնադրամին առնչվող դրույթների կիրառումն ապահովող որոշումներն ընդունվում են Խորհրդի կողմից հոդված 251-ում նշված ընթացակարգին համապատասխան՝

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի ու Տարածաշրջանների կոմիտեների հետ խորհրդակցելուց հետո:

Գյուղատնտեսության կողմնորոշման և երաշխիքային եվրոպական հիմնադրամի Կողմնորոշման բաժնի և Եվրոպայի սոցիալական հիմնադրամի կապակցությամբ շարունակում են կիրառվել համապատասխանաբար հոդվածներ 37-ը և 148-ը:

ԲԱԺԻՆ XVIII

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Հոդված 163

1. Ընկերակցությունն իր առաջ նպատակ է դնում հզորացնել Ընկերակցության արդյունաբերության գիտական և տեխնոլոգիական հիմքերը, նպաստել դրա միջազգային մրցունակության բարձրացմանը, ինչպես նաև ապահովել սույն Պայմանագրի մյուս հոդվածներին համապատասխան անհրաժեշտ միջոցառումների իրականացումը:

2. Այս նպատակից ելնելով, Ընկերակցությունը խրախուսում է տնտեսավարող սուբյեկտների, այդ թվում փոքր և միջին տնտեսավարող սուբյեկտների, հետազոտական կենտրոնների և համալսարանների գործունեությունը գիտական հետազոտությունների և տեխնոլոգիական զարգացման բարձրակարգ գործունեության ոլորտում. աջակցում է համագործակցությանն ուղղված նրանց ջանքերին՝ ձգտելով առաջին հերթին ձեռնարկություններին հնարավորություն տալ ամբողջությամբ օգտագործել Ընկերակցության ներքին շուկայի պոտենցիալը, մասնավորապես՝ շուկաների պետական սեկտոր ստեղծելով, միասնական ստանդարտներ սահմանելով և այդ համագործակցության ճանապարհին հանդիպող իրավական ու հարկա-բյուջետային խոչընդոտները վերացնելով:

3. Հետազոտությունների և տեխնոլոգիական զարգացման ոլորտում Սույն Պայմանագրով նախատեսված Ընկերակցության գործունեության բոլոր տեսակները, այդ թվում՝ փորձարկումների իրականացման նախագծերը ընդունվում և իրականացվում են սույն բաժնի բոլոր դրույթներին համապատասխան:

Հոդված 164

Այս նպատակներն իրագործելիս Ընկերակցությունը, համալրելով անդամ պետությունների կողմից ձեռնարկվող միջոցառումները, իրականացնում է գործունեության հետևյալ տեսակները՝

ա) գիտական հետազոտությունների, տեխնիկական զարգացման և ցուցադրական ծրագրերի իրականացում՝ տնտեսվարող սուբյեկտների, հետազոտական կենտրոնների և համալսարանների միջև համագործակցությունը խրախուսելու միջոցով,

բ) Ընկերակցության կողմից իրականացվող հետազոտությունների, տեխնոլոգիական զարգացման և ցուցադրական ծրագրերի ոլորտում երրորդ երկրների և միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցության խրախուսում.

գ) Ընկերակցությունում իրականացվող գիտական հետազոտությունների, տեխնոլոգիական զարգացման և ցուցադրական ծրագրերի արդյունքների տարածում և օպտիմալացում.

դ) Ընկերակցությունում հետազոտություններ իրականացնողների գիտական պատրաստվածության և շարժի խթանում:

Հոդված 165

1. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները համակարգում են իրենց հետազոտական և տեխնոլոգիական զարգացման աշխատանքները՝ երաշխավորելու ազգային քաղաքականության և Ընկերակցության քաղաքականության փոխհամադրելիությունը:

2. Մերտորեն համագործակցելով անդամ պետությունների հետ՝ Հանձնաժողովը կարող է ստանձնել ցանկացած օգտակար նախաձեռնություն՝ 1-ին կետում նշված համագործակցությունը խրախուսելու նպատակով:

Հոդված 166

1. Ընկերակցության գործունեության բոլոր ուղղությունները նախատեսող բազմամյա շրջանակային ծրագիրն ընդունվում է Խորհրդի կողմից, որը գործում է հոդված 251-ում նշված ընթացակարգին համապատասխան՝ Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո:

Շրջանակային ծրագրով՝

– ձևավորվում են գիտական և տեխնոլոգիական նպատակներ և սահմանվում է դրանց իրականացման կարգը՝ հոդված 164-ում նշված առաջնահերթություններին համապատասխան .

– մատնանշվում են այդ գործունեության հիմնական ուղղությունները.

– ամրագրվում է շրջանակային ծրագրում Ընկերակցության ֆինանսական մասնակցության ընդհանուր գումարը, ինչպես նաև՝

գործունեության տեսակներից յուրաքանչյուրի համար նախատեսված ընդհանուր գումարի բաշխման չափաբաժինները:

2. Ըստ իրավիճակի փոփոխության շրջանակային ծրագրում կարող են կատարվել փոփոխություններ կամ լրացումներ:

3. Շրջանակային ծրագիրն իրականացվում է գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտում մշակված հատուկ ծրագրերի միջոցով: Հատուկ ծրագրերից յուրաքանչյուրը սահմանում է դրա իրականացման եղանակները, տևողությունը և անհրաժեշտ միջոցառումներ: Հատուկ ծրագրերի համար հատկացվող գումարները չեն կարող գերազանցել շրջանակային ծրագրի և գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի համար նախատեսված ընդհանուր գումարը:

4. Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա Խորհուրդը Եվրոպական խորհրդարանի և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է հատուկ ծրագրեր:

Հոդված 167

Բազմամյա շրջանակային ծրագրերի իրականացման նպատակով Խորհուրդը.

- սահմանում է տնտեսվարող սուբյեկտների, հետազոտական կենտրոնների և համալսարանների մասնակցության կարգը,
- սահմանում է հետազոտությունների արդյունքների տարածման կարգը:

Հոդված 168

Բազմամյա շրջանակային ծրագիրն իրականացնելիս կարող են ընդունվել լրացուցիչ ծրագրեր, որոնց մասնակցում են ֆինանսավորումն ինքնուրույն ապահովող անդամ պետություններ՝ Ընկերակցության հնարավոր մասնակցությամբ:

Խորհուրդն ընդունում է լրացուցիչ ծրագրերի համար կիրառվող կանոններ, մասնավորապես՝ գիտելիքների տարածման և այլ անդամ պետությունների մատչելիության առնչությամբ:

Հոդված 169

Բազմամյա շրջանակային ծրագիրն իրականացնելիս Ընկերակցությունը, համապատասխան անդամ պետությունների հետ համաձայնեցնելով, կարող է միջոցներ ձեռնարկել մի քանի անդամ պետությունների կողմից ձեռնարկված հետազոտություններում և զարգացման ծրագրերում

մասնակցելու համար, ներառյալ մասնակցությունը այդ ծրագրերի իրականացման համար ստեղծված ինստիտուտներում:

Հոդված 170

Բազմամյա շրջանակային ծրագիր իրականացնելիս Ընկերակցությունը կարող է միջոցներ ձեռնարկել Ընկերակցության՝ հետազոտությունների, տեխնոլոգիական զարգացումների և փորձարարա-ցուցադրական ծրագրերի ոլորտում երրորդ երկրների կամ միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցելու նպատակով:

Նման համագործակցության պայմանները սահմանվում են Ընկերակցության և համապատասխան երրորդ երկրների միջև կնքված միջազգային համաձայնագրերում, որոնք մշակվում և կնքվում են հոդված 300-ին համապատասխան:

Հոդված 171

Ընկերակցությունը կարող է ստեղծել համատեղ գործող տնտեսվարող սուբյեկտներ կամ որևէ այլ կազմակերպական ինստիտուտ, որոնք անհրաժեշտ են Ընկերակցության հետազոտությունների, տեխնոլոգիական զարգացումների և փորձարարա-ցուցադրական ծրագրերի արդյունավետ իրականացման համար:

Հոդված 172

Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և Եվրոպական խորհրդարանի և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է հոդված 171-ում նախատեսված դրույթները:

Գործելով 251 հոդվածում նշված ընթացակարգին համապատասխան և Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո՝ Խորհուրդն ընդունում է 167, 168 և 169 հոդվածներում նախատեսված դրույթները: Լրացուցիչ ծրագրերի ընդունման համար պահանջվում է շահագրգիռ անդամ պետությունների համաձայնությունը:

Հոդված 173

Յուրաքանչյուր տարվա սկզբին Հանձնաժողովը Եվրոպական խորհրդարանին և Խորհրդին է ներկայացնում նախորդ տարվա ընթացքում հետազոտությունների և տեխնոլոգիական զարգացման գործունեության,

հետազոտությունների արդյունքների տարածման վերաբերյալ գեկույց:
Այն ներառում է նաև ընթացիկ տարվա աշխատանքային ծրագիրը:

ԲԱԺԻՆ XIX

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ

Հոդված 174

1. Ընկերակցության շրջակա միջավայրի պահպանության քաղաքականությունը միտված է հետևյալ նպատակների իրագործմանը՝
– շրջակա միջավայրի որակի պահպանում, պաշտպանություն և բարելավում.

– մարդու առողջության պաշտպանություն.

– բնական ռեսուրսների խելամիտ և ռացիոնալ օգտագործում.

– շրջակա միջավայրի տարածաշրջանային և համաշխարհային խնդիրների լուծման համար միջազգային մակարդակի միջոցառումների իրականացում:

2. Ընկերակցության շրջակա միջավայրի քաղաքականությունը նպատակաուղղված է պաշտպանության որակական բարձր մակարդակի ապահովմանը՝ հաշվի առնելով Ընկերակցության տարբեր տարածաշրջաններում իրավիճակների բազմազանությունը: Այն հիմնված է նախազգուշացման, կանխարգելիչ գործողությունների իրականացման, շրջակա միջավայրին հասցված վնասը իրավախախտի կողմից փոխհատուցելու սկզբունքների վրա:

Այս համատեքստում շրջակա միջավայրի պաշտպանության պահանջներին համապատասխանող ներդաշնակեցման միջոցառումները պետք է, ըստ անհրաժեշտության, ներառեն պաշտպանության վերաբերյալ դրույթ, որը անդամ պետություններին հնարավորություն կտա տնտեսական նկատառումներից ելնելով իրականացնել Ընկերակցության կողմից ստուգման ենթակա ժամանակավոր սահմանափակումներ:

3. Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ իր քաղաքականությունը մշակելիս Ընկերակցությունը հաշվի է առնում.

– առկա գիտա-տեխնիկական տվյալները.

– Ընկերակցության տարբեր տարածաշրջաններում շրջակա միջավայրի պայմանները.

– գործողությունների կամ անգործության հետևանքով հնարավոր օգուտն ու ծախսերը.

– Ընկերակցության որպես ամբողջության և նրա տարածաշրջանների տնտեսական և սոցիալական հավասարակշռված զարգացումը:

4. Իր իրավասության շրջանակներում Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները համագործակցում են երրորդ երկրների և իրավասու միջազգային կազմակերպությունների հետ: Ընկերակցության համագործակցության ձևերը կարող են լինել Ընկերակցության և համապատասխան երրորդ երկրների միջև համաձայնագրի առարկա, որը պետք է մշակվի և կնքվի հոդված 300-ին համապատասխան:

Նախորդ պարբերությունը չպետք է խախտի անդամ պետությունների՝ միջազգային կազմակերպություններում քանակցելու և միջազգային համաձայնագրեր կնքելու իրավասությունը:

Հոդված 175()*

1. Գործելով հոդված 251-ում նշված ընթացակարգի համաձայն և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը որոշում է կայացնում հոդված 174-ում նշված նպատակներն իրականացնելու համար Ընկերակցության կողմից ստանձնվելիք գործողությունների վերաբերյալ:

2. Որպես բացառություն 1-ին կետում նախատեսված որոշում կայացնելու ընթացակարգից և չխախտելով հոդված 95-ը՝ Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկի հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի, Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն որոշմամբ սահմանում է՝

a) հիմնականում հարկաբյուջետային ոլորտին վերաբերող դրույթներ,

b) միջոցառումներ, որոնք ազդում են՝

– քաղաքաշինության և երկրի նախագծման աշխատանքների վրա.

– ջրային ռեսուրսների քանակական կառավարման վրա կամ ուղղակիորեն և անուղղակիորեն այդ ռեսուրսների առկայության վրա.

– հողի օգտագործման վրա, բացառությամբ թափոնների վարման:

c) միջոցառումներ, որոնք զգալիորեն ազդում են անդամ պետությունների՝ էներգիայի տարբեր աղբյուրների միջև ընտրության և էներգետիկ պաշարների ընդհանուր կառուցվածքի վրա:

Ղեկավարվելով սույն կետի 1-ին պարբերությունում նշված պայմաններով՝ Խորհուրդը կարող է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ սահմանել սույն կետում նշված խնդիրների շրջանակը:

3. Գործելով հոդված 251-ում նշված ընթացակարգին համապատասխան և Տնտեսական ու սոցիալական կոմիտեի և Տարածաշրջանների կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո՝ Խորհուրդն ընդունում է այլ ոլորտներում առաջնահերթ նպատակներ սահմանող ընդհանուր գործողությունների ծրագրեր:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Խորհուրդը, հիմնվելով 1-ին կամ 2-րդ կետերում դրույթների վրա և ըստ իրավիճակի, ընդունում է այս ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ միջոցառումներ:

4. Անկախ Ընկերակցության մակարդակով իրականացվող որոշակի միջոցառումներից՝ անդամ պետություններն ապահովում են շրջակա միջավայրի քաղաքականության ֆինանսավորումն ու իրականացումը:

5. Եթե սույն հոդվածի 1-ին կետի դրույթներով հիմնավորված միջոցառումը անդամ պետության պետական մարմինների համար նախատեսում է անհամաչափ ծախսեր, ապա Խորհուրդը, չխախտելով «ադտոտողը պետք է վճարի» սկզբունքը, այդ միջոցառումը նախատեսող ակտում սահմանում է համապատասխան դրույթներ՝

- ժամանակավոր սահմանափակումների, և/կամ
- 161-րդ հոդվածի համաձայն ձևավորված Համախմբման հիմնադրամից ֆինանսական աջակցության ձևով:

Հոդված 176

175 հոդվածի կիրառման նպատակով ընդունված շրջակա միջավայրի պաշտպանական միջոցառումները չպետք է խոչընդոտեն որևէ անդամ պետությանը՝ պահպանելու կամ սահմանելու առավել խիստ պաշտպանական միջոցառումներ: Նման միջոցառումները պետք է համապատասխանեն սույն Պայմանագրի դրույթներին: Հանձնաժողովը պետք է տեղեկացվի դրանց մասին:

ԲԱԺԻՆ XX

ԶԱՐԳԱՅՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 177

1. Ընկերակցության համագործակցության զարգացմանն ուղղված քաղաքականությունը, որը համալրում է անդամ պետությունների կողմից իրականացվող քաղաքականությունը, խրախուսում է՝

- զարգացող երկրների և հատկապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող երկրների կայուն տնտեսական և սոցիալական զարգացումը.
- զարգացող երկրների սահուն և աստիճանական ինտեգրացիան համաշխարհային տնտեսությանը .
- զարգացող երկրներում աղքատության դեմ պայքարը:

2. Ընկերակցության քաղաքականությունն այս ոլորտում կոչված է նպաստելու ժողովրդավարության և օրենքի գերակայության, ինչպես

նաև՝ մարդու իրավունքները և հիմնարար ազատությունները հարգելու ընդհանուր նպատակի կենսագործմանը:

3. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները պետք է կատարեն իրենց պարտավորությունները և հաշվի առնեն Միացյալ ազգերի կազմակերպության և այլ իրավասու միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում իրենց կողմից հաստատված նպատակները:

Հոդված 178

Ընկերակցությունը, իրագործելով զարգացող երկրների վրա հնարավոր ազդեցություն գործող քաղաքականությունը, հաշվի է առնում հոդված 177-ում նշված նպատակները:

Հոդված 179

1. Չխախտելով սույն Պայմանագրի մյուս դրույթները և գործելով հոդված 251-ում նշված ընթացակարգին համապատասխան՝ Խորհուրդը ձեռնարկում է հոդված 177-ում նշված նպատակների իրագործման համար անհրաժեշտ միջոցառումներ: Այս միջոցառումները կարող են արտահայտվել բազմամյա ծրագրերի ձևով:

2. Եվրոպական ներդրումային բանկը իր Կանոնադրությանը համապատասխան նպաստում է սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջոցառումների իրականացմանը:

3. Սույն հոդվածի դրույթները չեն տարածվում ACP-EC կոնվենցիայի շրջանակներում աֆրիկյան, կարիբյան և խաղաղօվկյանոսյան երկրների համագործակցության վրա:

Հոդված 180

1. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները համակարգում են համագործակցության զարգացմանն ուղղված իրենց քաղաքականությունը և միմյանց հետ խորհրդակցում օգնության ծրագրերի շուրջ, այդ թվում՝ միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում և միջազգային խորհրդակցությունների ընթացքում: Նրանք կարող են իրականացնել համատեղ գործողություններ:

Անհրաժեշտության դեպքում անդամ պետություններն օժանդակում են Ընկերակցության օգնության ծրագրերի իրականացմանը:

2. Հանձնաժողովը կարող է սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված համագործակցությունը խրախուսելու նպատակով հանդես գալ ցանկացած օգտակար նախաձեռնությամբ:

Հոդված 181

Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները իրենց իրավասության շրջանակներում համագործակցում են երրորդ պետությունների և իրավասու միջազգային կազմակերպությունների հետ: Համագործակցությանը Ընկերակցության մասնակցության պայմանները կարող են լինել Ընկերակցության և համապատասխան երրորդ կողմերի միջև կնքվող համաձայնագրի առարկա, որոնց շուրջ բանակցությունները տարվում են և որոնք կնքվում են հոդված 300-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

Նախորդ կետում շարադրված դրույթները չպետք է խախտեն միջազգային կառույցների շրջանակներում բանակցելու և միջազգային համաձայնագրեր կնքելու անդամ պետությունների իրավասությունը:

ԲԱԺԻՆ XXI (*)

ԵՐՐՈՐԴ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԵՎ
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 181A

1. Չխախտելով սույն Պայմանագրի և մասնավորապես XX Բաժնի դրույթները՝ Ընկերակցությունն իր իրավասության շրջանակներում իրականացնում է երրորդ երկրների հետ տնտեսական, ֆինանսական և տեխնիկական համագործակցությանն ուղղված միջոցառումներ: Նման միջոցառումները համալրում են անդամ պետությունների կողմից իրականացվող միջոցառումները և համապատասխանում Ընկերակցության զարգացման քաղաքականությանը:

Ընկերակցության քաղաքականությունն այս ոլորտում կոչված է նպաստելու ժողովրդավարության և օրենքի գերակայության, ինչպես նաև մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների հարգման ընդհանուր նպատակի իրագործմանը:

2. Հանձնաժողովից ստացած առաջարկի հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է սույն հոդվածի 1-ին կետի իրականացման համար անհրաժեշտ միջոցառումներ: Խորհուրդը միաձայն քվեարկությամբ որոշում է կայացնում 310 հոդվածում նշված փոխկապակցման

* Սույն բաժինը լրացվել է Նիցի պայմանագրով

համաձայնագրերի և Միությանն անդամակցության թեկնածու պետությունների հետ կնքվող համաձայնագրերի մասով:

3. Իրենց իրավասության շրջանակներում Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները համագործակցում են երրորդ երկրների և իրավասու միջազգային կազմակերպությունների հետ: Ընկերակցության համագործակցության պայմանները կարող են Ընկերակցության և համապատասխան երրորդ կողմերի միջև կնքվող համաձայնագրերի առարկա լինել, որոնց շուրջ բանակցությունները տարվում են և որոնք կնքվում են հողված 300-ով սահմանված կարգով:

Նախորդ պարբերությունը չպետք է խախտի միջազգային կառույցներում բանակցելու և միջազգային համաձայնագրեր կնքելու անդամ պետությունների իրավասությանը:

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՆԴՐԾՈՎՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 182

Անդամ պետությունները պայմանավորվում են Ընկերակցության և Դանիայի, Ֆրանսիայի, Նիդերլանդների և Միացյալ Թագավորության հետ հատուկ հարաբերություններ ունեցող ոչ եվրոպական երկրների և տարածքների միավորման մասին:

Այս երկրների և տարածքների (այսուհետ, «երկրներ և տարածքներ») ցանկը ներկայացված է սույն Պայմանագրի II-րդ Հավելվածում:

Միավորման նպատակն է խրախուսել երկրների և տարածքների տնտեսական և սոցիալական զարգացումը և նրանց ու Ընկերակցության միջև սերտ տնտեսական հարաբերությունների ստեղծումը՝ որպես մեկ ամբողջություն:

Սույն Պայմանագրի նախաբանում սահմանված սկզբունքներին համապատասխան՝ միավորումը պետք է առաջին հերթին ծառայի այս երկրների և տարածքների բնակիչների շահերին և բարեկեցությանը՝ նպատակ հետապնդելով նրանց առաջնորդել դեպի տնտեսական, սոցիալական և մշակութային զարգացում, որին էլ նրանք ձգտում են:

Հոդված 183

Միավորումը հետապնդում է հետևյալ նպատակները՝

1. Անդամ պետությունները անդրծովյան երկրների և տարածքների հետ առևտրի նկատմամբ կկիրառեն նույն պայմանները, որոնք կիրառում են միմյանց նկատմամբ սույն Պայմանագրի ուժով :

2. Յուրաքանչյուր երկիր կամ տարածք անդամ պետությունների և այլ երկրների ու տարածքների հետ առևտրի նկատմամբ պետք է կիրառի նույն պայմանները, ինչ կիրառում է այն եվրոպական պետության նկատմամբ, որի հետ ունի հատուկ հարաբերություններ:

3. Անդամ պետությունները պետք է նպաստեն այս երկրների և տարածքների առաջադեմ զարգացման համար պահանջվող ներդրումներին:

4. Ընկերակցության կողմից ֆինանսավորվող ներդրումների համար մրցույթներին և առաջարկներին մասնակցության պայմանները պետք է լինեն բաց և հավասար անդամ պետությունների և երկրների ու տարածքների բոլոր ֆիզիկական և իրաքանական անձանց համար:

5. Անդամ պետությունների և երկրների ու տարածքների միջև հարաբերություններում քաղաքացիների, ընկերությունների կամ ֆիրմաների հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատության իրավունքը կարգավորվում է հիմնադրման և տնտեսական գործունեության ազատության գլխում նախատեսված դրույթներին և ընթացակարգերին համապատասխան, խտրականության բացառման սկզբունքի համաձայն՝ հաշվի առնելով հոդված 187-ում նախատեսված հատուկ դրույթները:

Հոդված 184

1. Երկրներում և տարածքներում արտադրվող և անդամ պետություններ ներմուծվող ապրանքներն ամբողջովին ազատվում են մաքսատուրքերից՝ համաձայն սույն Պայամանգրով սահմանված անդամ պետությունների միջև մաքսատուրքերի արգելման մասին դրույթների:

2. Յուրաքանչյուր երկիր կամ տարածք անդամ պետություններից կամ այլ երկրներից ու տարածքներից ապրանքների ներմուծման դեպքում մաքսատուրքերի գանձումն արգելվում է 25-րդ հոդվածի դրույթների համաձայն:

3. Այնուհանդերձ, երկրները և տարածքները կարող են գանձել մաքսատուրք, որն անհրաժեշտ է նրանց զարգացման և արդյունաբերականացման կամ բյուջետային եկամուտների լրացման համար:

Նախորդ պարբերությունում նշված տուրքերը չեն կարող գերազանցել այն տուրքերի չափը, որոնք գանձվում են որևէ երկրի կամ տարածքի հետ հատուկ հարաբերություններ ունեցող անդամ պետություններից ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ:

4. 2-րդ կետը չի տարածվում այն երկրների և տարածքների վրա, որոնք, իրենց հատուկ միջազգային պարտավորություններից ելնելով, արդեն իսկ կիրառում են ոչ խտրական մաքսային սակագներ:

5. Երկրներ և տարածքներ ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ իրավաբանորեն կամ փաստացի կերպով մաքսատուրքեր սահմանելը կամ դրանք փոփոխելը չպետք է առաջացնի որևէ ուղղակի կամ անուղղակի խտրականություն տարբեր անդամ պետություններից կատարվող ներմուծումների միջև:

Հոդված 185

Եթե երրորդ երկրից ներկրված ապրանքների նկատմամբ կիրառվող տուրքերի չափը որևէ երկիր կամ տարածք մուտքի դեպքում, 184 հոդվածի 1-ին կետի դրույթների կիրառման պարագայում, ապրանքի խմբաքանակի մերժումը վնաս է հասցնում որևէ անդամ պետության, ապա վերջինս կարող է Հանձնաժողովից պահանջել, որպեսզի այն այլ անդամ պետություններից առաջարկի վիճակը շտկելու անհրաժեշտ միջոցառումներ:

Հոդված 186

Հաշվի առնելով հանրային առողջապահության, պետական անվտանգության կամ հանրային կարգի մասին դրույթները՝ անդամ պետությունների տարածքում երկրների և տարածքների աշխատողների և երկրների ու տարածքների տարածքում անդամ պետությունների աշխատողների տեղաշարժման ազատությունը կարգավորվում է բոլոր անդամ պետությունների միաձայն համաձայնությամբ կնքվող համաձայնագրերով:

Հոդված 187

Հաշվի առնելով ձեռք բերված փորձը և ղեկավարվելով սույն Պայմանագրով նախատեսված սկզբունքներով՝ Խորհուրդը միաձայն որոշմամբ սահմանում է Ընկերակցության և երկրների ու տարածքների միավորման համար անհրաժեշտ ձևերին և ընթացակարգերին վերաբերող դրույթներ:

Հոդված 188

182-187 հոդվածների դրույթները կիրառվում են Գրենլանդիայի նկատմամբ՝ հաշվի առնելով Գրենլանդիային վերաբերող հատուկ դրույթները, որոնք շարադրված են սույն Պայմանագրին կից՝ Գրենլանդիայի նկատմամբ կիրառվող հատուկ ռեժիմի մասին Արձանագրությունում:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԸ

ԲԱԺԻՆ I

ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ԳՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 1

ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԸ

ԵՆԹԱԳԼՈՒԽ

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Հոդված 189()*

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Եվրոպական խորհրդարանը, կազմված Ընկերակցությամբ միավորված պետությունների ժողովուրդների ներկայացուցիչներից, իրականացնում է սույն Պայմանագրով իրեն վերապահված լիազորությունները:

Եվրոպական խորհրդարանի անդամների թիվը չպետք է գերազանցի 732-ը:

Հոդված 190()*

1. Ընկերակցությամբ միավորված պետությունների ժողովուրդների ներկայացուցիչները Եվրոպական խորհրդարանում ընտրվում են ուղղակի համընդհանուր ընտրական իրավունքի հիման վրա:

2. (**)Յուրաքանչյուր անդամ պետությունից ընտրվում են հետևյալ թվով ներկայացուցիչներ`

Բելգիա	25
Չեխիա	12
Գանիա	16
Գերմանիա	99
Էստոնիա	6
Իռլանդիա	15
Իտալիա	87
Կիպրոս	6
Լիտվա	9
Լատվիա	13
Լյուքսեմբուրգ	6
Հունգարիա	24
Մալտա	5
Նիդերլանդներ	31
Ավստրիա	21
Լեհաստան	54
Պորտուգալիա	25
Սլովենիա	7
Սլովակիա	14
Ֆինլանդիա	16
Շվեդիա	22
Միացյալ	87
Թագավորություն	

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

** Սույն կետը փոփոխվել է 2003թ. Անդամակցության պայմանագրով:

Սույն կետում փոփոխություններ կատարելու դեպքում յուրաքանչյուր անդամ պետությունում ընտրվող ներկայացուցիչների թիվը պետք է ապահովի Ընկերակցությամբ միավորված պետությունների ժողովրդների համաչափ ներկայացվածությունը:

3. Ներկայացուցիչներն ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով:

4. Եվրոպական խորհրդարանը մշակում է բոլոր անդամ պետություններում միասնական ընթացակարգին համապատասխան կամ բոլոր անդամ պետությունների համար ընդհանուր սկզբունքների հիման վրա համընդհանուր ուղղակի ընտրությունների անցկացումն ապահովող փաստաթղթի նախագիծ:

Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից ձայների մեծամասնությամբ ընդունված համընկնող դրական եզրակացության հիման վրա Խորհուրդը միաձայն որոշմամբ սահմանում է համապատասխան դրույթներ և առաջարկում անդամ պետություններին ընդունել դրանք՝ համաձայն իրենց սահմանադրական ընթացակարգերի:

5. Եվրոպական խորհրդարանը, ստանալով Հանձնաժողովի եզրակացությունը և Խորհրդի կողմից ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունվող համաձայնությունը ստանալուց հետո, սահմանում է իր գործունեության կանոնակարգերն ու իր անդամների պարտականությունների կատարումը կարգավորող ընդհանուր պայմանները: Անդամների կամ նախկին անդամների հարկմանն առնչվող բոլոր նորմերը կամ պայմանները պահանջում են Խորհրդի միաձայն քվեարկություն:

Հոդված 191()*

Եվրոպական մակարդակում քաղաքական կուսակցությունները Միության շրջանակներում ինտեգրման կարևոր գործոն են: Նրանք նպաստում են Եվրոպայի՝ որպես միասնական համակարգի վերաբերյալ իրազեկության ձևավորմանը և Միության քաղաքացիների քաղաքական կամքի արտահայտմանը:

Գործելով 251 հոդվածում սահմանված ընթացակարգով՝ Խորհուրդը ընդունում է եվրոպական մակարդակում գործող քաղաքական կուսակցությունների գործունեությունը կարգավորող կանոնակարգեր՝ առաջին հերթին սահմանելով նրանց ֆինանսավորման կարգը:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Հոդված 192

Եվրոպական խորհրդարանը մասնակցում է Ընկերակցության ակտերի ընդունմանը այնքանով, որքանով դա նախատեսված է սույն Պայմանագրով՝ իրականացնելով իր լիազորությունները 251 և 252 հոդվածներում նախատեսված ընթացակարգերի համաձայն, ինչպես նաև համընկնող դրական եզրակացություն կամ խորհրդատվական եզրակացություն ներկայացնելու միջոցով:

Եվրոպական խորհրդարանն իր պատգամավորների մեծամասնության պահանջով կարող է դիմել Հանձնաժողովին, որպեսզի վերջինս ներկայացնի այնպիսի նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծեր, որոնք, Խորհրդարանի կարծիքով, անհրաժեշտ են սույն Պայմանագրի դրույթների գործադրումն ապահովելու համար:

Հոդված 193

Եվրոպական խորհրդարանն իր իրավասության շրջանակներում, չխախտելով սույն Պայմանագրով այլ ինստիտուտներին և մարմիններին վերապահված իրավասությունները, իր անդամների մեկ քառորդի պահանջով կազմում է Ժամանակավոր հետաքննչական հանձնաժողով՝ Ընկերակցության իրավունքի անբարեխիղճ կիրառման կամ ենթադրվող խախտումների, սխալ վարչարարության վերաբերյալ հայտարարությունները հետաքննելու նպատակով՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ կարգի հայտարարություններն արդեն գտնվում են Դատարանի վարույթում, և քանի դեռ չի ավարտվել դատական վարույթը: Հետաքննչական հանձնաժողովի գործունեությունը դադարում է նրա կողմից համապատասխան զեկույցի հրապարակման օրվանից: Հետաքննչական գործողությունների իրականացման կարգը սահմանվում է Եվրոպական խորհրդարանի, Խորհրդի և Հանձնաժողովի ընդհանուր համաձայնությամբ:

Հոդված 194

Միության ցանկացած քաղաքացի, ինչպես նաև անդամ պետությունում բնակվող կամ գրանցված ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ իրավունք ունի միանձնյա կամ այլ քաղաքացիների, անձանց հետ միասին հարցապնդում ներկայացնել Եվրոպական խորհրդարան՝ Ընկերակցության գործունեության ոլորտից բխող և իր վրա անմիջականորեն ազդող խնդրի վերաբերյալ:

1. Եվրոպական խորհրդարանը նշանակում է Մարդու իրավունքների պաշտպանին՝ Օմբուդսմենին, որն իրավասու է բողոքներ ընդունել Միության ցանկացած քաղաքացուց կամ անդամ պետությունում բնակվող կամ գրանցված ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձից Ընկերակցության ինստիտուտների կամ մարմինների վարչարարության վերաբերյալ՝ բացառությամբ Դատարանի կամ առաջին ատյանի դատարանի՝ իրենց դատական գործառույթներն իրականացնելիս կայացված որոշումների դեմ բերված բողոքների:

Իր պարտականություններին համապատասխան Մարդու իրավունքների պաշտպանը սեփական նախաձեռնությամբ, ինչպես նաև ուղղակիորեն կամ Եվրոպական խորհրդարանի անդամի միջոցով իրեն ներկայացված բողոքների հիման վրա և բավարար հիմքերի առկայության դեպքում իրականացնում է հետաքննություն՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ենթադրյալ խախտումները դարձել են դատական քննության առարկա: Այն դեպքերում, երբ Մարդու իրավունքների պաշտպանն ի հայտ է բերում սխալ վարչարարության փաստեր, նա այդ մասին տեղեկացնում է համապատասխան ինստիտուտին, որը պարտավոր է երեք ամսվա ընթացքում նրան ներկայացնել իր կարծիքը ենթադրվող խախտման փաստի առնչությամբ: Այնուհետև Պաշտպանը կազմված զեկույցն ուղարկում է համապատասխան ինստիտուտին և Խորհրդարանին: Բողոք ներկայացրած անձինք տեղեկացվում են քննության արդյունքների մասին: Պաշտպանը Եվրոպական խորհրդարանին ներկայացնում է տարեկան զեկույց իր քննությունների արդյունքների վերաբերյալ:

2. Պաշտպանը նշանակվում է Եվրոպական խորհրդարանի յուրաքանչյուր ընտրությունից հետո վերջինիս գործունեության ժամկետի տևողությամբ: Պաշտպանը կարող է վերանշանակվել:

Պաշտպանը Եվրոպական խորհրդարանի պահանջով և Դատարանի որոշմամբ կարող է ազատվել լիազորությունների իրականացումից այն դեպքում, երբ այլևս չի համապատասխանում իր պարտականությունների կատարման համար պահանջվող պայմաններին կամ մեղադրվում է ծանր իրավախախտում կատարելու մեջ:

3. Պաշտպանն իր պարտականությունները կատարելիս լիովին անկախ է: Այդ պարտականություններն իրականացնելիս նա չպետք է հայցի և ստանա ցուցումներ որևէ մարմնի կողմից: Իր պաշտոնավարման ընթացքում Պաշտպանը չի կարող զբաղվել վճարվող կամ չվճարվող որևէ այլ մասնագիտական գործունեությամբ:

4. Հանձնաժողովի դրական եզրակացությունը ստանալուց հետո և Խորհրդի կողմից որակյալ մեծամասնությամբ ընդունվող համաձայնության առկայության դեպքում Եվրոպական խորհրդարանը

սահմանում է Մարդու իրավունքների պաշտպանի գործունեությունը կարգավորող կանոնակարգերը և ընդհանուր պայմանները:

Հոդված 196

Եվրոպական խորհրդարանը գումարում է տարեկան նստաշրջան: Այն սկսվում է մարտի երկրորդ երեքշաբթի օրը՝ առանց գումարման մասին հատուկ որոշում ընդունելու:

Եվրոպական խորհրդարանը կարող է հրավիրել արտահերթ նստաշրջան՝ իր անդամների մեծամասնությամբ, Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի պահանջով:

Հոդված 197

Եվրոպական խորհրդարանն իր անդամներից ընտրում է Նախագահ և Նախագահություն:

Հանձնաժողովի անդամները կարող են մասնակցել բոլոր նիստերին և ելույթ ունենալ Հանձնաժողովի անունից:

Հանձնաժողովը բանավոր կամ գրավոր պատասխանում է Եվրոպական խորհրդարանի կամ նրա անդամների կողմից իրեն առաջադրված հարցերին:

Եվրոպական խորհրդարանը լսում է Խորհրդին՝ վերջինիս «Ընթացակարգային կանոններ»-ին համապատասխան:

Հոդված 198

Բացառությամբ սույն Պայմանագրով նախատեսված դեպքերի՝ Եվրոպական խորհրդարանը որոշումներն ընդունում է ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ:

Զվորումը սահմանվում է «Ներքին կանոնակարգ»-ով:

Հոդված 199

Եվրոպական խորհրդարանն ընդունում է իր «Կանոնակարգ»-ը՝ անդամների ձայների մեծամասնությամբ:

Եվրոպական խորհրդարանի ներքին ակտերը հրապարակվում են «Կանոնակարգ»-ով նախատեսված կարգով:

Հոդված 200

Եվրոպական խորհրդարանը դռնբաց նիստում քննարկում է Հանձնաժողովի կողմից իրեն ներկայացված տարեկան ընդհանուր զեկույցը:

Հոդված 201

Հանձնաժողովին անվստահության քվե հայտարարելու առաջարկի ներկայացման դեպքում Եվրոպական խորհրդարանը տվյալ հարցով միայն բաց քվեարկություն է անցկացնում, այն էլ ոչ շուտ, քան այդ առաջարկությունը Խորհրդարան ներկայացնելու օրվանից երեք օր հետո: Եթե անվստահություն պարունակող բանաձևը ընդունվում է Եվրոպական խորհրդարանի նիստին ներկա անդամների երկու երրորդով, ինչը կազմում է Խորհրդարանի անդամների բացարձակ մեծամասնությունը, ապա Հանձնաժողովի անդամները հրաժարական են ներկայացնում ամբողջ կազմով: Նրանք շարունակում են իրականացնել իրենց լիազորությունները՝ մինչև 214 հոդվածի համապատասխան նրանց փոխարինումը: Այս դեպքում նրանց փոխարինման համար նշանակված Հանձնաժողովի անդամների պաշտոնավարման ժամկետը լրանում է հրաժարական տված Հանձնաժողովի պաշտոնավարման ժամկետի լրանալու օրը:

ԵՆԹԱԳԼՈՒԽ 2

ԽՈՐՀՈՐԴ

Հոդված 202

Սույն Պայմանագրում նախատեսված նպատակների իրագործման համար և սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան Խորհուրդը՝

- ապահովում է անդամ պետությունների ընդհանուր տնտեսական քաղաքականության համակարգումը
- իրավասու է ընդունել որոշումներ
- իր կողմից ընդունված ակտերով Հանձնաժողովին է լիազորում գործադրել Խորհրդի կողմից ընդունված նորմերը: Խորհուրդը կարող է գործադրման լիազորությունների իրականացումը պայմանավորել որոշակի պահանջներով: Հատուկ դեպքերում Խորհուրդը կարող է նշված լիազորությունների փաստացի իրականացման իրավունքը վերապահել իրեն: Վերոնշյալ գործընթացը պետք է համապատասխանի այն սկզբունքներին և նորմերին, որոնք նախապես սահմանվում են Խորհրդի

կողմից միաձայն՝ Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի եզրակացությունը ստանալուց հետո:

Հոդված 203

Խորհուրդը կազմված է յուրաքանչյուր անդամ պետության նախարարների մակարդակով ներկայացված մեկական ներկայացուցչից, որոնք լիազորված են իրենց գործողություններով իրենց կողմից ներկայացված անդամ պետության կառավարության համար պարտականություններ ստանձնել:

Խորհրդում նախագահությունն իրականացվում է յուրաքանչյուր անդամ պետության կողմից վեց ամիս ժամետով՝ Խորհրդի կողմից միաձայն որոշմամբ սահմանված հերթականությամբ:

Հոդված 204

Խորհրդի նիստերը հրավիրում է Նախագահը՝ սեփական նախաձեռնությամբ կամ Խորհրդի անդամներից որևէ մեկի կամ Հանձնաժողովի պահանջով:

Հոդված 205()*

1. Խորհուրդը որոշումներ ընդունում է իր անդամների ձայների մեծամասնությամբ, եթե սույն Պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:
2. Այն դեպքերում, երբ Խորհրդի որոշման ընդունման համար պահանջվում է ձայների որակյալ մեծամասնություն, նրա անդամների ձայների կշիռը բաշխվում է հետևյալ կերպ.

Բելգիա	12
Չեխիա	12
Դանիա	7
Գերմանիա	29
Էստոնիա	4
Հունաստան	12
Իսպանիա	27
Ֆրանսիա	29
Իռլանդիա	7

* Սույն հոդվածը փոփոխվել է 2003թ. Անդամակցության պայմանագրով:

Իտալիա	29
Կիպրոս	4
Լիտվա	4
Լատվիա	7
Լյուքսեմբուրգ	4
Հունգարիա	12
Մալտա	3
Նիդերլանդներ	13
Ավստրիա	10
Լեհաստան	27
Պորտուգալիա	12
Սլովենիա	4
Սլովակիա	7
Ֆինլանդիա	7
Շվեդիա	10
Միացյալ	29
Թագավորություն	

Որոշումը համարվում է ընդունված, եթե այն ստացել է անդամ պետությունների մեծամասնության առնվազն 232 կողմ տրված ձայները այն դեպքում, երբ սույն Պայմանագրով դրա ընդունումը պահանջում է Հանձնաժողովից համապատասխան առաջարկության առկայությունը:

Այլ դեպքերում որոշումը համարվում է ընդունված, եթե այն ստացել է անդամ պետությունների երկու երրորդի առնվազն 232 կողմ ձայները:

3. Ներկա գտնվող կամ այլ անդամի կողմից ներկայացված Խորհրդի անդամների ձեռնպահ լինելու հանգամանքը չի խոչընդոտում Խորհրդի կողմից միաձայն քվեակությամբ ընդունվող ակտերի ընդունմանը:

4. Երբ որևէ որոշման ընդունման համար անհրաժեշտ է կողմ քվեարկած Խորհրդի անդամների ձայների որակյալ մեծամասնություն, Խորհրդի յուրաքանչյուր անդամ կարող է բարձրացնել տվյալ որոշմանը կողմ տրված և որակյալ մեծամասնություն կազմող ձայների՝ անդամ պետությունների բնակչության 62 տոկոսը ներկայացնելու հարցը: Եթե պարզվում է, որ այդ ձայները չեն ներկայացնում անդամ պետությունների բնակչության 62 տոկոսը, որոշումը չի ընդունվում:

Հոդված 206

Քվեարկության ժամանակ Խորհրդի յուրաքանչյուր անդամին կարող է պատվիրակվել ոչ ավել, քան մեկ այլ անդամի լիազորությունները:

Հոդված 207()*

1. Անդամ պետությունների մշտական ներկայացուցիչների կոմիտեն պատասխանատու է Խորհրդի աշխատանքների նախապատրաստման և Խորհրդի կողմից իրեն հանձնարարված առաջադրանքների կատարման համար: Կոմիտեն կարող է Խորհրդի ներքին կանոնակարգով նախատեսված դեպքերում որոշումներ ընդունել ընթացակարգային հարցերի վերաբերյալ:

2. Խորհրդին աջակցում են Գլխավոր քարտուղարությունը՝ Գլխավոր քարտուղարի ղեկավարությամբ, ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականության հարցերով Միության Գլխավոր հանձնակատարը, որին աջակցում է Գլխավոր քարտուղարության գործունեության համար պատասխանատու Գլխավոր քարտուղարի տեղակալը: Գլխավոր քարտուղարը և Գլխավոր քարտուղարի տեղակալը նշանակվում են Խորհրդի որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ:

Խորհուրդը սահմանում է Գլխավոր քարտուղարության կազմակերպական կառուցվածքը:

3. Խորհուրդն ընդունում է իր «Ընթացակարգային կանոններ»-ը:

255 հոդվածի 3-րդ կետը կիրառելու նպատակով Խորհուրդը «Ընթացակարգային կանոններ»-ում սահմանում է իր փաստաթղթերի հանրությանը մատչելիության պայմանները: Սույն կետի նպատակներից ելնելով՝ Խորհուրդը սահմանում է, թե որ դեպքերում է գործելու որպես օրենսդիր մարմին՝ փաստաթղթերի առավելագույն մատչելիության և որոշումների ընդունման գործընթացի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով: Բոլոր այն դեպքերում, երբ Խորհուրդը գործում է որպես օրենսդիր, քվեարկությունների արդյունքները և շարժառիթները, ինչպես նաև արձանագրություններում կատարված գրառումները պետք է լինեն հրապարակային:

Հոդված 208

Խորհուրդը կարող է դիմել Հանձնաժողովին, որպեսզի վերջինս իրականացնի ընդհանուր նպատակների իրագործման համար անհրաժեշտ ցանկացած ուսումնասիրություն և իրեն ներկայացնի համապատասխան առաջարկներ:

Հոդված 209

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Հանձնաժողովից ստացված եզրակացության հիման վրա Խորհուրդը սահմանում է սույն Պայմանագրով նախատեսված կոմիտեների կարգավիճակը:

Հոդված 210()*

Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ սահմանում է Հանձնաժողովի նախագահի և անդամների, Գատարանի նախագահի, դատավորների, գլխավոր փաստաբանների, քարտուղարի և առաջին ատյանի դատարանի անդամների և քարտուղարի աշխատավարձերի, պարգևատրումների և թոշակների չափերը: Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ սահմանում է նաև վարձատրության փոխարեն տրվող փոխհատուցումների չափերը:

ԵՆԹԱԳԼՈՒԽ 3

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Հոդված 211

Ընդհանուր շուկայի պատշաճ գործառնությունը և զարգացումն ապահովելու նպատակով Հանձնաժողովը

– ապահովում է սույն Պայմանագրի դրույթների և դրանց հիման վրա ինստիտուտների կողմից ձեռնարկվող միջոցների կիրարկումը

– ձևակերպում է առաջարկություններ և տալիս եզրակացություն սույն Պայմանագրի առարկան կազմող հարցերի վերաբերյալ, եթե դա ուղղակիորեն նախատեսված է Պայմանագրում, կամ Հանձնաժողովը դա անհրաժեշտ է համարում

– օժտված է որոշում կայացնելու իրավասությամբ և մասնակցում է Խորհրդի և Եվրոպական խորհրդարանի կողմից ընդունվող ակտերի մշակման գործընթացին՝ սույն Պայմանագրում նախատեսված պայմաններին համապատասխան

– իրականացում է Խորհրդի կողմից իրեն վերապահված լիազորությունները՝ ի գործադրում վերջինիս կողմից ընդունված որոշումների:

Հոդված 212

Հանձնաժողովը տարեկան մեկ անգամ՝ Եվրոպական խորհրդարանի նստաշրջանի բացումից առնվազն մեկ ամիս առաջ, հրապարակում է

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Ընկերակցության շրջանակներում իրականացված գործունեության վերաբերյալ ամենամյա ընդհանուր զեկույց:

Հոդված 213(*)*

1. Հանձնաժողովի անդամները ընտրվում են այն անձանցից, որոնք համապատասխանում են իրենց պաշտոնին ներկայացվող մասնագիտական պահանջներին և որոնց անկախությունը կասկածից վեր է:

Հանձնաժողովը բաղկացած է յուրաքանչյուր անդամ պետության մեկական քաղաքացուց:

Հանձնաժողովի քանակական կազմը կարող է փոփոխվել Խորհրդի որոշմամբ:

2. Հանձնաժողովի անդամները, Ընկերակցության շահերից ելնելով, լիովին անկախ են իրենց գործառույթներն իրականացնելիս:

Իրենց պարտականությունները կատարելիս նրանք չպետք է հայցեն կամ ստանան ցուցումներ որևէ կառավարությունից կամ այլ մարմնից: Նրանք պետք է ձեռնպահ մնան իրենց պարտականությունների հետ անհամատեղելի ցանկացած գործողությունից: Յուրաքանչյուր անդամ պետություն պարտավորվում է հարգել այս սկզբունքը և ձեռնպահ մնալ Հանձնաժողովի անդամների նկատմամբ իրենց պարտականությունները կատարելիս որևէ ազդեցություն գործելու փորձերից:

Հանձնաժողովի անդամները չեն կարող իրենց պաշտոնավարման ընթացքում զբաղվել որևէ այլ մասնագիտական գործունեությամբ, լինի դա վարձատրելի, թե անհատույց: Իրենց պարտականությունները ստանձնելիս նրանք հանդիսավոր կերպով պարտավորվում են ինչպես իրենց պաշտոնավարման ընթացքում, այնպես էլ դրանից հետո հարգել իրենց զբաղեցրած պաշտոնից բխող պարտականությունները, պաշտոնավարման դադարումից հետո որոշակի պաշտոններ ստանձնելիս կամ որևէ արտոնություններից օգտվելու հարցում գործել ազնվորեն ու ողջամիտ: Այս պարտականությունները խախտելու դեպքում Դատարանը կարող է Խորհրդից կամ Հանձնաժողովից ստացված դիմումի հիման վրա որոշում կայացնել՝ հանգամանքներից ելնելով՝ 216-րդ հոդվածին համապատասխան այդ անդամի պաշտոնակության մասին կամ կենսաթոշակից կամ այլ արտոնություններից զրկելու մասին:

Հոդված 214(*)

* Սույն կետում փոփոխություններ կատարվել են 2005թ. հունվարի 1-ին, այնուհետև այն ժամանակ, երբ Սիությունը կազմված կլինի 27 անդամ պետություններից՝ Եվրոպական միության ընդլայնման վերաբերյալ արձանագրությանը համապատասխան (տես՝ հրապարակման վերջը):

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

1. Հանձնաժողովի անդամները նշանակվում են սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված ընթացակարգին համապատասխան՝ հինգ տարի ժամկետով, իսկ անհրաժեշտության դեպքում 201 հոդվածի դրույթների համաձայն:

Նրանց պաշտոնավարության ժամկետը կարող է երկարաձգվել:

2. Խորհրդակցելով պետության կամ կառավարության ղեկավարների հետ՝ Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ առաջադրում է այն անձի թեկնածությունը, որին մտադիր է նշանակել որպես Հանձնաժողովի նախագահ. վերջինիս թեկնածությունը հաստատվում է Եվրոպական խորհրդարանի կողմից:

Նախագահի թեկնածուի հետ համաձայնեցմամբ Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ սահմանում է այն անձանց ցանկը, որոնց մտադիր է նշանակել Հանձնաժողովի անդամ՝ ըստ յուրաքանչյուր անդամ պետության կողմից ներկայացված առաջարկության:

Այս եղանակով առաջադրված Հանձնաժողովի նախագահը և անդամները որպես կոլեգիալ մարմին հաստատվում են Եվրոպական խորհրդարանի կողմից՝ քվեարկության միջոցով: Եվրոպական խորհրդարանի կողմից հաստատվելուց հետո Հանձնաժողովի նախագահը և անդամները նշանակվում են Խորհրդի կողմից ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

Հոդված 215 ()*

Բացառությամբ Հանձնաժողովի կազմի համալրման կամ Հանձնաժողովի անդամների մահվան դեպքերի՝ վերջիններս իրենց պարտականությունների իրականացումը դադարեցնում են հրաժարականի կամ հարկադիր պաշտոնակության դեպքում:

Հրաժարականի, հարկադիր պաշտոնակության կամ մահվան պատճառով առաջացած թափուր տեղը պետք է զբաղեցվի մնացած ժամկետի համար Խորհրդի կողմից ձայների որակյալ մեծամասնությամբ նշանակված նոր անդամի կողմից: Խորհուրդը կարող միաձայնությամբ որոշել, որ այդ թափուր տեղը չպետք է համալրվի:

Հրաժարականի, հարկադիր պաշտոնաթողության կամ մահվան դեպքում Նախագահը փոխարինվում է իր պաշտոնավարման մնացած ժամկետի համար: Նախագահի փոխարինման դեպքում կիրառվում է 214 հոդվածի 2-րդ կետում նախատեսված ընթացակարգը:

Բացառությամբ 216 հոդվածով նախատեսված հարկադիր պաշտոնաթողության դեպքի՝ Հանձնաժողովի անդամները շարունակում են պաշտոնավարել մինչև նրանց փոխարինումը կամ մինչև սույն հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված կարգով Խորհրդի կողմից թափուր տեղը զբաղեցնելու անհրաժեշտության բացակայության մասին որոշման կայացումը:

Հոդված 216

Եթե Հանձնաժողովի անդամներից որևէ մեկն այլևս չի համապատասխանում իր պարտականությունների կատարման համար պահանջվող պայմաններին կամ եթե նա մեղադրվում է որևէ լուրջ իրավախախտման կատարման մեջ, ապա Դատարանը կարող է Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի պահանջով պաշտոնանկ անել նրան:

Հոդված 217(*)

1. Հանձնաժողովն աշխատում է իր Նախագահի քաղաքական ղեկավարությամբ: Նախագահն է սահմանում Հանձնաժողովի ներքին կազմակերպական կառուցվածքը՝ նպատակ ունենալով ապահովել վերջինիս միասնական, արդյունավետ և կոլեգիալ գործունեությունը:

2. Նախագահը կազմակերպում և բաշխում է Հանձնաժողովի անդամների միջև վերջիններիս պարտականությունները: Նախագահը կարող է Հանձնաժողովի գործունեության ընթացքում վերաբաշխել պարտականությունների կատարումը:

Հանձնաժողովի անդամները կատարում են Նախագահի կողմից իրենց փոխանցված պարտականությունները:

3. Թեկնածությունների վերաբերյալ Հանձնաժողովականների կոլեգիայի հավանությունը ստանալուց հետո Նախագահը նրանց կազմից նշանակում է փոխնախագահներ:

4. Հանձնաժողովի անդամը հրաժարական է տալիս, եթե դա պահանջում է Նախագահը՝ Հանձնաժողովականների կոլեգիայի համաձայնությունը ստանալուց հետո:

Հոդված 218

1. Խորհուրդը և Հանձնաժողովը խորհրդակցում են միմյանց հետ և ընդհանուր համաձայնությամբ սահմանում իրենց համագործակցության եղանակները:

2. Հանձնաժողովն ընդունում է իր «Ընթացակարգային կանոնները»՝ ապահովելու համար իր և իր ստորաբաժանումների գործունեության իրականացումը սույն Պայմանագրին համապատասխան: Այն երաշխավորում է «Ընթացակարգային կանոնների» հրապարակումը:

Հոդված 219 (*)

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Հանձնաժողովը որոշումներ ընդունում է հոդված 213-ով նախատեսված իր անդամների ձայների մեծամասնությամբ:

Հանձնաժողովի նիստն իրավագոր է ներքին կանոնակարգով նախատեսված քվորումի առկայության դեպքում:

ԵՆԹԱԳ-ԼՈՒԽ 4

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԱՏԱՐԱՆ

Հոդված 220()*

Ընկերակցությունների դատարանը (Դատարան) և Առաջին ատյանի դատարանը իրենց իրավասության շրջանակում սույն Պայմանագրի դրույթները մեկնաբանելիս և կիրառելիս երաշխավորում են իրավունքի պահպանումը:

Բացի այդ, 225-րդ հոդվածով նախատեսված պայմանների համաձայն Առաջին ատյանի դատարանին կարող են կցվել մասնագիտացված դատական ատյաններ՝ սույն Պայմանագրով նախատեսված դատական իրավագործությունը որոշակի հատուկ ոլորտներում իրականացնելու համար:

Հոդված 221 ()*

Ընկերակցությունների դատարանը բաղկացած է յուրաքանչյուր անդամ պետությունից մեկական դատավորից:

Ընկերակցությունների դատարանն իր նիստերը գումարում է տարբեր պալատների կամ Մեծ պալատի կազմով՝ Դատարանի կանոնադրությամբ սահմանված կանոններին համապատասխան:

Կանոնադրությամբ նախատեսված դեպքերում Դատարանը կարող է նիստ գումարել ամբողջական կազմով:

Հոդված 222 ()*

Դատարանին աջակցում են ութ գլխավոր փաստաբանները:

Դատարանի պահանջով Խորհուրդը կարող է միաձայն որոշմամբ ավելացնել գլխավոր փաստաբանների թիվը:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Լիակատար անկողմնակալության և անկախության սկզբունքով գործող գլխավոր փաստաբանի պարտականությունն է դռնբաց դատական նիստում ներկայացնել հիմնավորված եզրակացություններ այն գործերի վերաբերյալ, որոնք Դատարանի կանոնադրության համաձայն պահանջում են գլխավոր փաստաբանի ներգրավում:

Հոդված 223 ()*

Դատարանի դատավորները և Գլխավոր փաստաբանները ընտրվում են այնպիսի անձանցից, որոնց անկախությունը կասկածից դուրս է և որոնք իրենց երկրում դատական բարձրաստիճան պաշտոններում նշանակվելու համար ունեն համապատասխան մասնագիտական որակավորում կամ հեղինակություն են հանդիսանում իրավաբանության ասպարեզում: Նրանք նշանակվում են անդամ պետությունների կառավարությունների համաձայնությամբ վեց տարի ժամկետով:

Դատավորների և գլխավոր փաստաբանների մասնակի փոխարինումը տեղի է ունենում երեք տարին մեկ անգամ՝ Դատարանի կանոնադրությամբ նախատեսված կարգով:

Դատավորներն իրենց կազմից ընտրում են Դատարանի նախագահ՝ երեք տարի ժամկետով: Վերջինս կարող է վերընտրվել:

Պաշտոնանկ դատավորները և գլխավոր փաստաբանները կարող են վերանշանակվել:

Դատարանը նշանակում է իր քարտուղարին և սահմանում նրա գործունեության կարգը:

Դատարանն ընդունում է իր «Ընթացակարգային կանոններ»-ը, որոնք հաստատվում է Խորհրդի կողմից՝ ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

Հոդված 224()*

Առաջին ատյանի դատարանը կազմված է յուրաքանչյուր անդամ պետության առնվազն մեկ դատավորից: Դատավորների թիվը սահմանվում է Դատարանի Կանոնադրությամբ: Վերջինս նախատեսում է, որ գլխավոր փաստաբանները պետք է աջակցեն Առաջին ատյանի դատարանին:

Առաջին ատյանի դատարանի անդամներ ընտրվում են այն անձինք, որոնց անկախությունը կասկածից վեր և որոնք ունեն բարձրաստիճան դատական մարմնում նշանակվելու համար համապատասխան որակավորում: Նրանք ընտրվում են անդամ պետությունների կառավարությունների համաձայնությամբ վեց տարի ժամկետով:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Դատարանի անդամների կազմը նորացվում է երեք տարին մեկ անգամ: Պաշտոնաթող անդամները կարող են վերանշանակվել:

Դատավորներն իրենց կազմից ընտրում են Առաջին ատյանի դատարանի նախագահ՝ երեք տարի ժամկետով: Վերջինս կարող է վերընտրվել:

Առաջին ատյանի դատարանը նշանակում է իր քարտուղարին և սահմանում նրա գործունեության կարգը:

Առաջին ատյանի դատարանը Դատարանի համաձայնությամբ ընդունում է իր «Ընթացակարգային կանոններ»-ը: Այն հաստատվում է Խորհրդի կողմից ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

Դատարանին վերաբերող սույն Պայմանագրի դրույթները տարածվում են Առաջին ատյանի դատարանի վրա, եթե Դատարանի կանոնադրությամբ այլ բան նախատեսված չէ:

Հոդված 225()*

1. Առաջին ատյանի դատարանն իրավասու է քննել և լուծել հոդվածներ 230-ում, 232-ում, 235-ում, 236-ում և 238-ում նշված առաջին ատյանի վարույթի կարգով քննվող գործերը, բացառությամբ այն գործերի, որոնք հանձնարարված են նրան կից մասնագիտացված ատյաններին կամ առաջին ատյանի վարույթի կարգով քննվող այն գործերը, որոնք Դատարանի Կանոնադրությամբ վերապահված են վերջինիս: Կանոնադրությամբ կարող է Առաջին ատյանի դատարանին վերապահվել այլ գործեր և վարույթներ քննելու և լուծելու իրավասությունը:

Սույն կետի համաձայն Առաջին ատյանի դատարանի կողմից ընդունված որոշումները կարող են բողոքարկվել Դատարան միայն իրավունքի հարցերին վերաբերող մասով՝ Կանոնադրությամբ նախատեսված պայմաններով և սահմաններում:

2. Առաջին ատյանի դատարանն իրավասու է քննել և լուծել հոդված 225A-ին համապատասխան ստեղծված մասնագիտացված ատյանների որոշումների դեմ բերված բողոքները:

Սույն կետի համաձայն Առաջին ատյանի դատարանի կողմից կայացված որոշումները կարող են վերանայվել բացառապես Դատարանի կողմից՝ Կանոնադրությամբ նախատեսված պայմաններով և սահմաններում, երբ առկա է Ընկերակցության իրավունքի միասնականությանը և կայունությանը սպառնացող լուրջ վտանգ:

3. Առաջին ատյանի դատարանն իրավասու է քննել և լուծել հոդված 234-ին համապատասխան նախադատական վարույթի կարգով քննման

* * Հոդվածը լրացվել է Նիցի պայմանագրով

ենթակա գործերը՝ Կանոնադրությամբ նախատեսված հատուկ ոլորտներում:

Երբ Առաջին ատյանի դատարանը գտնում է, որ տվյալ գործի լուծումը կարող է վտանգել Ընկերակցության իրավունքի կիրառման միասնականությունը և կայունությունը, ապա կարող է որոշում կայացնելու նպատակով գործն ուղարկել Դատարան:

Առաջին ատյանի դատարանի կողմից կայացված որոշումները կամ նախադատական վարույթի կարգով քննման ենթակա հարցերը կարող են վերանայվել բացառապես Դատարանի կողմից՝ Կանոնադրությամբ նախատեսված պայմաններով և սահմաններում, Ընկերակցության իրավունքի միասնականությանը և կայունությանը սպառնացող լուրջ վտանգի առկայության դեպքերում:

Հոդված 225A(**)

Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա Եվրոպական խորհրդարանի և Դատարանի հետ խորհրդակցելուց հետո, կամ Դատարանի պահանջով և Եվրոպական խորհրդարանի ու Հանձնաժողովի հետ խորհրդակցելուց հետո կարող է միաձայն որոշմամբ ստեղծել մասնագիտացված ատյաններ՝ հատուկ ոլորտներում ներկայացված հայցերը կամ վարույթները առաջին ատյանի կարգով քննելու և դրանց վերաբերյալ որոշում կայացնելու նպատակով:

Մասնագիտացված ատյանների ստեղծման մասին որոշմամբ սահմանվում են դրանց կազմակերպման կարգը և նրան վերապահված լիազորությունների շրջանակը:

Մասնագիտացված ատյանների կողմից կայացված որոշումները Առաջին ատյանի դատարանում կարող են բողոքարկվել միայն իրավունքի հարցերի մասով, իսկ փաստերի մասով՝ միայն այդ ատյանների հիմնադրման մասին որոշմամբ նախատեսված դեպքերում:

Մասնագիտացված ատյանների անդամներ ընտրվում են այն անձանցից, որոնց անկախությունը կասկածից վեր է և որոնք բավարարում են դատական մարմնում նշանակվելու համար ներկայացվող պահանջներին: Նրանք նշանակվում են Խորհրդի միաձայն որոշմամբ:

Մասնագիտացված ատյանները Դատարանի համաձայնությամբ սահմանում են իրենց «Ընթացակարգային կանոններ»-ը, որը հաստատվում է Խորհրդի կողմից ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

Դատարանին վերաբերող սույն Պայմանագրի դրույթները և Դատարանի կանոնադրության դրույթները տարածվում են մասնագիտացված

** Հոդվածը լրացվել է Նիցի պայմանագրով

ատյանների վրա, եթե վերջիններիս հիմնադրման մասին որոշմամբ այլ բան նախատեսված չէ:

Հոդված 226

Եթե Հանձնաժողովը գտնում է, որ որևէ անդամ պետություն չի կատարում սույն Պայմանագրով նախատեսված իր պարտավորությունները, այդ կապակցությամբ ընդունում է հիմնավոր եզրակացություն՝ նախապես հնարավորություն ընձեռելով տվյալ անդամ պետությանը ներկայացնել իր կարծիքը հարցի վերաբերյալ:

Եթե համապատասխան անդամ պետությունը Հանձնաժողովի կողմից սահմանված ժամկետում եզրակացությունը չի արձագանքում, ապա վերջինս կարող է դիմել Դատարան:

Հոդված 227

Եթե որևէ անդամ պետություն գտնում է, որ մեկ այլ անդամ պետություն չի կատարում սույն Պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները, կարող է այդ կապակցությամբ դիմել Դատարան:

Նախքան որևէ անդամ պետության կողմից մեկ այլ անդամ պետության դեմ սույն Պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունների խախտման համար Դատարան հայց ներկայացնելը, այն պետք է դիմի Հանձնաժողովին:

Հանձնաժողովը ընդունում է հիմնավորված եզրակացություն այն բանից հետո, երբ համապատասխան երկրներից յուրաքանչյուրին հնարավորություն է ընձեռնվում գրավոր և բանավոր ներկայացնել գործի վերաբերյալ իրենց կարծիքը և փաստարկները:

Եթե Հանձնաժողովն իրեն դիմելու օրվանից հետո երեք ամսվա ընթացքում տվյալ գործով եզրակացություն չի ներկայացնում, ապա այդպիսի եզրակացության բացակայությունը չի խոչընդոտում Դատարան դիմելուն:

Հոդված 228

1. Եթե Դատարանը գտնում է, որ որևէ անդամ պետություն չի կատարել սույն Պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունները, ապա տվյալ անդամ պետությունից պահանջվում է ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ Դատարանի որոշումը կատարելու նպատակով:

2. Եթե Հանձնաժողովը գտնում է, որ համապատասխան անդամ պետությունը չի ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ, ապա տվյալ պետությանը իր կարծիքը ներկայացնելու հնարավորություն ընձեռելուց

հետո Հանձնաժողովը ներկայացնում է հիմնավորված եզրակացություն՝ հստակեցնելով այն կետերը, որոնց կապակցությամբ տվյալ անդամ պետությունը չի կատարել Դատարանի որոշումը:

Եթե համապատասխան անդամ պետությունը չի ձեռնարկում անհրաժեշտ միջոցառումները Հանձնաժողովի կողմից սահմանված ժամկետում Դատարանի որոշումը կատարելու նպատակով, ապա Հանձնաժողովը կարող է գործը ներկայացնել Դատարան: Այդ պարագայում վերջինս, ելնելով կոնկրետ իրավիճակից, սահմանում է համապատասխան անդամ պետության կողմից վճարման ենթակա տուգանքի գումարի չափը:

Եթե Դատարանը գտնում է, որ համապատասխան անդամ պետությունը չի կատարել իր որոշումը, ապա այն կարող է հարկադրել նրան միանվագ վճարել տուգանքի գումարը:

Այս ընթացակարգը չպետք է խախտի 227-րդ հոդվածը:

Հոդված 229

Սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի կողմից համատեղ ընդունված կանոնակարգերը կարող են Դատարանի իրավասությանը վերապահել այդ կանոնակարգերում նախատեսված տուգանքների կիրառումը:

Հոդված 229A()*

Չխախտելով սույն Պայմանագրի մյուս դրույթները՝ Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացված առաջարկի հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո կայացված միաձայն որոշմամբ սույն Պայմանագրի հիման վրա ընդունված Ընկերակցության ինդուստրիալ սեփականության իրավունքներ սահմանող ակտերի դրույթների վերաբերյալ վեճերով ընդդատությունը վերապահում է Դատարանին: Խորհուրդն առաջարկում է անդամ պետություններին ընդունել այդ դրույթներն իրենց սահմանադրական ընթացակարգերին համապատասխան:

Հոդված 230 (**)

Դատարանը դատական վերահսկողություն է իրականացնում Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի կողմից համատեղ ընդունված ակտերի,

* Հոդվածը լրացվել է Նիցի պայմանագրով

** Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Խորհրդի, Հանձնաժողովի և ԵԿԲ-ի ակտերի (բացառությամբ առաջարկությունների ու եզրակացությունների), ինչպես նաև Եվրոպական Խորհրդարանի՝ երրորդ անձանց համար իրավական հետևանքներ առաջացնող ակտերի օրինականության նկատմամբ:

Այդ նպատակով Դատարանն իրավասու է անդամ պետության, Եվրոպական խորհրդարանի, Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի իրավասության բացակայության, ընթացակարգային էական պահանջների խախտման, սույն Պայմանագրի կամ այլ իրավական ակտերի խախտման հիմքով ներկայացրած հայցերով կայացնել որոշումներ:

Դատարանը իրավասու է որոշումներ կայացնել նաև Վերահսկիչ պալատի և ԵԿԲ-ի կողմից միևնույն հիմքերով ներկայացված հայցերով՝ վերջիններիս բացառիկ իրավունքները պաշտպանելու նպատակով:

Ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ կարող է միևնույն հիմքերով վիճարկել իրեն հասցեագրված որոշումները, ինչպես նաև իրեն չհասցեագրված այն որոշումները, որոնք, թեև ընդունված լինելով կանոնակարգի ձևով կամ հասցեագրված լինելով մեկ այլ անձի, այնուամենայնիվ, ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն վերաբերում են իր շահերին:

Սույն հոդվածով նախատեսված գործերով հայցային վաղեմության ժամկետը կազմում է 2 ամիս՝ սկսած, ըստ իրավիճակի, ակտի հրապարակման, հայցվորին դրա մասին ծանուցելու կամ հայցվորի տեղեկանալու պահից:

Հոդված 231

Հայցի բավարարման դեպքում Դատարանը վիճարկվող ակտը ուժը կորցրած է հայտարարում:

Կանոնակարգերի ուժը կորցրած ճանաչելու դեպքում, այնուամենայնիվ, Դատարանը անհրաժեշտության դեպքում նշում է, թե այդ կանոնակարգի որ դրույթների իրավական հետևանքներն են պահպանում իրենց ուժը կանոնակարգը ուժը կորցրած ճանաչելուց հետո:

Հոդված 232

Եթե Եվրոպական խորհրդարանը, Խորհուրդը կամ Հանձնաժողովը, ի խախտումն սույն պայմանագրի, ձեռնպահ են մնում որոշում կայացնելուց, ապա անդամ պետությունները և(կամ) Ընկերակցության մյուս ինստիտուտները կարող են մման խախտման փաստը հաստատելու նպատակով հայց ներկայացնել Դատարան:

Հայցը ընդունվում է միայն այն դեպքում, եթե համապատասխան ինստիտուտին նախապես կոչ է արվել ձեռնարկել անհրաժեշտ

միջոցառումներ և գործողություններ: Եթե նրան դիմելուց հետո երկու ամսվա ընթացքում համապատասխան ինստիտուտը չի ներկայացնում իր դիրքորոշումը, ապա հայցը կարող է ներկայացվել հաջորդ երկու ամսվա ընթացքում:

Նախորդ կետերում սահմանված պայմանների պահպանմամբ ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ կարող է դիմել 'Դատարան' բողոքելով Ընկերակցության ինստիտուտի անգործության հետևանքով իրեն վերաբերող ակտի չընդունման հանգամանքը՝ բացառությամբ առաջարկությունների և եզրակացությունների:

Միևնույն պայմաններով 'Դատարանն իրավասու է քննել ԵԿԲ-ի կողմից իր իրավասության շրջանակներին վերաբերող հայցերը, ինչպես նաև վերջինիս դեմ ներկայացված հայցերը:

Հոդված 233

Այն ինստիտուտը կամ ինստիտուտները, որոնց ակտերը հայտարարվել են ուժը կորցրած կամ որոնց կողմից համապատասխան ակտեր չընդունելը ճանաչվել է սույն Պայմանագրին հակասող, պետք է ձեռնարկեն անհրաժեշտ միջոցառումներ 'Դատարանի որոշումը կատարելու համար:

Այս պարտականությունը չի ազդում 288-րդ հոդվածի կիրառման արդյունքում առաջացած պարտականությունների վրա:

Սույն հոդվածը տարածվում է նաև ԵԿԲ-ի վրա:

Հոդված 234

'Դատարանն իրավասու է նախադատական վարույթի կարգով որոշումներ կայացնել այն հարցերով, որոնք վերաբերում են՝

a) սույն Պայմանագրի մեկնաբանմանը.

b) Ընկերակցության ինստիտուտների և ԵԿԲ-ի ակտերի վավերությանն ու մեկնաբանմանը.

c) Խորհրդի ակտի հիման վրա ստեղծված մարմինների կանոնադրությունների մեկնաբանմանը, եթե դա նախատեսված է տվյալ կանոնադրությամբ:

Եթե որևէ անդամ պետության որևէ դատական ատյանում բարձրացվում է մման հարց, և տվյալ դատական ատյանի կողմից տվյալ գործով որոշում կայացնելու համար անհրաժեշտ է համարվում 'Դատարանի պարզաբանող որոշումը, տվյալ դատական ատյանը կարող է դիմել 'Դատարան' այդ հարցի վերաբերյալ որոշում կայացնելու խնդրանքով:

Եթե մման հարց ծագում է որևէ անդամ պետության այնպիսի դատական ատյանի կողմից գործի քննության ընթացքում, որի որոշումներն ըստ

ազգային օրենսդրության բողոքարկման ենթակա չեն, ապա տվյալ դատական ատյանի կողմից Դատարանին դիմելը համարվում է պարտադիր:

Հոդված 235

Դատարանն իրավասու է քննել 288-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված վնասի փոխհատուցմանը վերաբերող վեճերը:

Հոդված 236

Դատարանն իրավասու է լուծել Ընկերակցության և նրա ծառայողների միջև առկա ցանկացած վեճ՝ Աշխատակարգով կամ Ջբաղվածության պայմաններով նախատեսված դրույթների շրջանակներում և դրանց համապատասխան:

Հոդված 237

Դատարանը ստորև նախատեսված սահմաններում իրավասու է լուծել հետևյալ հարցերին վերաբերող վեճերը.

a) Եվրոպական ներդրումային բանկի կանոնադրությունից բխող պարտականությունների կատարումն անդամ պետությունների կողմից: Այս կապակցությամբ Բանկի Տնօրենների խորհուրդն իրականացնում է Հանձնաժողովի կողմից 226-րդ հոդվածի համաձայն իրեն վերապահված լիազորությունները:

b) Եվրոպական ներդրումային բանկի կառավարիչների խորհրդի կողմից ընդունված որոշումներ: Այս կապակցությամբ յուրաքանչյուր անդամ պետություն, Հանձնաժողովը կամ Բանկի Տնօրենների խորհուրդը կարող են 230-րդ հոդվածով նախատեսված կարգով հայց ներկայացնել:

c) Եվրոպական ներդրումային բանկի Տնօրենների խորհրդի կողմից ընդունված որոշումներ: Այս որոշումները հայցային վարույթի կարգով վիճարկելու իրավունք ունեն միայն անդամ պետությունները կամ Հանձնաժողովը 230-րդ հոդվածով նախատեսված պայմաններին համապատասխան և միայն Բանկի կանոնադրության 21-րդ հոդվածի 2-րդ, 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված ընթացակարգը չպահպանելու հիմքով:

d) Ազգային կենտրոնական բանկերի կողմից սույն Պայմանագրով և ԵԿԲՀ-ի կանոնադրությամբ նախատեսված պարտավորությունների կատարումը: Այս կապակցությամբ ԵԿԲ-ի Խորհրդի լիազորությունները ազգային կենտրոնական բանկերի նկատմամբ նույնն են, ինչ Հանձնաժողովի լիազորությունները անդամ պետությունների նկատմամբ ըստ 226 հոդվածի: Եթե Դատարանը գտնում է, որ որևէ ազգային կենտրոնական բանկ չի կատարել սույն Պայմանագրով նախատեսված իր պարտականությունները, ապա այդ բանկից պահանջում է ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ Դատարանի վճիռը կատարելու նպատակով:

Հոդված 238

Դատարանն Ընկերակցության կողմից կամ նրա անունից կնքված ցանկացած պայմանագրում առկա արբիտրաժային վերապահման հիման վրա իրավասու է քննել տվյալ պայմանագրից ծագող վեճերը՝ անկախ այն հանգամանքից, թե տվյալ պայմանագրի նկատմամբ կիրառվում են մասնավոր, թե հանրային իրավունքի դրույթներ:

Հոդված 239

Դատարանն իրավասու է որոշում կայացնել անդամ պետությունների միջև սույն Պայմանագրի բովանդակության վերաբերյալ ծագած ցանկացած վեճի կապակցությամբ, եթե անդամ պետությունները հատուկ համաձայնագրով պայմանավորվել են վեճի լուծումը վերապահել Դատարանի իրավասությանը:

Հոդված 240

Բացառությամբ այն դեպքերի, երբ սույն Պայմանագրով վեճերի լուծման բացառիկ իրավասությունը վերապահվում է Դատարանին, վեճին Ընկերակցության որպես կողմ մասնակցելը չպետք է խոչընդոտ հանդիսանա ազգային դատական մարմինների կողմից տվյալ վեճի քննության համար:

Հոդված 241

Նույնիսկ 230-րդ հոդվածի 5-րդ մասում նախատեսված վաղեմության ժամկետի սպառված լինելու դեպքում Եվրոպական Խորհրդարանի և Խորհրդի կողմից համատեղ ընդունված կանոնակարգի կամ Խորհրդի, Հանձնաժողովի կամ ԵԿԲ-ի կանոնակարգի օրինականության հարցը դատական քննության ընթացքում բարձրացված լինելու պարագայում այդ

դատաքննության ցանկացած կողմ կարող է Դատարանի առջև պնդել այդ կանոնակարգի անկիրառելությունը՝ հղում կատարելով 230-րդ հոդվածի 2-րդ կետի դրույթներին:

Հոդված 242

Դատարանին հայց ներկայացնելը որպես այդպիսին չի կասեցնում ակտի գործողությունը: Այնուամենայնիվ, Դատարանը կարող է հանգամանքների թելադրանքով որոշում կայացնել վիճարկվող ակտի կիրառումը կասեցնելու վերաբերյալ:

Հոդված 243

Դատարանը կարող է իր վարույթում եղած գործերով կիրառել հայցի ապահովման ցանկացած միջոց:

Հոդված 244

Դատարանի որոշումները ենթակա են հարկադիր կատարման՝ 256-րդ հոդվածով նախատեսված պայմաններով:

Հոդված 245()*

Դատարանի կանոնադրությունը սահմանվում է առանձին՝ Պայմանագրին կից Արձանագրությամբ:

Խորհուրդը Դատարանի պահանջով և Եվրոպական Խորհրդարանի և Հանձնաժողովի հետ խորհրդակցելուց հետո կամ Հանձնաժողովի պահանջով և Եվրոպական խորհրդարանի և Դատարանի հետ խորհրդակցելուց հետո կարող է միաձայն որոշմամբ փոփոխել Կանոնադրության դրույթները՝ բացառությամբ Բաժին I-ի դրույթների:

ԵՆԹԱԳԼՈՒԽ 5

ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

Հոդված 246

Վերահսկիչ պալատն իրականացնում է ընկերակցության ֆինանսական աուդիտը:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Հոդված 247(*)

1. Վերահսկիչ պալատը կազմված է յուրաքանչյուր անդամ պետության մեկական քաղաքացուց:
2. Վերահսկիչ պալատի անդամներն ընտրվում են այն անձանցից, որոնք իրենց երկրներում անկախ անուղիտորական կազմակերպությունների անդամ են հանդիսանում կամ հանդիսացել, կամ որոնք նման աշխատանքի համար ունեն բարձր որակավորում: Նրանց անկախությունը պետք է վեր լինի որևէ կասկածից:
3. Վերահսկիչ պալատի անդամները նշանակվում են վեց տարի ժամկետով: Խորհուրդը Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ հաստատում է յուրաքանչյուր անդամ պետության առաջարկության հիման վրա կազմված Վերահսկիչ պալատի անդամների ցանկը: Վերահսկիչ պալատի անդամների պաշտոնավարման ժամկետը կարող է երկարացվել: Վերահսկիչ պալատի անդամները իրենց կազմից ընտրում են Վերահսկիչ պալատի Նախագահ՝ երեք տարի ժամկետով: Նախագահը կարող է վերընտրվել:
4. Ելնելով Ընկերակցության ընդհանուր շահերից՝ Վերահսկիչ պալատի անդամներն իրենց պարտականություններն իրականացնելիս պետք է լինեն լիովին անկախ:
Իրենց պարտականությունները կատարելիս նրանց արգելվում է դիմել որևէ կառավարության կամ մեկ այլ մարմնի՝ որևէ հրահանգ կամ ցուցում ստանալու նպատակով կամ կատարել դրանք: Նրանք պետք է ձեռնպահ մնան իրենց պարտականությունների հետ անհամատեղելի որևէ գործողության կատարումից:
5. Վերահսկիչ պալատի անդամները չեն կարող իրենց պաշտոնավարման ընթացքում զբաղեցնել որևէ վճարովի կամ անհատույց պաշտոն: Իրենց պարտականությունները ստանձնելիս՝ նրանք հանդիսավոր կերպով պարտավորվում են ինչպես իրենց պաշտոնավարման ընթացքում, այնպես էլ դրանից հետո որոշակի նշանակումների կամ արտոնությունների ընդունման կապակցությամբ հարգել իրենց պաշտոնից բխող պարտականությունները և վարվել ազնվորեն ու ողջամիտ՝ պաշտոնավարման դադարեցումից հետո:
6. Բացառությամբ փոխարինման կամ մահվան դեպքերի՝ Վերահսկիչ պալատի անդամն ավարտում է իր պաշտոնավարումը հրաժարական տալու կամ սույն հոդվածի 7-րդ կետի համաձայն Գատարանի վճռով պաշտոնանկ լինելու դեպքում:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Դրա հետևանքով առաջացած թափուր տեղը պետք է զբաղեցվի տվյալ անդամի պաշտոնավարման մնացած ժամկետով:

Բացառությամբ պաշտոնակության դեպքերի՝ Վերահսկիչ պալատի անդամները պաշտոնավարում են մինչև իրենց փոխարինումը:

7. Վերահսկիչ պալատի անդամը կարող է զրկվել իր պաշտոնից կամ թոշակի կամ այլ արտոնությունների իրավունքից միայն այն դեպքում, երբ Դատարանը, Վերահսկիչ պալատի դիմումի հիման վրա, գտնում է, որ նա այլևս չի բավարարում իրեն ներկայացվող պահանջներին կամ չի կատարում իր պաշտոնական պարտականությունները:

8. Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ սահմանում է Վերահսկիչ պալատի նախագահի և անդամների աշխատանքային պայմանները և, մասնավորապես, նրանց աշխատավարձերի, նպաստներ և թոշակների չափերը: Խորհուրդը դարձյալ ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ սահմանում է փոխհատուցման ձևով տրվող վճարումների չափը:

9. Դատարանի անդամների նկատմամբ կիրառվող Եվրոպական ընկերակցությունների արտոնությունների և անձեռնմխելիության վերաբերյալ Արձանագրության դրույթները տարածվում են նաև Վերահսկիչ պալատի անդամների վրա:

Հոդված 248 ()*

1. Վերահսկիչ պալատն ուսումնասիրում է Ընկերակցության բոլոր եկամուտների և ծախսերի հաշիվները: Այն ուսումնասիրում է նաև Ընկերակցության կողմից հիմնադրված բոլոր մարմինների եկամուտների ու ծախսերի հաշիվները, եթե համապատասխան հիմնադիր ակտը չի արգելում նման ուսումնասիրությունը:

Վերահսկիչ պալատը Եվրոպական խորհրդարանին և Խորհրդին է ներկայացնում հաշիվների վարման իսկությունը հաստատող, ինչպես նաև դրանց հիմքում ընկած ֆինանսական գործողությունների օրինականությունը և իսկությունը հաստատող հավաստագիր, որը հրապարակվում է Եվրոպական միության պաշտոնական տեղեկագրում: Հավաստագիրը կարող է լրացվել Ընկերակցության գործունեության հիմնական ոլորտներից յուրաքանչյուրի հատուկ գնահատմամբ:

2. Վերահսկիչ պալատը ստուգում է, թե արդյո՞ք բոլոր եկամուտները ստացվել, իսկ ծախսերը կատարվել են օրինական և կանոնավոր ձևով, իսկ ֆինանսական կառավարումը եղել է հիմնավորված: Այդ ընթացքում այն պետք է զեկուցի խախտումների բոլոր դեպքերի վերաբերյալ:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Եկամուտների աուդիտն իրականացվում է վճարման համար սահմանված գումարի և Ընկերակցությանը փաստացի վճարված գումարների հիման վրա:

Ծախսերի աուդիտն իրականացվում է ստանձած պարտավորությունների և կատարված վճարումների հիման վրա:

Այս աուդիտը կարող է իրականացվել մինչև ստուգման ենթակա համապատասխան ֆինանսական տարվա հաշիվների փակումը:

3. Աուդիտը հիմնվում է հաշվապահական փաստաթղթերի վրա, իսկ անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է անմիջապես Ընկերակցության այլ ինստիտուտներում, այնպիսի մարմիններում, որոնք Ընկերակցության անունից տնօրինում է եկամուտները և ծախսերը, անդամ պետություններում, այդ թվում՝ բյուջեից վճարումներ ստացող ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի տարածքում: Անդամ պետություններում աուդիտն իրականացվում է ազգային աուդիտորական մարմինների, կամ, եթե վերջիններս օժտված չեն անհրաժեշտ լիազորություններով, իրավասու ազգային գերատեսչությունների հետ համատեղ: Վերահսկիչ պալատը և անդամ պետությունների ազգային աուդիտորական մարմինները համագործակցում են փոխվստահության և միմյանց անկախության հարգման սկզբունքների հիման վրա: Այս մարմինները կամ գերատեսչությունները տեղեկացնում են Վերահսկիչ պալատին աուդիտին մասնակցելու իրենց մտադրության մասին:

Ընկերակցության մյուս ինստիտուտները, Ընկերակցության անունից եկամուտներ և ծախսեր տնօրինող բոլոր մարմինները, բյուջեից վճարում ստացող ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ և ազգային աուդիտորական մարմինները կամ, եթե վերջիններս օժտված չեն անհրաժեշտ լիազորություններով, իրավասու ազգային գերատեսչությունները Վերահսկիչ պալատին՝ վերջինիս պահանջով ներկայացնում են իր գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ ցանկացած փաստաթուղթ կամ տեղեկատվություն:

Ընկերակցության ծախսերի և եկամուտների տնօրինման գործում Եվրոպական ներդրումային բանկի գործունեության առնչությամբ բանկի տիրապետած տեղեկատվությանը Վերահսկիչ պալատի մատչելիության իրավունքները կարգավորվում են Վերահսկիչ պալատի, բանկի և Հանձնաժողովի միջև կնքված համաձայնագրով: Վերջինիս բացակայության դեպքում պալատին, այնուամենայնիվ, հասանելի են Բանկի կողմից տնօրինվող՝ Ընկերակցության ծախսերի և եկամուտների աուդիտի համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:

4. Վերահսկիչ պալատը կազմում է տարեկան զեկույց յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո: Այն ուղարկվում է Ընկերակցության մյուս ինստիտուտներին և ինստիտուտների կողմից Վերահսկիչ պալատի դիտարկումներին տրված պատասխանների հետ

մեկտեղ հրապարակվում *Եվրոպական միության պաշտոնական տեղեկագրում*:

Վերահսկիչ պալատը կարող է նաև ցանկացած ժամանակ առանձին հարցերի վերաբերյալ հատուկ դիտարկումների տեսքով ներկայացնել կարծիքներ և տալ եզրակացություններ՝ Ընկերակցության որևէ ինստիտուտի պահանջով:

Վերահսկիչ պալատն իր տարեկան զեկույցները, հատուկ զեկույցները կամ եզրակացություններն ընդունում է իր անդամների ձայների մեծամասնությամբ: Չեկույցներ ընդունելու կամ եզրակացություններ տալու համար այն կարող է ստեղծել ներքին պալատներ՝ իր «Ընթացակարգային կանոններ»-ով նախատեսված կարգով:

Վերահսկիչ պալատը աջակցում է Եվրոպական Խորհրդարանին և Խորհրդին՝ բյուջեի կատարումը վերահսկելու ոլորտում իրենց լիազորություններն իրականացնելիս:

Վերահսկիչ պալատը մշակում է իր «Ընթացակարգային կանոններ»-ը, որոնք հաստատվում են Խորհրդի կողմից ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ:

ԳԼՈՒԽ 2. ՈՐՈՇ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 249

Իրենց խնդիրները սույն Պայմանագրին համապատասխան իրականացնելու նպատակով Եվրոպական Խորհրդարանը Խորհրդի հետ համատեղ, Խորհուրդը և Հանձնաժողովը ընդունում են կանոնակարգեր և դիրեկտիվներ, որոշումներ, տալիս են առաջարկություններ և եզրակացություններ:

Կանոնակարգն ընդհանուր կիրառման ակտ է: Այն իր ամբողջությամբ անմիջականորեն գործում է բոլոր անդամ պետությունների տարածքում:

Դիրեկտիվը պարտադիր է յուրաքանչյուր անդամ պետության համար, որին ուղղված է՝ իր մեջ սահմանված նպատակների իրագործման անհրաժեշտության առումով, սակայն անդամ պետությունների իշխանություններին հայեցողություն է թողնում իրագործման ձևերի և մեթոդների ընտրության հարցերում:

Որոշումն ամբողջությամբ պարտադիր է նրանց համար, ում այն հասցեագրված է: Առաջարկություններն ու եզրակացությունները պարտադիր ուժ չունեն:

Հոդված 250

1. Այն դեպքերում, երբ ի կատարումն սույն Պայմանագրի Խորհուրդը որոշում է ընդունում Հանձնաժողովի առաջարկած նախագծի հիման վրա, Խորհրդի կողմից այդ նախագծում փոփոխություններ կամ լրացումներ կատարելով այն կարող է ընդունվել միայն միաձայն՝ 251-րդ հոդվածի 4-րդ և 5-րդ կետերին համապատասխան:
2. Մինչ Խորհրդի կողմից որոշում կայացնելը Հանձնաժողովը կարող է Ընկերակցության ակտի ընդունման ընթացքում ցանկացած ժամանակ փոփոխել իր առաջարկությունը:

Հոդված 251

1. Եթե որևէ որոշման ընդունման կապակցությամբ սույն Պայմանագրում հղում է կատարվում սույն հոդվածին, ապա կիրառվում է հետևյալ ընթացակարգը.
2. Հանձնաժողովն առաջարկությունը ներկայացնում է Եվրոպական Խորհրդարանին և Խորհրդին:
Եվրոպական Խորհրդարանի եզրակացությունը ստանալուց հետո Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ՝
 - Եվրոպական Խորհրդարանի եզրակացության մեջ պարունակվող բոլոր փոփոխությունների հետ համաձայնվելու դեպքում կարող է ընդունել առաջարկվող ակտը.
 - Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից որևէ փոփոխություն չներկայացնելու դեպքում կարող է ընդունել առաջարկված ակտը.
 - մնացած բոլոր դեպքում ընդունում է ընդհանուր դիրքորոշում և հայտնում Եվրոպական Խորհրդարանին: Խորհուրդը Եվրոպական Խորհրդարանին տեղեկացնում է այն բոլոր պատճառների մասին, որոնք հանգեցրել են ընդհանուր դիրքորոշման ընդունմանը: Հանձնաժողովը Եվրոպական Խորհրդարանին տեղեկացնում է իր դիրքորոշման մասին:
Եթե վերոհիշյալ դիրքորոշումը հայտնելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում Եվրոպական Խորհրդարանը
 - a) հաստատում է ընդհանուր դիրքորոշումը կամ որոշում չի ընդունում, ապա խնդրո առարկա ակտը համարվում է ընդունված՝ ընդհանուր դիրքորոշմանը համապատասխան.
 - b) իր անդամների ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ մերժում է ընդհանուր դիրքորոշումը, ապա առաջարկված ակտը համարվում է չընդունված.
 - c) իր անդամների ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ փոփոխություններ է առաջարկում ընդհանուր դիրքորոշման մեջ, ապա փոփոխված տեքստն ուղարկվում է Խորհրդին ու Հանձնաժողովին, որոնք

եզրակացություններ են ներկայացնում նշված փոփոխությունների վերաբերյալ:

3. Եթե հարցը քննարկման ներկայացնելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ հաստատում է Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից առաջարկված բոլոր փոփոխությունները, ապա խնդրո առարկա ակտը համարվում է ընդունված՝ վերոհիշյալ ձևով փոփոխված ընդհանուր դիրքորոշմանը համապատասխան. այնուամենայնիվ, Հանձնաժողովի կողմից բացասական եզրակացության արժանացած փոփոխությունները Խորհուրդն ընդունում է միաձայն որոշմամբ: Եթե Խորհուրդը չի հաստատում բոլոր փոփոխությունները, ապա Խորհրդի նախագահը, Եվրոպական Խորհրդարանի նախագահի համաձայնությամբ վեց ամսվա ընթացքում հրավիրում է Հաշտեցման կոմիտեի նիստ:

4. Խորհրդի անդամներից կամ նրանց ներկայացուցիչներից և Եվրոպական Խորհրդարանի հավասար թվով ներկայացուցիչներից կազմված Հաշտեցման կոմիտեի խնդիրը համատեղ տեքստի վերաբերյալ համաձայնություն ձեռք բերելն է՝ Խորհրդի անդամների կամ նրանց ներկայացուցիչների ձայների որակյալ մեծամասնությամբ և Եվրոպական Խորհրդարանի ներկայացուցիչների ձայների մեծամասնությամբ ընդունած որոշման հիման վրա: Հանձնաժողովը մասնակցում է Հաշտեցման կոմիտեի նիստերին և ձեռնարկում բոլոր անհրաժեշտ միջոցները Եվրոպական Խորհրդարանի և Խորհրդի դիրքորոշումների համաձայնեցման ուղղությամբ: Այս խնդիրն իրագործելիս Հաշտեցման կոմիտեն քննարկում է ընդհանուր դիրքորոշումը՝ Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից առաջարկված փոփոխությունների հիման վրա:

5. Եթե Հաշտեցման կոմիտեն նիստի հրավիրման պահից վեց շաբաթվա ընթացքում հաստատում է միասնական տեքստը, ապա Եվրոպական Խորհրդարանն իր անդամների ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ ընդունված որոշման հիման վրա և Խորհուրդն իր անդամների ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշման հիման վրա հաստատման պահից վեցշաբաթյա ժամկետում ընդունում են խնդրո առարկա ակտը՝ միասնական տեքստին համապատասխան: Եթե երկու ինստիտուտներից որևէ մեկը նշված ժամկետում չի հաստատում համատեղ ակտը, ապա վերջինս համարվում է չընդունված:

6. Եթե Հաշտեցման կոմիտեն չի հաստատում համատեղ ակտը, ապա առաջարկված ակտը համարվում է չընդունված:

7. Սույն Հոդվածում նշված եռամսյա և վեցշաբաթյա ժամկետները Եվրոպական Խորհրդարանի կամ Խորհրդի նախաձեռնությամբ կարող են երկարաձգվել առավելագույնը համապատասխանաբար մեկ ամսով և երկու շաբաթով:

Եթե որևէ ակտի ընդունման կապակցությամբ սույն Պայմանագրում հղում է կատարվում սույն հոդվածին, ապա կիրառվում է հետևյալ ընթացակարգը.

a) Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական Խորհրդարանի կարծիքը ստանալուց հետո ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունում է ընդհանուր դիրքորոշում:

b) Խորհուրդն իր ընդհանուր դիրքորոշումը հայտնում է Եվրոպական Խորհրդարանին: Խորհուրդը և Հանձնաժողովը պետք է Եվրոպական Խորհրդարանին լիարժեք տեղեկացնեն Խորհրդի կողմից նման ընդհանուր դիրքորոշման ընդունման պատճառների, ինչպես նաև Հանձնաժողովի դիրքորոշման մասին:

Եթե վերոհիշյալ ընդհանուր դիրքորոշումը ստանալուց հետո երեք ամսվա ընթացքում Եվրոպական Խորհրդարանը հաստատում է այդ դիրքորոշումը կամ որոշում չի կայացնում, ապա Խորհուրդը վերջնականապես ընդունում է խնդրո առարկա ակտը՝ ընդհանուր դիրքորոշմանը համապատասխան:

c) Եվրոպական Խորհրդարանը կարող է սույն հոդվածի b կետում նշված եռամսյա ժամկետում իր անդամների ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ առաջարկել փոփոխություններ Խորհրդի ընդհանուր դիրքորոշման մեջ: Եվրոպական Խորհրդարանը կարող է նաև ձայների միևնույն մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ մերժել Խորհրդի ընդհանուր դիրքորոշումը: Քննակումների արդյունքները հաղորդվում են Խորհրդին և Հանձնաժողովին:

Եթե Խորհրդի ընդհանուր դիրքորոշումը Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից մերժվել է, ապա երկրորդ ընթերցմամբ որոշում կայացնելու համար պահանջվում է Խորհրդի միաձայն որոշում:

d) Հանձնաժողովը մեկամսյա ժամկետում վերանայում է այն առաջարկությունը, որի հիման վրա Խորհուրդն ընդունել է իր ընդհանուր դիրքորոշումը՝ հաշվի առնելով Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից առաջարկված փոփոխությունները:

Հանձնաժողովն իր կողմից վերանայված առաջարկության հետ միաժամանակ Խորհրդին է ուղարկում Եվրոպական Խորհրդարանի՝ իր կողմից չընդունված փոփոխությունները և իր եզրակացությունը դրանց վերաբերյալ: Խորհուրդը կարող է միաձայն ընդունել այդ փոփոխությունները:

e) Խորհուրդը Հանձնաժողովի կողմից վերանայված առաջարկությունն ընդունում է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

Հանձնաժողովի կողմից վերանայված առաջարկության մեջ փոփոխություններ կատարելու համար պահանջվում է Խորհրդի միաձայն որոշում:

f) Սույն Հոդվածի c, d և e կետերում նշված դեպքերում Խորհուրդը պետք է հարցը քննարկի եռամսյա ժամկետում: Եթե նշված ժամկետում որոշում չի կայացվում, Հանձնաժողովի առաջարկությունը համարվում է չընդունված:
g) Խորհրդի և Եվրոպական Խորհրդարանի ընդհանուր համաձայնությամբ սույն Հոդվածի b և f կետերում նշված ժամկետները կարող են երկարաձգվել առավելագույնը մեկ ամսով:

Հոդված 253

Եվրոպական Խորհրդարանի և Խորհրդի կողմից համատեղ ընդունված կանոնակարգերը, դիրեկտիվները և որոշումները, ինչպես նաև Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի կողմից ընդունված համանման ակտերը պետք է լինեն պատճառաբանված և հղումներ պարունակեն այն առաջարկություններին և եզրակացություններին, որոնք սույն Պայմանագրին համապատասխան անհրաժեշտ են դրանք ընդունելու համար:

Հոդված 254 (*)

1. 251-րդ հոդվածում նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան ընդունված կանոնակարգերը, դիրեկտիվներն ու որոշումները ստորագրվում են Եվրոպական Խորհրդարանի նախագահի ու Խորհրդի նախագահի կողմից և հրապարակվում են Եվրոպական միության պաշտոնական տեղեկագրում: Դրանք ուժի մեջ են մտնում իրենցում նշված ժամկետում, իսկ նման ժամկետի բացակայության դեպքում՝ հրապարակմանը հաջորդող 20-րդ օրը:
2. Խորհրդի և Հանձնաժողովի կանոնակարգերը, ինչպես նաև բոլոր անդամ պետություններին ուղղված դիրեկտիվները հրապարակվում են Եվրոպական միության պաշտոնական տեղեկագրում: Դրանք ուժի մեջ են մտնում իրենցում նշված ժամկետում, իսկ նման ժամկետի բացակայության դեպքում՝ հրապարակմանը հաջորդող 20-րդ օրը:
3. Այլ դիրեկտիվների և որոշումների ընդունումը ծանուցվում է նրանց, ում դրանք հասցեագրված են: Դրանք ուժի մեջ են մտնում այդպիսի ծանուցման պահից:

Հոդված 255

1. Միության ցանկացած քաղաքացի և որևէ անդամ պետությունում բնակվող կամ գրանցված ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ իրավունք ունի ծանոթանալ Եվրոպական Խորհրդարանի, Խորհրդի

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

կամ Հանձնաժողովի փաստաթղթերին՝ 2-րդ և 3-րդ կետերով սահմանված սկզբունքներին ու պայմաններին համապատասխան:

Փաստաթղթերին ծանոթանալու իրավունքը կարգավորող հասարակական կամ մասնավոր շահերին վերաբերող ընդհանուր սկզբունքներն ու սահմանափակումները սահմանվում են Խորհրդի կողմից 251-րդ հոդվածում նախատեսված ընթացակարգին համապատասխան՝ Ամստերդամի պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու պահից երկու տարվա ընթացքում:

2. Վերոհիշյալ ինստիտուտներից յուրաքանչյուրն իր ներքին կանոնակարգում սահմանում է իր փաստաթղթերին ծանոթանալու իրավունքին վերաբերող հատուկ դրույթներ:

Հոդված 256

Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի ցանկացած անձի համար (բացի Պետություններից) դրամական պարտավորություն սահմանող որոշումները ենթակա են հարկադիր կատարման:

Հարկադիր կատարման կարգը կարգավորվում է այն Պետությունում գործող քաղաքացիական դատավարության կանոններով, որի տարածքում այն իրականացվում է: Տվյալ որոշման կատարողական թերթը կցվում է որոշմանը ազգային իշխանությունների այն մարմինների կողմից, որոնց անդամ պետությունների կառավարությունները նշանակվում են հատուկ այդ նպատակի համար՝ այդ մասին տեղեկացնելով Հանձնաժողովին կամ Դատարանին: Տվյալ մարմինը իրականացնում է որոշման կատարումը՝ ստուգելով միայն որոշման իսկությունը:

Եթե վերոհիշյալ ընթացակարգը նախաձեռնվում է շահագրգիռ կողմի դիմումի հիման վրա, ապա տվյալ կողմը կարող է ազգային օրենսդրությանը համապատասխան ձեռնամուխ լինել հարկադիր կատարման գործընթացի իրականացմանը՝ գործն անմիջականորեն հանձնելով իրավասու մարմնին:

Հարկադիր կատարումը կարող է կասեցվել միայն Դատարանի որոշմամբ: Այնուամենայնիվ, շահագրիռ երկրի դատական մարմիններն իրավասու են քննել հարկադիր կատարումն ապօրինի եղանակներով իրականացնելու վերաբերյալ ստացվող բողոքները:

ԳԼՈՒԽ 3

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

Հոդված 257 ()*

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով

Սույնով հիմնադրվում է Տնտեսական և սոցիալական կոմիտե, որն ունի խորհրդատվական մարմնի կարգավիճակ:

Կոմիտեն կազմված է քաղաքացիական հասարակության սոցիալական և տնտեսական բազմաբնույթ գործունեության ներկայացուցիչներից, մասնավորապես՝ արտադրողների, ֆերմերների, փոխադրողների, բանվորների, դիլերների, արհեստագործների, մասնագիտական գործունեությամբ զբաղվողների, սպառողների և հասարակության լայն խավերի ներկայացուցիչներից:

Հոդված 258 (*)

Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեի անդամների թիվը չպետք է գերազանցի 350-ը:

Կոմիտեի անդամների կազմը հետևյալն է.

Բելգիա	12	Շվեդիա	12
Չեխիա	12	Միացյալ	24
Դանիա	9	Թագավորություն	
Գերմանիա	24		
Էստոնիա	7		
Հունաստան	12		
Իսպանիա	21		
Ֆրանսիա	24		
Իռլանդիա	9		
Իտալիա	24		
Կիպրոս	6		
Լիտվա	7		
Լատվիա	9		
Լյուքսեմբուրգ	6		
Հունգարիա	12		
Մալտա	5		
Նիդերլանդներ	12		
Ավստրիա	12		
Լեհաստան	21		
Պորտուգալիա	12		
Սլովենիա	7		
Սլովակիա	9		
Ֆինլանդիա	9		

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

Կոմիտեի անդամների նկատմամբ որևէ պարտադիր հրահանգներ չեն կիրառվում: Իրենց պարտականությունները կատարելիս նրանք պետք է լինեն լիովին անկախ՝ առաջնորդվելով Ընկերակցության ընդհանուր շահերով:

Խորհուրդն իր անդամների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ սահմանում է Կոմիտեի անդամների վարձատրության չափը:

Հոդված 259 (*)

1. Կոմիտեի անդամները նշանակվում են չորս տարի ժամկետով՝ անդամ պետությունների կողմից ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա: Խորհուրդը պետք է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ հաստատի յուրաքանչյուր անդամ պետության կողմից ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա կազմված անդամների ցուցակը: Կոմիտեի անդամների պաշտոնավարման ժամկետը ենթակա է երկարաձգման:

2. Խորհուրդը խորհրդակցում է Հանձնաժողովի հետ: Այն կարող է ստանալ տնտեսական և սոցիալական զանազան հատվածներ ներկայացնող եվրոպական այն մարմինների կարծիքը, որոնց հետ առնչվում է Ընկերակցության գործունեությունը:

Հոդված 260

Կոմիտեն իր անդամների կազմից ընտրում է նախագահ և բյուրո երկու տարի ժամկետով:

Կոմիտեն ընդունում է իր ներքին կանոնակարգը:

Կոմիտեի նիստերը գումարվում են Նախագահի կողմից՝ Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի պահանջով: Կոմիտեն կարող է նաև նիստեր հրավիրվել սեփական նախաձեռնությամբ:

Հոդված 261

Կոմիտեն իր կազմում ունի նաև սույն Պայմանագրի գործողության հիմնական ոլորտներով զբաղվող մասնագիտացված ստորաբաժանումներ:

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի և 2003թ. Անդամակցության պայմանագրով:

Մասնագիտացված ստորաբաժնումները գործում են Կոմիտեի հիմնական իրավասությունների շրջանակներում: Արգելվում է Կոմիտեից անկախ խորհրդակցել մասնագիտացված ստորաբաժնումների հետ:

Կոմիտեի շրջանակներում կարող են ստեղծվել նաև ենթակոմիտեներ՝ որոշակի բնագավառներում կամ որոշակի հարցերի վերաբերյալ Կոմիտեի քննարկմանը ներկայացվող եզրակացությունների նախագծերի մշակման համար:

Մասնագիտացված ստորաբաժնումների և ենթակոմիտեների կազմավորման կարգը և իրավասությունների շրջանակները սահմանվում են ներքին կանոնակարգով:

Հոդված 262

Խորհուրդը կամ Հանձնաժողովը սույն Պայմանագրով նախատեսված դեպքերում պարտադիր խորհրդակցում են Կոմիտեի հետ: Նշված ինստիտուտները Կոմիտեի հետ խորհրդակցում են իրենց համար անհրաժեշտ բոլոր դեպքերում: Կոմիտեն կարող է սեփական նախաձեռնությամբ արտահայտել իր տեսակետը այն ժամանակ, երբ նպատակահարմար համարի:

Խորհուրդը կամ Հանձնաժողովը անհրաժեշտ համարելու դեպքում Կոմիտեի կողմից եզրակացության ներկայացման համար սահմանում են ոչ պակաս, քան մեկ ամիս ժամկետ՝ սկսած նախագահին այդ մասին ծանուցելու պահից: Ժամկետի ավարտից հետո եզրակացության բացակայությունը չի խոչընդոտում հետագա գործողությունների իրականացմանը:

Կոմիտեի և մասնագիտացված ստորաբաժնման եզրակացությունը նիստի արձանագրության հետ միասին ուղարկվում է Խորհրդին և Հանձնաժողովին:

Եվրոպական Խորհրդարանը ևս կարող է խորհրդակցել Կոմիտեի հետ:

ԳԼՈՒԽ 4

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆՆԵՐԻ ԿՈՄԻՏԵ

Հոդված 263 (**)

Սույնով հիմնադրվում է խորհրդակցական մարմնի կարգավիճակ ունեցող կոմիտե, այսուհետ՝ «Տարածաշրջանների կոմիտե»՝ կազմված տարածաշրջանային կամ տեղական մարմինների ներկայացուցիչներից, որոնք ունեն տարածաշրջանային կամ տեղական իշխանության

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի և 2003թ. Անդամակցության պայմանագրով:

ընտրական մանդատ կամ քաղաքական պատասխանատվություն են կրում
ընտրովի ժողովի առջև:

Տարածաշրջանների կոմիտեի անդամների թիվը չպետք է գերազանցի 350-
ը:

Կոմիտեի անդամների կազմը հետևյալն է.

Բելգիա	12
Չեխիա	12
Դանիա	9
Գերմանիա	24
Էստոնիա	7
Հունաստան	12
Իսպանիա	21
Ֆրանս	24
Իռլանդիա	9
Իտալիա	24
Կիպրոս	6
Լիտվա	7
Լատվիա	9
Լյուքսեմբուրգ	6
Հունգարիա	12
Մալտա	5
Նիդերլանդներ	12
Ավստրիա	12
Լեհաստան	21
Պորտուգալիա	12
Սլովենիա	7
Սլովակիա	9
Ֆինլանդիա	9
Շվեդիա	12
Միացյալ Թագավորություն	24

Կոմիտեի անդամները և հավասար թվով
նրանց փոխարինողները նշանակվում են
չորս տարի ժամկետով
համապատասխան անդամ
պետությունների առաջարկությունների
հիման վրա: Նրանց պաշտոնավարման
ժամկետը կարող է երկարաձգվել:
Խորհուրդը ձայների որակյալ
մեծամասնությամբ հաստատում է
անդամների և փոխարինողների`
յուրաքանչյուր անդամ պետության
կողմից ներկայացված
առաջարկությունների հիման վրա
կազմված ցուցակը: Երբ առաջին
պարբերությունում նշված Կոմիտեի

անդամների մանդատը դադարում է, Կոմիտեի անդամների
պաշտոնավարման ժամկետն ինքնատիքյան ավարտվում է, որից հետո
նրանք փոխարինվում են իրենց պաշտոնավարության մնացած ժամկետի
համար` միևնույն ընթացակարգին համապատասխան: Կոմիտեի անդամը
չի կարող միաժամանակ լինել Եվրոպական Խորհրդարանի անդամ:

Կոմիտեի անդամները չպետք է կաշկանդված լինեն որևէ պարտադիր
հրահանգով: Նրանք պետք է իրենց պարտականություններն
իրականացնելիս լինեն լիովին անկախ` առաջնորդվելով Ընկերակցության
ընդհանուր շահերով:

Հոդված 264

Տարածաշրջանների Կոմիտեն իր անդամներից ընտրում է նախագահ և բյուրո երկու տարի ժամկետով:

Կոմիտեն ընդունում է իր ներքին կանոնակարգը:

Կոմիտեի նիստերը գումարում է Նախագահը՝ Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի պահանջով: Կոմիտեն կարող է նիստեր գումարել նաև սեփական նախաձեռնությամբ:

Հոդված 265

Խորհուրդը կամ Հանձնաժողովը խորհրդակցում են Կոմիտեի հետ սույն Պայմանագրով նախատեսված դեպքերում, ինչպես նաև նշված երկու ինստիտուտներից որևէ մեկի կողմից նպատակահարմար համարվող մյուս բոլոր դեպքերում, մասնավորապես՝ տրանս-սահմանային համագործակցությանը վերաբերող հարցերով:

Խորհուրդը կամ Հանձնաժողովը անհրաժեշտ համարելու դեպքում Կոմիտեի կողմից եզրակացության ներկայացման համար սահմանում են ոչ պակաս, քան մեկ ամիս ժամկետ՝ սկսած նախագահին այդ մասին ծանուցելու պահից: Ժամկետի ավարտից հետո եզրակացության բացակայությունը չի խոչընդոտում հետագա գործողությունների իրականացմանը:

262-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխան Տնտեսական և սոցիալական կոմիտեին դիմելու դեպքում Խորհուրդը կամ Հանձնաժողովը հարցնում են Տարածաշրջանների կոմիտեի կարծիքը: Տարածաշրջանների կոմիտեն կարող է ներկայացնել իր եզրակացությունը, եթե գտնում է, որ որոշակի տարածաշրջանային շահեր են շոշափվում:

Եվրոպական Խորհրդարանը ևս կարող է խորհրդակցել Կոմիտեի հետ:

Կոմիտեն կարող է իր նախաձեռնությամբ եզրակացություն տալ այն դեպքում, երբ անհրաժեշտ է համարում:

Կոմիտեի եզրակացությունը նիստի արձանագրության հետ միասին ուղարկվում է Խորհրդին և Հանձնաժողովին:

ԳԼՈՒԽ 5

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԲԱՆԿԸ

Հոդված 266 ()*

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

Եվրոպական ներդրումային բանկը հանդիսանում է իրավաբանական անձ:
Եվրոպական ներդրումային բանկի անդամներ համարվում են անդամ պետությունները:

Եվրոպական ներդրումային բանկի Կանոնադրությունը շարադրված է սույն Պայմանագրին կից Արձանագրությունում: Խորհուրդը Եվրոպական Ներդրումային բանկի առաջարկությամբ և Եվրոպական Խորհրդարանի ու Հանձնաժողովի հետ խորհրդակցելուց հետո կամ Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն որոշմամբ կարող է փոփոխել Բանկի Կանոնադրության 4, 11 և 12 հոդվածները և 18 հոդվածի 5-րդ կետը:

Հոդված 267

Եվրոպական ներդրումային բանկի խնդիրն է կապիտալի շուկայի միջոցների և իր սեփական ռեսուրսների օգտագործման միջոցով նպաստել ընդհանուր շուկայի համակշռված և կայուն զարգացմանը՝ ի շահ Ընկերակցության: Այդ նպատակով Բանկը, գործելով շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդելու հիմունքով, տրամադրում է վարկեր ու երաշխիքներ, որոնք խթանում են տնտեսության բոլոր սեկտորների ֆինանսավորման հետևյալ նախագծերը՝

- a) թույլ զարգացած տարածաշրջանների զարգացման նախագծեր
- b) ընդհանուր շուկայի կայացման և հարաճուն զարգացման անհրաժեշտությամբ թելադրված ձեռնարկությունների արդիականացմանը կամ վերափոխմանը, կամ գործունեության նոր տեսակների զարգացմանն ուղղված նախագծեր, երբ վերջիններիս ծավալը կամ բնույթն այնպիսին է, որ դրանք չեն կարող ամբողջությամբ ֆինանսավորվել առանձին անդամ պետություններում առկա զանազան միջոցներից
- c) մի քանի անդամ պետությունների համար ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող նախագծեր, երբ վերջիններիս ծավալը կամ բնույթն այնպիսին է, որ դրանք չեն կարող ամբողջությամբ ֆինանսավորվել առանձին անդամ պետություններում առկա զանազան միջոցներից:

Իր խնդիրներն իրականացնելիս Բանկը խթանում է ներդրումային ծրագրերի ֆինանսավորումը՝ կառուցվածքային հիմնադրամների և Ընկերակցության այլ ֆինանսական հաստատությունների օժանդակությամբ:

ԲԱԺԻՆ II ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 268

Ընկերակցության եկամուտների և ծախսերի բոլոր հոդվածները, այդ թվում՝ Եվրոպական սոցիալական հիմնադրամին վերաբերող հոդվածները ներառվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա համար կազմվող նախահաշիվներում և արտացոլվում են բյուջեում:

Ինստիտուտների վարչական ծախսերը, որոնք Եվրոպական միության մասին պայմանագրի համաձայն վերաբերում են ընդհանուր արտաքին և անվտանգության քաղաքականությանը և արդարադատության ու ներքին գործերի ոլորտներում համագործակցությանը, կատարվում են բյուջեի հաշվին: Վերոնշյալ դրույթների իրականացմամբ պայմանավորված գործառնական ծախսերը կարող են ծածկվել բյուջեից՝ դրանցում սահմանված պայմաններին համապատասխան:

Բյուջեի ծախսերն ու եկամուտները պետք է հավասարակշռված լինեն:

Հոդված 269

Առանց սահմանափակելու մյուս եկամուտները, բյուջեն ամբողջությամբ ֆինանսավորվում է սեփական միջոցներից:

Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն որոշմամբ սահմանում է Ընկերակցության սեփական միջոցների համակարգին վերաբերող դրույթներ և առաջարկում անդամ պետություններին ընդունել դրանք իրենց սահմանադրական պահանջներին համապատասխան:

Հոդված 270

Բյուջետային կարգապահության ապահովման նպատակով Հանձնաժողովը պետք է ձեռնպահ մնա Ընկերակցության ակտերի այնպիսի նախագծեր ներկայացնելուց, իր առաջարկություններում այնպիսի փոփոխություններ անելուց կամ դրանց կիրառման համար անհրաժեշտ այնպիսի միջոցառումներ ձեռնարկելուց, որոնց արդյունքում կարող է ստեղծվել բյուջեի համար լուրջ հետևանքների առաջացման վտանգ, եթե չի ներկայացնում համապատասխան երաշխիքներ, որ նշված առաջարկությունը կամ միջոցառումը կարող է ֆինանսավորվել 269-րդ հոդվածին համապատասխան, Խորհրդի կողմից սահմանված դրույթների շրջանակներում, Ընկերակցության սեփական միջոցների հաշվին:

Հոդված 271

Բյուջեում նախատեսված ծախսերը հաստատվում են մեկ ֆինանսական տարվա համար, քանի դեռ 279-րդ հոդվածին համապատասխան ընդունված կանոնակարգերը այլ բան չեն նախատեսում:

279-րդ հոդվածի դրույթներին համապատասխան՝ ֆինանսական տարվա ավարտին չծախսված հատկացումները, բացառությամբ աշխատակազմի ծախսերի հետ առնչվող հատկացումների, կարող են փոխանցվել միայն հաջորդ ֆինանսական տարվա բյուջե:

Հատկացումները դասակարգվում են ծախսերի հոդվածներ խմբավորող տարբեր գլուխների ներքո՝ ըստ դրանց բնույթի կամ նշանակության, և ըստ անհրաժեշտության ենթաբաժանվում են 279-րդ հոդվածի համաձայն ընդունված կանոնակարգին համապատասխան:

Եվրոպական Խորհրդարանի, Խորհրդի, Հանձնաժողովի և Արդարադատության Դատարանի ծախսերը ծրագրվում են առանց խախտելու որոշ ընհանուր ծախսերի հատուկ ռեժիմը:

Հոդված 272

1. Ֆինանսական տարին սկսվում է է հունվարի 1-ին և ավարտվում դեկտեմբերի 31-ին:

Ընկերակցության յուրաքանչյուր ինստիտուտ մինչև հուլիսի 1-ը կազմում է իր ծախսերի նախահաշիվը: Հանձնաժողովն այդ նախահաշիվները միավորում է բյուջեի նախնական նախագծում և դրան կցում եզրակացություն, որը կարող է ներառել նախահաշիվների տարբեր գնահատականներ: Բյուջեի նախնական նախագիծը ներառում է եկամուտների նախահաշիվ և ծախսերի նախահաշիվ:

2. Հանձնաժողովը պետք է բյուջեի նախնական նախագիծը Խորհրդի քննարկմանը ներկայացնի ոչ ուշ, քան մինչև բյուջեի կատարմանը նախորդող տարվա սեպտեմբերի 1-ը:

Խորհուրդը խորհրդակցում է Հանձնաժողովի և, անհրաժեշտության դեպքում, այլ շահագրգիռ ինստիտուտների հետ յուրաքանչյուր դեպքում, երբ մտադիր է շեղվել բյուջեի նախնական նախագծից:

Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ հաստատում է բյուջեի նախագիծը և ներկայացնում Եվրոպական Խորհրդարանին:

3. Բյուջեի նախագիծը Եվրոպական Խորհրդարանին պետք է ներկայացվի ոչ ուշ, քան մինչև բյուջեի կատարմանը նախորդող տարվա հոկտեմբերի 5-ը:

Եվրոպական Խորհրդարանն իրավունք ունի իր անդամների ձայների մեծամասնությամբ փոփոխություններ կատարել բյուջեի նախագծում և ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ Խորհրդին առաջարկել բյուջեի նախագծում կատարել այնպիսի փոփոխություններ, որոնք բխում են սույն

Պայմանագրից կամ դրան համապատասխան ընդունված ակտերից անխուսափելիորեն բխող ծախսերը:

Եթե Եվրոպական Խորհրդարանը բյուջեի նախագիծը ստանալուց հետո 45 օրվա ընթացքում հաստատում է այն, ապա բյուջեն համարվում է վերջնականապես ընդունված: Եթե նշված ժամանակահատվածում Եվրոպական Խորհրդարանը բյուջեի նախագծում լրացումներ չի կատարում կամ դրանում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ առաջարկություններ չի ներկայացնում, ապա բյուջեն համարվում է վերջնականապես ընդունված:

Եթե վերոհիշյալ ժամանակահատվածում Եվրոպական Խորհրդարանը բյուջեի նախագծում լրացումներ է կատարում կամ դրանում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ առաջարկություններ է ներկայացնում, ապա բյուջեի նախագիծը, լրացումների կամ առաջարկված փոփոխությունների հետ միասին, ուղարկվում է Խորհրդին:

4. Բյուջեի նախագիծը Հանձնաժողովի, իսկ համապատասխան դեպքերում նաև այլ շահագրգիռ ինստիտուտների հետ քննարկելուց հետո Խորհուրդն ընդունում է որոշումներ՝ հետևյալ պայմաններին համապատասխան.

a) Խորհուրդը կարող է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ փոփոխել Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից ընդունված ցանկացած լրացում.

b) ինչ վերաբերում է առաջարկված փոփոխություններին՝

– եթե Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից առաջարկված փոփոխությունը չի հանգեցնում որևէ ինստիտուտի ծախսերի ընդհանուր գումարի աճին, մասնավորապես՝ պայմանվորված այն փաստով, որ այդ որոշման հետևանքով ծախսերի աճը փոխհատուցվում է մեկ կամ մի քանի այլ առաջարկվող փոփոխությունների հետևանքով ծախսերի կրճատումով, ապա Խորհուրդը կարող է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ մերժել առաջարկված փոփոխությունը: Նման որոշման բացակայության դեպքում առաջարկված փոփոխությունները համարվում են ընդունված

– եթե Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից առաջարկված փոփոխությունը հանգեցնում է որևէ ինստիտուտի ծախսերի ընդհանուր գումարի աճին, ապա Խորհուրդը կարող է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունել առաջարկված փոփոխությունը: Նման որոշման բացակայության դեպքում առաջարկված փոփոխությունը համարվում է մերժված

– եթե նախորդ երկու պարբերություններից որևէ մեկի համաձայն Խորհուրդը մերժել է առաջարկված փոփոխությունը, ապա այն կարող է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշման հիման վրա պահպանել բյուջեի նախագծում նախատեսված գումարը կամ սահմանել այլ գումար:

Բյուջեի նախագիծը փոփոխվում է Խորհրդի կողմից ընդունված փոփոխությունների հիման վրա:

Եթե բյուջեի նախագիծը ստանալու պահից 15 օրվա ընթացքում Խորհուրդը չի փոխում Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից ընդունված լրացումներից որևէ մեկը, կամ եթե ընդունում է վերջինիս կողմից առաջարկված փոփոխությունները, ապա բյուջեն համարվում է վերջնականապես ընդունված: Խորհուրդը Եվրոպական Խորհրդարանին տեղեկացնում է այն մասին, որ ինքը չի փոփոխել առաջարկված լրացումները և դրանք ընդունվել են:

Եթե նշված ժամկետի ընթացքում Խորհուրդը փոփոխում է Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից ընդունված լրացումներից մեկը կամ մի քանիսը, կամ եթե վերջինիս կողմից առաջարկված փոփոխությունները մերժվում կամ փոփոխվում են, ապա բյուջեի փոփոխված նախագիծը կրկին ուղարկվում է Եվրոպական Խորհրդարան: Խորհուրդը Եվրոպական Խորհրդարանին տեղեկացնում է իր քննարկումների արդյունքների մասին:

5. Բյուջեի նախագիծն իրեն ներկայացնելու պահից 15 օրվա ընթացքում Եվրոպական Խորհրդարանը, որը պետք է ծանուցված լինի իր կողմից առաջարկված փոփոխությունների վերաբերյալ ընդունված որոշման մասին, կարող է քվեարկությանը իր անդամների մեծամասնության մասնակցության դեպքում ձայների 3/5-ով ընդունված որոշմամբ փոփոխել կամ մերժել Խորհրդի կողմից իր լրացումներում կատարված փոփոխությունները, և դրան համապատասխան ընդունել բյուջեն: Եթե նշված ժամկետում Եվրոպական Խորհրդարանը որոշում չի կայացնում, ապա բյուջեն համարվում է վերջնականապես ընդունված:

6. Սույն հոդվածով նախատեսված ընթացակարգերի ավարտից հետո Եվրոպական Խորհրդարանի նախագահը հայտարարում է բյուջեի վերջնական ընդունման մասին:

7. Այնուամենայնիվ, Եվրոպական Խորհրդարանը կարևոր պատճառների առկայության դեպքում կարող է քվեարկությանն իր անդամների մեծամասնության մասնակցության դեպքում ձայների 2/3-ով ընդունված որոշմամբ մերժել բյուջեի նախագիծը և պահանջել ներկայացնել բյուջեի նոր նախագիծ:

8. Ընթացիկ տարվա ծախսերի աճի առավելագույն չափը սահմանվում է յուրաքանչյուր տարվա ընդհանուր ծախսերում՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրից կամ դրան համապատասխան ընդունված ակտերից անխուսափելիորեն բխող ծախսերի:

Տնտեսական քաղաքականության կոմիտեի հետ խորհրդակցելուց հետո Հանձնաժողովը սահմանում է աճի առավելագույն չափը, որը պայմանավորված է

– Ընկերակցության համախառն ազգային արտադրանքի ծավալի դինամիկայով

– անդամ պետությունների բյուջեներում տեղի ունեցող միջին փոփոխություններով

– նախորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում ապրուստի նվազագույն միջոցների փոփոխություններով:

Աճի առավելագույն չափը պետք է հաղորդվի Ընկերակցության բոլոր ինստիտուտներին մինչև մայիսի 1-ը: Վերջիններս պետք է իրենց բյուջետային ընթացակարգի իրականացման ընթացքում գործեն դրան համապատասխան՝ պահպանելով սույն կետի չորրորդ և հինգերորդ պարբերության դրույթները:

Եթե սույն Պայմանագրից կամ դրան համապատասխան ընդունված ակտերից անխուսափելիորեն չբխող ծախսերի աճի փաստացի չափը Խորհրդի կողմից սահմանված բյուջեի նախագծում գերազանցում է աճի առավելագույն չափի կեսը, ապա Եվրոպական Խորհրդարանը, գործադրելով փոփոխություններ կատարելու իր իրավունքը, կարող է տվյալ ծախսի ընդհանուր գումարն ավելացնել աճի առավելագույն չափի կեսը չգերազանցող գումարով:

Եթե Եվրոպական Խորհրդարանը, Խորհուրդը կամ Հանձնաժողովը գտնում են, որ Ընկերակցության գործունեությունը պահանջում է սույն կետում սահմանված կարգով որոշված աճի առավելագույն չափի գերազանցում, ապա Խորհրդի՝ ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշման և Եվրոպական Խորհրդարանի՝ քվեարկությանը անդամների մեծամասնության մասնակցության դեպքում ձայների 3/5-ով ընդունված որոշման հիման վրա, նրանց միջև ձեռք բերված համաձայնությամբ կարող է սահմանվել նոր չափ:

9. Յուրաքանչյուր ինստիտուտ իրականացնում է սույն հոդվածով իրեն վերապահված իրավասությունները՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի և դրան համապատասխան ընդունված ակտերի դրույթները, մասնավորապես՝ Ընկերակցության սեփական միջոցների, եկամուտների ու ծախսերի հավասարակշռմանը վերաբերող դրույթներ:

Հոդված 273

Եթե ֆինանսական տարվա սկզբին բյուջեն դեռևս քվեարկությամբ չի հաստատվել, ապա ըստ յուրաքանչյուր գլխի կամ այլ ենթաբաժինների յուրաքանչյուր ամիս կարող է ծախսվել ոչ ավելի, քան նախորդող ֆինանսական տարվա բյուջետային հատկացումների մեկ տասներկուերորդի չափով՝ 279-րդ հոդվածի համաձայն ընդունված Կանոնակարգի դրույթներին համապատասխան. այնուհանդերձ, Հանձնաժողովի տնօրինմանը հանձնված հատկացումները չպետք է գերազանցեն բյուջեի նախագծի մշակման ընթացքում նախատեսված հատկացումների մեկ տասներկուերորդը:

Խորհուրդը կարող է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ թույլատրել վերոհիշյալ մեկ տասներկուերորդ մասը գերազանցող ծախսեր՝ առաջին պարբերությունում նախատեսված այլ պայմանները պահպանելու պայմանով:

Եթե որոշումը վերաբերում է սույն Պայմանագրից կամ դրան համապատասխան ընդունված ակտերից անխուսափելիորեն բխող ծախսերին, ապա Խորհուրդը այն անմիջապես ուղարկում է Եվրոպական Խորհրդարան: Եվրոպական Խորհրդարանը կարող է 30 օրվա ընթացքում քվեարկությանը իր անդամների մեծամասնության մասնակցության դեպքում ձայների 3/5-ով որոշում ընդունել առաջին պարբերությունում նշված մեկ տասներկուերորդ մասը գերազանցող ծախսերի վերաբերյալ, ինչպես դա նախատեսված է առաջին պարբերությունում: Խորհրդի որոշման այս հատվածի իրականացումը կկատարվի մինչև Եվրոպական Խորհրդարանի կողմից որոշման ընդունումը: Եթե նշված ժամկետում Եվրոպական Խորհրդարանը չի ընդունում Խորհրդի որոշումից տարբերվող որոշում, ապա Խորհրդի որոշումը համարվում է վերջնականապես ընդունված:

Երկրորդ և երրորդ պարբերություններին վերաբերող որոշումները սահմանում են սույն հոդվածի կիրառումն ապահովող ռեսուրսներին վերաբերող անհրաժեշտ միջոցառումներ:

Հոդված 274

Հանձնաժողովը բյուջեն կատարում է 279-րդ հոդվածի համաձայն ընդունված կանոնակարգի դրույթներին՝ իր սեփական պատասխանատվության ներքո և նախատեսված հատկացումների սահմաններում՝ ղեկավարվելով արդյունավետ ֆինանսական կառավարման սկզբունքներով: Անդամ պետությունները պետք է համագործակցեն Հանձնաժողովի հետ՝ երաշխավորելու համար հատկացումների օգտագործումը արդյունավետ ֆինանսական կառավարման սկզբունքներին համապատասխան:

Կանոնակարգերը սահմանում են յուրաքանչյուր ինստիտուտի կողմից սեփական միջոցների ծախսման վերաբերյալ կանոններ:

Հանձնաժողովը կարող է, 279-րդ հոդվածի համաձայն ընդունված կանոնակարգով նախատեսված սահմաններում և պայմաններով բյուջեի շրջանակներում հատկացումները փոխանցել մի գլխից մյուսը կամ մի ենթաբաժնից մյուսը:

Հոդված 275

Հանձնաժողովը յուրաքանչյուր տարի Խորհրդին ու Եվրոպական Խորհրդարանին է ներկայացնում հաշվետվություն նախորդ ֆինանսական տարում բյուջեի կատարման մասին: Հանձնաժողովը նրանց ֆինանսական հաշվետվություն է ներկայացնում նաև Ընկերակցության ակտիվների ու պարտավորությունների վերաբերյալ:

Հոդված 276

1. Եվրոպական Խորհրդարանը, գործելով Խորհրդի կողմից ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված առաջարկությանը համապատասխան, Հանձնաժողովին ազատում է բյուջեի կատարման պարտավորությունից: Այդ նպատակով Խորհուրդը և Եվրոպական Խորհրդարանն իրենց հերթին քննում են 275 հոդվածում նշված հաշիվներն ու ֆինանսական հաշվետվությունները, Վերահսկիչ պալատի կողմից ներկայացված տարեկան հաշվետվությունը՝ Վերահսկիչ պալատի դիտարկումներին աուդիտի ենթարկվող ինստիտուտների կողմից տրված պատասխանների, 248-րդ հոդվածի 1-ին կետի երկրորդ պարբերությունում նշված երաշխիքների և Վերահսկիչ պալատի կողմից ներկայացված ցանկացած այլ հատուկ հաշվետվությունների հետ միասին:

2. Եվրոպական Խորհրդարանը, Հանձնաժողովին վերոհիշյալ պարտավորությունից ազատելուց առաջ կամ բյուջեի կատարման հետ կապված իր իրավասությունների իրականացմանն առնչվող ցանկացած այլ նպատակով, կարող է հրավիրել Հանձնաժողովին՝ բացատրություն տալու ծախսերի իրականացման կամ ֆինանսական վերահսկողության համակարգի գործողության վերաբերյալ: Հանձնաժողովը Եվրոպական Խորհրդարանի պահանջով վերջինիս ներկայացնում է ցանկացած անհրաժեշտ տեղեկատվություն:

3. Հանձնաժողովը ձեռնարկում է բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները ծախսերին վերաբերող որոշումներում բովանդակվող դիտարկումների, Եվրոպական Խորհրդարանի՝ ծախսերի իրականացմանը վերաբերող այլ դիտարկումների, ինչպես նաև Հանձնաժողովի կողմից կատարված դիտողությունների իրականացման համար:

Եվրոպական Խորհրդարանի կամ Խորհրդի պահանջով Հանձնաժողովը պարտավոր է զեկույցել նշված դիտարկումների ու դիտողությունների լույսի ներքո ձեռնարկված միջոցառումների և, մասնավորապես, բյուջեի կատարման համար պատասխանատու գերատեսչություններին տրված հանձնարարությունների վերաբերյալ: Այս զեկույցներն ուղարկվում են նաև Վերահսկիչ պալատ:

Հոդված 277

Բյուջեն կազմվում է 279-րդ հոդվածի համաձայն ընդունված կանոնակարգի դրույթներին համապատասխան սահմանված հաշվարկային դրամական միավորներով:

Հոդված 278

Շահագրգիռ անդամ պետությունների իրավասու մարմիններին ծանուցելու դեպքում Հանձնաժողովը կարող է անդամ պետություններից որևէ մեկի արժույթով արտահայտված իր ներդրումները փոխանակել մեկ այլ անդամ պետության արժույթի այնքանով, որքանով դա անհրաժեշտ է սույն Պայմանագրով նախատեսված նպատակների իրագործման համար: Հանձնաժողովը պետք է հնարավորինս խուսափի նման փոխանակումներ կատարելուց, եթե տիրապետում է իրեն անհրաժեշտ արժույթներով արտահայտված կանխիկ միջոցների կամ իրացվելի ակտիվների: Հանձնաժողովը յուրաքանչյուր անդամ պետության հետ գործարքներ կատարում է տվյալ պետության կողմից նշանակված մարմնի միջոցով: Իր ֆինանսական գործառնություններն իրականացնելիս Հանձնաժողովը օգտվում է տվյալ անդամ պետության թողարկող բանկի կամ այդ պետության կողմից նշանակված մեկ այլ ֆինանսական հաստատության ծառայություններից:

Հոդված 279 ()*

1. Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկությամբ և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց ու Վերահսկիչ պալատի կարծիքը ստանալուց հետո միաձայն որոշմամբ

a) մշակում է ֆինանսական կանոնակարգեր՝ հիմնականում սահմանելով բյուջեի կազմման ու կատարման և հաշվետվության ներկայացման ու ստուգման ընթացակարգերը.

b) սահմանում է ֆինանսական վերահսկիչների, լիազորող պաշտոնյաների և հաշվապահների պատասխանատվությունը, ինչպես նաև ստուգումների պատշաճ իրականացմանը վերաբերող կանոններ:

Սկսած 2007թ. հունվարի 1-ից Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց ու Վերահսկիչ պալատի եզրակացությունը ստանալուց հետո կայացնում է որոշում ձայների որակյալ մեծամասնությամբ:

2. Խորհուրդը Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց ու Վերահսկիչ պալատի եզրակացությունը ստանալուց հետո միաձայն որոշմամբ սահմանում է կանխիկ միջոցների բավարարման համար անհրաժեշտ

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

միջոցառումները, ինչպես նաև՝ այն մեթոդներն ու ընթացակարգերը, որոնցով Ընկերակցության սեփական միջոցների հետ կապված ծրագրերի շրջանակներում բյուջետային եկամուտները հասանելի կդառնան Հանձնաժողովին:

Հոդված 280

1. Ընկերակցությունը և անդամ պետությունները պայքարում են Ընկերակցության ֆինանսական շահերի վրա ներգործող կեղծիքների և այլ ապօրինի գործողությունների դեմ սույն Հոդվածին համապատասխան ձեռնարկվելիք միջոցառումների միջոցով, որոնք կիրառվում են որպես կանխարգելիչ միջոցներ և ապահովում են արդյունավետ պաշտպանություն անդամ պետություններում:

2. Անդամ պետությունները Ընկերակցության ֆինանսական շահերին վնասող կեղծիքների դեմ պայքարելու համար ձեռնարկում են իրենց սեփական ֆինանսական շահերի պաշտպանության համար կիրառվող միջոցառումները:

3. Չխախտելով սույն Պայմանագրի մյուս դրույթները՝ անդամ պետությունները համակարգում են Ընկերակցության ֆինանսական շահերը կեղծիքներից պաշտպանելուն ուղղված գործողությունները: Այդ նպատակով նրանք Հանձնաժողովի օգնությամբ կազմակերպում են սերտ ու կանոնավոր համագործակցություն իրենց իրավասու մարմինների միջև:

4. Հանձնաժողովը, որոշումներ ընդունելով 251-րդ հոդվածում նշված ընթացակարգին համապատասխան և Վերահսկիչ պալատի հետ խորհրդակցելուց հետո ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցառումներ Ընկերակցության ֆինանսական շահերին վնասող կեղծիքների կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի ոլորտում անդամ պետություններում արդյունավետ ու համարժեք պաշտպանություն ապահովելու նպատակով: Այդ միջոցառումները չպետք է վերաբերեն ազգային քրեական օրենսդրության կիրառմանը կամ ազգային արդարադատության իրականացմանը:

5. Հանձնաժողովը, համագործակցելով անդամ պետությունների հետ, յուրաքանչյուր տարի Եվրոպական Խորհրդարանին ու Խորհրդին է ներկայացնում հաշվետվություն ի կատարումն սույն Հոդվածի ձեռնարկված միջոցառումների մասին:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՎ ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 281

Ընկերակցությունն օժտվում է իրավաբանական անձի կարգավիճակով:

Հոդված 282

Յուրաքանչյուր անդամ պետությունում Ընկերակցությունը պետք է օժտված լինի ամենալայն իրավունակությամբ, որը նրանց օրենսդրությամբ շնորհվում է իրավաբանական անձանց: Մասնավորապես, այն պետք է իրավունք ունենա ձեռք բերել կամ տնօրինել շարժական ու անշարժ գույք և հանդես գալ որպես կողմ դատաքննությունների ընթացքում: Այդ նպատակով Ընկերակցության ներկայացուցիչն է հանդիսանում Հանձնաժողովը:

Հոդված 283

Հանձնաժողովից ստացած առաջարկության հիման վրա Խորհուրդը ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ և մյուս շահագրգիռ ինստիտուտների հետ խորհրդակցելուց հետո պետք է մշակի Եվրոպական Ընկերակցության պաշտոնյաների Աշխատակազմի կանոնակարգերը և Ընկերակցության այլ ծառայողների Աշխատանքային պայմանները:

Հոդված 284

Հանձնաժողովը կարող է սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան Խորհրդի կողմից սահմանված շրջանակներում ու պայմաններով հավաքագրել իրեն վստահված առաջադրանքների կատարման համար անհրաժեշտ ցանկացած տեղեկություններ և անցկացնել ցանկացած պահանջվող ստուգումներ:

Հոդված 285

1. Չխախտելով Կենտրոնական բանկերի եվրոպական համակարգի Կանոնադրության վերաբերյալ Արձանագրության Հոդված 5-ի դրույթները՝ Խորհուրդը, գործելով Հոդված 251-ում նկարագրված ընթացակարգին համապատասխան, պետք է միջոցներ ձեռնարկի անհրաժեշտության դեպքում Ընկերակցության գործունեության վերաբերյալ վիճակագրություն վարելու ուղղությամբ:

2. Ընկերակցության գործունեության վերաբերյալ վիճակագրության վարումը պետք է հիմնված լինի անաչառության, արժանահավատության, օբյեկտիվության, գիտական անկախության, ծախսարդյունավետության և

վիճակագրական տվյալների գաղտնիության սկզբունքների վրա: Այն չպետք է հանգեցնի տնտեսական գործիչների համար հավելյալ ծանրաբեռնվածության առաջացմանը:

Հոդված 286

1. Սկսած 1999թ. հունվարի 1-ից անձնական տվյալների մշակման կապակցությամբ անհատների պաշտպանության և այդ տվյալների ազատ շարժի վերաբերյալ Խորհրդի ակտերը կկիրառվեն սույն Պայմանագրով կամ դրա հիման վրա սահմանված ինստիտուտների նկատմամբ:

2. Նախքան 1-ին կետում նշված ամսաթիվը Խորհուրդը, գործելով 251 հոդվածում նկարագրված ընթացակարգին համապատասխան, պետք է ստեղծի անկախ վերահսկող մարմին, որը պատասխանատու կլինի Ընկերակցության ինստիտուտների և մարմինների նկատմամբ Ընկերակցության վերոհիշյալ ակտերի կիրառման մոնիտորինգ իրականացնելու համար և, ըստ անհրաժեշտության, պետք է ընդունի այլ առնչվող դրույթներ:

Հոդված 287

Ընկերակցության ինստիտուտների անդամներից, կոմիտեների անդամներից, ինչպես նաև Ընկերակցության այլ պաշտոնյաներից ու ծառայողներից պետք է պահանջվի, որ անգամ իրենց պարտականությունների դադարեցումից հետո չհրապարակեն այնպիսի տեղեկություններ, որոնց առնչությամբ մասնագիտական գաղտնիքի պահպանման պարտավորություն է ստանձնվել, մասնավորապես՝ իրենց ձեռնարկումների, գործարար հարաբերությունների կամ իրենց ծախսերի բաղադրիչների վերաբերյալ տեղեկությունները:

Հոդված 288

Ընկերակցության պայմանագրային պատասխանատվությունը կարգավորվում է խնդրո առարկա պայմանագրի նկատմամբ կիրառելի օրենսդրությամբ:

Ոչ պայմանագրային պատասխանատվության դեպքում Խորհուրդը պետք է անդամ պետությունների համար համընդհանուր սկզբունքներին համապատասխան փոխհատուցի իր ինստիտուտների կամ ծառայողների կողմից իրենց պարտականությունների կատարման ընթացքում պատճառված ցանկացած վնաս:

Նախորդ կետը միևնույն պայմաններով կկիրառվի այն վնասների նկատմամբ, որոնք պատճառվել են Եվրոպական Կենտրոնական բանկի կամ նրա ծառայողների կողմից՝ իրենց պարտականությունների կատարման ընթացքում:

Ընկերակցության նկատմամբ նրա ծառայողների անձնական պատասխանատվությունը կարգավորվում է Աշխատակազմի կանոնակարգում կամ նրանց նկատմամբ կիրառելի Աշխատանքային պայմաններում սահմանված դրույթներով:

Հոդված 289

Ընկերակցության ինստիտուտների գտնվելու վայրը պետք է որոշվի անդամ պետությունների կառավարությունների ընդհանուր համաձայնությամբ:

Հոդված 290 ()*

Ընկերակցության ինստիտուտների լեզուները ղեկավարող կանոնները պետք է որոշվեն Խորհրդի կողմից՝ առանց խախտելու Դատարանի Կանոնադրության մեջ պարունակվող դրույթները:

Հոդված 291

Ընկերակցությունը պետք է անդամ պետությունների տարածքներում օգտվի իր խնդիրների կատարման համար անհրաժեշտ արտոնություններից և անձեռնմխելիությունից՝ Եվրոպական Ընկերակցության 1965թ. ապրիլի 8-ի Արտոնությունների և անձեռնմխելիության մասին Արձանագրությունում սահմանված պայմաններով: Նույնը կկիրառվի նաև Եվրոպական Կենտրոնական բանկի, Եվրոպական Դրամավարկային հաստատության և Եվրոպական Ներդրումային բանկի նկատմամբ:

Հոդված 292

Անդամ պետությունները պարտավորվում են սույն Պայմանագրի մեկնաբանման կամ կիրառման վերաբերյալ ոչ մի վեճ չկարգավորել որևէ այլ եղանակով, քան նրանցով, որոնք սահմանված են սույն Պայմանագրով:

Հոդված 293

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

Անդամ պետությունները, իրենց քաղաքացիների շահերից ելնելով, պետք է ըստ անհրաժեշտության բանակցություններ վարեն ապահովելու համար՝

- անձանց պաշտպանությունը և իրավունքների իրականացումն ու պաշտպանությունը միևնույն պայմաններով, որոնք յուրաքանչյուր պետություն շնորհում է իր սեփական քաղաքացիներին
- Ընկերակցության սահմաններում կրկնակի հարկման վերացումը
- ընկերությունների կամ ֆիրմաների փոխադարձ ճանաչումը 48-րդ հոդվածի երկրորդ կետով սահմանված իմաստով, նրանց գտնվելու վայրը մի երկրից մյուսը տեղափոխվելու դեպքում նրանց իրավասությունների պահպանումը, ինչպես նաև տարբեր երկրների օրենքներով ղեկավարվող ընկերությունների կամ ֆիրմաների միաձուլման հնարավորությունը
- փոխադարձ ճանաչումը կարգավորող պաշտոնական ընթացակարգերի պարզեցումը և դատարանների կամ դատական հաստատությունների վճիռների կամ արբիտրաժային որոշումների պարտադիր կատարումը:

Հոդված 294

Անդամ պետությունները պետք է 48-րդ հոդվածում սահմանված ընկերությունների կամ ֆիրմաների կապիտալում մասնակցության ձեռքբերման հարցում մյուս անդամ պետությունների քաղաքացիների հանդեպ ցուցաբերեն միևնույն վերաբերմունքը, ինչ որ իրենց սեփական քաղաքացիների հանդեպ:

Հոդված 295

Սույն պայմանագիրը չպետք է որևէ ձևով ազդի անդամ պետություններում գործող գույքային սեփականության համակարգը կարգավորող կանոնների կիրառման վրա:

Հոդված 296

1. Սույն Պայմանագրի դրույթները չպետք է խոչընդոտեն հետևյալ նորմերի կիրառմանը.

a) ոչ մի անդամ պետություն պարտավոր չէ տրամադրել այնպիսի տեղեկություններ, որոնց հրապարակումը, իր կարծիքով, հակասում է իր անվտանգության էական շահերին

b) ցանկացած անդամ պետություն կարող է ձեռնարկել այնպիսի միջոցառումներ, ինչպիսիք, իր կարծիքով, անհրաժեշտ են իր անվտանգության էական շահերի պաշտպանության համար, որոնք կապված են զենքի, ռազմական գույքի և զինամթերքի արտադրության կամ առևտրի հետ: Նման միջոցառումները չպետք է բացասական

ներգործություն ունենան ընդհանուր շուկայում այն արտադրանքների հետ կապված մրցակցության պայմանների վրա, որոնք նախատեսված չեն հատուկ ռազմական նպատակների համար:

2. Խորհուրդը կարող է Հանձնաժողովի առաջարկության հիման վրա միաձայն ընդունված որոշմամբ փոփոխություններ կատարել 1958թ. ապրիլի 15-ին կազմված այն արտադրանքների ցուցակում, որոնց նկատմամբ կիրառվում են 1b կետի դրույթները:

Հոդված 297

Անդամ պետությունները պետք է խորհրդակցեն միմյանց հետ՝ ընդհանուր շուկայի գործունեության վրա այնպիսի միջոցառումների հնարավոր ազդեցության կանխմանն ուղղված համատեղ քայլեր ձեռնարկելու նպատակով, որոնք որևէ անդամ պետությունից կարող են պահանջվել՝ օրենքի գործողության և կարգուկանոնի վրա ներգործող լուրջ ներքին հուզումների, պատերազմի, պատերազմի վտանգ ստեղծող միջազգային խիստ լարվածության առաջացման դեպքերում կամ խաղաղության ու միջազգային անվտանգության պահպանման նպատակով իր կողմից ստանձնած պարտավորությունների կատարման համար:

Հոդված 298

Եթե 296 և 297 հոդվածներում նշված հանգամանքներում ձեռնարկված միջոցառումների հետևանքով ընդհանուր շուկայում մրցակցության պայմանները խեղաթյուրվում են, Հանձնաժողովը պարտավոր է շահագրգիռ պետության հետ միասին ուսումնասիրել Պայմանագրում սահմանված կանոնների հետ այդ միջոցառումների համապատասխանեցման հնարավոր եղանակները:

Չբացառելով 226 և 227 հոդվածներում սահմանված ընթացակարգը՝ Հանձնաժողովը կամ ցանկացած անդամ պետություն կարող է հարցը ուղղակիորեն ներկայացնել Դատարանի քննարկմանը, եթե գտնում է, որ մեկ այլ անդամ պետություն ոչ պատշաճորեն է օգտվում 296 և 297 հոդվածներով նախատեսված իրավունքներից: Դատարանը իր որոշումը պետք է կայացնի փակ դատական նիստում:

Հոդված 299

1. Սույն Պայմանագիրը կկիրառվի Բելգիայի Թագավորության, Չեխական Հանրապետության, Դանիայի Թագավորության, Գերմանիայի Ֆեդերատիվ Հարապետության, Էստոնիայի Հանրապետության, Հունաստանի Հանրապետության, Իսպանիայի Թագավորության, Ֆրանսիայի

Հանրապետության, Իռլանդիայի Հանրապետության, Իտալիայի
Հանրապետության, Կիպրոսի Հանրապետության, Լատվիայի
Հանրապետության, Լիտվայի Հանրապետության, Լյուքսեմբուրգի Մեծ
Հերցոգության, Հունգարիայի Հանրապետության, Մալտայի
Հանրապետության, Նիդերլանդների Թագավորության, Ավստրիայի
Հանրապետության, Լեհաստանի Հանրապետության, Պորտուգալիայի
Հանրապետության, Սլովենիայի Հանրապետության, Սլովակիայի
Հանրապետության, Ֆինլանդիայի Հանրապետության, Շվեդիայի
Թագավորության ու Մեծ Բրիտանիայի և Հյուսիսային Իռլանդիայի
Միացյալ Թագավորության նկատմամբ:

2. Սույն Պայմանագրի դրույթները կկիրառվեն Ֆրանսիական անդրծովյան
վարչատարածքային միավորների, Ազորյան կղզիների, Մադերիայի և
Կանարյան կղզիների նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, նկատի ունենալով Ֆրանսիական անդրծովյան
վարչատարածքային միավորների, Ազորյան կղզիների, Մադերիայի և
Կանարյան կղզիների կառուցվածքային, սոցիալական ու տնտեսական
իրավիճակը, ինչը բարդանում է դրանց հեռավորության,
մեկուսացվածության, փոքր չափերի, բարդ ռելիեֆի ու կլիմայի, մի քանի
արտադրանքներից տնտեսական կախվածության արդյունքում, որոնց
հարատևությունն ու համակցությունը խիստ սահմանափակում են նշված
տարածքների զարգացումը, Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկության
հիման վրա որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ և
Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո պետք է ընդունի
հատուկ միջոցառումներ, որոնք ուղղված կլինեն մասնավորապես նշված
շրջանների նկատմամբ սույն Պայմանագրի կիրառման պայմանների
սահմանմանը, ներառյալ ընդհանուր քաղաքականությունը:

Երկրորդ պարբերությունում նշված համապատասխան միջոցառումներն ընդունելիս Խորհուրդը պետք է հաշվի առնի այնպիսի ոլորտները, ինչպիսիք են մաքսային և առևտրային քաղաքականությունը, ֆինանսաբյուջետային քաղաքականությունը, ազատ գոտիները, գյուղատնտեսական և ձկնապահպանական քաղաքականությունը, հումքի և առաջին անհրաժեշտության սպառողական ապրանքների մատակարարման պայմանները, պետական օժանդակությունը և կառուցվածքային հիմնադրամներից ու Ընկերակցության հորիզոնական ծրագրերից օգտվելու պայմանները:

Երկրորդ պարբերությունում նշված համապատասխան միջոցառումներն իրականացնելիս Խորհուրդը պետք է հաշվի առնի ամենահեռավոր շրջանների հատուկ առանձնահատկություններն ու սահմանափակումները՝ առանց խախտելու Ընկերակցության իրավակարգի ամբողջականությունն ու փոխկապվածությունը, ներառյալ ներքին շուկան և ընդհանուր քաղաքականությունը:

3. Սույն Պայմանագրի չորրորդ մասում նշված միավորումների համար նախատեսված հատուկ միջոցառումները կկիրառվեն Պայմանագրի Հավելված II-ում թվարկված անդրծովյան երկրների ու տարածքների նկատմամբ:

Սույն Պայմանագիրը չի կիրառվում Մեծ Բրիտանիայի և Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության հետ հատուկ կապեր ունեցող այն անդրծովյան երկրների ու տարածքների նկատմամբ, որոնք վերոհիշյալ ցուցակում ընդգրկված չեն:

4. Պայմանագրի դրույթները կիրառվում են Եվրոպական այն տարածքների նկատմամբ, որոնց արտաքին հարաբերությունների համար պատասխանատու է անդամ պետություններից որևէ մեկը:

5. Սույն Պայմանագիրը Ալանդական կղզիների նկատմամբ կիրառվում է Ավստրիայի Հանրապետության, Ֆինլանդիայի Հանրապետության և Շվեդիայի Հանրապետության՝ Եվրոպական միությանը անդամակցելու պայմաններին վերաբերող Ակտին կից Արձանագրություն 2-ում սահմանված դրույթներին համապատասխան:

6. Անկախ նախորդ պարբերությունների դրույթներից սույն Պայմանագիրը չի կիրառվում՝

a) Ֆարերյան կղզիների նկատմամբ

բ) Մեծ Բրիտանիայի և Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության՝ Կիպրոսում գտնվող անկախ բազաներ ունեցող տարածքների նկատմամբ

ց) Նորմանդական կղզիների և Մենի կղզու նկատմամբ կիրառվում է միայն այնքանով, որքանով դա անհրաժեշտ է 1972թ. հունվարի 22-ին ստորագրված Եվրոպական Տնտեսական Ընկերակցությանը և Եվրոպական Ատոմային Էներգիայի միավորմանը նոր անդամ պետությունների անդամակցելուն վերաբերող Պայմանագրում՝ այդ կղզիների համար նախատեսված միջոցառումների կենսագործման համար:

Հոդված 300 ()*

1. Եթե սույն Պայմանագրով նախատեսվում է համաձայնագրերի կնքում Ընկերակցության և մեկ կամ ավելի պետությունների կամ միջազգային կազմակերպությունների միջև, Հանձնաժողովը պետք է առաջարկություններ ներկայացնի Խորհրդին, որը Հանձնաժողովին լիազորում է սկսել անհրաժեշտ բանակցությունները: Հանձնաժողովը բանակցությունները վարում է Խորհրդի կողմից իրեն տրվող դիրեկտիվների շրջանակներում՝ խորհրդակցելով հատուկ կոմիտեների հետ, որոնք Խորհրդի կողմից նշանակվում են տվյալ խնդրի իրականացման հարցում նրան օժանդակություն ցուցաբերելու նպատակով:

Սույն կետով շնորհված իրավասություններն իրականացնելիս Խորհուրդը պետք է որոշում ընդունի ձայների որակյալ մեծամասնությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ սույն հոդվածի 2-րդ կետի առաջին պարբերությամբ պահանջվում է Խորհրդի միաձայնությունը:

2. Առանց սահմանափակելու տվյալ ոլորտում Հանձնաժողովին շնորհված իրավասությունները՝ միջազգային ակտի այնպիսի ստորագրումը, որը կարող է ուղեկցվել ուժի մեջ մտնելուց առաջ ժամանակավոր կիրառման մասին որոշմամբ, ինչպես նաև այդպիսի համաձայնագրերի կնքման հարցը պետք է վճռվի Խորհրդի կողմից՝ Հանձնաժողովի առաջարկության հիման վրա ձայների որակյալ մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ: Խորհրդի կողմից որոշումը պետք է ընդունվի միաձայն, երբ համաձայնագիրը ներառում է ներքին

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

կանոնների ընդունման համար միաձայնություն պահանջող ոլորտ, ինչպես նաև 310 հոդվածում նշված համաձայնագրերի կնքման դեպքում:

Որպես բացառություն սույն հոդվածի 3-րդ կետում սահմանված կանոններից, միևնույն ընթացակարգը կկիրառվի որևէ համաձայնագրի կիրառումը կասեցնելու վերաբերող որոշման ընդունման, ինչպես նաև այն դիրքորոշումները սահմանելու դեպքում, որոնք Ընկերակցության անունից պետք է ընդունվեն համաձայնագրով հիմնադրված մարմնի կողմից, երբ վերջինից պահանջվում է ընդունել իրավական ուժ ունեցող որոշումներ, բացառությամբ համաձայնագրի ինստիտուցիոնալ շրջանակները լրացնող կամ փոփոխող որոշումների:

Եվրոպական Խորհրդարանը պետք է անմիջապես և լիարժեքորեն տեղեկացվի սույն կետի շրջանակներում ընդունված համաձայնագրերի ժամանակավոր կիրառման կամ կասեցման, կամ համաձայնագրով հիմնադրված մարմնում Ընկերակցության դիրքորոշման հաստատման վերաբերյալ ցանկացած որոշման մասին:

3. Խորհուրդը համաձայնագրերը պետք է կնքի Եվրոպական Խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո, բացառությամբ 133 հոդվածի 3-րդ կետում նշված համաձայնագրերի, այդ թվում՝ այն դեպքերում, երբ համաձայնագրերը ներառում են ներքին կանոնների ընդունման համար 251 կամ 252 հոդվածներում նկարագրված ընթացակարգերի կիրառում պահանջող ոլորտները: Եվրոպական Խորհրդարանն իր կարծիքը պետք է ներկայացնի այնպիսի ժամկետում, որը կարող է սահմանվել Խորհրդի կողմից՝ կախված հարցի հրատապությունից: Նշված ժամկետում կարծիք չներկայացվելու դեպքում Խորհուրդը կարող է որոշում ընդունել:

Որպես բացառություն, նախորդ պարբերության դրույթներից 310 հոդվածում նշված համաձայնագրերը, համագործակցության ընթացակարգերի կազմակերպման միջոցով հատուկ ինստիտուցիոնալ շրջանակներ հաստատող այլ համաձայնագրեր, Ընկերակցության համար բյուջետային կարևոր նշանակություն ունեցող համաձայնագրերը և 252 հոդվածում նշված կարգով ընդունված որևէ ակտի փոփոխությանը հանգեցնող համաձայնագրերը պետք է կնքվեն Եվրոպական Խորհրդարանի հավանությունը ստանալուց հետո:

Հրատապ լուծում պահանջող իրավիճակում Խորհուրդը և Եվրոպական Խորհրդարանը կարող են համաձայնության գալ նման հավանության ներկայացման ժամկետի շուրջ:

Համաձայնագիր կնքելիս Խորհուրդը, որպես բացառություն սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված պայմանից, կարող է Հանձնաժողովին լիազորել Ընկերակցության անունից հաստատել փոփոխությունները՝ այն դեպքերում, երբ համաձայնագրով նախատեսվում է դրանք ընդունել պարզեցված ընթացակարգով կամ համաձայնագրով հիմնադրված մարմնի կողմից: Խորհուրդը կարող է նման լիազորության իրականացումը պայմանավորել հատուկ պայմաններով:

4. Եթե Հանձնաժողովի կողմից նախատեսվում է կնքել այնպիսի համաձայնագիր, որով պահանջվում է փոփոխություններ կատարել սույն Պայմանագրում, ապա փոփոխությունները նախ և առաջ պետք է ընդունվեն Եվրոպական միության հիմնադիր պայմանագրի 48-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

5. Եվրոպական Խորհրդարանը, Խորհուրդը, Հանձնաժողովը կամ որևէ անդամ պետություն կարող է ստանալ նախատեսվող համաձայնագրի սույն Պայմանագրի դրույթների հետ համապատասխանության վերաբերալ Դատարանի կարծիքը: Եթե Դատարանի կարծիքը բացասական է, ապա համաձայնագիրը կարող է ուժի մեջ մտնել միայն Եվրոպական միության հիմնադիր պայմանագրի 48-րդ հոդվածին համապատասխան:

6. Սույն հոդվածի պայմաններին համապատասխան կնքված համաձայնագրերը պարտադիր են Ընկերակցության ինստիտուտների և անդամ պետությունների համար:

Հոդված 301

Եթե Եվրոպական միության հիմնադիր Պայմանագրի արտաքին և անվտանգության ընդհանուր քաղաքականությանը վերաբերող դրույթներին համապատասխան ընդունված ընդհանուր դիրքորոշումը նախատեսում է Ընկերակցության կողմից մեկ կամ ավելի երրորդ երկրների հետ տնտեսական հարաբերություններն ընդհատելուն կամ սահմանափակմանը ուղղված միջոցառումների ձեռնարկում, Խորհուրդը պետք է նախաձեռնի անհրաժեշտ հրատապ քայլերը: Տվյալ

դեպքում Խորհուրդը գործում է ձայների որակյալ մեծամասնությամբ՝
Հանձնաժողովի ներկայացրած առաջարկության հիման վրա:

Հոդված 302

Հանձնաժողովը պատասխանատու է Միավորված Ազգերի
Կազմակերպության մարմինների և դրա մասնագիտացած
գործակալությունների հետ բոլոր պատշաճ հարաբերությունների
պահպանումն ապահովելու համար:

Հանձնաժողովը, ըստ անհրաժեշտության, պետք է նման
հարաբերություններ հաստատի բոլոր միջազգային
կազմակերպությունների հետ:

Հոդված 303

Հանձնաժողովը Եվրոպայի խորհրդի հետ հաստատում է
համագործակցության բոլոր համապատասխան ձևերը:

Հոդված 304

Հանձնաժողովը պետք է սերտ համագործակցություն հաստատի
Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության
հետ, որի մանրամասները որոշվում են ընդհանուր համաձայնությամբ:

Հոդված 305

1. Սույն Պայմանագրի դրույթները չպետք է ներգործեն Աժխի և
պողպատի եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր Պայմանագրի
դրույթների վրա, մասնավորապես նրանց, որոնք առնչվում են անդամ
պետությունների իրավունքների ու պարտականությունների հետ, այդ
Ընկերակցության ինստիտուտների իրավասությունների հետ, ինչպես
նաև սույն Պայմանագրով սահմանված աժխի և պողպատի ընդհանուր
շուկայի գործողությանը վերաբերող կանոններին:

2. Սույն Պայմանագրի դրույթները չպետք է հակասեն Ատոմային
Էներգիայի եվրոպական ընկերակցության հիմնադիր Պայմանագրի
դրույթներին:

Հոդված 306

Սույն Պայմանագրի դրույթները չպետք է խոչընդոտեն Բելգիայի և Լյուքսեմբուրգի միջև, կամ Բելգիայի, Լյուքսեմբուրգի և Նիդերլանդների միջև տարածաշրջանային միությունների գոյությանը կամ համալրմանը՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, որ այդ տարածաշրջանային միությունների խնդիրները սույն Պայմանագրի կիրառմամբ կենսագործվել չեն կարող:

Հոդված 307

Սույն Պայմանագրի դրույթները չպետք են գործեն այն համաձայնագրերից բխող իրավունքների ու պարտականությունների վրա, որոնք կնքվել են նախքան 1958թ. հունվարի 1-ը, իսկ միացող Պետությունների համար՝ նախքան դրանց միանալու ամսաթիվը՝ մի կողմից՝ մեկ կամ ավելի անդամ պետությունների, մյուս կողմից՝ մեկ կամ ավելի երրորդ երկրների միջև:

Այնքանով, որքանով այս համաձայնագրերը համատեղելի չեն սույն Պայմանագրի հետ, շահագրգիռ անդամ պետությունը կամ պետությունները պետք է ձեռնարկեն բոլոր անհրաժեշտ քայլերը նման անհամապատասխանությունների վերացման ուղղությամբ: Այդ նպատակով անդամ պետությունները պետք է օժանդակեն միմյանց և անհրաժեշտության դեպքում ընդունեն ընդհանուր մոտեցում:

Առաջին կետում նշված համաձայնագրերը կիրառելիս անդամ պետությունները պետք է հաշվի առնեն այն հանգամանքը, որ սույն Պայմանագրի շրջանակներում յուրաքանչյուր անդամ պետության կողմից տրամադրված առավելությունները կազմում են Ընկերակցության հիմնադրման անբաժանելի մասը և դրանով իսկ անբակտելիորեն կապված են ընդհանուր ինստիտուտների ստեղծման, դրանց իրավասություններով օժտելու և բոլոր մյուս անդամ պետությունների կողմից միևնույն առավելությունների շնորհման հետ:

Հոդված 308

Եթե ընդհանուր շուկայի գործառնության ընթացքում իր Ընկերակցության նպատակներից մեկի իրագործման համար առաջանում է որևէ գործողություն ձեռնարկելու անհրաժետությունը, և եթե սույն Պայմանագիրը այդպիսի գործողության համար չի սահմանել անհրաժեշտ լիազորություններ, ապա Խորհուրդը Հանձնաժողովի առաջարկության հիման վրա և Եվրոպական խորհրդարանի հետ խորհրդակցելուց հետո միաձայն ընդունված որոշմամբ ձեռնարկում է անհրաժեշտ գործողությունները:

Հոդված 309 (*)

1. Եթե որոշում է ընդունվել որևէ անդամ պետության կառավարության անդամի քվեարկության իրավունքները Եվրոպական միության մասին Պայմանագրի 7-րդ հոդվածի 3-րդ կետին համապատասխան կասեցնելու մասին, ապա նշված որոշումը տարածվում է նաև սույն Պայմանագրի վրա:

2. Բացի դրանից, եթե Եվրոպական միության հիմնադիր Պայմանագրի 7-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն որոշվել է, որ անդամ պետություններից մեկի կողմից կատարվել է այդ Պայմանագրի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետում նշված սկզբունքների լուրջ և կանոնավոր բնույթ կրող խախտում, ապա Խորհուրդը կարող է որակյալ մեծամասնությամբ ընդունած որոշմամբ կասեցնել տվյալ անդամ պետության նկատմամբ սույն Պայմանագրի կիրառումից բխող որոշակի իրավունքներ: Այդպիսի որոշում ընդունելիս Խորհուրդը պետք է հաշվի առնի նման կասեցման հնարավոր հետևանքները ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրավունքների ու պարտականությունների վրա:

Խնդրո առարկա անդամ պետության սույն Պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները ցանկացած դեպքում տվյալ պետության համար պահպանում են իրենց պարտադիր ուժը:

3. Խորհուրդը հետագայում կարող է որակյալ մեծամասնությամբ որոշում ընդունել փոփոխելու կամ չեղյալ հայտարարելու 2-րդ կետի համաձայն ձեռնարկված միջոցառումները՝ ի պատասխան այն

* Հոդվածը փոփոխվել է Նիցի պայմանագրով:

փոփոխությունների, որոնք տեղի են ունեցել նման միջոցառումների ընդունմանը հանգեցրած իրավիճակում:

4. 2-րդ կամ 3-րդ կետերում նշված որոշումներն ընդունելիս Խորհուրդը չպետք է հաշվի մեղադրվող անդամ պետության կառավարության ներկայացուցիչների ձայները: Որպես բացառություն 205 հոդվածի 2-րդ կետի դրույթներից, որակյալ մեծամասնությունը սահմանվում է որպես ձայների այն քանակությունը, որը համամասնական է Խորհրդի տվյալ անդամների կշռված ձայներին այնպես, ինչպես սահմանված է 205 հոդվածի 2-րդ կետում:

Սույն կետը կիրառվում է նաև 1-ին կետի համաձայն քվեարկության իրավունքների կասեցման դեպքում: Նման դեպքերում միաձայնություն պահանջող որոշումը պետք է ընդունվի առանց հաշվի առնելու ձայնի իրավունքը կասեցրած անդամ պետության կառավարության ներկայացուցիչների ձայնը:

Հոդված 310

Ընկերակցությունը կարող է մեկ կամ ավելի պետությունների կամ միջազգային կազմակերպությունների հետ կնքել փոխկապակցման վերաբերյալ համաձայնագրեր, որոնցով նախատեսվում են փոխադարձ իրավունքներ ու պարտականություններ, ընդհանուր գործողություններ և հատուկ ընթացակարգեր:

Հոդված 311

Անդամ պետությունների ընդհանուր համաձայնությամբ սույն Պայմանագրին կից արձանագրությունները կազմում են Պայմանագրի անբաժանելի մասը:

Հոդված 312

Սույն Պայմանագիրը կնքվում է անսահմանափակ ժամկետով:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 313

Սույն Պայմանագիրը պետք է վավերացվի Բարձր պայմանավորվող կողմերի կողմից՝ իրենց սահմանադրական պահանջներին համապատասխան: Վավերացման փաստաթղթերը պետք է ի պահ հանձնվեն Իտալիայի Հանրապետության կառավարությանը:

Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ կմտնի Վավերացման վկայագրի Իտալիայի Հանրապետության կառավարությանն ի պահ հանձնելուն հաջորդող ամսվա առաջին օրը: Այնուամենայնիվ, եթե նշված փաստաթղթերի հանձնումը կատարվում է ավելի ուշ, քան նախորդ ամսվա սկզբից 15 օր առաջ ընկած ամսաթիվը, ապա Պայմանագիրն ուժի մեջ չի մտնի մինչև հանձնման ամսաթվին հաջորդող երկրորդ ամսվա առաջին օրը:

Հոդված 314

Սույն պայմանագիրը կազմվել է մեկ օրինակով՝ հոլանդերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, իտալերեն լեզուներով (ընդ որում՝ այդ լեզուներից յուրաքանչյուրով կազմված տեքստերը բնօրինակ են) և պետք է ի պահ հանձնվի Իտալիայի Հանրապետության կառավարության արխիվ, որը պետք է մեկական վավերացված պատճեն փոխանցի մյուս ստորագրող պետություններից յուրաքանչյուրի կառավարությանը:

Անդամակցության մասին պայմանագրերի համաձայն սույն Պայմանագրի չեխերեն, դանիերեն, անգլերեն, էստոներեն, ֆիններեն, հունարեն, հունգարերեն, իռլանդերեն, լատվերեն, լիտվերեն,

մալտերեն, լեհերեն, պորտուգալերեն, սլովակերեն, սլովեներեն, իսպաներեն և շվեդերեն տարբերակները նույնպես բնօրինակ են:

Ի ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆ ՎԵՐՈՇԱՐԱԴՐՅԱԼԻ, սույն Պայմանագիրը ստորագրվել է ներքոստորագրյալ լիազոր ներկայացուցիչների կողմից: Կատարվել է Հռոմում՝ հազար ինը հարյուր հիսունյոթ թվականի մարտի քսանութին:

(Ստորագրողների ցուցակը վերարտադրված չէ)